༠ ༡ ༥

འོད་རླབས་གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས་ཁང་།

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད།

༄༅། །ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་བཞུགས་སོ། །སྐབས་ལྔ་བ་ནས་བརྒྱད་པའི་བར།

བླ་མ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་བོའི་གསུང་འབུམ།

བླ་མ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་བོ་ལ་ན་མོ།

I

༄༅། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་
བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་
པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྲེང་
བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ཞེས་
བྱ་བ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་བར་

བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་
གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད།

འོད་རླབས་གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས་ཁང་།

II

འོད་རླབས་གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས།

གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས་འདི་ནི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཀློག་པ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་
iPadསོགས་ལས་དཔེ་ཆ་གཟིགས་པར་མཐུན་རྐྱེན་དང་སྟབས་བདེའི་
ཆེད་དུ་བཟོས་པ་ཡིན་ལ། དཔེ་རྒྱུན་དཀོན་པའི་མ་ཕྱི་དག་ཧི་གཟུགས་

ཀྱི་ལམ་ནས་བསྐུར་ན་སྒྲིག་བཟོ་བྱེད་ངེས་ཡིན། ཞུ་དག་བསྐྱར་མ་

སོགས་ལ་ཀློག་པ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་པར་མཁྱེན། ནོར་འཁྲུལ་ གང་ཡོད་ཐམས་ཅད་བཟོད་གསོལ་ཞུ།

ཞེས་འོད་རླབས་གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས་ཁང་ནས།

འབྲེལ་གཏུགས་བྱེད་ཡུལ།

Lightb-k19935

༠ ༡ ༥

III

དཀར་ཆགའབྲེལ་བརྗོད་པའི་མཚམས་སྦྱར།.. 1
རྟགས་བཅུ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་རྩེ་སྦྱོར།....................................... 8
བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་རྩེ་སྦྱོར།..................................15
བརྟན་པའི་རྩེ་སྦྱོར།...23
སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་སྦྱོར།..26 མཐོང་ལམ་བརྩེ་སྦྱོར།..30 སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར།... 117 བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར།.. 176 བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ།... 184 སྐབས་བསྡུ་བ།... 201

འབྲེལ་བརྗོད་པའི་མཚམས་སྦྱར།... 202 མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པ་བཤད་པ།............ 203 སྐབས་བསྡུ་བ།... 212

སྐབས་ལྔ་བ།

སྐབས་དྲུག་པ།

IV

འབྲེལ་བརྗོད་པའི་མཚམས་སྦྱར།... 213
སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།....... 214 སྐབས་བསྡུ་བ།... 229

འབྲེལ་བརྗོད་པའི་མཚམས་སྦྱར།... 230 འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།............. 232 ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ།.. 233 ལོངས་སྐུ།... 321 སྤྲུལ་སྐུ།.. 357 སྐབས་བསྡུ་བ།... 419 མཁྱེན་པ་ལ་དྲུག་དང་གསུམ་ཕྱེ་བ།... 420 བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚུལ།............................... 422 པར་བྱང་སྨོན་ཚིག... 429

སྐབས་བདུན་པ།

སྐབས་བརྒྱད་པ།

1

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

༄༅།།བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་
དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་
བའི་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་
སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་
ལས་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི་དོན་བཞུགས་སོ། །

སྐབས་ལྔ་བ།
འབྲེལ་བརྗོད་པའི་མཚམས་སྦྱར།

༈ གཉིས་པ་དབང་དུ་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ཡན་ལག་
རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། འབྲེལ་བརྗོད་པས་མཚམས་སྦྱར། རྩེ་སྦྱོར་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད། སྐབས་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ནི།

ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། རྣམ་ཀུན་མངོན་རྫོགས་རྟོགས་པ་དང་།།རྩེ་མོར་ཕྱིན་དང་། ཞེས་འཆད་ན། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་འོག་ཏུ་རྩེ་
སྦྱོར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དབང་ཐོབ་དོན་དུ་སྒོམ་པའི་རྣམ་རྫོགས་
སྦྱོར་བ་ལས། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་རྩེ་མོའི་

2

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྦྱོར་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
འཆད་པ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་ལ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྟོགས་པ་འབྱུང་བས། གོ་སླ་བར་
བྱ་བའི་ཕྱིར་རྟགས་ལ་སོགས་པ་བསྙད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་རྩེ་མོའི་

མངོན་པར་རྟོགས་པ། ཞེས་གསུངས། རྩེ་སྦྱོར་རྟགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གོ་སླ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་དེ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་

པར་ཐལ། སྦྱོར་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྩེ་སྦྱོར་རྣམ་
རྫོགས་སྦྱོར་བའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་དེ་
རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་
རྫོགས་སྦྱོར་བ་དང་རྩེ་སྦྱོར་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
གཉིས་ཀྱི་རིམ་པ་དེ་རྒྱུ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རྣམ་བཤད་ལས། དབང་དུ་བྱ་བ་རྒྱུ་འབྲས་བཤད། །ཅེས་དང་། གསེར་ཕྲེང་ལས། རྣམ་ཀུན་དང་རྩེ་སྦྱོར་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་ལ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལམ་ཤེས་དང་། རྣམ་མཁྱེན་རྒྱུ་འབྲས་
ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་དང་རྩེ་སྦྱོར་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འདོད་ན། ལམ་ཤེས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཉེར་ལེན་དུ་ཐལ། དེའི་རྒྱུ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་

3

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་དེ་རྩེ་སྦྱོར་སྐད་
ཅིག་དང་པོའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེའི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིགརྣམ་བཤད་ལས་སྦྱོར་བ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང་། ཕྱི་
མ་གཉིས་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ཡིན་ནོ།།སྦྱོར་བ་དང་པོ་དང་གསུམ་
པ་ཡང་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང་། མཁྱེན་གསུམ་དང་སྦྱོར་བཞི་བཤད་
པའི་རིམ་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བསམ་ནས་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་དང་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་གཉིས་ཀྱི་རིམ་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་
ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཐོབ་ན་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེའི་དོན་སྐབས་ཀྱི་བསྟན་
བྱའི་གཙོ་བོ་ལ་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ།། ཁ་ཅིག མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་
སྒོམ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་
ཉིད་ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་

དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་སྒོམ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆུང་འབྲིང་གཉིས་ལས་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་

4

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་

མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་སྒོམ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ལས་རབ་ཏུ་
གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐེག་
ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྡུལ་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་

དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དུ་ཐལ་
ལོ།།ཁ་ཅིག དེས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། དེའི་མཚན་
ཉིད་ཟེར་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
ཚོགས་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་
པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་ལ་སྒོམ་པ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་སེམས་

དཔའི་རྣལ་འབྱོར། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་ལུགས་ལ། རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྟེན་བཤད་པ་དང་། བརྟེན་པ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ལུས་རྟེན་དང་། སེམས་རྟེན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་
ནི་གླིང་གསུམ་གྱི་མི་དང་འདོད་ལྷའི་རྟེན་ལ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ།

5

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ལ་དེའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཡང་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ལ་དེའི་ཕྱིར། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཡང་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ལ་དེའི་ཕྱིར། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་ལུས་རྟེན་ཅན་གྱི་
གང་ཟག་ཡིན་ན། གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་དགོས་ཏེ། བྱང་སེམས་
རྒྱུན་མཐའ་བ་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྦྱོར་
ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དང་། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གཉིས་བསམ་གཏན་གྱི་
དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་ལ། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དང་
བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གཉིས་དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་པའི་

སེམས་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་ཀ་ཡོད་དོ།།གཉིས་

པ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།

ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་མཁྱེན་
གསུམ་བསྡུས་སྒོམ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་

སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ལ་

སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་སོགས་བཞི་ཡོད། ཡང་དེ་ལ་སྦྱོར་བའི་ལམ།

བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ། རྣམ་པར་གྲོལ་པའི་ལམ། ཁྱད་པར་གྱི་
ལམ་དང་བཞིར་ཡོད་དེ། མཛོད་ལས། མདོར་ན་ལམ་ནི་རྣམ་བཞི་

སྟེ། ཁྱད་པར་ཅན་དང་རྣམ་གྲོལ་དང༌།།བར་ཆད་མེད་དང་སྦྱོར་ཞེས་

6

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱ། ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར་སྦྱོར་བའི་ལམ་ནི་གང་གི་མཇུག་

ཐོགས་སུ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་སྐྱེ་བའོ།།བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་

ནི་གང་གིས་སྒྲིབ་པ་རབ་ཏུ་སྤོང་བར་འགྱུར་བའོ།།རྣམ་པར་གྲོལ་
བའི་ལམ་ནི། དེས་སྤང་བར་བྱ་བའི་སྒྲིབ་པ་ལས་ངེས་པར་གྲོལ་བ་
དང་དང་པོ་ཉིད་ནས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ།།ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ནི་དེ་དག་
ལས་གཞན་པའི་ལམ་གང་ཡིན་པའོ།།ཞེས་དང་། ཀུན་བཏུས་ལས།
སྦྱོར་བའི་ལམ་གང་ཞེ་ན་གང་གིས་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བའོ།།བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གང་ཞེ་ན། གང་གིས་འོག་ཏུ་བར་ཆད་མེད་པར་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བར་འགྱུར་བའོ།།རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་གང་

ཞེ་ན། གང་གིས་ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་མངོན་དུ་བྱེད་པའོ།།ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གང་ཞེ་ན་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་པ་དེ་དག་ལས་གཞན་པ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། བར་ཆད་མེད་པ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་མོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཡང་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་
ལམ་བཞི། བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་བརྒྱད། དེའི་ཤེས་པ་བརྒྱད། ས་གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དེའི་ལམ་

རྣམ་པ་བཞིར་འཇོག་གོ །ཁ་ཅིག མཚན་ཉིད་གཅིག་ལ་བཀར་ན།
ས་གསུམ་བའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་རྣམ་པ་བཞི་ཀ་ཡིན་ཏེ། དེ་

7

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་
ས་བཞི་པའི་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ལམ་དང་། ས་གསུམ་པའི་འཇུག་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ། ས་གཉིས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རྣམ་གྲོལ་
ལམ། ས་དང་པོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
ཟེར། དེས་ན་རང་གི་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་དེ་
ཉིད་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་གང་ཞིག །རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་
སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་པའི་སྤོང་གཉེན་དུ་དམིགས་པ། སྦྱོར་བའི་

ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་
པའི་ས་བོན་དངོས་སུ་འཇོམས་བྱེད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སུ་དམིགས་པ། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་དངོས་
ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྒྲིབ་

པ་ལས་གྲོལ་བའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སུ་དམིགས་པ། རྣམ་པར་གྲོལ་
བའི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་གྲོལ་
ལམ་དེ་ཉིད་ཡོན་ཏན་སྔར་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པའི་ཟག་མེད་ཡེ་
ཤེས་སུ་དམིགས་པ། ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། གསུམ་པ་
ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད་དོ།།

8

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྟགས་བཅུ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་རྩེ་སྦྱོར།

༈ གཉིས་པ་ལ། སྦྱོར་ལམ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ། བར་
ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་།
དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ལ་དྲོད། རྩེ་མོ་བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་གི་རྩེ་
སྦྱོར་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། ཐབས་མཁས་སུ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་མི་
ལྡོག་པའི་རྟགས་བསྟན་པར་བཞེད་ནས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་
ཏོ།།རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་ན་ཡང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་དེའི་
དོན་འཆད་པ་ལ། རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀུན།།ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཤིན་ཏུ་

གོམས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ཡང་དྲོད་ཀྱི་རྩེ་སྦྱོར་

9

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ཐོབ་པའི་རྟགས་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་དང་པོ་བཞི་སྟོན་པ་ལ། རབ་
འབྱོར་གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་

དང་འདྲ་བ་ཉིད་དུ་ལྟ་ལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲ་བརྙན་དང་འདྲ་བ་དང་།
མིག་ཡོར་དང་འདྲ་བ་དང་། སྤྲུལ་པ་དང་འདྲ་བ་དང་། དྲི་ཟའི་གྲོང་
ཁྱེར་དང་འདྲ་བར་ལྟ་ཡང་མངོན་དུ་མི་བྱེད་ན་རབ་འབྱོར་འདི་ནི་

ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་བྱང་ཆེན་གྱི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་རིག་

པར་བྱའོ།། ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་ན་

ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སའམ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའམ། ཁམས་གསུམ་ལ་འདོད་པའི་སེམས་མི་བསྐྱེད་ལེགས་པའི་སེམས་མི་བསྐྱེད་ན་
རབ་འབྱོར་འདི་ནི། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་
ཆེན་རྨི་ལམ་ན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཞམ་འབྲིང་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མ་དང་། ཞེས་
སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་ན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་

རྒྱས་ནམ་མཁའ་ལ་ཡར་འཕགས་ཤིང་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་ལ་
ཆོས་སྟོན་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཤིན་ཏུ་གོམས་པའི་ཕྱིར། རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ་ལ་སོགས་པར་ལྟ་བ་དང་། ཉན་ཐོས་

10

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་སོགས་པའི་ས་ལ་དགའ་བའི་སེམས་མི་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྣམ་པར་འཕྲུལ་པ་དམིགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། དེའི་འོག་
མ་བཞི་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་

ན་ཡང་གྲོང་ཁྱེར་བཅོམ་པའམ་མེ་ཤོར་བའམ། གཅན་གཟན་ཁྲོ་བོ་མཐོང་བའམ། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་ནས་དེའི་སངས་རྒྱས་པའི་ཞིང་ན་ངན་སོང་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་དུ་
ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་
བ་ཇི་ལྟར་རིག་པར་བྱ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་དུ་ཡང་

སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་སེམས་ཅན་མཐོང་བའམ། ཞེས་སོགས་ དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་མམ་སད་
པའི་ཚེ་གྲོང་ཁྱེར་ཚིག་པར་གྱུར་པ་ན། བདག་གཉིད་ལོག་པར་གྱུར་
པའམ་སད་པའི་རྣམ་པ་གང་དག་དང་། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་
འབྱོར་གཞན་ཡང་རྣམ་པ་གང་དག་དང་རྟགས་གང་དག་དང་མཚན་མ་གང་དག་གིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་བྱང་ཆེན་དུ་རིག་པར་

བྱའོ།།རྣམ་པ་དེ་དག་དང་རྟགས་དེ་དག་དང་མཚན་མ་དེ་དག་བསྟན་པར་བྱའོ།།རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བུད་མེད་དམ་སྐྱེས་པ་ལ་ལ་

11

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་ཞིག་མི་མ་ཡིན་པས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ན་དེ་ལ་བྱང་ཆེན་འདི་སྙམ་
དུ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་སེམས་སྐྱེ་བ་དང་། དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་མཐོང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་ངན་སོང་
སྤོང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་གྲོང་ཁྱེར་ལ་སོགས་པ་ཚིག་པ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་བྱིན་བརླབས་གྲུབ་པ་དང་། གནོད་སྦྱིན་ལ་
སོགས་པ་མི་མ་ཡིན་པ་མེད་པར་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པ་
དང་། ཞེས་གསུངས། ཐ་མ་བཞི་སྟོན་པ་ལ་བྱང་ཆེན་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་

ཀྱང་ཡོངས་སུ་མ་བཏང་ལ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་ཡང་ཡོངས་སུ་མ་བཏང་ན་བྱང་ཆེན་བསམ་པ་ཐག་པ་ནི། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་དེ་བས་ན་བྱང་ཆེན་གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་པར་འདོད་པ་
དང་གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་པ་ལ་གནས་པར་འདོད་པ་དང་། ཞེས་
སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་
སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་ནམ་མཁའ་ལྟར་ཆགས་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་
ནི་ཤེར་ཕྱིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་དང་། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་ནི་གཟུགས་ལ་མི་སྤྱོད་ཅེས་པ་ནས་རྣམ་
མཁྱེན་དུ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ལགས་སོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་

12

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཆད་པ་ལ། རང་ཉིད་མངོན་པར་ཤེས་པས་ཕ་རོལ་གནོན་པའི་དགེ་
བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སློབ་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ནི་རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
ཐོབ་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་རྟགས་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པའི་རྟགས་བཅུ་གཉིས་མདོ་
ལས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་

ལྟ་བུར་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ལྟ་བ་སོགས་རྟགས་བཅུ་གཉིས་མདོ་
ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པའི་རྟགས་བཅུ་གཉིས་པོ་

གང་རུང་ཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་པོ་དེ། དྲོད་ཀྱི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པའི་རྟགས་དེ་ལ་བཅུ་
གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་

སོགས་སུ་ལྟ་བའི་རྟགས་དང་། ཉན་རང་གི་ས་དང་ཁམས་གསུམ་ལ་

ཐོབ་པར་འདོད་པའི་དགའ་བ་མི་སྐྱེད་པའི་རྟགས་དང་། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་སོགས་མཐོང་བའི་རྟགས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྣམ་པར་འཕྲུལ་པ་སོགས་དམིགས་པའི་རྟགས་དང་། རྨི་

ལམ་ལྟ་བུའི་ཆོས་སྟོན་པའི་སེམས་སྐྱེ་བའི་རྟགས་དང་། རང་གི་

13

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ན་ངན་སོང་སྤོང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་རྟགས་
དང་། གྲོང་ཁྱེར་ལ་སོགས་པ་ཚིག་པ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་བདེན་
པའི་བྱིན་བརླབས་གྲུབ་པའི་རྟགས་དང་། གནོད་སྦྱིན་སོགས་མི་མ་
ཡིན་མེད་པར་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པའི་རྟགས་དང་། རང་
གི་མངོན་པར་ཤེས་པས་ཕ་རོལ་གནོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་རྟགས་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སློབ་
པའི་རྟགས་དང་། ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་ཞེན་མེད་པའི་རྟགས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་འགྱུར་བའི་རྟགས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བཅུ་གཉིས་པོ་དེའི་དང་པོ་བརྒྱད་འབྲས་
རྟགས་དང་ཐ་མ་བཞི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སུ་ལོ་ཆེན་བཞེད། མདོ་
ལས་དང་པོ་དྲུག་རྨི་ལམ་དང་བདུན་པ་སད་རྨི་གཉིས་གང་རུང་དང་

སྦྱར་ནས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་དེ་གཉིས་གང་གི་ཡང་ཐ་སྙད་མ་མཛད།
བུདྡྷ་ཤྲཱིས་དང་པོ་དྲུག་རྨི་ལམ་དང་། བདུན་པ་དང་བརྒྱད་པ་སད་རྨི་

གཉིས་ཀ་དང་། ཐ་མ་བཞི་སད་པའི་རྟགས་སུ་བཞེད། དེས་ན་འབྲས་
རང་གི་རྟགས་ཅི་རིག་པར་ཡོད་དོ།།ཁ་ཅིག རྟགས་བཅུ་གཉིས་དང་
ལྡན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་པོ་དེ། དྲོད་ཀྱི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར། དེ་ལ་ཁ་ཅིག བསམ་གཏན་དང་པོ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། མཚན་

14

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསམ་གཏན་དང་པོ་
པའི་རྒྱུད་ལ་རྨི་ལམ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་
ལ་གཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། དེ་ལས་འགྱོད་གཉིད་མི་

དགེ་རྣམས།།བསམ་གཏན་དང་པོ་དག་ན་མེད།།ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡུལ་ལ་

ཤེས་པ་རང་དབང་མེད་པར་སྡུད་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་
གཉིད་མེད་ཀྱང་ལུས་སེམས་བརྟས་པར་བྱེད་པའི་དགེ་བར་གྱུར་
པའི་གཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ས་དང་པོ་པའི་རྒྱུད་ལ་གཉིད་

སྔ་མ་མེད་ཀྱང་ཕྱི་མ་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ།།དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་དྲོད་ལ་
གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་རྣོན་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་ལ་གཉིད་

མེད་པས་ཁྱབ་པས་སྦྱོར་བ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
བྱམས་ལུས་སོགས་དང་སྒྲིབ་པ་ནི།།རྣམ་པ་ལྔ་དང་མི་འགྲོགས་
དང་།།ཞེས་དྲོད་ནས་གཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིབ་པ་ལྔ་དང་མི་

འགྲོགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་བ་འགྲིག་གོ །རང་ལུགས་ཀྱི་
སྐྱོན་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ་མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་ཐལ་ལོ།།

15

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་རྩེ་སྦྱོར།

༈ གཉིས་པ་ལ། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། རྟགས་གསུངས་པའི་འོག་ཏུ་བསོད་ནམས་གང་ལས་འཕེལ་
ཚུལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སེམས་ཅན། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་

ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། དེ་ཡི་རྟགས་དང་རྣམ་འཕེལ་དང་།།ཞེས་འཆད་ན། རྟགས་ཀྱི་འོག་ཏུ་རྣམ་འཕེལ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་
རྟགས་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་མཚོན་པའི་རྩེ་མོ་དེའི་བསོད་
ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དུ་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན་དེའི་ལན་བསྟན་པར་བྱ་
བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་རྟགས་
ཀྱིས་མཚོན་པའི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་རྣམ་པ་དུ་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན་རྣམ་

16

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་འཕེལ་བ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་
ལ། འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སྐྱེ་བོ་སྙེད།།ཅེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་
པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། འཛམ་བུའི་གླིང་ལ་

སོགས། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་ཕྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་བརྒྱད་དང་། ནང་གཙོ་བོར་གྱུར་
པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སེམས་

ཅན་ཇི་སྙེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་མིའི་ལུས་ཐོབ་
པར་གྱུར་ཏེ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་པར་གྱུར་ལ་དེ་དག་ནམ་འཚོའི་བར་དུ་བཞུགས་པ་ལ་རིགས་ཀྱི་བུའམ་
རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་ལ་ལ་ཞིག་གིས་རིམ་གྲོར་བྱས། བཀུར་སྟིར་བྱས།
བསྟི་སྟང་དུ་བྱས། མཆོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་དེ་ཡང་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ཡོངས་སུ་བསྔོས་ན་རབ་འབྱོར་དེ་ཅི་སྙམ་དུ་སེམས།
རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེའི་རྒྱུད་ལ་བསོད་ནམས་མང་དུ་འཕེལ་ལམ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མང་ངོ༌།།བདེ་བར་གཤེགས་པ་མང་ངོ༌།།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་བས་ཀྱང་རིགས་ཀྱི་བུ་འམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་ཤེར་ཕྱིན་
འདི་གཞན་ལ་སྟོན་པ་དང་ནས། ཤེར་ཕྱིན་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་

17

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

བྱེད་པས་རྣམ་པར་དཔྱོད་ན་དེའི་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་འཕེལ་ལོ།།ཞེས་སོགས་དང་། དེའི་ཤེར་ཕྱིན་དང་ལྡན་པའི་གཏམ་བརྗོད་
ནས་ཤེར་ཕྱིན་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཡིད་ལ་བྱ་སྟེ། ཞེས་
སོགས་དང་། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཤེར་ཕྱིན་རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཞིང་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པ་ལགས་ན། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པའི་བླ་

མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་ལགས། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཅི་ལགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་སྐྱེ་བའི་སླད་དུ་བྱང་ཆེན་བླ་མེད་
རྫོགས་བྱང་དུ་ལུང་བསྟན་པར་འགྱུར་རམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་དང་། དེ་
ནས་ལྷའི་དབང་པོས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་ཤིན་ཏུ་དབེན་པའི་སླད་དུ་ཟབ་

པའོ།།བལྟ་དཀའ་བའོ།།ཞེས་སོགས་དང་། དེ་ལྟར་སློབ་པའི་བྱང་

ཆེན་གྱི་དྲུང་དུ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་ཀྱང་འགྲོ་བར་སེམས་ཏེ།
ཞེས་སོགས་དང་། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་པར་གྱུར་ཏེ། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་འདི་རང་གི་སྤོབས་
པས་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདིའི་ཡོན་ཏན་དང་ལེགས་པ་བརྗོད་དམ།

18

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འོན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་སྟོན་སྙམ་པ་དང་། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།།ཞེས་སོགས་དང་། ཀུན་དགའ་བོས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་པ་དག་དང་གནས་པར་བགྱི། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འཛམ་བུའི་གླིང་ལ་སོགས་པ་སྟོང་གསུམ་གྱི་འཇིག་

རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ལ་མཆོད་པ་པས་ལྷག་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ཡིད་ལ་བྱེད་
པ་དང་། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་དང་བྱང་ཆུབ་པར་བྱ་བ་
དང་བྱང་ཆུབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་མི་དམིགས་པ་དང་། དགེ་
བ་བཅུ་ལ་སོགས་པ་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་
ཐོབ་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། ལྷའི་རིས་ཐམས་ཅད་ཉེ་
བར་འོང་བ་དང་། བདུད་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་། སྟོན་པ་དང་འདྲ་བར་སྐྱེ་བོ་ལ་མཚུངས་པར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་བསོད་ནམས་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ།།ཕྱི་མ་བརྒྱད་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས། བྱང་ཆེན་གཟུགས་པས་པར་བགྱི་བའི་སླད་དུ་སློབ་ན་རྣམ་མཁྱེན་དུ་སློབ་པ་ལགས་
སམ། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ས་ཆེན་

19

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་པོའི་ཕྱོགས་གང་ན་འཛམ་བུའི་ཆུ་ཀླུང་གི་གསེར་གྱི་ས་ལེ་སྦྲམ་
འབྱུང་བ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཉུང་ངོ༌།།རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་འདི་ལྟ་སྟེ་ཤེར་
ཕྱིན་གྱི་བསླབ་པ་འདི་ལ་སློབ་པའི་སེམས་ཅན་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་ཉུང་སྟེ།
སེམས་ཅན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སའམ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་གནས་པར་གྱུར་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་དེ་བས་ཆེས་མང་ངོ༌།།ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་སེམས་ཅན་གང་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་
རྒྱལ་པོར་འགྱུར་བའི་ལས་ཡང་དག་པར་བླངས་ཏེ་གནས་པ་དེ་ལྟ་
བུ་ནི་ཉུང་སྟེ། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་སེར་སྣ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་མི་
སྐྱེའོ།།ཞེས་སོགས་དང་། གཟུགས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་མི་སྐྱེའོ།།ཚོར་བ་དང་ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་
ན་འཇིག་ཚོགས་སུ་ལྟ་བའི་ནང་དུ་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་

པོ་ཐམས་ཅད་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདིར་ཕར་ཕྱིན་ཐམས་ཅད་འདུས་སོ།།ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ལ་སློབ་པའི་བྱང་ཆེན་ནི་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་སློབ་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
སོགས་དང་། གལ་ཏེ་ཡང་འདི་སྙམ་དུ། འདི་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ནོ།།ཤེར་
ཕྱིན་འདིའོ།།ཤེར་ཕྱིན་འདིས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་སྙམ་

20

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་
དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། འབྲས་བུ་
སངས་རྒྱས་ཉིད་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མི་

མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་མི་སྐྱེ་བ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
དང་ལྡན་པར་རྟོགས་པའི་སེམས་རབ་ཏུ་མི་སྐྱེ་བ་དང་། ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ཀུན་བསྡུས་པ་ཤེས་པ་དང་། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པ་དང་། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་
གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་བསོད་ནམས་གཞན་རྣམ་པ་བརྒྱད། མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པས་སངས་རྒྱས་མཆོད་པའི་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་མང་པོ་དཔེར་མཛད་ནས་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་གནས་སྐབས་བཅུ་དྲུག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་
ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི་རྩེ་མོའི་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གནས་
པའི་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་བཅུ་དྲུག་ཐོབ་སྟེ། ཕྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་བསོད་ནམས་རྣམ་འཕེལ་བརྒྱད། ནང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་འཕེལ་བརྒྱད་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་
གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་ལས་ལྷག་པའི་

21

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་བཅུ་དྲུག་ཚང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གཉིས་པ། རྩེ་མོའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། ཕྱི་
གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དེ་ལ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་གྱིས་སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་ལས་ལྷག་བའི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། ཁྱད་པར་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ཡིད་ལ་

བྱེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་
པའི་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་
འཕེལ་བ། བྱང་ཆུབ་པར་བྱ་བ་དང་བྱང་ཆུབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་མི་

དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དགེ་
རྩ་དང་ལྡན་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། ལྷའི་རིས་ཐམས་

ཅད་དུ་ཉེ་བར་འོང་ཞིང་མིའམ་ལྷའི་རིས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྲུང་བའི་
རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། བདུད་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། སྟོན་པ་དང་སྐྱེ་བོ་ལ་
མཚུངས་པར་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ནང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དེ་ལ་ཡང་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཐབས་མཁས་པས་བསླབ་བ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་
འཕེལ་བ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་

22

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་འཕེལ་བ། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་
བདག་ཉིད་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མི་མཐུན་

ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་མི་སྐྱེ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ།
གཟུགས་སོགས་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་པའི་སེམས་མི་སྐྱེ་བའི་རང་

གི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པ་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་འཐོབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། ཡང་དག་
པར་རྫོགས་བྱང་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་
བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་ཡང་། མདོ་བསྟན་བཅོས་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྣམ་འཕེལ་གསུངས་པ་དང་། དེ་ནས་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་འདི་སྙམ་དུ། བྱང་ཆེན་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཞེས་པ་ནས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གྱུར་ཅིག ཅེས་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་
བདག་ནི་གང་ཟག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་པ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་སླར་ལྡོག་པར་འགྱུར་བར་སེམས་འགའ་ཙམ་ཡང་སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་སོ།།ཞེས་པ་ནས། ཡོངས་སུ་མྱ་
ངན་ལས་ཟློ་བར་འགྱུར་ཞེས་རྟོགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས།

23

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

བརྟན་པའི་རྩེ་སྦྱོར།

༈ གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ།

རྣམ་འཕེལ་དང་།།བརྟན་དང་། ཞེས་འཆད་ན། རྣམ་འཕེལ་གྱི་འོག་ཏུ་ངེས་བརྟན་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་
དེ། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་རྩེ་

མོས་རྣམ་པར་སྤེལ་བའི་རྟོགས་པ་ལ་རང་དབང་དུ་གྱུར་པ་མཐར་
ཕྱིན་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ནི་ངེས་པར་བརྟན་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་
བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་རྣམ་པར་འཕེལ་
བའི་རྣམ་པར་སྤེལ་བའི་རང་དབང་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་མཚན་
ཉིད་རྣམས་ནི་ངེས་པར་བརྟན་པ་ཡིན་པས་ངེས་པར་བརྟན་པ། ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་

གསུམ། ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་

24

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་ཡང་དག་པའི། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་རང་དོན་རྟོགས་པས་བསྡུས་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་གྱི་
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་ངེས་བརྟན་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ནི། མདོ་ཚན་དང་པོས་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི།།ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བླ་མེད་པ།།ཞེས་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཇི་
སྐད་བཤད་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཆོས་སེམས་
བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་གོང་དུ་སྨོས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བླ་ན་མེད་པ་ནི་ངེས་པར་བརྟན་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་

པ་ནི། མདོ་ཚན་གཉིས་པས་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སེམས་ཅན་དོན་ཡོངས་མི་གཏོང་བ།།ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་ཡང་དག་
པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་རྟོགས་
པའི་གནས་སྐབས་ན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ངོ་བོས་

སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་མཚན་ཉིད། ཅེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ཆོས་
ཅན། བརྟན་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོ་
ཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་

25

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ཕྱིར། མཁྱེན་གསུམ་རྗེས་མཐུན་པ་ཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གསུམ་པ་དེ། བཟོད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད།

ཁོ་ན་རེ། བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་རྗེས་མཐུན་པ་ཐོབ་པར་ཐལ། དེས་མཁྱེན་གསུམ་རྗེས་མཐུན་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་བཤད་ལས། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་རིགས་རྫོགས་པར་ཐོབ་པ་ཙམ་གྱིས་དག་ས་ལ་སྦྱོར་བ་ཧ་
ཅང་ཐལ་ལ། རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་རྫོགས་པ་ལ་བྱེད་ན་དེ་བས་ཀྱང་མི་

འཐད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། སྔ་མ་ཁ་ཅིག རྩེ་སྦྱོར་གྱི་
སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་ས་དགུ་པའི་ཡེ་

ཤེས་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་བྱེད་དེ། དེའི་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་མཁྱེན་
ཉིད་གསུམ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི།།ཞེས་དེའི་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་དེས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་རྫོགས་པར་ཐོབ་པར་བཤད་
པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་རྫོགས་པའི་དོན་
དེ་གང་ལ་བྱེད། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་རིགས་རྫོགས་པ་ལ་བྱེད་
དམ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་རྫོགས་པ་ལ་བྱེད། དང་པོ་
ལྟར་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་དག་པ་ས་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་དེ། ས་བདུན་པ་
མན་ཆད་དུ་ཡང་དེ་རྫོགས་པར་ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

26

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྟར་ན། ས་དགུ་པའི་སྐབས་སུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་རྫོགས་
པར་ཐོབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་དེ་ས་དགུ་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག དེས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་རྫོགས་པར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་དོན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་རྫོགས་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་

ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁོ་ན་རེ། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་ས་

བདུན་པ་པས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་རྫོགས་བར་ཐོབ་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་ཉན་རང་གི་རྟོགས་རིགས་

རྫོགས་པར་ཐོབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་བོ།།

སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་སྦྱོར།

༈ བཞི་པ་ལ་ཡང་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ནི། བརྟན་པ་ཕྱི་མ་ལས་འཕྲོས་ནས་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟར་ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆེན་དེ་དག་གི་སེམས་བསྐྱེད་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་

27

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

བར་བགྱིད་པ་དང་། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་བྱང་ཆེན་རྣམས་
ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བགྱིད་ན་
རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེ་དག་གི་བསོད་ནམས་ཅི་ཞིག་

འཕེལ་བར་འགྱུར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཀོའུ་ཤི་
ཀ་གླིང་ཆེན་པོ་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྲང་ལ་གཞལ་བའི་
ཚད་ནི་བཟུང་དུ་ཡང་སྲིད་ཀྱང་། དེ་དག་གིས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་

དང་ལྡན་པའི་བསོད་ནམས་ནི་ཚད་མེད་དོ།།ཞེས་པ་ནས་ཇི་ལྟར་

སེམས་གཞན་དུ་མི་རྒྱུ་བ་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་བྱའོ།།ཞེས་
པའི་བར་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་

གཞག་ཏུ། བརྟན་དང་སེམས་ཀུན་གནས་པ་དང་།།ཞེས་འཆད་ན། ངེས་བརྟན་གྱི་འོག་ཏུ་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་སྦྱོར་འཆད་པའི་

རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་ངེས་པར་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་བཟོད་པའི་ངེས་པར་བརྟན་པར་འགྱུར་བའམ་བྱས་
པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནི་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་

པས་ན་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་ངེས་པར་བརྟན་པར་བྱེད་པས་ངེས་པར་བརྟན་པར་འགྱུར་བའི་

མཚན་ཉིད་ནི་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ་ཡིན་པས་སེམས་ཀུན་ཏུ་
གནས་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།

28

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
གླིང་བཞི་པ་དང་སྟོང་དག་དང་།།ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་
ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། ཚད་སྲིད་པ་ནི་སྲང་

ཚད་ཀྱིས་གཞལ་བར་ནུས་སོ།།ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་གླིང་བཞི་

པ་ལ་སོགས་པ་སྟོང་གསུམ་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་ཀྱིས་
ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཏིང་ངེ་

འཛིན་གྱི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སོ་སོར་དཔེར་མཛད་ནས་དེ་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་ཚད་ལས་འདས་པའི་བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པ་ནི་

སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི།

མདོ་ལས། ཆོས་མཆོག་གི་རྩེ་སྦྱོར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ།
མདོ་ལས་དེ་བསོད་ནམས་མང་པོས་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་སུ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ། སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་

རངས་པའི་བསོད་ནམས། གླིང་བཞི་དང་། སྟོང་དང་པོ་དང་། སྟོང་
བར་པ་དང་། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་
སའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྲང་ལ་གཞལ་བ་དང་། ཆུ་ཐིག་སྐྲའི་རྩེ་མོས་
བླངས་པའི་གྲངས་བཟུང་བར་ནུས་པ་དཔེར་མཛད་ནས་དེ་དག་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་འཕགས་པར་བསྟན་པས་མཚོན་ནས་བསྟན་

29

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡུད་པ་ལས། མི་ལྡོག་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ལ་རབ་ཏུ་
ཞུགས་པ་ཡི།།སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་བསམ་པ་ཐག་པས་ཡི་རངས་

པ།།སྟོང་གསུམ་རི་རབ་སྲང་ལ་གཞལ་བས་ཚད་བཟུང་རུང་།།
རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དགེ་བ་དེ་ནི་དེ་ལྟ་མིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
འདིའི་བྱང་སེམས་བཞི་པོ་དེ་ཡང་། ས་དང་པོ་དང་། ས་གཉིས་པ་

ནས་ས་བདུན་པའི་བར་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་དང་། ས་བཅུ་

པ་པ་ལ་འཕགས་པས་བཞེད་དེ། ཉི་སྣང་ལས། ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཞུགས་པ་དང་། སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང་། སྐྱེ་
བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཅི་རིགས་པར་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་བཞིའི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་མཐོང་བ་དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་

རྟོགས་པ་པོ་རྣམ་པ་བཞི། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་གར་
བ་ཁ་ཅིག སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཞི་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་བཞི་
ལ་བཞེད། སློབ་དཔོན་གྱིས་མོས་སྤྱོད་དང་། མ་དག་ས་བདུན་དང་།
དག་པ་ས་གསུམ་དང་། ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པའི་རང་ཉིད་ངོ་བོ་
རྟོགས་པའི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་འདོད་དོ།།དེ་ལ་ཐེག་པ་ལ་དང་པོར་ཞུགས་པ་ནི་མོས་པའི་སྤྱོད་པའོ།།སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ་
ནི་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་བདུན་ལ་གནས་པའོ།།ཕྱིར་
མི་ལྡོག་པ་ནི་མི་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་གསུམ་ལ་གནས་

30

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའོ།།སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ནི་ས་བཅུ་པའོ།།ཞེས་གཞན་
དག་འཆད་དོ།།ཞེས་གསུངས། དེས་ན་རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་
པའི་མཐོང་ལམ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་སྨིན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཐའ་
ཡས་པའི་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ་ཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་པ། ཆོས་མཆོག་གི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད།

དོན་བསྡུ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆོས་ཅན། ཆོས་མཆོག་གི་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། བསོད་ནམས་མང་པོས་
མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དོན་བསྡུ་བ་ལ། རྟགས་ལ་སོགས་པ་དེ་
དག་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་

དང་མཐུན་པ་བཞིའི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ།།ཞེས་
གསུངས།

མཐོང་ལམ་བརྩེ་སྦྱོར།

༈ གཉིས་པ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། དོན་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ།

31

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

སེམས་ཀུན་གནས་པ་དང་། མཐོང་ཞེས་བྱ་དང་། ཞེས་འཆད་ན། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འོག་ཏུ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་འཆད་པའི་རྒྱུ་

མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐྱེས་པའི་རིམ་པ་དང་

བསྟུན་ནས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་འོག་ཏུ་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ལ། སྤང་བྱ་རྟོག་པ་དང་། དེའི་གཉེན་པོ་མཐོང་
ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། དོན་
བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་དང་པོར་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་
དེ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཤུགས་བསྟན་གྱི་
གཉེན་པོ་དང་བཅས་པ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་པས་དེ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཉེན་པོ་དང་
བཅས་པ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་པས། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་ཡང་།

མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། གཉེན་པོ་མཚོན་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ལ་གཟུང་རྟོག་མདོར་བསྟན་པ་དང་། འཛིན་རྟོག་མདོར་བསྟན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་རྣམས་དང་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་དེ་དག་

32

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གིས་དགེ་རྩ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ནས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་
བར་ཇི་ལྟར་འདུ་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་བ་དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་འདུ་

ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་བྱའོ།།ཞེས་མཐོང་སྤང་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་གཉེན་པོའི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། དེ་ནས་
ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་

ཅེས་སྨྲས་སོ།།ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཅི་ཤེར་ཕྱིན་འབའ་ཞིག་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་
དང་། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་། སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡིན། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཚེ་ལྡན་ཤཱ་རིའི་བུ། ཤེར་
ཕྱིན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའོ།།བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ཡང་རྣམ་
པར་མི་རྟོག་པའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གཉེན་
པོའི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།

འོ་ན་མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་བཞི་པོ་གང་ཞེ་ན། རེ་ཞིག་དང་པོར་མཐོང་སྤང་གཟུང་རྟོག་གཉིས་མདོར་བསྟན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད། ཅེས་
མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། རེ་ཞིག་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཟུང་བར་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་གཉིས་པོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེ་གཉིས་

ཀྱི་དོན་འཆད་པ་ལ། འཇུག་པ་དང་ནི་ལྡོག་པ་ལ།།ཞེས་སོགས་

33

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

གསུངས། གསུམ་པ་ལ་རྟོག་པའི་ངོ་བོ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་བསྟན་
པ། དབྱེ་བ། འཁྲུལ་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ་དམིགས་
པ་དང་། རྣམ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྟོན་པ་ལ། འཇུག་པ་དང་ལྡོག་
པ་མི་དམིགས་པ་དང་། དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དག་ལ་གོ་རིམས་

བཞིན་དུ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལེན་པ་དང་འདོར་བའི་སྒོ་
ནས་གཟུང་བའོ་ཞེས་གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། ཉོན་མོངས་པ་དང་འདྲ་བ་མི་མཐུན་པའི་

ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་པ་ནི། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། དངོས་པོ་དང་མ་འབྲེལ་བར་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རང་

གི་ངོ་བོ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི།

མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དུ་
མར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་
དང་། མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་ཡུལ་མཚན་མར་དམིགས་པ་དང་། དེའི་ལྡོག་ཡུལ་མཚན་

34

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མར་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སོགས་རིམ་བཞིན་དེ་གཉིས་ཀྱི་
དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡོད་དེ། དང་པོ་དེ་
བྱང་སེམས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལེན་པར་འདོད་པའི་སྒོ་ནས་
བླང་བྱའི་གཟུང་བའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་ཡིན། གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་
དང་རང་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་འདོར་བར་འདོད་པའི་སྒོ་ནས་དོར་བྱའི་
གཟུང་བའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ནི་མཐོང་ལམ་

རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ།།རྟོག་པ་དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། སོ་སོར་དགུ་དགུར་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ནི་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་
མ་ཡིན་པར་འཛིན་པའི་ངོ་བོ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རང་ཡུལ་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དྷ་དུ་ར་ཟོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་གསེར་གྱིས་གང་བ་ཁས་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པ་ལྟར་ཞེན་ཡུལ་གྱི་གཞིའི་དངོས་པོ་དང་མ་འབྲེལ་བར་འཇུག་པ་སྟེ། ཞེན་པ་
ལྟར་ཡུལ་མི་གནས་པའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་གི་
དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱ་ལ་
དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་

35

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་ཉིད། དབྱེ་ན་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགུར་ཡོད། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་
གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་
བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཡུལ་གྱི་སྒོ་
ནས་དགུར་ཡོད་དོ།།ཁ་ཅིག ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་
བཅས་པ་ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་
རིག་ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། ཐེག་དམན་གྱི་
ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་
ཞེན་པའི་ཞེན་རིག ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད་

ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚོན་དེའི་ཕྱིར། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་

སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་

པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་
དམིགས་ཡུལ་དང་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་

དམིགས་ཡུལ་ཡིན་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཡིན་དགོས་པའི་

36

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་

ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་ཆོས་ཅན། མཚན་
ཉིད་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་དམིགས་
ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱ་ལ་དམིགས་ནས་

ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྔ་མས་རིག་འགྲེའོ།།ཁ་ཅིག དེའི་
སྟེང་དུ་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཞེས་བསྣན་ནས་འཇོག་པ་
ཡང་མི་འཐད་དེ། སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་
པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་དང་། མ་རིག་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་
སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་གཉིས་ཀྱིས་མ་ངེས་པའི་
ཕྱིར། སྟོང་ཉིད་དེ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱ་དང་། མ་རིག་བ་དེ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་དེ་དེའི་
བསྒོམ་བྱ་དང་། གཉིས་པ་དེ་དེའི་སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཁ་ཅིགབྱང་སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱ་ལ་དམིགས་ནས། ཞེས་སོགས་དང་། དེའི་ལྡོག་བྱ་ལ་དམིགས་ནས། ཞེས་སོགས་ཟེར་ན་སྐྱོན་སྔ་མ་དེ་
འཕེན་ནོ།།འདོད་ན། བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱ་དེ་དེའི་དམིགས་

ཡུལ་དུ་ཐལ་བ་སོགས་རིགས་འགྲེའོ།།ཁ་ཅིག རང་གི་དམིགས་
ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འཇུག་བྱའི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་

37

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཞེས་སོགས་དང་། དེར་གྱུར་པའི་ལྡོག་བྱའི་

ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་ཞེས་སོགས་ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་
རིག་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་དེ་འཇུག་བྱའི་ཆོས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐར་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཁ་ཅིག རང་གི་

དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འཇུག་བྱའི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་

གཟུང་བར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་
བརྟགས། མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད།

དེར་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱའི་ཆོས་ལ་དམིགས་

ནས་ཞེས་སོགས་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དེའི་མཚན་
ཉིད། དེར་གྱུར་པའི་ལྡོག་བྱའི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་ཞེས་སོགས།
མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། དེར་གྱུར་
པའི་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱའི་ཆོས་ལ་ཞེས་སོགས། སྐབས་
འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཤེས་སྒྲིབ་

འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་ཡིན་ན། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་

བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱའི་ཆོས་ལ་དམིགས་པས་ཁྱབ་པར་

ཐལ། མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་ཡིན་ན། དེར་གྱུར་

38

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱའི་ཆོས་ལ་དམིགས་པས་ཁྱབ་པའི་

ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་
བྱའི་གཟུང་བར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་དེ་འཇུག་བྱའི་གཟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱའི་གཟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་དེ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་
འཇུག་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་
ལ་དམིགས་ནས་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱའི་གཟུང་བར་བདེན་
པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ལྡོག་
བྱའི་གཟུང་བ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།གཉིས་པ་ལ་ཡང་། མདོ་ལས་
གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ནི། མདོ་ལས། དེ་ནས་ཚེ་ལྡན་ཤཱ་རིའི་བུས་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་
ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ།།ཀྱེ་མ་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་གཞན་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ནི་སྙིང་པོ་ལ་སྤྱོད་པའོ།།དེ་སྐད་
ཅེས་སྨྲས་པ་དང་། ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས་ཚེ་ལྡན་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་
འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ།།ཀྱེ་མ་ཚེ་ལྡན་ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་གཞན་

39

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ཡང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ནི་སྙིང་པོ་མེད་པ་ལ་སྤྱོད་པའོ།།དེ་ཅིའི་

ཕྱིར་ཞེ་ན། ཚེ་ལྡན་ཤཱ་རིའི་བུ་ཤེར་ཕྱིན་སྙིང་པོ་མེད་པའོ།།ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་མཐོང་སྤོང་ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉེན་པོའི་
སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།།རབ་འབྱོར་ཅིའི་ཕྱིར་བྱང་
ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཞུམ་པར་མི་འགྱུར་བ་ཡིན། གསོལ་པ་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་མཆིས་པའི་སླད་དུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་ཞུམ་པར་མི་འགྱུར་རོ།།ཞེས་པ་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་ལ་

ནི་གང་ཡང་གནས་པར་འགྱུར་བ་མེད་དེ། དེ་ལ་གནས་ཤིང་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་སུ་ཡང་མེད་ན། དེ་ལ་གནས་ཤིང་ཆོས་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་ལྟ་ཅི་སྨྲོས་ཏེ་དེ་གནས་
མེད་དོ།།ཞེས་པས་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉེན་པོའི་སྒོ་ནས་
བསྟན་ནོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་བཞིའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་མདོར་
བསྟན་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཕྱོགས་
གཉིས་མདོར་བསྟན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད། ཅེས་མཚམས་སྦྱོར་པ་ལ། དེ་ལྟར་གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་བསྟན་ནས་
འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པོ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི།

40

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་འཕགས་དབྱེ་བས།།ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་ཡང་རྟོག་
པའི་ངོ་བོ། སྤང་བྱར་བསྟན་པ། དབྱེ་བ། འཁྲུལ་བར་བསྒྲུབ་བའོ།།དང་པོ་ནི། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་འཕགས་དབྱེ་བས།།སེམས་ཅན་རྫས་དང་བཏགས་ཡོད་པར།།རྣམ་རྟོག་འཛིན་པ་དག་ཏུ་འདོད།།ཅེས་དང་། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་འཕགས་བའི་གང་ཟག་དག་
གི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྐྱེས་བུ་རྫས་དང་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་
རྟེན་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་དག་ཡོད་པས་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ། ཞེས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། གེགས་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་མཐུན་
པའི་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ། ཞེས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། དེ་དག་སོ་སོར་དགུ་བདག་ཉིད།།ཅེས་དང་། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་
ཡོད་པ་ནི། ཞེས་འཆད། བཞི་བ་ནི། གལ་ཏེ་གཟུང་དོན་དེ་བཞིན་

མེད།།དེ་དག་གང་གི་འཛིན་པར་འདོད། དེ་ལྟར་དེ་དག་འཛིན་པ་
ཡི།།ངོ་བོས་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་དོ།།ཞེས་དང་། གང་གི་ཚེ་དེ་དག་
གི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོར་གྱུར་པ། གཟུང་བའི་དོན་དག་དེ་བཞིན་དུ་
གཟུང་བའི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ། དེའི་ཚེ་གང་གི་ཡང་

འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ནི་འཛིན་པའི་ངོ་བོས་དབེན་

41

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་པའི་ཕྱིར་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་
གསུངས། གཞུང་དོན་རིམ་པ་ལྟར། མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་འཛིན་རྟོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དུ་མར་དབྱེར་རུང་སྟེ། ཁྱོད་ལ་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། དེ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་

སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ལ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་འཕགས་པའི་དབྱེ་
བས་དེ་དེའི་འཛིན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།རྟོག་པ་དེ་གཉིས་

ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་
གེགས་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མཐོང་སྤང་ཉོན་སྒྲིབ་བཞིན་

ནོ།།རྟོག་པ་དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། སོ་སོར་དུ་མར་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགུ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ལ་རྟོག་པ་ཞེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟོག་པ་དེ་དག་རང་གིས་ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་དེ་
ལྟར་འཛིན་པའི་ངོ་བོའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་པ་དེ་
དག་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་ཡུལ་གང་གི་འཛིན་པར་འདོད། དེ་འཛིན་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་རྟོག་པ་དེས་གཟུང་
བའི་དོན་རྣམས་གཟུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། རྩོད་པ་སྤང་བ་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ནི། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རྫས་འཛིན་ལ་དམིགས་

42

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས། མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད།

དེར་གྱུར་པའི་བཏགས་འཛིན་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས། མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་གཉིས་ལ་སོ་སོར་
ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་དགུ་དགུར་ཡོད་དོ།།ཁ་ཅིག རང་གི་

དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་
འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་དེ། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་
ཉིད། དེར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུ་བཏགས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་
དམིགས་ནས་ཞེས་སོགས། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན།
ལྷས་བྱིན་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་
དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་དམིགས་ཡུལ་ཡང་ཡིན་གང་ཟག་རང་རྐྱ་
ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་

43

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷས་བྱིན་རང་རྐྱ་
ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་དེ་གང་ཟག་དེར་འཛིན་
པའི་འཛིན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དང་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་
གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་དམིགས་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། གང་ཟག་དེ་ལྷས་བྱིན་དུ་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། ཤེས་
སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་འགལ་བར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་གཉིས་འཐད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། བཀག་ཟིན། ཁ་ཅིག རྫས་འཛིན་ལ་དམིགས་ནས་ཞེས་
སོགས་དང་བཏགས་འཛིན་ལ་དམིགས་ནས་ཞེས་སོགས་ཟེར་ན། གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྫས་འཛིན་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་ཐལ་ལོ།།རོང་ཊཱིཀ་པ་ན་རེ། འཕགས་རྒྱུད་ལ་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་
བློ་མེད་དེ། འཕགས་པ་ཡིན་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མེད་དེ། དེ་ཡིན་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་

44

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཉོན་ཡིད་

མེད་བར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་མེད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཉོན་ཡིད་དེ་ས་བདུན་པའི་བར་དུ་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཉིས་པ་ལ། རྩོད་པ་ལན། ལན་ལ་རྩོད་པ་
སྤང་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་འཕགས་
དབྱེ་བས།།ཞེས་རྫས་འཛིན་སོ་སྐྱེའི་རྟེན་ཅན་དང་། བཏགས་འཛིན་
རྟོག་པ་འཕགས་པའི་རྟེན་ཅན་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སོ་
སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཛིན་རྟོག་ལ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པས་མ་ཁྱབ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་འཛིན་རྟོག་ལ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།
དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སོ་སྐྱེ་ལ་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་
སྟོང་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འཕགས་རྒྱུད་
ལ་ངར་འཛིན་ཡོད་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་ང་ཞེས་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགེ་སློང་དག་མཚན་མོ་འདས་ནས་ནང་བར་གྱི་དུས་སུ་ངས་སྲོག་ཆགས་ལྕེ་སྤྱང་སྐད་འབྱིན་པའི་སྒྲ་ཐོས། ཞེས་པ་དང་། ང་དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ན་རི་དྭགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སེང་གེ་ཡན་ལག་མ་སྨད་
པ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། གཉིས་

པ་ནི། རྩོད་པ་དེ་དག་མི་འཐད་དེ། རྫས་འཛིན་སོ་སྐྱེའི་རྟེན་ཅན་དང་།

45

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

བཏགས་འཛིན་འཕགས་པའི་རྟེན་ཅན་དུ་གསུངས་པ་ནི་གང་ཟག་
རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་བློའི་ཞེན་ཡུལ་མྱོང་སྟོབས་
ཀྱིས་ཁེགས་པ་ནི་སོ་ས་ོསྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་མེད་ཅིང་། འཕགས་པ་ལ་

ཡོད་པས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་རྩོད་པ་དེ་
ནི་སྙིང་པོ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྫས་འཛིན་སོ་སྐྱེ་ལ་བཤད་ཅིང་བཏགས་

འཛིན་དེ་ལ་མ་བཤད་པ་ནི་སོ་སྐྱེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་དུ་ཤེས་པ་ནི་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པ་
ཡིན། བཏགས་འཛིན་འཕགས་པ་ལ་བཤད་པ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་

བྱེད་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། ཉི་སྣང་ལས་དེ་དག་ནི་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འདིར་

ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཡིན་པས་
སྙིང་པོ་མེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རྩོད་པ་དེ་
མི་འཐད་དེ། འཕགས་པ་ང་དེའི་ཚེ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིག་ནི་གཞན་

གྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཐབས་སུ་བསྟན་པ་ཐ་སྙད་པ་ཡིན་གྱི། ངར་
འཛིན་པ་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་ནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་།
དེ་ཉིད་ལས། དེའི་ཚིག་ནི་ཐ་སྙད་པ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པ་ནི་མ་ཡིན་
པས་སྙིང་པོ་མེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩོད་ལན་འདི་དག་
ཉི་སྣང་ལས་བཀོད་པ་གསེར་ཕྲེང་དུ་བཤད་པའོ།།ཁོ་ན་རེ། འཕགས་

46

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
པ་བྱམས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཡོད་པས།
འདིར་ཡང་མཐོང་སྤང་ལ་རྟོག་པ་དེ་བཤད་པ་མི་འཐད་ཅིང་སྒོམ་སྤང་
རྫས་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། འཛིན་རྟོག་དང་པོ་སོ་
སྐྱེ་དང་གཉིས་པ་འཕགས་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།
འདིའི་ལན་ལ་ཁ་ཅིག དེ་ལྟར་བཤད་པ་རྫས་འཛིན་དང་བཏགས་
འཛིན་ལ་ཡིན་གྱི། རྟོག་པ་གཉིས་ནི་འཛིན་པ་དེ་གཉིས་ཡུལ་དུ་བྱེད་
པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།
རྩོད་པའི་སྐབས་སུ་རྟོག་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་རྣམ་གཞག་མ་

བྱས་སོ།།ཞེས་རྟོག་པ་གཉིས་ལ་བརྩད་ཅིང་རྩ་བར་ཡང་རྣམ་རྟོག་
གཉིས་སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ལ་སྒྲས་ཟིན་པར་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལ་
རྩོད་པ་འདི་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སོ་སྐྱེ་དང་མཐོང་སྤང་ལ་
བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ནི་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་
ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། བཏགས་འཛིན་ལ་ཡིད་བྱེད་གཉིས་

ཀྱིས་སྒོ་ནས་གཉིས་སུ་མཛད་བའི་ཕྱིར། རྩ་བར་བཏགས་འཛིན་
རྟོག་པ་འཕགས་པའི་རྟེན་ཅན་དུ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སེམས་ཅན་རྫས་དང་བཏགས་ཡོད་
པར།།ཞེས་འཛིན་རྟོག་སེམས་ཅན་དུ་རྟོག་པར་བཤད་པ་འདི་གང་

47

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ཟག་དང་ཆོས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ། དེ་གང་
ཟག་ཏུ་བཏགས་པའི་གཞི་སེམས་རྒྱུད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཆོས་ཙམ་ལ་

བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དེ་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པར་ཐལ།

དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟོག་པ་དེ་གཉིས་ཉན་རང་གི་སྤང་
བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འདི་དག་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཉན་རང་གིས་གཟུང་རྟོག་གཉིས་ཀྱང་སྤོང་ནུས་
པར་ཐལ། དེས་འཛིན་རྟོག་གཉིས་སྤང་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱི་རྣམ་རྟོག་བཞི་ཀ་སྤོང་ནུས་བར་ཐལ་
ལོ།།གཉིས་པ་ལྟར་ན་གཞུང་ལས་སེམས་ཅན་དང་གང་ཟག་ཏུ་རྟོག་པར་བཤད་པ་དང་། ཉི་སྣང་གི་རྩོད་ལན་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད་མེད་ཀྱི་
རྫས་འཛིན་ཡོད་མེད་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེ་ན། སྤྱིར་འཛིན་རྟོག་ལ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཙམ་ལ་འཛིན་པ་སོ་སོར་ཞེན་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་གཉིས་ཀའང་བྱང་སེམས་ཀྱིས་སྤང་དགོས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀའི་རྣམ་གཞག་ཁས་བླངས་ཏེ། མདོར་བསྟན་དུ་
གང་ཟག་ཏུ་རྟོག་པ་རྩ་བར་བཤད་ཅིང་། རྒྱས་བཤད་དུ་ཉི་སྣང་ལས་

བཤད་པ་རྣམས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་རྟོག་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་
སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ཀའི་གང་ཟག་གིས་བདག་མེད་རྟོགས་ཀྱང་

48

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མངོན་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་གཉིས་ལས། དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཛིན་པ་ལ་སོ་སོར་རྫས་བཏགས་ཀྱི་འཛིན་པར་འཇོག་པ་ལྟར་ཆོས་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཀྱང་སྐྱེ་འཕགས་ཀྱི་འཛིན་པ་ལ་ཆོས་ཙམ་ལ་རྫས་དང་བཏགས་པའི་ལོངས་

སྤྱོད་པ་པོར་འཛིན་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱང་ཤེས་
པར་བྱའོ།།དེ་ལྟར་སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་པ་ལ་རྫས་བཏགས་
ཀྱི་འཛིན་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་པ་ཡང་གཙོ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་
འཕགས་རྒྱུད་ལ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་མེད་པར་ཐལ་པའི་སྐྱོན་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི་གསེར་ཕྲེང་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་བཀོད་པས་དཔྱད་
པར་བྱ་དགོས་སོ།།གཉིས་པ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། གཟུང་རྟོག་
རྒྱས་པར་འཆད་པ་དང་། འཛིན་རྟོག་རྒྱས་པར་འཆད་པ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ལ། འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་རྒྱས་པར་འཆད་པ་དང་། ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་རྒྱས་པར་འཆད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ།
མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སེམས་བླ་མེད་རྫོགས་
བྱང་དུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་ལགས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་དང་

49

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་
རིགས་དང་ནི།།ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་
དེ། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་ལ་ཇི་

ལྟར་རྣམ་པ་དགུར་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་བསྟན་པར་བྱ་བའི་

ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། གཟུང་བའི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་དང་པོ་འཇུག་པའི་རྟེན་ཅན་ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ཞེ་
ན། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ངོ་བོ་
ཉིད་དང་རིགས་དང་ནི།།ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ་རྟོག་
པའི་ངོ་བོ་དང་། གཉེན་པོ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དབེན་པས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་

གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བར་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། དང་པོ་ལ་ཡང་ཡུལ་རྣམ་པ་དགུ་པོ་དེ་ལ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་གཉིས་ལས། དང་པོ་བྱང་ཆུབ་རྒྱུ་
འབྲས་ཀྱིས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སེམས་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་མཐོང་ངམ། གསོལ་
པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་
གིས་ཡང་སྒྱུ་མ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ཞེས་དང་། དབེན་

50

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པས་དབེན་པ་མ་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་

བ་ཁྱད་པར་ལ་རྒྱུ་དང་། ལམ་དང་། འབྲས་བུ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྒྱུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ནི་འདི་ལྟར་བདག་ལ་ལ་
དང་ནི་ཉེའོ་ཞེས་བགྱི་བར་མི་སེམས་སོ།།དེ་ཅིའི་སླད་དུ་ཞེ་ན།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ནམ་མཁའ་ལ་བྱེ་བྲག་མ་མཆིས་ཤིང་མི་གཡོ་བ་
དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་མཆིས་པའི་སླད་དུ་སྟེ། ཞེས་གསུངས།
དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རིགས་དང་ནི།།ཞེས་དང་། ས་མི་གཡོ་བ་ལ་
སོགས་པ་ལ་འཇུག་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་ངེས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཡུལ། མི་མཐུན་

ཕྱོགས་སེལ་བའི་ནུས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་འཕགས་ལམ་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། སྒྱུ་མའི་སྐྱེས་བུ་ནི་འདི་ལྟར་
བདག་ལ་སྒྱུ་མ་ནི་རིང་ངོ༌།།སྒྱུ་མའི་མཁན་པོ་ནི་ཉེའོ།།སྐྱེ་བོའི་
ཚོགས་འདི་ལྟར་འདུས་པ་ནི་བདག་ལ་ཉེའོ་ཞེའམ། རིང་ངོ་ཞེས་
བགྱི་བར་མི་སེམས་སོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལམ་ནི་ཡང་དག་གྲུབ་པ་དང་།།ཞེས་དང་། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་
པས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་དང་། ཞེས་

51

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་
གསུངས། གཉིས་པ་ཡིན་ལུགས་ཤེས་པ་སོགས་དམིགས་པ་ལ་

རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་གཟུགས་
ནི་འདི་ལྟར་བདག་ལ་དམིགས་པ་གང་གི་གཟུགས་ནི་འབྱུང་བ་དེ་ནི་
ཉེ་ལ། མེ་ལོང་དང་སྣོད་ཆུས་གང་བའི་ནང་དུ་བྱུང་བ་དེ་ནི་བདག་ལ་
རིང་ངོ་ཞེས་བགྱི་བར་མི་སེམས་སོ།།ཞེས་གསུངས་སོ།།དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཤེས་པའི་དམིགས་པ་མ་འཁྲུལ་དང་།།ཞེས་དང་། སྣང་
བརྙན་ཙམ་དུ་ཟད་པས་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་མ་འཁྲུལ་བ་དང་།

ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་སྤང་གཉེན་ལ་འདོར་ལེན་བྱེད་པའི་མི་

མཐུན་ཕྱོགས་དང་། གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། བཅོམ་
ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་
པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་ནི་སྡུག་པའམ་མི་སྡུག་
པར་འགྱུར་བ་གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད།
དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དང་།།ཞེས་
དང་། ཡོན་ཏན་དང་སྐྱོན་མཐོང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་བླང་བར་བྱ་བ་

དང་། དོར་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཉེན་པོ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་
དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ། རང་དོན་དང་གཞན་དོན་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ཡུལ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་རང་དོན་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་

52

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི་རྣམ་པར་

རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རང་གིས་རྟོགས་དང་། ཞེས་དང་། དྲི་མ་ཐམས་ཅད་
དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གིས་རྟོགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་བྱེད་པ་པོའི་ནུས་པ་དང་། བྱ་བའི་ལས་དང་། བྱ་བའི་

འབྲས་བུ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲུལ་པ་འདི་ལྟར་ང་ལ་ཉན་ཐོས་དང་རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ནི་རིང་ངོ༌།།བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ནི་ཉེའོ།།ཞེས་བགྱི་བར་མི་དམིགས་

སོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བྱེད་པ་དང་། ཞེས་དང་། དམན་ཞིང་གྱ་ནོམ་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་
སོགས་པའི་ས་ཐག་སྲིང་བར་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་

པ་དོན་བྱེད་པ་དེའི་བྱ་བའི་ལས་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་
འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྤྲུལ་པ་ཞིག་

མཛད་པ་ན་དེ་ནི་དོན་གང་གི་སླད་དུ་སྤྲུལ་བའི་དོན་དེ་སྦྱོར་ཏེ་སྤྲུལ་
པ་ནི་མི་རྟོག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་གོ །བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་དུ་

ཤེར་ཕྱིན་ཡང་དོན་གང་གི་སླད་དུ་བརྗོད་པའི་དོན་དེ་ཡང་བགྱིད་ལ་

53

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ཤེར་ཕྱིན་དེ་ནི་མི་རྟོག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་གོ །ཞེས་པས་བསྟན། དེའི་
དོན་འཆད་པ་ལ། དེ་ཡི་ལས། ཞེས་དང་། བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་དང་

མཐུན་པར་སྤྲུལ་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་གྱི་ལས་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་དོན་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་མྱང་འདས་ལ་རྣམ་པར་

རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། ཤིང་

མཁན་ནམ་ཤིང་མཁན་གྱི་སློབ་མ་མཁས་པ་ཞིག་གིས་བུད་མེད་ཀྱི་
གཟུགས་སམ་སྐྱེས་པའི་གཟུགས་སམ་གླང་པོ་ཆེའི་གཟུགས་སམ་
རྟའི་གཟུགས་སམ་གླང་གི་གཟུགས་ཀྱི་འཁྲུལ་འཁོར་ཞིག་སྦྱར་ན་

དེ་དོན་གང་གི་སླད་དུ་བགྱི་བའི་དོན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བྱའི་འབྲས་བུ་ལ།།ཞེས་དང་།
ཡང་དག་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་
མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་འགོད་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་ལ་སྐྱོན་མེད་
པ་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་གསུངས། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུས་ནས་སྟོན་པ་ལ།
འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི།།རྣམ་རྟོག་དེ་ནི་རྣམ་དགུར་

འདོད།།ཅེས་དང་། གཟུང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འཇུག་པར་བྱའོ།།ཞེས་བྱ་བ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བོ་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་
ཅན་རྣམ་པ་དགུ་པོ། ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། འདིར་བསྟན་

ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྣམ་པ་དགུར་

54

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་རྣམ་པ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཡུལ་དེ་ལ་ཡང་དགུར་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པར་རྒྱུ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གིས་དབེན་པའི་འབྲས་བུ་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དབེན་པ་མ་
རྟོགས་པའི་དོན་རྒྱུ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་དེ་འཐོབ་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་དང་། ས་མི་གཡོ་བ་སོགས་གསུམ་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་ངེས་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་སོགས་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་
དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྙན་ཙམ་དུ་ཟད་པར་རྟོགས་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་མ་འཁྲུལ་བ་དང་། ཡོན་ཏན་དང་
སྐྱོན་མཐོང་བ་སྔོན་དུ་བཏང་བའི་སྒོ་ནས་བླང་བྱ་དང་དོར་བྱར་བྱེད་
པ་ཉིད་ཀྱིས་གཉེན་པོ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྐྱེད་པ་དང་སེལ་བ་
དང་། མཁྱེན་གསུམ་ཡུལ་བཅས་ཤེས་པ་ལ་སྒྲིབ་པའི་དྲི་མ་ཐམས་
ཅད་དང་བྲལ་བས་རང་གི་ཡུལ་ཇི་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་དང་། རྒྱུ་
དམན་ཞིང་འབྲས་བུ་གྱ་ནོམ་པ་མ་ཡིན་པས་ཉན་ཐོས་སོགས་ཀྱི་ས་
ཐག་སྲིང་བར་བྱེད་པ་དང་། གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་

སྤྲུལ་ནས་དོན་བྱེད་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ལས་དང་།
ཡང་དག་པའི་ཐབས་ཤེས་དང་སྙིང་རྗེ་སྐྱེད་པ་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པར་བྱ་བའི་

55

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

འབྲས་བུ་སྟེ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལ་རྟོག་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ།
དངོས་པོར་དམིགས་པ་དང་གཞན་དོན་མི་སྒྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་དེར་མཐོང་ནས་འདི་ནི་བདག་གི་བླང་བྱའི་གཟུང་

བའོ།།ཞེས་བདེན་པར་ཞེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།རྟོག་པ་
དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་གྱི་
སྦྱོར་བ་སྟེ་ཐོབ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བྱར་
སངས་རྒྱས་བཞེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ཡང་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་གང་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དེ་ཡུན་རིང་ཇི་སྲིད་གཅིག་

ནས་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ལགས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འོ་ན་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་

ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་དགུ་པོ་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲི་བའི་སྒོ་ནས་
མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་ལྡོག་
པའི་རྟེན་ཅན་ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས། གཉིས་

པ་ནི། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྲིད་དང་ཞི་བར་ལྟུང་བའི་ཕྱིར།།ཞེས་
སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ་སྤང་བྱ་རྟོག་པ་དང་། སྤོང་བྱེད་གཉེན་པོ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འཁོར་བ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

56

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཆད། གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བའི་
ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་

ཀྱི་སྤང་བར་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་འཆད། དང་པོ་ལ་ཡང་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་དང་། ཡུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རྣམ་རྟོག་དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་འདི།།ལྡོག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་
ཏེ།།ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་ཡིད་ལས་འབྱུང་།།ཞེས་དང་། གཟུང་བར་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་ལྡོག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཉན་ཐོས་
དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བླང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འབྱུང་བ་རྣམ་

པ་དགུ་པོ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་དེ་ལ་ཡུལ་དགུར་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ལམ་དམན་པ་ལྔ་དང་། འབྲས་བུ་དམན་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དང་པོ་ལ་ཡང་རྟོགས་པ་དམན་པ། ཡོངས་འཛིན་དམན་པ། ལམ་དམན་པ། དབང་པོ་དམན་པ། ཐབས་མཁས་དམན་པ་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་ཐབས་མཁས་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའི་བྱང་

ཆེན་དེ་ནི་བསྐལ་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་གྲངས་མེད་པ་ནས་ཡང་དག་
པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་
ལ། སྲིད་དང་ཞི་བར་ལྟུང་བའི་ཕྱིར།།རྟོགས་པ་དམན་པ་ཉིད་དང་
ནི།།ཞེས་དང་། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གང་ཡང་རུང་

57

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་
བ་ཞིག་ཏུ་ལྟུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པ་དམན་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་
འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཁྱིམ་ཐབས་མེད་པའི་བུད་མེད་རྣམས་ནི་འཕྱོན་
མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚུགས་པར་སླ་བ་ཡིན་ནོ།།རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་

དུ་ཕར་ཕྱིན་ལྔ་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་དང་བྲལ་ན་བདུད་ཀྱི་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཚུགས་པར་སླ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པ་དང་།།ཞེས་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་
འཛིན་པ་མེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་གཡུལ་ངོར་འགྲོ་
བའི་སྐྱེས་བུ་གོ་ཆ་ཚང་བར་གྱོན་པ་མཚོན་ཆ་ཚང་བ་ཐམས་ཅད་གཡུལ་ངོ་ན་འདུག་པའི་ཚེ་རྒྱལ་པོའི་ཟླའམ་ཕྱིར་རྒོལ་པ་དང་དགྲ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་པར་དཀའ་འོ།།རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཕར་ཕྱིན་ལྔ་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་དང་མ་བྲལ་ན་བདུད་དམ་བདུད་ཀྱི་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་དང་གང་ཟག་ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་ནམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་གདོལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་པར་དཀའ་འོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཚང་དང་།།ཞེས་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་

58

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ལམ་མ་ཚང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་མཁར་གྱི་རྒྱལ་པོ་
རྣམས་ནི་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྒྲུབ་
ཅིང་། ནང་ནུབ་བསྙེན་བཀུར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འོང་བར་བྱེད་དོ།།རབ་
འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཕར་ཕྱིན་ལྔ་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་

ན་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་གང་ན་བ་དེར་འདོང་ངོ༌།།ཞེས་གསུངས། དེའི་
དོན་འཆད་པ་ལ། གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་འགྲོ་བ་དང་།།ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པའི་གདམས་ངག་ལ་ལྟོས་པ་དང་
བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་གྱི་རྐྱེན་ཀྱིས་འགྲོ་བ་ཉིད་དང་། ཞེས་
གསུངས། ལྔ་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཆུ་
ཀླུང་ཕྲ་མོ་ཇི་སྙེད་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་ཆུ་ཀླུང་ཆེན་
པོ་གང་གཱ་གང་ན་བ་དེར་འདོང་སྟེ། དེ་དག་ཆུ་ཀླུང་གང་གཱ་དང་འགྲོགས་ཏེ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་འདོང་ངོ༌།།རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཕར་ཕྱིན་ལྔ་ཡང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལོག་པ་དང་།།ཞེས་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལོག་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་ཡང་། སྤངས་པ་དམན་པ། རྟོགས་པ་དམན་པ། གཞན་

59

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

དོན་གྱི་བྱ་བ་དམན་པ། མྱང་འདས་དམན་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་
སྐྱེས་བུའི་ལག་པ་གཡས་པ་ནི་དགོས་པ་ཐམས་ཅད་བྱེད་དོ།།རབ་
འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ཡང་དེ་ལྟར་བལྟ་སྟེ་ཕར་ཕྱིན་ལྔ་ནི་ལག་པ་གཡོན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ལྟའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་
འཆད་པ་ལ། ཉེ་ཚེ་བ་དང་། ཞེས་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པའི་

གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཉེ་ཚེ་བའི་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ།
དཔེར་ན་ཆུ་ཀླུང་ཕྲ་མོ་རྣམས་ཀྱི་ཆུ་དང་ཆུ་ཀླུང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཆུ་
ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་ཕྱིན་ནས་འདི་ལྟ་སྟེ་ལན་ཚྭའི་ངོར་རོ་གཅིག་པར་འགྱུར་རོ།།རབ་འབྱོར་དེ་
བཞིན་དུ་ཕར་ཕྱིན་ལྔ་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་ན་རྣམ་

མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་ངོར་རོ་གཅིག་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྣ་ཚོགས་ཉིད། ཅེས་དང་། དམིགས་པ་དང་བཅས་
པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པ་ཐ་དད་པ་ཉིད་

དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ།
དཔེར་ན་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་དཔུང་གི་ཚོགས་ཡན་
ལག་བཞི་དང་ལྡན་པའི་མདུན་དུ་ནི་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་འགྲོ་ཞིང་

60

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདུག་སྟེ་གང་དུ་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་པའི་རྒྱལ་པོ་ཟས་ཀྱི་དོན་དུ་འདུག་པར་འགྱུར་པ་ན་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་པའི་རྒྱལ་པོའི་དཔུང་གི་

ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཚིམ་པར་བྱེད་ཅིང་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་
ཆེ་གནས་ནས་གཡོ་བ་མེད་དོ།།རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཕར་ཕྱིན་ལྔ་པོ་འདི་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དཀྲི་བ་ཡིན་ཏེ་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་

གང་ན་བ་དེར་འདོང་ཞིང་དེར་གནས་སོ།།དེར་གནས་པར་གྱུར་ནས་ཀྱང་དེ་ལས་ཀྱང་མི་འདའ་འོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་
པ་ལ། གནས་དང་འཇུག་ལ་རྨོངས་བ་དང་།།ཞེས་དང་། མ་རིག་
པའི་བག་ལ་ཉལ་བ་ཐམས་ཅད་མ་སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པ་དང་
འགྲོ་བ་མི་ཤེས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་
རྒྱལ་བོའི་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་དང་། བློན་པོ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་དང་། ཁྱིམ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་དེ་དང་། བུད་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དེ་དང་། ནོར་བུ་
རིན་པོ་ཆེ་དེ་དང་། གླང་པོ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་དང་། རྟ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་དག་
ནི་དཔུང་གི་ཚོགས་ཡན་ལག་བཞིའི་མདུན་དུ་འདོང་ངོ༌།།རབ་
འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ཡང་ཕར་ཕྱིན་ལྔ་པོ་འདི་དག་གི་

མདུན་དུ་འགྲོ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་དེ་ནས་འདི་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་བཟུང་ཞིང་མི་

61

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་
གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་གང་ན་བ་དེར་གནས་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྗེས་ལ་
འགྲོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཞེས་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་སྡུད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་མྱ་ངན་ལས་

འདས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་འགྲོ་བ་ལ་ཉེས་པ་དང་བཅས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ལྡོག་པར་བྱའོ།།ཞེས་
གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། འདིར་བསྟན་ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་
རྟོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དགུར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ལ་རྣམ་པ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཡུལ་དེ་ལ་རྣམ་པ་དགུར་ཡོད་དེ། ཉན་
རང་གི་ལམ་འབྲས་རྟོགས་པ་དམན་པ། བདག་རྐྱེན་ཡོངས་འཛིན་དམན་པ། དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམན་པ། སྤངས་རྟོགས་ཁྱད་
པར་ཅན་ལས་ཉམས་པ། ལམ་འབྲས་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པ་དང་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་ཡང་། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམན་པ་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པའི་ཆ་མ་

ཚང་བ་དང་། རང་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམན་པ་སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཚེ་

ཡང་གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་འགྲོ་བ་དང་། གཉིས་ཀའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་
ཐབས་དམན་པ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལོག་པ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་ལ། བཞི་པ་

ལ་ཡང་། སྤངས་པ་དམན་པ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་སྤོང་པའི་བྱེད་པ་སྟེ་ཉི་

62

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཚེ་བ་དང་། རྟོགས་པ་དམན་པ་རྒྱུན་ཞུགས་ནས་དགྲ་བཅོམ་པའི་བར་རྟོགས་པ་སྣ་ཚོགས་པའམ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཡོད་ལ། ལྔ་པ་ལ་ཡང་ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པ་རྣམ་མཁྱེན་དུ་ཞུགས་ནས་རྒྱུན་དུ་གནས་པ་དང་དང་པོར་འཇུག་པའམ་འགྲོ་བ་ལ་རྨོངས་པས་
མི་ཤེས་པ་དང་། འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་འཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པ་རྗེས་ལ་འགྲོ་བ་དང་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་འདི་ལ་ཡང་།
གང་གི་མཇུག་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་། གང་མཇུག་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་། གང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། དེའི་རྒྱུ་མཚན་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མྱང་འདས་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པའི་མཇུག་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་རྣམས་འགྲོ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། རྣམ་མཁྱེན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ཡོད་དེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཁོ་ན་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་

ཡར་ལྡན་དུ་སྡུད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིའི་མདོར་རྟོག་པ་
གཉིས་པ་དང་དྲུག་པའི་སྐབས་མ་གཏོགས་པར་གཉེན་པོ་འབའ་
ཞིག་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ་འཕངས་པའི་རྟོག་པའི་ཡུལ་

དགུ་བསྟན་བཅོས་སུ་གསུངས་སོ།།རྟོག་པ་དེ་དག་གིས་ཡུལ་ལ་

རྟོག་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། དྲང་པོའི་ལམ་མེད་པར་ཡོན་པོས་འགྲོ་

63

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

བའམ་གཞན་དོན་མི་སྒྲུབ་ཅིང་མཚན་མར་དམིགས་པའི་ཉེས་པ་
དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ། དེར་མཐོང་ནས་འདི་ནི་བདག་གིས་

གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལྡོག་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འཇུག་པར་

བྱའོ་ཞེས་རྟོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན།
མཐོང་སྤང་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་སེམས་
དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པ་སྟེ་རྟོག་པ་རྒྱས་པའི་དངོས་པོའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བར་བྱ་བར་སངས་རྒྱས་བཞེད་པའི་ཕྱིར།།གཉིས་པ་ལ་ཡང་། རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་
དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ལ། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་ནི་ཆོས་གང་ཡང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའམ་གཏོང་བ་མ་མཆིས་སམ། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་

ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་
པ་དེ་ལ་དགུར་ཡོད་ན་དེ་དག་གང་ཡིན་ཞེས་དྲི་བའི་སྒོ་ནས་
མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་
པོ་སྐྱེས་བུ་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ཞེ་ན།
ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འཛིན་པ་
དང་ནི་འདོར་བ་དང་།།ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ་སྤང་བྱ་

64

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྟོག་པ་དང་། སྤོང་བྱེད་གཉེན་པོ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། མཐོང་
བའི་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བར་བྱ་བར་བཞེད་པ་
ཡིན་ནོ།།ཞེས་འཆད། དང་པོ་ལ་ཡང་། རྟོག་པའི་ངོ་བོ་དང་། ཡུལ་
གྱི་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འཛིན་པ་དང་པོར་ཤེས་པར་
བྱ།།ཞེས་དང་། འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་རྣམ་པ་དགུ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་ཡང་། རྒྱུ་ཞེན་མེད་ཀྱི་ལམ་ལས་ཉམས་པ་དང་། འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན་མི་འཐོབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་
སྤྱོད་པ་ལ་ཞེན་པ་དང་།ཤེས་བྱ་ལ་ཞེན་པ་དང་། སྤང་གཉེན་ལ་ཞེན་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང་། ཀུན་སློང་དང་། ངོ་བོ་དང་། ཉེས་དམིགས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་འཛིན་པ་དང་གཏོང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་ཆོས་གང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའམ་གཏོང་བ་མ་མཆིས་སམ།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
ཤེར་ཕྱིན་ཆོས་གང་ཡང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའམ་གཏོང་པ་ཡོད་དོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འཛིན་པ་དང་ནི་འདོར་བ་དང་།།ཞེས་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་
དང་གཏོང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་དེ་

65

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་གཟུགས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་
མ་བཏང་བ་ལགས། ཇི་ལྟར་ན་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་
རྣམས་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་མ་བཏང་བ་
ལགས། ཇི་ལྟར་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་དུ་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་མ་བཏང་
བ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་
གཟུགས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པས་གཟུགས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་མ་
བཏང་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཡིད་ལ་

བྱེད་དང་། ཞེས་དང་། ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་ཡིད་

ལ་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ཁམས་གསུམ་ལ་ཆགས་པ་དང་འབྲེལ་བ་ལ་དེ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སླད་དུ་དེ་
ལྟར་གཟུགས་ཡིད་ལ་མ་བགྱིས། དེ་ལྟར་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་
འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིད་ལ་མ་བགྱིས། ཞེས་པ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་

གལ་ཏེ་འདོད་པའི་ཁམས། གལ་ཏེ་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས། གལ་ཏེ་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སུ་འདྲེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
མེད་པས་ནི་གང་དུ་ཡང་འདྲེ་བར་མི་འགྱུར་རོ།།དེ་བས་ན་རབ་
འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཆོས་གང་དང་ཡང་འདྲེ་བར་མི་བྱའོ།།ཞེས་
གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཁམས་རྣམས་ནི། གསུམ་པོ་དག་

66

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་ཉེར་འབྲེལ་དང་།།ཞེས་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་ཆར་དང་ཉེ་བར་འབྲེལ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་ཡང་དངོས་པོར་ཞེན་པ་དང་། རྒྱུན་དུ་ཞེན་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཞེན་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་གནས་པ་ལ་ཞེན་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་དེ་གང་ལ་གནས་པར་འགྱུར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆེན་ནི་གཟུགས་ལ་གནས་པར་མི་འགྱུར་

རོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གནས་དང་། ཞེས་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མི་གནས་པས་གནས་པ་དང་། ཞེས་དང་།
གཉིས་པ་དངོས་པོ་ལ་མ་ནོར་བར་ཞེན་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སླད་དུ་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ལ་ཡང་གནས་པར་
མི་འགྱུར་བ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། མངོན་པར་ཆགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་གང་ལ་ཡང་གནས་པར་མི་འགྱུར་

རོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ཞེས་དང་། དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་མ་ཞེན་པས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་དངོས་པོར་བཏགས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཤིང་གང་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་དང་། དེ་ལྟར་སྒོམ་པ་དེ་ནི་

67

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་དོ།།དེ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྒོམ་ཏེ། བདག་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་དོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོ་བཏགས་པ་དང་།།ཞེས་དང་། རྫས་སུ་ཡོད་པ་མེད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ་སྤང་བྱ་དང་། གཉེན་པོ་ལ་ཞེན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཆགས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་སྐྱོན་འདི་

དག་མ་མཆིས་པར་འགྱུར་བ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་ནམ་བྱང་ཆེན་འདི་སྙམ་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་མེད་པ་སྟེ་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་བའོ།།དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་ཅིང་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་བ་ནི་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བར་མི་ནུས་སོ།།ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་ཤེས་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཆགས་པ་དང་ནི། ཞེས་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་མ་ཆགས་པས་མངོན་པར་མ་ཞེན་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཆགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་གཉེན་པོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་ཤེར་ཕྱིན་དང་མ་བྲལ་བ་ལགས་སམ། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་

68

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བར་ཡང་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་དང་མ་བྲལ་པ་ཞིག་ལགས་ན་ནི། ཞེས་
གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། གཉེན་པོ་དང་།།ཞེས་དང་། མཉམ་
པ་ཉིད་སྒོམ་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་གཉེན་པོ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་ལས་ཐོགས་པའི་རྣམ་

པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། འོ་ན་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ཡང་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པར་བགྱི། བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་། སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་དང་། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་བར་ཡང་ཇི་ལྟར་

མངོན་པར་བསྒྲུབ་པར་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་གཟུགས་ཤེས་པའམ་འདི་ནི་གཟུགས་

སོ།།འདིའི་གཟུགས་སོ།།ཞེས་བྱ་བར་མངོན་པར་ཆགས་པ་མེད་
པ་ནས། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་གང་ན་བ་དེར་གནས་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་
གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཇི་ལྟར་འདོད་བཞིན་འགྲོ་ཉམས་
ལ།།ཞེས་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡང་དག་པར་མ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་ཐོགས་པ་ལ་
དོན་དམ་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པས། ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་
པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དབྱེ་ན་དགུར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ལ་

69

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དགུར་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུ་ལས་ཉམས་པ་བརྒྱད་དང་། འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན་ལས་ཉམས་པ་
གཅིག་སྟེ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་སྤྱོད་པ་ལ་ཞེན་པ་གསུམ། ཤེས་བྱ་ལ་ཞེན་པ་གསུམ། སྤང་གཉེན་ལ་ཞེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྱུ་མ་ཡུལ་ལ་འདོར་ལེན་བྱེད་པ་ལྟར་ཡོན་ཏན་འཛིན་པ་པོ་སྐྱོན་འདོར་བའི་ཀུན་སློང་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་
པར་སྒྱུ་མ་ལྟར་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་བདེན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་པོ་ངོ་
བོ་དང་། མཚན་མར་ཡིད་ལ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་
པོ་དང་ཉེ་བར་འབྲེལ་བ་སྟེ། དེ་དག་ཏུ་དམིགས་པ་པོ་ཉེས་དམིགས་

གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཞེན་མེད་
དུ་མི་གནས་པས་གཟུགས་སོགས་ལ་ཞེན་ནས་གནས་པ་པོ་དང་། དངོས་པོ་བདེན་པར་མ་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྟེ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་པོ་དང་། དོན་དམ་པར་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་ཆོས་མེད་པས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པ་པོ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་འཁོར་གསུམ་དུ་མ་ཆགས་པས་མངོན་པར་མ་ཞེན་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་ཕྱིན་

70

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དྲུག་ལ་ཆགས་ཤིང་ནན་ཏན་དུ་བྱེད་པ་པོ་དང་། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་

དུ་བསྒོམས་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལ་བླང་དོར་དུ་འཛིན་པའི་
གཉེན་པོ་བྱེད་པ་པོ་དང་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།
ཤེར་ཕྱིན་ཡང་དག་པར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱིན་སོགས་ལྔས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་ཐོགས་པ་པོ་དེ་
དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་དག་གིས་ཡུལ་དེ་དག་ལ་རྟོག་ཚུལ་
ཡོད་དེ། ཡུལ་དགུ་པོ་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གམ་ཤེས་རྒྱུད་
ལ་འདི་ནི་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་བདག་གོ །སྙམ་དུ་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་དགུ་ཆོས་ཅན། མཐོང་སྤང་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་
ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་མདོ་ལས་གཉེན་
པོ་དགུ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་གསུམ་པ་དྲུག་པ་བདུན་པ་ལ་སྤང་གཉེན་གཉིས་ཀ་གསུངས། དེའི་ཤུགས་ལ།
འཕངས་པའི་ཆོས་དགུ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་བསྟན་བཅོས་
སུ་གསུངས་སོ།།གཉིས་པ་ལ་ཡང་། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཁ་ལོ་སྒྱུར་བ་ནི།

ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་ལ་དགུར་ཡོད་ན། དེ་དག་

71

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་
གང་ཡིན་ཞེས་དྲི་བའི་སྒོ་ནས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། འཛིན་པར་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཇི་

ལྟར་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་
དོན་འཆད་པ་ལ། ཆེད་བཞིན་ངེས་པར་མི་འབྱུང་དང་།།ཞེས་
སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ངེས་པར་འབྱུང་བ། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་ཡང་། སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག་དང་། སྤོང་བྱེད་གཉེན་པོ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་

པ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་
པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བར་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་འཆད། དང་པོ་ལ་ཡང་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་དང་། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་གཞན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དང་།
འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་རྣམ་པ་དགུ་ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཡུལ་དགུར་ཡོད་པ་དེ་ཡང་
གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། དོན་དུ་གཉེར་བྱ་མི་འཐོབ་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པས་ཟིན་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་ལམ་དང་འགལ་བ་གསུམ་
དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། དེའི་དང་པོ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་
པར་མི་འབྱུང་བ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ།

72

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དཔེར་ན་ཁ་ལོ་སྒྱུར་བ་ནི། རྟ་ཟུང་བཞི་པའི་ཤིང་རྟ་ལ་ཞོན་ཞིང་ལམ་

མཉམ་པ་ནས་འགྲོའོ།།དེ་བཞིན་དུ་ཕར་ཕྱིན་ལྔས་ཁ་ལོ་སྒྱུར་བ་ཤེར་ཕྱིན་ཡང་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་གང་ན་བ་དེར་ལམ་མཉམ་པ་ནས་
འགྲོའོ།།ཞེས་འཆད། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཆེད་བཞིན་ངེས་པར་
མི་འབྱུང་དང་།།ཞེས་དང་། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ངེས་པར་འབྱུང་
བ་ཉིད་ཀྱིས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བ་

དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་ལམ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལམ་ལ་ལམ་མ་ཡིན་པར་

ངེས་པར་འཛིན་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། གསོལ་བ་བཅོམ་ལྡན་
འདས་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ནི་གང་ལགས། ལམ་མ་ལགས་པ་
ནི་གང་ལགས། བཅོམ་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་

ཐོབ་པར་བྱ་བ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ནི་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་

ནོ།།རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ནི་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་

ནོ།།རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་བ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་

ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ནི་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ལམ་དང་ལམ་མ་ཡིན་

པའོ།།ཞེས་འཆད། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལམ་ལ་ལམ་མིན་ངེས་འཛིན་དང་།།ཞེས་དང་། རང་གི་མངོན་པར་འདོད་པའི་ལམ་མེད་པས་ལམ་གཞན་ལ་ལམ་མ་ཡིན་པར་ངེས་པར་འཛིན་པ་དང་། ཞེས་

73

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་
གསུངས། གཉིས་པ་ལ་དགག་སྒྲུབ་ཏུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་།
ཆོས་དང་ལྡན་མི་ལྡན་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་། གནས་ཀྱི་དོན་བདེན་པར་འཛིན་བ་དང་གསུམ་ལས་དང་པོ་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟ་ན་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ལ་ལམ་དང་ལམ་མ་ལགས་པ་སྟོན་པ་ནི་བྱང་ཆེན་
རྣམས་དོན་ཆེན་པོའི་སླད་དུ་ཉེ་བར་གནས་སོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འགག་དང་བཅས་པས་སྐྱེ་བ་དང་།།ཞེས་དང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོས་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་

ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་གྱིས་ཇི་ལྟར་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་བརྩོན་པར་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་གྱིས་
གཟུགས་དང་ལྡན་པའང་མ་ཡིན་མི་ལྡན་པའང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བར་
བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དངོས་པོ་ལྡན་དང་མི་ལྡན་དང་།།ཞེས་དང་། བར་ཆད་མེད་པ་དང་
ཅིག་ཤོས་སུ་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ལྡན་པ་དང་མི་

74

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྡན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་
གནས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་བྱང་ཆེན་གྱིས་གཟུགས་ལ་གནས་པར་བྱའོ།།ཞེས་བརྩོན་པར་མི་

བྱའོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གནས་དང་། ཞེས་དང་། ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་བྱ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་ཀྱིས་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ་ཡང་། དམན་པའི་རིགས་ཉམས་པ། མཐུན་རྐྱེན་མ་ཚང་བ།
འགལ་རྐྱེན་གྱིས་ཟིན་པའོ།།དང་པོ་རིགས་རྣམ་པར་འཇིག་པ་ལ་

རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་
ཞིག་ཤིང་ཐོག་ཨ་མྲའམ་པ་ན་ས་བཟའ་བར་འདོད་ན། དེས་ཤིང་

ཐོག་ཨ་མྲའམ་པ་ན་ས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།།བསྐྱེད་ནས་ཀྱང་དུས་དུས་སུ་ཆུས་བཅུའོ།།གནོད་པ་བསལ་ལོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རིགས་ནི་འཇིག་པ་དང་།།ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་
རིགས་འཇིག་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་འབྲས་བུ་ཁྱད་

པར་ཅན་ལ་དོན་གཉེར་མེད་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་ཤེར་ཕྱིན་མེད་པའོ།།དང་པོ་དོན་དུ་གཉེར་བ་མེད་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟ་བས་ན་བྱང་ཆེན་གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་པར་

75

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

འདོད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་བར་འདོད་པ་དང་། སྙིང་པོ་བྱང་ཆུབ་ལ་འདུག་པར་འདོད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུང་ངམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་སྨྲའོ།།ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་དུ་འགྱུར་བར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་སྨྲའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དོན་དུ་གཉེར་དང་། ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་
ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་མེད་པས་འདོད་པ་མེད་པ་དང་།
ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་རྒྱུ་མེད་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། དེ་ཅིའི་

ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་དུ་འགྱུར་བའི་ས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྒྱུ་མེད་དང་།།ཞེས་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུ་མེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ཕྱིར་རྒོལ་
བའི་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་
འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་འཕོང་གི་སློབ་དཔོན་ལག་ཚོད་དང་
འབྱོར་བའི་གཞུ་ཐོགས་པ་ནི་དགྲ་དང་ཕྱིར་རྒོལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་

76

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐུབ་པར་དཀའོ།།རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ཡང་བདུད་དམ་བདུད་ཀྱི་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་པར་དཀའོ།།ཞེས་པ་ནས། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་དགོངས་པ་མི་
མཛད་དོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཕྱིར་རྒོལ་བ་ནི་

དམིགས་པ་ལ།།ཞེས་དང་། སེར་སྣ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་བདུད་ལ་སོགས་པ་ཕྱིར་རྒོལ་བའི་དངོས་པོ་
དམིགས་པ་ལ་བཏགས་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཉིད་

ཀྱིས། ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཤེས་
སྒྲིབ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དགུར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ལ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཡུལ་དེ་ལ་དགུར་ཡོད་དེ། ཉན་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་
པོ་གསུམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བའི་སྐྱེས་བུ་དང་།
ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་ཉན་རང་གི་མངོན་པར་འདོད་པའི་ཉེར་ཞིའི་

ཐབས་ཙམ་གྱི་ལམ་མེད་པར་མཐོང་ནས་ལམ་གཞན་ཐེག་ཆེན་ལ་ལམ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ངེས་པར་འཛིན་པ་པོ་དང་། རྒྱུ་སྐྱེ་བ་དང་
འབྲས་བུ་འགག་པ་ཀུན་རྫོབ་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ངེས་འབྱེད་བྱེད་པར་རྟོག་པ་པོ་དང་། བར་ཆད་མེད་པར་སྣང་བ་སྟེ་དོན་དམ་དུ་དབྱེ་བ་མེད་པར་རྟོག་པས་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ལ་ལྡན་པ་

77

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

སྟེ། དབྱེ་བ་མེད་པར་ཤེས་པ་དང་བར་ཆད་མེད་བ་དོན་དམ་དེའི་
ཅིག་ཤོས་སུ་སྣང་བ་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཡོད་པར་རྟོག་པས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ལ་མི་ལྡན་པ་སྟེ་དབྱེ་བ་
མེད་པར་ཤེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་དབྱེ་བ་ཡོད་པར་ཤེས་པ་པོ་ དང་། ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་བྱ་རྟེན་མེད་པར་གནས་བ་དང་འདྲ་
བ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་མ་ཞེན་པར་གནས་པ་པོ་དང་། བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་གདམས་ངག་
བཟུང་བའི་སྒོ་ནས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་རིགས་ཏེ་ཞི་བ་ཙམ་
དོན་གཉེར་གྱི་བློ་འཇིག་ཅིང་ལྡོག་པ་པོ་དང་། དེ་ཁོ་ནར་དེ་བཞིན་
ཉིད་དང་དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་སྟེ་གཞན་པའི་ཆོས་གང་
ཡང་འཚང་རྒྱ་བ་མེད་པས། སངས་རྒྱས་འདོད་ཅིང་དོན་དུ་གཉེར་བ་མེད་པར་རྟོག་པ་པོ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཏེ། དེའི་ངོ་བོར་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་པར་རྟོག་པ་པོ་དང་། སེར་སྣ་སོགས་ཕྱིན་དྲུག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་
བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་དམ་སྟོབས་ཀྱིས་བདུད་བཞི་དང་ས་གཉིས་

ཀྱིས་ཕྱིར་རྒོལ་བའི་དངོས་པོ་དམིགས་པ་སྟེ་ཡོད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་དག་གིས་ཡུལ་དགུ་པོ་དེ་ལ་རྟོག་ཚུལ་ཡོད་དེ།
མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོའི་ཆོས་དེ་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རྒྱུད་

78

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་འདི་ནི་བཏགས་པར་འདོད་པའི་ས་དག་ཏུ་བདེན་ནོ་སྙམ་དུ་
བཏགས་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། འདི་
དག་ཀྱང་མདོ་ལས། གཉེན་པོ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ་

འཕངས་པ་བསྟན་བཅོས་སུ་བཀོད་པའོ།།རྟོག་པ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། མཐོང་སྤང་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སེམས་དང་སེམས་
ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པ་སྟེ། དངོས་པོའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བར་བྱ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གསུམ་པ་གཉེན་པོ་མཚོན་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ།
དེ་ལྟར་ན་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དགུས་རྣམ་པ་བཞི་
ཉིད་ལས་སོ་སོར་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པ་
དགུ་ཡིན་ལ། དེ་དག་སྤང་བ་ཉིད་དུ་གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་ཡང་དེ་
བཞིན་དུ་དབྱེ་བས་ཐ་དད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་ལ་བཞིར་

དབྱེ་ཡོད་པར་མ་ཟད། དེའི་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་བཞིར་ཡོད་དེ། མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་དབྱེ་བས་གཉེན་པོའི་
དབྱེ་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར།།གཉིས་པ་མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་
བཤད་པ་ལ། ཞར་བྱུང་དང་། དཀྱུས་མ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་གྲོགས་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འདིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་

79

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་
བཅད་པ་གཅིག་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྔར་
བཤད་པ་དེ་ལྟར་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་
གཉེན་པོ་དང་བཅས་པ་བཞི་ཡོད་པ་དེ་དག་དངོས་ཤུགས་ཅི་
རིགས་པར་བསྟན་ཟིན་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེ་རྒྱུ་
གང་དང་བཅས་པ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའམ་སྐྱེད་པར་བཞེད་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་དེ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་མི་

མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཉེན་པོ་དང་བཅས་པ་བསྟན་ནས། བྱང་ཆུབ་
ཆེན་པོ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་རྒྱུ་གང་དང་བཅས་
བར་བཞེད་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་དེ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་
བ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་ཟབ་པ་སྟེ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འཚལ་བ་དེ་དག་ནི་དཀའ་བ་བགྱིད་པའོ།།དེ་ཅིའི་ཕྱི་ཞེ་ན།
བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གནས་པ་ཞེས་བགྱི་བ་ནི་འགའ་
ཡང་མ་མཆིས་ཏེ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བ་

80

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡང་མ་མཆིས། ཆོས་སྟོན་པར་ཡང་འགའ་ཡང་མ་མཆིས་མོད་ཀྱི།
དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཞུམ་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་ནེམ་ནུར་དུ་འགྱུར་བའམ་
རྨོངས་པར་འགྱུར་བ་མ་མཆིས་པའི་སླད་དུའོ།།ཞེས་པ་ནས། རྣམ་
མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྗེས་སུ་ཐོབ་ནས་བག་ཆགས་ཀྱི་མཚམས་
སྦྱོར་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་

རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ཕན་ཡོན་དེ་བསྟན་ནས། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་གྲོགས་སམ་རྒྱུ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནས་འཁོར་དེའི་ནང་ནས། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་
དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ལ་གཞན་སྟོན་པ་དང་།།ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད། ཅེས་སོགས་གསུངས།
འདི་ལ་ཡང་གཞན་རྒྱུད་སྦྱོང་བ་དང་། རང་གི་རྒྱུད་སྦྱོང་བ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ལ་འབྲས་བུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ལ་འགོད་པ་དང་། རྒྱུ་
ལུང་གི་ཆོས་ལ་འགོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་འཁོར་དེའི་ནང་ནས་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་ལྷ་རྣམས་མེ་ཏོག་མན་དྷ་ར་བ་
མང་པོ་ཐོགས་ཏེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་གཏོར་ཏོ།།མངོན་པར་གཏོར་ཏོ་རབ་ཏུ་གཏོར་ཏོ།།དགེ་སློང་བརྒྱ་ཕྲག་དྲུག་ཅུ་རྩ་གསུམ་ཡང་སྟན་

81

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ལས་ལངས་ནས་བླ་གོས་ཕྲག་པ་གཅིག་ཏུ་གཟར། པུས་མོ་གཡས་
པའི་ལྷ་ང་ས་ལ་བཙུགས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ག་ལ་བ་དེར་ལོགས་སུ་ཐལ་མོ་སྦྱར་བས་བཏུད་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་མིག་མི་

འཛུམ་པར་ལྟ་ཞིང་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།དགེ་སློང་དེ་དག་གིས་ཐལ་མོ་
སྦྱར་ཏེ་བཏུད་པའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་སྙིམ་པར་མེ་ཏོག་མན་དྷ་ར་བས་གང་བར་གྱུར་ནས། འཛུམ་པ་མཛད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ལགས་ཞེས་གསོལ་ཏོ།།དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་ལྡན་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།།ཀུན་དགའ་བོ་དགེ་སློང་བརྒྱ་ཕྲག་དྲུག་ཅུ་པོ་འདི་དག་བསྐལ་པ་

དཔེ་སྐར་མ་ལྟ་བུ་ལ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་སྟེ། མེ་ཏོག་སིལ་མ་ཞེས་བྱ་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཤ་སྟག་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་
བར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆེན་རྣམ་པར་སྤྱོད་པའི་དམ་

བས་རྣམ་པར་སྤྱད་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པར་བྱའོ།།བྱང་ཆེན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྣམ་པར་སྤྱོད་པས་རྣམ་
པར་སྤྱོད་པར་འདོད་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་བ་ལ། བྱང་ཆུབ་ལ་གཞན་སྟོན་པ་དང་།། ཞེས་དང་། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་

82

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཞན་དག་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་བ་སྟོན་པས་རབ་ཏུ་འགོད་བ་
ནི་གཅིག་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཀུན་དགའ་བོ་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ལ་

སྤྱོད་པའི་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེ་འདི་ལྟར་བདག་ནི་

མིའི་ནང་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འདིར་སྐྱེ་བའམ། ཞེས་པ་ནས། ཀུན་
དགའ་བོ་དེ་བས་ན་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ཁྱོད་ལ་གཏད་དེ། ཀུན་
དགའ་བོ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ངས་ཆོས་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཤད་པ་ལས་ཤེར་
ཕྱིན་མ་གཏོགས་པར་ངས་ཆོས་སྟོན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བཟུང་སྟེ་ཀུན་ཆུབ་པར་བྱས་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་ཆུད་གཟན་ཏེ་བོར་ཡང་། དེ་ཙམ་གྱིས་ཀུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་ལ་སྐྱོན་དུ་ང་མི་བརྩིའི་ཀུན་དགའ་བོ་
གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་བཟུང་སྟེ་ཀུན་ཆུབ་པར་
བྱས་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་ཚིག་གཅིག་ཙམ་ཆུད་གཟན་ནམ་བོར་བར་གྱུར་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་ལ་ངས་སྐྱོན་དུ་བཟུང་ངོ༌།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེ་ཡི་རྒྱུ་ནི་

ཡོངས་གཏོད་དང་།།ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཁོ་ནར་དེ་
དག་ལ་ཡང་དག་པའི་ཚིག་དང་དོན་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཤེར་
ཕྱིན་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་གཏོད་པ་ནི་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བར་

83

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཀུན་དགའ་བོ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་གང་ཟག་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཐེག་པ་པ་རྣམས་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལས་བརྩམས་ཏེ། ཆོས་བསྟན་པ་དེའི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གང་ཇི་སྙེད་པ་དེ་དག་ཐམས་
ཅད་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱེད་བར་གྱུར་ཀྱང་ད་དུང་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་ངས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱས་པར་མི་འགྱུར་གྱི། ཀུན་དགའ་བོ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་བྱང་ཆེན་ལ་ཤེར་ཕྱིན་དང་ལྡན་པའི་ཚིག་འགའ་
ཞིག་བརྗོད་པ་དེ་བསྟན་ཀྱང་ཉན་ཐོས་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་དགྱེས་པར་བྱས་
པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱས་པར་འགྱུར་རོ་ནས། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་བས་ན་གང་ཟག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་གང་བྱང་ཆེན་ལ་ཆུང་ངུ་ན་ཉི་མ་གཅིག་ཤེར་ཕྱིན་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་
སྟོན་ན། དེའི་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་བ་ལ། དེ་ཐོབ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ།།བསོད་ནམས་མང་པོའི་མཚན་ཉིད་དོ།།ཞེས་དང་།
བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རང་གིས་བསྒོམས་པ་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་
ཆེས་མང་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པས་སྐལ་ལྡན་གྱི་གདུལ་བྱ་

84

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཞན་དག་ལ་མཐོང་ལམ་དང་། སྒོམ་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ལུང་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་དྲི་མ་ཟད་སྐྱེ་བདེན་མེད་དུ་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་པའམ་འཐོབ་
པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་སྦྱོར་
ལམ་པས་སྐལ་ལྡན་གྱི་གདུལ་བྱ་ལ་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་
པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་
ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་སྦྱོར་
ལམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བར་ཆད་མེད་པ་སྟེ་ངེས་པའི་
རྒྱུ་མཐོང་ལམ་གྱི་ཤེར་ཕྱིན་མཉམ་གཞག་ཏུ་རང་གིས་སྒོམ་པ་དང་
རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གཞན་ལ་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་དགྲ་བཅོམ་
པའི་བསོད་ནམས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་
གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་རྒྱུན་ཞུགས་ནས་དགྲ་བཅོམ་པའི་བར་ལ་

བཀོད་པ་ལས་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་གསུམ་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་མདོ་ལས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱོད་པའི་ཞིང་བསྟན་ནས་སླར་ཡང་མི་སྣང་

བར་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་གྱི་ཚེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་

85

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

རྟོག་པ་མཐའ་དག་ནུབ་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འབྲས་བུ་བསྟན་པ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

ཟད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཤེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སླད་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཚད་མ་དང་
འབྲེལ་བ་མ་མཆིས་པ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་
པ། ཀུན་དགའ་བོ་མི་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཚད་མ་དང་འབྲེལ་
བ་མེད་དོ།།ཀུན་དགའ་བོ་དབེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནས། ཀུན་དགའ་བོ་ཤེར་ཕྱིན་ཟད་པར་བྱ་བར་སེམས་པ་དེ་ནི་ནམ་མཁའ་ཟད་

པར་བྱ་བར་སེམས་སུ་ཟད་དེ། ཤེར་ཕྱིན་ནི་མ་ཟད་མི་ཟད་ཟད་པར་
མི་འགྱུར་རོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ལ་ཡིད་

ཆེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
ལྗགས་ཀྱི་དབང་པོ་བཀྲམ་སྟེ་ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ལྗགས་ཀྱི་དབང་པོས་བཀབ་ནས་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་བཀའ་སྩལ་པ། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། ལྕེའི་དབང་པོ་འདི་ལྟ་བུ་དང་

ལྡན་པ་ལ་ལོག་པར་སྨྲ་བའམ། གཞན་དུ་སྨྲ་བར་འགྱུར་རོ།།གསོལ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ལགས་སོ།།བདེ་བར་གཤེགས་པ་མ་ལགས་སོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཀུན་དགའ་བོ་

86

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ་བས་ན་ཤེར་ཕྱིན་འདི་འཁོར་བཞི་ལ་ལེགས་པར་སྟོན། ཞེས་སོགས་གསུངས། ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་བྱང་

ཆེན་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནས་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས་
པར་གྱུར་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་ཡང་ཟབ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་
ཟབ་ན། བདག་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་དེ་འདྲིའོ་སྙམ་ཏེ། དེ་ནས་ཚེ་ལྡན་
རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་ནི་མི་བས་སོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་ནམ་མཁའ་མི་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཤེར་
ཕྱིན་མི་ཟད་པའོ།།གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པར་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་གཟུགས་མི་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་མངོན་པར་བསྒྲུབ་
པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། དོན་ལ་གནས་
པའི་བྱང་ཆེན་བསྟན། རྟོག་པས་བཏགས་པའི་བྱང་ཆེན་དགག་
པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འདིར་བར་སྐབས་ཀྱི་
ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་གང་གི་དོན་དུ་མཐོང་ལམ་སྔར་བཤད་པའི་རྒྱུ་དེ་ལྟ་བུ་

87

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

གསུམ་དང་བཅས་པར་བཞེད་པའི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དེ་
གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། གང་གི་དོན་དུ་མཐོང་བའི་ལམ་རྒྱུ་དེ་ལྟ་
བུ་དང་བཅས་པར་བཞེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ། ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དྲི་མ་ཟད་དང་
མི་སྐྱེ་བའི།།ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་
གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས།
འདི་ལ་ཡང་། རྟགས་འགོད་པ་དང་། ཕྱོགས་བསྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། དྲི་མ་རྣམས་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་ཤེས་པ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་
ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་བདག་ཉིད་ནི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་
པོ་ཡིན་པར་བརྗོད་དོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་ལུང་གིས་

བསྒྲུབ་པ་དང་། རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་དྲི་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་
སྐྱེས་པ་ཉིད་དུ་བརྟགས་པ་རྣམས་ནི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་
གཏོགས་པར།།འདི་ལྟར་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ།།ཞེས་འབྱུང་བས་
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམས་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་འགག་པ་

88

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རམ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ།
གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་ཚད་མ་ལ་
སོགས་པས་འཐད་པའི་དངོས་པོ་མེད་པས་ནམ་མཁའི་པདྨོ་བཞིན་

དུ་འགག་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ། ཞེས་
གསུངས། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་པ་ཤེས་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཆོས་ཅན། ཟད་པ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། སྒྲིབ་གཉིས་དོན་དམ་
པར་ཟད་པ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་

ཏེ། སྒྲིབ་གཉིས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཆོས་

ཅན། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་དབྱིངས་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
ནམ་མཁའ་ལ་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་བཞིན་ནོ།།རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དབུས་མཐའ་ལས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་གཏོགས་པར། འདི་ལྟར་

ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་བདེན་
པར་གྲུབ་པའི་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནམ་

89

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་
མཁའི་པདྨོ་བཞིན་ནོ།།དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་སྟེ།
དོན་དམ་པར་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱུ་མེད་གང་རུང་
ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་པདྨོ་བཞིན་ནོ།། དེ་
གཉིས་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་སྟེ། དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་
ཡང་མི་སྐྱེ། དོན་དམ་པར་མེད་པར་ཡང་མི་སྟེ། ཡོད་མེད་གཉིས་

ཀར་ཡང་མི་སྐྱེ། དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ཡང་
མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་པདྨོ་བཞིན། དེ་ལྟར་ཡང་སྟོང་
ཉིད་བདུན་ཅུ་པར།།ཡོད་པ་སོགས་ཕྱིར་སྐྱེ་མ་ཡིན།།མེད་པ་མེད་
ཕྱིར་སྐྱེས་མ་ཡིན།།ཆོས་མི་མཐུན་ཕྱིར་ཡོད་མེད་མིན།།སྐྱེ་བ་མེད་
ཕྱིར་གཞན་འགག་མེད།།ཅེས་གསུངས། དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མེད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྱུ་མ་བཞིན་

ནོ།།དེས་ན་དྲི་མ་ཟད་སྐྱེ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པའི་སྐྱབས་གནས་མཐར་ཐུག་

བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས། སྐབས་འདིར་

དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། ཁོ་ན་རེ།
ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་དང་ལྡན་པར་ཐལ། འདོད་

90

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་ལྡན་དུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་
ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག ཁ་ཅིགདྲི་མ་ཟད་སྐྱེ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། བྱང་
ཆུབ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་
འདྲ་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ཡིན་ན། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་

པར་ཐལ། ལོངས་སྐུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཟེར་ན། ལོངས་སྐུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགོག་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་དང་།
ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་རྣམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུད་བླ་མར། བཟོ་དང་སྐྱེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཆེ།།ཞེས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྤྲུལ་སྐུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་ན། རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཆོས་
ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པ། ཞེས་སོགས་དང་། མཛོད་ལས། ཟད་དང་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་ནི།།བྱང་ཆུབ་དེ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར།།སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དེ་

91

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ཕྱོགས་མཐུན།།ཞེས་དང་། རྒྱན་སྣང་ལས། དྲི་མ་ཟད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པས་ཟད་པ་དང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད། ཆོས་སྐུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཇི་ལྟ་བའི་བདག་ཉིད་ནི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་

པར་བརྗོད་པར་བྱའོ།།ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པ་སྐུ་གསུམ་ཇི་
ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་བདག་ཉིད་རྣམ་མཁྱེན་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་ཆེན་
པོ་ཡིན་པར་བརྗོད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་གཙོ་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སོགས་སྒྲ་སྨྲོས་པ་མི་འཐད་པར་

ཐལ། དེའི་སོགས་ཁོང་ནས་སྐུ་ལྷག་མ་རྣམས་འདོན་པ་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། སྐུ་གསུམ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་།
གསེར་ཕྲེང་ལས། ཁ་ཅིག འབུམ་པའི་རྒྱ་དཔེ་ལ་སོགས་སྒྲ་མེད་
པས་དེ་མ་དག་པར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཚིག་གསལ་ལས། སྐུ་
ལྷག་མ་སོགས་ཁོང་ནས་བཏོན་ཞིང་རྟོགས་དཀར་ཡང་སོགས་སྒྲ་
ཡོད་པས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་མེད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཁོ་

92

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནར། ཞེས་སོགས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རང་གིས་སྒོམ་པ། ཞེས་སོགས་
དང་། རྣམ་བཤད་ལས། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་གནས་སྐབས་
དང་མཐའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཁོ་ནར་གདུལ་བྱ་དེ་དག་ལ་
གནས་ལུགས་སྟོན་པའི་ཡང་དག་པའི་ཚིག་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་སྐད་ཅིག་ཐ་

མ་དེ་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བར་

ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ་ཡང་མ་ཡིན། དེ་མཐར་ཐུག་གི་དེ་ཡང་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་དེ་གནས་སྐབས་ཀྱི་མྱང་འདས་སུ་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དེ་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་གནས་སྐབས་ཀྱི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡིན་

པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ལ་གཞན་སྟོན་པ་དང་། ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་དེ་མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆེན་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ཆེན་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། མཐའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་ཡང་སྟོན་
པ་ཡིན་མོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་སྟན་པ་ལ་ངེས་པར་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་

93

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་དངོས་སྨྲ་བའི་ལུགས་དགག་པ་

དང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་ལུགས་གཞག་པ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ལ་རིགས་པ་དང་འགལ་བས་དགག་པ་དང་། ཁས་བླངས་དང་
འགལ་བས་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་
ནི། སྒྲིབ་གཉིས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་

ཤེས་དེ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་མི་རུང་བར་ཐལ། སྒྲིབ་གཉིས་ལ་དོན་
དམ་པར་ཟད་སྐྱེ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྒྲིབ་གཉིས་བདེན་སྟོང་དུ་བསྒྲུབས་
ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་ཡིན་

པ་དེའི་ཕྱིར། གང་དག་དངོས་པོ་འཇིག་པའི་བསམ་པས་ཟད་པ་ལ་

ཟད་དོ་སྙམ་པས་ཤེས་པ་དང་། དངོས་པོ་མི་སྐྱེས་པའི་བསམ་པས་
མི་སྐྱེ་བ་ལ་མི་སྐྱེའོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་ནི་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་ཤེས་
པ་ཡིན་པར་བརྗོད་ཅིང་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་
ཡིན་པར་བརྗོད་པ་དེ་དག་ལ་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཁོ་ནས་ཤེས་པ་དེ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། འགོག་པ་མེད་པའི་
རང་བཞིན་ལ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་

ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། སྐྱེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་དག་གོ་
རིམ་བཞིན་དུ་ཟད་པ་དང་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་

94

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འགོག་པ་དང་བྲལ་བ་དོན་དམ་པར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོའི་རང་

བཞིན་ཡིན་ན། དངོས་པོ་ལ་ལོག་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་སྐྱེ་བ་ནི་ཅི་ཞིག་ཟད། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་མ་སྐྱེས་པ་ནི་ཅི་ཞིག་

སྐྱེས་ཏེ། ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་ཅག་
གི་གཞུང་ལུགས་ཁོ་ན་ཁས་བླང་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཉེན་པོ་མཐོང་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་དངོས་སྨྲ་བ་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཐོང་སྤང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རིགས་སྔར་ཡོད་ཅི་ཞིག་ཟད་པར་བྱས་ཤིང་

སྐྱེ་འགྱུར་མི་སྐྱེ་བར་བྱས་ནས་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅི་ཞིག་འཐོབ་སྟེ།
དེ་ལྟ་བུའི་ཟད་ཐོབ་བྱེད་པ་མེད་པར་ཐལ། སྐྱེས་ཟིན་དང་སྐྱེ་འགྱུར་
གྱི་དྲི་མ་མ་གྲུབ་སྟེ་འགོག་པ་མེད་པའི་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་འདོད་ན། ཁོ་བོ་ཅག་དབུ་མ་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོན་པ་འདི་ཁོ་ན་ཁས་བླང་བར་བྱ་
དགོས་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་ལོག་
པར་ཏེ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་ཞེན་པ་དངོས་སྨྲ་བ་
ཁྱེད་ཀྱིས་བཏགས་པ་ལྟར་གྱི་དྲི་མ་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ཅུང་

95

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱིས་བཏགས་པ་ལྟར་གཉེན་པོ་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཤེས་སྒྲིབ་དང་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་ངོ་བོ་སྔར་སྐྱེས་ཟིན་

བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཅི་ཞིག་ཟད་པ་དང་། སྔར་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་འགྱུར་
གྱི་དྲི་མ་བདེན་པར་གྲུབ་བ་ནི་ཕྱིས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དེར་བྱས་
པ་ཅི་ཞིག སྐྱེ་བའམ་འཐོབ་སྟེ། ཟད་ཐོབ་མ་ཟད་མི་སྐྱེ་བར་བྱས་པ་
ཉིད་ཐོབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེས་ཟིན་གྱི་དྲི་མ་རྣམས་ཟད་པའི་

མཚན་ཉིད་ཀྱི་འགོག་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་དྲི་མ་རྣམས་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འགོག་པ་དང་བྲལ་བ་དོན་
དམ་པར་དེ་བཞིན་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་ངོ་བོའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར།།གཉིས་པ་ལ། རྩ་བའི་དོན་བླངས་ཏེ་བཤད་བྱ་འགོད། རྩ་བའི་

དོན་མདོ་ཙམ་དུ་བསྟན། དེ་ཉིད་ཕྱི་འགྲེལ་གྱིས་རྒྱས་པར་འཆད་པའོ།།དང་པོ་ནི། དབུ་མའི་གཞུང་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་
སྟོན་པ་ཁས་ལེན་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་བདེན་པར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་རྣམ་པར་

རྟོག་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྟེ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པར་ངོ་མཚར་ཆེ་བའི་གནས་ཏེ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཡང་དག་པར་

96

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཡང་དག་པར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
སྤངས་པ་ངོ་མཚར་ཆེ་བའི་གནས་ཡིན་ནོ།།ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་
ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི།

དབུ་མ་པ་ལས་གཞན་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་འཛིན་དང་
རང་རིག་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལ་རེ་རེར་ཁས་
ལེན་ཅིང་། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་

བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཁོ་བོ་བྱམས་མགོན་གྱིས་མཚར་དུའམ་
བཞད་གད་དུ་བརྩིས་ཏེ། འགལ་བ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
འཆད་པ་ལ། གཞན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེས་ན་སེམས་ཙམ་པས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་
ཁས་བླངས་ནས་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པར་དམ་

བཅས་པ་ལ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱིས་མཚར་དུ་བརྩིས་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། སྒྲིབ་པ་གཉིས་བདེན་པར་གྲུབ་ན་སྟོན་པ་སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་མ་སྤངས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དངོས་སྨྲ་
བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་ནས་སྟོན་པས་སྒྲིབ་

97

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

པ་སྤངས་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱིས་མཚར་དུ་བརྩིས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་
པར་གྲུབ་ན་སྟོན་པས་སྒྲིབ་པ་མ་སྤངས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་
བ་ན། སེམས་ཙམ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་ཀུན་
བརྟགས་བདེན་མེད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།གསུམ་པ་ལ། ཁས་བླངས་འགལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། ཁས་བླངས་འགལ་བ་
དངོས་སོ།།དང་པོ་ལ། དབུ་མའི་ལྟ་བས་སྒྲིབ་པ་རྫོགས་པར་སྤོང་
ནུས་པ་དང་། དངོས་སྨྲ་བའི་ལྟ་བས་སྒྲིབ་པ་རྫོགས་པར་སྤངས་མི་

ནུས་པར་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ། ཉོན་སྒྲིབ་སྤོང་ཚུལ་དང་། ཤེས་
སྒྲིབ་སྤོང་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཆོས་རྣམས་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་། དེ་སྒོམ་ཚུལ་དང་། བསྒོམས་པས་བདག་ལྟ་སྤོང་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པས་གང་ཟག་གི་

བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། ཚོགས་རྒྱུན་གང་ལ་ཡང་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་གང་
ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་ཏེ། སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་ན། སྐྱེ་འཇིག་མི་བྱེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར།

98

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ནི། སྒོམ་བྱུང་གི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་སྒོམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོར་བསམ་བྱུང་གི་
རིགས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་ཕབས་ནས། དེའི་
རྗེས་སུ་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་

མེད་དོ་སྙམ་དུ་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། བདག་
མེད་དོ་སྙམ་དུ་བསྒོམས་པས་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་བོར་ནས་དེས་དབེན་པའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
པར་འབྱུང་བ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་ཡང་དག་པར་
དམིགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལྡོག་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་
བཟུང་བ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་

འདའ་བར་བྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་
བསྒོམས་པས་བདག་ལྟ་དང་དམིགས་ཡུལ་ཕུང་པོ་གཅིག་ལ་
དམིགས་ཤིང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་སྒོ་ནས་ཕུང་པོའི་
གནས་ལུགས་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། བདག་ཏུ་
མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་བོར་ནས། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་

99

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ལ་གཟུང་བ་དང་། འཛིན་པ་ལ་ཞེན་པ་དང་། གཉིས་མེད་ལ་ཞེན་
པའི་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ལ་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྒོམ་པའི་

རིམ་པ་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རིམ་པ་དང་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ལ། གཉིས་སྟོང་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ། དེ་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་

ལེན་ཚུལ། དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་བླངས་པས་རྟོག་པ་སྤོང་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཉིས་སྟོང་གཏན་ལ་
འབེབས་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྔོན་པོ་དང་སྔོན་འཛིན་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། རྫས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། སྔོན་པོ་དང་དེའི་བློ་དག་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། སྒོམ་བྱུང་གི་རྣལ་འབྱོར་ལ་
བརྟེན་ནས་གཉིས་སྟོང་སྒོམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོར་བསམ་བྱུང་གི་
རིགས་པས་གཉིས་སྟོང་གཏན་ལ་ཕབས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་མཉམ་
གཞག་ཏུ་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་

ཙམ་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་མེད་དོ་སྙམ་དུ་སྒོམ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
འཆད་པ་ལ། འདི་ནི་སེམས་ཙམ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་
མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི།

དེ་ལྟར་བསྒོམས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་བསྒོམས་

100

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛིན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་ཟློག་མི་ནུས་ཀྱང་།

གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བའི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པར་

ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ།
འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་མ་བོར་བས། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རིམ་པ་ཡོད་
དེ། གཟུང་བ་རྫས་གཞན་མེད་ན་དེ་སྣང་བའི་འཛིན་པ་མ་འཁྲུལ་བ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་ངེས་པར་སེམས་པས་འཛིན་པའི་རྣམ་པའི་མཚན་
ཉིད་རྣམ་པར་རིག་པ་མ་འཁྲུལ་པ་འཛིན་པར་བསལ་ཏེ། གཉིས་སྟོང་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འབའ་ཞིག་པ་
འདི་ཡང་དག་པ་སྟེ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་
ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། གཟུང་བ་མེད་ན་འཛིན་པ་
མེད་དོ་སྙམ་དུ་ངེས་པར་སེམས་པས་འཛིན་པའི་རྣམ་པའི་མཚན་
ཉིད་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དེ་ཡང་བསལ་ཏེ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་
ཤེས་འབའ་ཞིག་འདི་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་
ངེས་པར་བྱས་ནས། ཞེས་གསུངས། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པ་

འདི་ལ་མཉམ་རྗེས་གཉིས་སུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོང་
ཉིད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མཉམ་གཞག་ཏུ་བདེན་

101

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ན་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་འབྱུང་སྒྱུ་མར་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པ་ལྟར། མཉམ་གཞག་ཏུ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ན། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྔོར་སྣང་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དབང་མ་འཁྲུལ་པར་འཛིན་པ་ཟློག་ཅིང་འཁྲུལ་བར་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་ནུས་པའི་

རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་བཤད་པ་གསེར་གྱི་ཕྲེང་བ་ལས་སྔ་མ་གཟུང་བ་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། ཕྱི་མ་འཛིན་པ་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་བཤད་ནས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཞིར་བཤད་དོ།།ཕྱི་མ་ལ་ཡང་བདེན་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་དང་། དེ་རྟོགས་ནས་སྒོམ་ཚུལ། སྒོམ་པས་ཞེན་པ་སྤོང་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། བསམ་བྱུང་གི་རིགས་

པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ཡོད་དེ། གཉིས་

མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྱུ་མ་བཞིན་ཞེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། སྒོམ་བྱུང་གི་རྣལ་
འབྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བདེན་མེད་དུ་སྒོམ་

102

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོར་བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པས་དེ་བདེན་མེད་དུ་
གཏན་ལ་ཕབས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཞི་གནས་ལ་

བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་
གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་རྣམ་པར་བརྟག་པར་བྱ་བའི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བ་
ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ།
ཡང་དག་པར་ནི་གཅིག་ཏུ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་
སོགས་པར་བརྟག་པའི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ།།སྙམ་དུ་བསྒོམས་
པས། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤང་བར་བྱ་

བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། བསྒོམས་པའི་སྟོབས་
གྲུབ་པ་ན་ཁ་ཅིག་ལ་ནོར་བུ་དང་དངུལ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་
བཞིན་དུ་འཁྲུལ་པའི་མཚན་མ་མཐའ་དག་སྤངས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་

བདག་ཉིད་དུ་སྣང་བའི་བློ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་
པར་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ལྟར་ཡང་དག་པར་སྐྱེས་ན། རྣལ་འབྱོར་པས་ཤེས་
བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཡང་དག་པར་སྤོང་ངོ༌།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་

དངོས་སྨྲ་བའི་ལྟ་བས་སྒྲིབ་པ་རྫོགས་པར་སྤོང་མི་ནུས་པར་བསྟན་
པ་ལ། ཁས་བླངས་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཟུང་འཛིན་དང་། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བདེན་པའི་

103

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་དོན་དམ་པར་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་
གསུངས། གཉིས་པ་ནི། བག་ཆགས་སོགས་ཀྱི་དྲི་མ་དེ་དག་ལ་རང་
རང་གི་གཉེན་པོ་བསྒོམས་པས་གནོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པར་
ཐལ། དེ་རྣམས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ལ་གནོད་པ་བྱར་མེད་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་འཆད་པ་ལ། ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་ན། དེའི་ཚེ་གཉེན་པོ་བསྒོམས་པས་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་དེ་དག་ལ་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མི་བྱེད་དོ།།ཞེས་གསུངས། སྒྲིབ་གཉིས་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། སྒྲིབ་གཉིས་སྤང་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་
འཛིན་པར་ཐལ། སྒྲིབ་གཉིས་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་རེག་བྱ་བཀག་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་འཆད་པ་ལ། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ནམ་མཁའ་རྫས་མེད་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་འཛིན་པ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་དུ་མེད་པ་དང་། སྤང་དུ་མེད་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་

འཛིན་པའི་ཕྱིར། སྐད་ཅིག་མའི་ཆོས་ཤེས་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་།
ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ཁས་བླངས་དང་འགལ་བ་དངོས་དེ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པ་དང་། གཟུང་

104

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཛིན་དང་གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་དེ་ལ་ནི་ཁོ་བོ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱིས་མཚར་དུ་བརྩིས་པའི་

རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེས་ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་ཁས་ལེན་ཅིང་

དམ་བཅས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་སྨྲ་པ་གཞན་དག་གིས་བཏགས་པ་

ལྟར་ན་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྟོག་པ་དེ་
དག་མི་ལྡོག་པས་སྤང་དུ་མི་རུང་པའི་ཕྱིར། དྲི་མ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་
སྤང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེའི་ཕྱིར། གཞན་དག་
གིས་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མི་ལྡོག་པས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
སྤངས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་ཁས་ལེན་པས་ཁོ་བོས་ངོ་མཚར་དུ་བརྩིས་སོ།།ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། གཞུང་འདི་དག་གི་སྐབས་སུ། ཁ་ཅིག རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དེ་ལ་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས། གཟུང་མེད་རྟོགས་པའི་

དེ། འཛིན་མེད་རྟོགས་པའི་དེ། སྤྲོས་བྲལ་རྟོགས་པའི་དེ་བཞི་ཡོད་
པའི། དང་པོ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ། གཉིས་པ་སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་པ།
གསུམ་པ་སེམས་ཙམ་རྣམ་རྫུན་པ། བཞི་པ་དབུ་མ་པ་ལ་སྦྱོར་ཟེར་
ན། གཟུང་བ་རྫས་གཞན་མེད་པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་

105

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ཡིན་ན། འཛིན་པ་རྫས་གཞན་མེད་པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་ནུས་ཏེ། སྔོན་པོ་སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་

པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་
སྔོན་པོ་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་སྔོན་པོ་དང་སྔོར་སྣང་དབང་
ཤེས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་

དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་ལ་བཞིར་ཕྱེ་ནས་གཟུང་མེད་རྟོགས་པ་
ཞེས་པ་གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་དང་། འཛིན་མེད་རྟོགས་པ་ཞེས་པ་འཛིན་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་བྱེད། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་པོ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ། གཉིས་པ་རང་སངས་རྒྱས།

གསུམ་པ་སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བ། བཞི་པ་དབུ་མ་པའི་ལྟ་བ་ལ་སྦྱོར་
ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སེམས་ཙམ་པ་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྒོམ་
བྱའི་ལྟ་བའི་གཙོ་བོ་ལ་མཐོ་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ལ་བཞིར་འབྱེད་པ་དེ་མི་འཐད་དེ།
གཞི་གྲུབ་པ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་བདེན་མེད་ཚད་མས་གྲུབ་ན། དེ་གཞི་
གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པར། གང་གི་

106

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དངོས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་བ།།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་སེམས་ཙམ་པས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་
བདེན་མེད་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཐལ། དེས་འཛིན་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་དེ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། ཅེས་གསུངས་
པ་འདི་སེམས་ཙམ་པའི་རང་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་
སེམས་ཙམ་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། དེས་འཛིན་པ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་
སྒྲིབ་པ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཞན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་ལ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ལ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དེ་དང་། གཉིས་སྟོང་རྟོགས་པའི་དེ་དང་།
བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་དེ་དང་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར།
བསྒོམ་བྱ་བདག་མེད་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། སྤང་བྱ་བདག་འཛིན་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། བདེན་མེད་རྟོགས་
པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ཡིན་ན། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་
གྱི་ས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།

107

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་བདེན་འཛིན་ཡིན་ན། བདག་འཛིན་ཡིན་

དགོས་པར་ཐལ། བདག་འཛིན་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་བདག་འཛིན་མ་སྤངས་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དེ་ལ་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་ལ་དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་། སེམས་ཙམ་ལ་
དམིགས་པའི་དེ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་དེ་དང་། སྣང་
མེད་ལ་དམིགས་པའི་དེ་དང་བཞིར་ཡོད། དེ་རྣམས་ལམ་གང་དུ་
སྒོམ་པའང་ཡོད་དེ། ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་དང་པོ་དེ་གཙོ་བོར་སྒོམ། དྲོད་རྩེ་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཁམས་གསུམ་
པོ་འདི་སེམས་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་དོ་
སྙམ་དུ་མཉམ་གཞག་ཏུ་སེམས་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་
གྱི་ས་སྒོམ། བཟོད་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་དེ་བཞིན་ཉིད་
ལ་དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་སྒོམ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཟོད་པའི་
དགག་བྱ་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྣང་བ་མེད་ཀྱང་། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་

གྱི་སྣང་བ་རྫོགས་པར་མ་ཐོབ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་

ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། ཆོས་མཆོག་གི་གནས་སྐབས་སུ་ཤེས་པའི་
བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྣང་བ་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་ཡོད་ཀྱང་མཐོང་ལམ་བར་
ཆད་མེད་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་དགག་བྱ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་སྣང་བ་

108

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མེད་ཀྱང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་གྱི་སྣང་བ་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་ནུབ་ནས་

གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་།

དེ་ཉིད་ལ་སྣང་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ཞེས་བྱ་ལ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་རང་རྒྱུད་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་
གྱི་ས་དང་། གཉིས་སྟོང་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་སྣང་

མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སའི་ནང་དུ་འདུ་བར་བྱེད། ཅེས་ཟེར་ན་བྱང་
སེམས་ཚོགས་ལམ་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་
བོར་བྱེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དང་པོ་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གཉིས་སྟོང་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འདུས་བྱས་ཡོད་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་གཉིས་པ་དེའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་དགག་བྱ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་སྣང་བ་མེད་ཅིང་

ཆོས་ཅན་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྣང་བ་ནུབ་ནས། གཉིས་

སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེ་ཡང་རྟེན་ཅིང་

འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ཡིན་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་

དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཞི་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྤྲོས་བྲལ་རྟོགས་པའི་དེ་ཡིན་པར་ཐལ་

109

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ལོ།།གཞན་ཡང་། དེའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྣལ་འབྱོར་
གྱི་ས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སོ་སྐྱེ་མེད་པར་ཐལ། སྣང་མེད་རྟོགས་པའི་དེ་
རྒྱུད་ལྡན་གྱི་དེ་མེད་པ་གང་ཞིག དེའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་
པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དེ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སོང་།
དང་པོ་དེར་ཐལ། དེའི་ས་མཚམས་མཐོང་ལམ་ནས་འཇོག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སོ་སྐྱེ་མེད་པར་
ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་

འབྱོར་གྱི་ས་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་

དེ་ལ་བྱེད་རིག་པར་ཐལ། སྣང་མེད་ལ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་མ་མཐའི་

ས་མཚམས་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་པོའི་
མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ཚོགས་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་རྟོགས་པའི་

ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཟེར་ན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་
ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་
ཅིག ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་

110

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཁྱེན་པ་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་
སའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་འདིར་བསྟན་

རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་
ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།རང་
ལུགས་ནི་རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་རྟེན་བྱེད་
པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་
ན། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས། ཉན་ཐོས། རང་རྒྱལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དེ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་། གཉིས་སྟོང་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་
ས་དང་། བདེན་སྟོང་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་གསུམ་དུ་
ཡོད། ས་མཚམས་ཚོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་

ཡོད་དོ།།གཉིས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་ལུགས་གཞག་པ་ལ་

གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་གཟུང་འཛིན་སོགས་དོན་དམ་པར་

111

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་བསལ་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་ཐར་པ་རྫོགས་
བྱང་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་སྟོན་
པའི་ལུགས་འདི་ཁོ་ན་ཁས་བླང་བར་བྱའོ།།ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་
ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གནས་པའི་ཕྱོགས་ཏེ་ལུང་རིགས་ཀྱིས་ངེས་
པའི་གྲུབ་མཐའ་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་བརྟན་པོར་
མཛད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ།
དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་བསལ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱོགས་
བརྟན་པོར་མཛད་པས་ཐར་པ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ཁོ་ན་ཁས་བླང་བར་བྱའོ།།ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གནས་
པའི་ཕྱོགས། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་

མེད།།ཅེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར། ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདི་ལ་ཡང་། སྒྲོ་སྐུར་དང་བྲལ་བའི་གཞི་དབུ་

མ། སྒྲོ་སྐུར་དུ་མི་འཛིན་པའི་ལམ་དབུ་མ། ལམ་དེས་ཐོབ་པའི་འབྲས་

བུ་དབུ་མ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་
རྣམ་པར་དག་པ་འདི་ལ་བདག་གཉིས་སྔར་ཡོད་གསར་དུ་བསལ་
བར་བྱ་བ་དང་བདག་མེད་གཉིས་སྔར་མེད་གསར་དུ་གཞག་པར་བྱ་
བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། བདག་གཉིས་པོ་དེ་དང་པོ་ནས་ཡོད་མ་

112

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མྱོང་ཞིང་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
འཆད་པ་ལ་འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད།།གཞག་པར་བྱ་བར་ཅུང་
ཟད་མེད།།ཅེས་དང་། གང་གི་ཕྱིར་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལས་གྲོལ་བར་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཆོས་གང་ལ་ཡང་སྐུར་བ་
འདེབས་པ་དང་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ངོ་བོས་བསལ་པ་དང་། བཞག་པ་མ་བྱས་པར། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ།
གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
འཆད་པ་ལ། ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ལྟ།།ཞེས་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་དག་
པར་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་འདི་ཉིད་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་
བོར་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། ཐབས་ཤེས་
ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་གནས་ལུགས་བསྒོམས་
པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། ཡང་དག་
མཐོང་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ།།ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་སྒྱུ་མའི་གླང་པོས་སྒྱུ་
མའི་གླང་པོ་གཞན་ཞིག་ཕམ་པར་བྱས་པ་བཞིན་དུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
ལྡོག་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་ན་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་

113

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

གསུངས། དེས་ན། འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་
གཞུང་འདི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་རང་གཞུང་ཡིན་བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་
རེ། དེ་འདྲའི་གཞུང་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་
འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱུད་བླ་མའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་དེ་
འདྲའི་གཞུང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། དེ་བཞིན་དུ། ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་ནང་ཚན་
དུ་གྱུར་བའི་དེ་འདྲའི་གཞུང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་
གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་བོ།།གཉིས་པ་དཀྱུས་མ་བཤད་
པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལམ་སྤངས་པ་ལ་
དབང་བྱེད་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ལ། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་སྒོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པར་འགྱུར་བ་ལགས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་། ཤེར་ཕྱིན་སྒོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་

བྱང་ཆེན་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏང་བའི་ཚེ་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་དུ་ཡོངས་

114

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སུ་བསྔོ་ཞིང་སྦྱིན་པ་དེ་དག་ཡོངས་སུ་གཏོང་སྟེ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་
བྱང་ཆེན་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ།།རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་ཞིང་རྣམ་
མཁྱེན་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བའི་ཚེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བྱམས་
པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་དང་། བྱམས་པའི་ངག་གི་ལས་དང་། བྱམས་པའི་

ཡིད་ཀྱི་ལས་ཉེ་བར་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་དག་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་སུ་མི་བསྔོ་ཡི། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་ནས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་ཏེ། དེ་ཇི་ལྟར་གང་གིས་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་དང་། གང་ཡོངས་
སུ་བསྔོ་བ་དང་། གང་དུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བའི་འདུ་ཤེས་གསུམ་མི་
འཇུག་པ་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་བསྔོའོ།།རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་གནས་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་

ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ལུས་རྣམ་གཞག་གི་སྡོམ་གྱིས་མ་བསྡུས་
པས་ཞར་ལ་འོངས་བའི་ཚིགས་བཅད་དེ་དག་བརྗོད་ནས་རྣལ་མའམ་དཀྱུས་མ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་རང་གི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་འཆད་

དོ།།ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་ཞར་ལ་འོངས་པ་བརྗོད་ནས་རྣལ་མ་མཐོང་བའི་ལམ་ཉིད། ཅེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་

115

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

དོན་འཆད་པ་ལ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེར་ནི།།ཞེས་སོགས་
གསུངས། གསུམ་པ་ལ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དངོས་དང་། དེའི་བྱེད་
པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་དག་སོ་སོར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་རེ་རེར་
སྔ་མ་བཞིན་དུ་ཕན་ཚུན་བསྡུས་པ་གང་ཡིན་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་

པ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པས་བསྡུས་པ་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཅན་སྐྱེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་འདིར་མཐོང་

བའི་ལམ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། དེ་སྐྱེས་
ན་འདོད་པ་དང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ཀྱི་དབྱེ་བས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་
བ་དང་། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པས། དེ་
དག་གིས་བསྡུས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་བག་

ཆགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་འཐོབ་བོ།།ཞེས་གསུངས། གཞུང་
དོན་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་པོ་རེ་རེར་ནི་སྦྱིན་སོགས་དྲུག་པོ་དེ་དག་ཕན་ཚུན་དུ་བསྡུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་ཟིན་པའི་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་

116

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཟོད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་

སྐབས་འདིར་མཐོང་ལམ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་ས་བོན་གྱི་
དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་
མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་བསྟན་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཆོས་
ཅན། བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། ཁྱོད་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་མཐོང་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤོང་ནུས་པ་དེ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། མཐོང་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་དུ་དབྱེར་རུང་སྟེ། ཁྱོད་ལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།མཐོང་སྤོང་རྟོག་པའི་ས་བོན་
གྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་
པ་མངོན་རྟོགས་དེ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་
མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཡོད་ཅིང་། རྗེས་
ཐོབ་ཏུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྒོ་ནས་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ངོ་བོར་
གྱུར་པའི་སྦྱིན་སོགས་དྲུག་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་སྦྱིན་སོགས་དྲུག་དྲུག་
སྟེ་སོ་དྲུག་ཏུ་ཡོད་དོ།།ཁ་ཅིག མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་ས་བོན་དངོས་
སུ་འཇོམས་བྱེད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་

117

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

གྲོལ་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་ལམ་དུ་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག དེ་
སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་
ཉིད་ཟེར་ན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། སྐབས་འདིར་མཐོང་ལམ་རྩེ་

སྦྱོར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར།

༈ གསུམ་པ་སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ་ལ། རྟེན་སྒོམ་ལམ།
སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག བརྟེན་པ་ཡོན་ཏན་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པ་དེ་གང་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་འདོད་པས་
དབེན་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་ཟིན་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་སྒོམ་

118

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལམ་རྩེ་སྦྱོར་འཆད་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒོམ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་སྤོང་བ་དང་ཡོན་ཏན་བསྐྱེད་པ་ནི་དེ་དག་གི་རྟེན་སྒོམ་ལམ་རྟོགས་པ་
སྔོན་དུ་བཏང་བ་ཡིན་ན་གོ་སླ་བས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ལམ་བརྗོད་ནས་མི་མཐུན་
པའི་ཕྱོགས་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་རྟེན་གྲུབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་

ན་གོ་སླ་བས་རྟེན་སྒོམ་པའི་ལམ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་
དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འགོག་དང་བཅས་པའི་སྙོམས་འཇུག་དགུར།
ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི། ཞེས་སོགས་
གསུངས། འདི་ལ་ཡང་སྦྱོར་བ་དང་། དངོས་གཞི་དང་། དོན་བསྡུ་བ་
དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་འདོད་
པས་དབེན་སྡིག་ཏོ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་དབེན་པ་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་དཔྱོད་པ་དང་བཅས་པ་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་

དང་བདེ་བ་ཅན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཉེ་བར་བསྒྲུབས་ཏེ་གནས་སོ།།བསམ་གཏན་དང་པོ་ལས་ལངས་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་

ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །ཞེས་པ་ནས། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །འགོག་པ་ལས་ལངས་ནས་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་

119

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །ཞེས་པ་ནས། བསམ་
གཏན་གཉིས་པ་ལས་ལངས་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྙོམས་
པར་འཇུག་གོ །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འགོག་དང་
བཅས་པའི་སྙོམས་འཇུག་དགུར།།རྣམ་པ་གཉིས་སུ་སོང་འོངས་
ནས།།ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་བསམ་གཏན་

དང་པོ་ནས་བཟུང་སྟེ་འགོག་པའི་བར་དུ་སོང་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་དུ་འོངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་། ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ་རྣམ་པ་
གཉིས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་པ་བཞི་དང་

འགོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་ལ་སོང་ཞིང་

འོངས་ནས། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། སོང་བ་ཡར་སོང་དང་། འོང་བ་མར་འོང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། འགོག་པ་མ་སྤེལ་བ་དང་། སྤེལ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་བའི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་འདི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བྱས་ནས་ཐོད་རྒལ་གྱི་ཏིང་ངེ་
འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཐོད་རྒལ་གང་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་འདོད་
པས་དབེན་ནས། བདེ་བ་ཅན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཉེ་བར་བསྒྲུབ་ཏེ་གནས་སོ།།བསམ་གཏན་དང་པོ་ལས་ལངས་ནས་བསམ་གཏན་

120

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །དེ་ནས་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བསྟན་བཅོས་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་ཤུགས་ལ་བསྟན། གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལས་
ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །དེ་ལས་ལངས་ནས་
བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །དེ་ལས་ལངས་
ནས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །ཞེས་པ་ནས། འགོག་པ་ལས་ལངས་ནས་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན། གཅིག་དང་གཉིས་གསུམ་
བཞི་དང་ལྔ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཤུགས་ལ་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལའོ།།དེ་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་ལས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། དེ་འགོག་པ་
ལས་ལངས་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་
དོ།།དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ།།དེ་ལས་ལངས་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་དོ།།དེ་

121

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ལས་ལངས་ནས་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་མངོན་དུ་བྱེད་དོ།།དེ་ལས་ལངས་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་དོ།།ཞེས་པ་ནས། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལས་ལངས་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་
དོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འདོད་པར་གཏོགས་
པའི་རྣམ་པར་ཤེས།།ཞེས་སོགས་དང་། དེ་ལས་ལངས་ནས་དེ་མ་
ཐག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་དམིགས་ཏེ། འདོད་པ་ན་སྤྱོད་
པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཚམས་ཀྱི་ངོ་བོར་བཞག་ནས་ཐབས་
མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལངས་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཉམ་པར་མ་
བཞག་པ་དེ་ལྟ་བུ་དེ་མངོན་དུ་བྱས་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་ལའོ།།དེ་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ལའོ།།དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་གཅིག་པུ་བོར་ལ་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལའོ།།དེ་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ལའོ།།དེ་ནས་གཉིས་བོར་ལ་
ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལའོ།།དེ་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ལའོ།།དེ་བཞིན་དུ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་བོར་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལའོ།།དེ་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ལའོ།།ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ལ། དེ་ལྟར་གཅིག་ལ་སོགས་པ་བོར་

122

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནས་འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་ཐུག་པའི་བར་དུ་མི་འདྲ་
བའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་བས་ན་མི་འདྲ་བར་འགྲོ་བ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་
པར་འཇུག་པ་ལ་དབང་བ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་
པས་ན་སྒོམ་པའི་ལམ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། བྱང་

སེམས་སྒོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཆོས་
ཅན། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། སྒོམ་སྤང་རྟོག་པའི་དངོས་གཉེན་
བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དེ་གསལ་བ་དེའི་མཚན་ཉིད། ཁ་ཅིག །སྒོམ་
སྤང་རྟོག་པའི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་
རྟོགས། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ས་གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་གསུམ་པ་བ་དེས་སྒོམ་སྤང་རྟོག་པ་སྤངས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་
སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དུ་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དེ་ལ་ཆུང་འབྲིང་

ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་

123

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

སྤེལ་བར་ལུགས་མཐུན་ཁོ་ནར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་
འཇུག་དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཆུང་ངུ་ཡིན། ཐོད་རྒལ་གྱི་
སྙོམས་འཇུག་ཆུང་ངུ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ནས་ལུགས་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་

སྙོམས་འཇུག་དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་འབྲིང་ཡིན། ཐོད་རྒལ་
གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཆུང་འབྲིང་གཉིས་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། མཐར་
གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་ནས་ལུགས་མི་

མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་
སྙོམས་འཇུག་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མཚན་གཞི་དང་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བར་སྤེལ་བའི་

སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟར་གཅིག་ལ་སོགས་པ་བོར་ནས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
ཐོད་རྒལ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེའི་ཉེ་སྦྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་མི་མཐུན་གཉིས་ཀར་སྙོམས་པར་
འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་དེ་དེའི་རིང་སྦྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།

124

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཏུ་ཐལ། སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་བཤད་པའི་འོག་ཏུ་མདོ་ལས། བྱང་ཆེན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཐོད་རྒལ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་ནས། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་ལུགས་མཐུན་ཁོ་ནར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་
སྙོམས་འཇུག་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཐོད་རྒལ་ཙམ་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་

བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་པོ་དེ་སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
དེར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འགོག་སྙོམས་དེ་འདས་ལམ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདས་ལམ་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུ་པོ་དེ་ཞི་གནས་སུ་ཐལ། ཀུན་བཏུས་
ལས། ཞི་གནས་གང་ཞེ་ན། ནང་ཉིད་དུ་འཇོག་པ་དང་། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། ཁོ་ན་རེ། དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་
འཇུག་ཡིན་པར་ཐལ། ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཆུང་ངུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་སྙོམས་འཇུག་འབྲིང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་
གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ནས་ལུགས་མཐུན་དུ་སྙོམས་
པར་འཇུག་པའི་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དེ་ཐོད་རྒལ་
གྱི་སྙོམས་འཇུག་འབྲིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་

125

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་
འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། མཐར་གནས་སྙོམས་
འཇུག་དགུ་ལ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་ལུགས་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་དེ་སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་མི་
འདྲ་བར་སྤེལ་བའི་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཆུང་ངུ་ཡིན་པར་

ཐལ། དེ་འདྲའི་དེ་ཆུང་ངུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་དེ་འབྲིང་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ནས་ལུགས་མཐུན་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་
འཇུག་དེ་དེ་འདྲའི་དེ་འབྲིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་
མི་འདྲ་བར་སྤེལ་བའི་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པ་ཁས། ཁ་ཅིག སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བར་སྤེལ་བའི་

སྙོམས་འཇུག་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན།
ཕྱིར་མི་འོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དུ་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག དེ་འདྲའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་
རྟོགས་ཐོད་རྒལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐོད་རྒལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་སེམས་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ཀྱི་

126

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གནས་ལ་བཅུ་བདུན་དུ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ཡར་སོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད། མར་འོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད། བར་གྱི་འགོག་པ་དང་བཅུ་བདུན་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐོད་རྒལ་ཆུང་ངུའི་གནས་དེ་ལ་དགུ་
ཡོད་དེ། དེ་ལ་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་ལ་བཅུ་བདུན་དུ་ཡོད་དེ། ཡར་སོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད། མར་འོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད། སྲིད་རྩེའི་ནུད་ཆུང་དང་བཅུ་བདུན་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མར་འོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་དེ་ལ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། ཡར་སོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ། མར་འོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ཀྱི་གནས་ལ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡར་སོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ། མར་འོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེའི་ཡར་སོང་གི་གནས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འགོག་པ་དེ་
ཡིན་ན། དེའི་མར་འོང་གི་གནས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འགོག་པ་
ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེའི་གནས་དེ་ལ་
ཡར་སོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ཡར་སོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་

སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མར་

127

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

འོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ཡང་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་མར་འོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་

སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་
ན། དེའི་ཡར་སོང་གི་གནས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་སྲིད་རྩེའི་

དངོས་གཞི་དེ་ཡིན་ན། དེའི་མར་འོང་གི་གནས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་
པའི་དེ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་གནས་དེ་ལ་བཅུ་བདུན་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་བཟུང་སྟེ་འགོག་
པའི་བར་དུ་སོང་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་དུ་འོངས་ནས། ཞེས་འགོག་པ་གཉིས་བཤད་པ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་ཡར་སོང་གི་གནས་ཀྱི་ནང་ཚན་གྱི་འགོག་པ་དང་། དེའི་མར་འོང་གི་གནས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འགོག་པ་
ཐ་དད་པ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྲིད་རྩེའི་ནུད་ཆུང་དེ་
ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་དེའི་རྗེས་སུ་
བྱུང་བའི་འདོད་སེམས་གཉིས་ཡར་སོང་དང་མར་འོང་གི་མཚམས་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཉམ་གཞག་མིན་པའི་མཚམས་བཟུང་
སྟེ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་དེའི་གནས་མ་ཡིན་

པར་ཐལ། དེ་དེའི་གནས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་སྤེལ་གཞི་ཡང་མ་

128

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡིན། དེ་དེའི་སྤེལ་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་
སྤེལ་གཞི་ལ་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང་།
དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་དེའི་སྤེལ་ཆོས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་

སྟེ། དེའི་སྔ་རོལ་ཏུ་བྱུང་བའི་འགོག་པ་དེ་དེའི་སྤེལ་གཞི་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁ་ཅིག ས་ལྔ་པ་མན་ཆད་དུ་ཐོད་རྒལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་མེད་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཐོད་རྒལ་གྱི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ས་གཉིས་པ་བ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་འཁོར་ལོའི་མདོ་ལས། བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་
གཉིས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་བྱང་ཆེན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཐོད་རྒལ་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་བསྡུས་ཚུལ། ཐོད་རྒལ་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྐབས་འདིར་མདོ་ལས་བར་དུ་གང་ཡང་
མ་སྤེལ་བར་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་ལུགས་མཐུན་དང་
ལུགས་མི་མཐུན་གཉིས་ཀར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྦྱོར་བ་སེང་
གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་དང་། དེ་དགུ་ལ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་ལུགས་མཐུན་ཁོ་ནར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་གཅིག་

129

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

དང་། བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ནས་ལུགས་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་
དང་། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་ནས་
ལུགས་མི་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་མར་འོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་
སྙོམས་འཇུག་གཅིག་རྣམས་བསྟན་ཅིང་དེ་ལས་མང་བ་རྒྱས་འབྲིང་

བསྡུས་གསུམ་དུ་མ་གསུངས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། འགོག་དང་བཅས་
པའི་སྙོམས་འཇུག་དགུར།།རྣམ་པ་གཉིས་སུ་སོང་འོངས་
ནས།།ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས། སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་དེ་དངོས་སུ་བསྟན། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས།།མཉམ་གཞག་མིན་པའི་མཚམས་

བཟུང་སྟེ།།ཞེས་དང་། འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་དངོས་སུ་བསྟན།
གཅིག་དང་གཉིས་གསུམ་བཞི་དང་ལྔ།།དྲུག་དང་བདུན་དང་བརྒྱད་

བརྒལ་ནས།།འགོག་པའི་བར་དུ་མི་འདྲར་འགྲོ།།ཞེས་དང་། དེའི་
འོག་ཏུ་འགོག་པ་ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་ནས་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་མར་

འོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དེ་དངོས་སུ་བསྟན། གཞུང་རྩ་བར་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་བར་ཏུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་

130

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལུགས་མཐུན་ཁོ་ནར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་དང་།
བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་བའི་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་
གྱི་སྙོམས་འཇུག་གཉིས་གོ་སླ་བ་ལ་དགོངས་ནས་ཤུགས་ལ་བསྟན།
འགྲེལ་པར་ཡང་། སྔ་མ་དེ་སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ་བསྟན་ནས། གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཡང་བསམ་གཏན་
དང་པོ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། ཐོད་རྒལ་དུ་ནི་སྙོམས་འཇུག་པ།།ཞེས་དང་། འགོག་པའི་བར་དུ་མི་འདྲར་

འགྲོ།།ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་གཅིག་ལ་སོགས་པ་བོར་ནས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་དང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྒྲ་བཤད་དེ་བསྟན་ནོ།།ཁ་ཅིག གཅིག་དང་གཉིས་གསུམ་བཞི་དང་ལྔ།།དྲུག་

དང་བདུན་དང་བརྒྱད་བརྒལ་ནས།།ཞེས་པས་མར་འོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དངོས་སུ་བསྟན་པ་མི་འཐད་དེ། དེས་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགོག་
པའི་བར་དུ་མི་འདྲར་འགྲོ། ཞེས་པའི་འགོག་པ་དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྤེལ་
ཆོས་ཀྱི་འགོག་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་རིགས་པའམ། དེ་
དེའི་སྤེལ་གཞིའི་འགོག་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པ་གང་རུང་གང་ཞིག ཕྱི་
མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤེལ་གཞིའི་འགོག་པ་དེ་མར་འོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་ཀྱི་དང་པོ་གང་ཞིག འདིའི་སྐབས་སུ། འགོག་པའི་བར་དུ།

131

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ཞེས་རྫོགས་ཚིག་སྨོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་
གཅིག་ལ་སོགས་པ་བོར་ནས་འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་
ཐུག་གི་བར་དུ། ཞེས་པའི་འགོག་པ་དེ་སྤེལ་ཆོས་ཀྱི་འགོག་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། དེ་དེ་ལ་བྱེད་པ་འམ། དེ་སྤེལ་གཞིའི་འགོག་
པ་ལ་བྱེད་པ་གང་རུང་གང་ཞིག ཕྱི་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤེལ་
གཞིའི་འགོག་པ་མར་འོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་ཀྱི་དང་པོ་གང་ཞིགདེའི་སྐབས་སུ་འགོག་པ་ལ་ཐུག་གི་བར་དུ་ཞེས་རྫོགས་ཚིག་སྨོས་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དངོས། རྩ་བར་འདོད་ན། དེའི་འགོག་པ་དེ་འགོག་པ་ཐ་མ་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
དེ་ལྟར་གཅིག་ལ་སོགས་པ་བོར་ནས། ཞེས་པའི་བོར་དེ་འགོག་པ་
ལ་མི་བྱེད་པར་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ་

ལོ།།འདོད་ན། དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་གཅིག་བོར་ལ། ཞེས་གསུངས་
པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། གཞུང་དེས་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དངོས་སུ་བསྟན་པ་མི་འཐད་དེ།
དེ་ལྟར་ན་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་དེའི་སྔོན་དུ་མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་
སེམས་འགྲོ་དགོས་པར་ཐལ། དེས་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་གང་ཞིགའདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས།།མཉམ་གཞག་མིན་པའི་

མཚམས་བཟུང་སྟེ།།གཅིག་དང་གཉིས་གསུམ་བཞི་དང་ལྔ།།ཞེས་

132

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དེས་མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཐོད་རྒལ་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་། དངོས་གཞི་དང་།

དེའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་
བ། ས་མཚམས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་
པའི་ཐོད་རྒལ་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་དོན་དུ་མཐར་
གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་སྙོམས་
པར་འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། ཐོད་རྒལ་གྱི་
སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་རིང་སྦྱོར་དང་། ཉེ་སྦྱོར་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་ས་གཉིས་པ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐར་གནས་
སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་མི་མཐུན་གཉིས་ཀར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་
འཇུག་ལྟ་བུ། དེའི་གནས་ལ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་འགོག་པའི་བར་དགུ། འགོག་པ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱོར་བ་སེང་གེ་
རྣམ་བསྒྱིངས་དེ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་

133

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

དགུ་ལ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་ལུགས་མཐུན་ཁོ་ནར་སྙོམས་
པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ལྟ་བུ། དེའི་གནས་དེ་ལ་དགུར་ཡོད་
དེ། དེ་ལ་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས་འདི་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཏུ་བཤད་ཅིང་དེ་དང་མཐུན་པར་གསེར་ཕྲེང་དུ་གསུངས་པས་འདིར་ཡང་གོང་དུ་གཞུང་འགྲེལ་
གྱི་སྐབས་སུ་དེ་དང་མཐུན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་

ན། དེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཐོད་རྒལ་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་
འཇུག་ཡིན་དགོས་པ་ལ། དེ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བར་དུ་གང་
ཡང་མ་བཅུགས་པར་མཐར་ཆགས་སུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་

སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་བཤད་ལས། བར་དུ་
གང་ཡང་མ་བཅུགས་པའི་ཡར་སོང་ནི་དཀྱུས་ས་བསྟན་པ་ཙམ་
ཡིན་གྱི་ཐོད་རྒལ་གྱི་དངོས་གཞི་མ་ཡིན་ཏེ། སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་
མི་འདྲ་བར་སྤེལ་བ་ཐོད་རྒལ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ས་དང་པོ་ནས་གཉིས་པའི་བར་དུ་ཡོད་དེ།
ས་དང་པོ་ནས་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་ནས་ས་གཉིས་པར་དེའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ།
ས་མཚམས། སྒྲ་བཤད་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། རང་ཐོབ་བྱེད་

134

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྦྱོར་བ་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་
ཐོབ་པའི་སྙོམས་འཇུག་གང་ཞིག །སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བར་

སྤེལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། ཐོད་རྒལ་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་
ལ་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དང་། མར་འོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་གཉིས་ལས། སྤེལ་གཞི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་

དང་སྙོམས་འཇུག་དགུ་པོ་གང་རུང་ལ་སྤེལ་ཆོས་འགོག་པ་དང་འདོད་སེམས་གང་རུང་སྤེལ་ནས་ལུགས་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་
འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། དང་པོའི་མཚན་
ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། འགོག་པ་སྤེལ་ཆོས་སུ་བྱས་པའི་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དང་། འདོད་སེམས་སྤེལ་ཆོས་སུ་བྱས་པའི་དེ་ཉིས་ལས། སྤེལ་གཞི་བསམ་གཟུགས་ལ་སྤེལ་ཆོས་འགོག་པ་
སྤེལ་ནས་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་
རྟོགས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེའི་གནས་དེ་ལ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། དེ་ལ་སྤེལ་གཞི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་དང་སྤེལ་ཆོས་འགོག་པ་
བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤེལ་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་པོ་གང་རུང་ལ་
སྤེལ་ཆོས་འདོད་སེམས་སྤེལ་ནས་ལུགས་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་
འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། གཉིས་པའི་མཚན་

135

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་
ཉིད། དེའི་གནས་དེ་ལ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དེའི་སྤེལ་གཞི་སྙོམས་
འཇུག་དགུ་དང་སྤེལ་ཆོས་འདོད་སེམས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤེལ་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་དང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་ལ་སྤེལ་ཆོས་འདོད་སེམས་དང་འགོག་པ་གང་རུང་སྤེལ་ནས་ལུགས་མི་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་
མངོན་རྟོགས། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། འདོད་སེམས་སྤེལ་
ཆོས་སུ་བྱས་པའི་དེ་དང་། འགོག་པ་སྤེལ་ཆོས་སུ་བྱས་པའི་དེ་གཉིས་ལས། སྤེལ་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་སྤེལ་ཆོས་འདོད་
སེམས་སྤེལ་ནས་ལུགས་མི་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཐེག་
ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། འདིའི་གནས་

ལ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སྤེལ་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་དང་སྤེལ་
ཆོས་འདོད་སེམས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤེལ་གཞི་བསམ་གཟུགས་

བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ནས་ལུགས་མི་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་
འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། གཉིས་པའི་མཚན་
ཉིད། དེའི་གནས་ལ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། སྤེལ་གཞི་བསམ་གཟུགས་

བརྒྱད་དང་སྤེལ་ཆོས་འགོག་པ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
ས་གཉིས་པ་ནས་ཡོད་ལ། ཡ་མཐའ་ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཡོད་དེ། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་དུ་ཐོད་རྒལ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་

136

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྩལ་ལེགས་པར་བྱང་ནས་འདོད་དགུར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྐལ་
པ་གྲངས་མེད་པ་གཅིག་གིས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འདི་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་མེད་
དེ། དགའ་མགུར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ།།བཞི་པ་ནི། སྤེལ་
གཞི་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བར་སྤེལ་ཞིང་། རིམ་པ་འཆོལ་བར་སྙོམས་
པར་འཇུག་པའི་དོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་ལ། ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ། གྲངས་ངེས། སྤེལ་གཞི། སྤེལ་ཆོས། མུ་བཞིར་བརྩི་ཚུལ།
སྤེལ་ཚུལ། སྤེལ་བའི་དགོས་པའོ།།དང་པོ་ནི། ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་
ཀྱི་ནང་ཚན་གྱི་བསམ་གཟུགས་རྣམས་ནི་སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སྣང་
ནུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། འགོག་སྙོམས་ནི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་།
འདོད་སེམས་ནི་འདོད་པའི་གཟུགས་སོགས་སྣང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་

གྱི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་ནས་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ནི།
སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་ལ་
བཅུ་དྲུག་དང་། མར་འོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་ལ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད། རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་དེ་རེ་རེ་ལ་སོ་སོར་སོ་བཞི་རེ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི།

137

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྤེལ་གཞི་དེ་ལ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་
བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མར་འོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྤེལ་གཞི་དེ་ལ་དགུར་ཡོད་དེ། དེ་ལ་སྙོམས་འཇུག་དགུར་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། སྤེལ་ཆོས་དེ་ལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་
འགོག་སྙོམས་དང་། འདོད་སེམས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་
ནི། ཡར་སོང་གི་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་། མར་འོང་གི་འགོག་པ་གཉིས་པོ་དེ་སྤེལ་གཞི་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་མུ་དང་། ཡར་སོང་མཐའི་
འགོག་པ་དང་། མར་འོང་མཐའི་འདོད་སེམས་གཉིས་སྤེལ་ཆོས་ཁོ་
ན་ཡིན་པའི་མུ། དེ་ལས་གཞན་རྣམས་སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་གཉིས་

ཀ་ཡིན་པའི་མུ་དང་། མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་འཇུག་རྣམས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་མུ་ཡིན་ནོ།།དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་
སྤེལ་གཞིར་གྱུར་པའི་ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་སྤེལ་བར་བྱས་པའི་ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་མེད་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཡར་སོང་གི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་

སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཆོས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྤེལ་གཞི་

ཡིན་ཏེ། དེ་ཡར་སོང་གི་འགོག་པའི་སྤེལ་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་
འཇུག་པའི་འགོག་པའི་སྤེལ་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྤེལ་ཆོས་ཡིན་

138

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལས་ལངས་ཏེ་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་
འཇུག་པའི་སྤེལ་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་འགོག་པ་དེ་དེའི་
སྤེལ་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་དེ་དེ་འདྲའི་འགོག་
པའི་སྤེལ་གཞི་ཡིན་པ་གང་ཞིག རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དྲུག་
པ་ལ། མདོའི་དངོས་བསྟན་དང་མཐུན་པར་ཙམ་པོ་པའི་སྤེལ་ཚུལ་
དང་། ཕྱིས་དབང་ཐོབ་ནས་སྤེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཡར་སོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ཚུལ་དང་། མར་འོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་ཚུལ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། སྦྱོར་བ་གཉིས་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། དང་པོར་
བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ། དེ་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྲིད་
རྩེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ། དེ་ལས་ལངས་ནས་སྲིད་རྩེའི་

ནུད་ཆུང་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྲིད་རྩེའི་ནུད་ཆུང་

དང་། མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག དེ་ནས་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད། དེ་ནས་སྲིད་རྩེ་ལ། དེ་ནས་འདོད་སེམས་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ། དེ་ནས་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཡར་སོང་གི་
འགོག་པ་ཐ་མའི་ཚེ་སྲིད་རྩེའི་ནུད་ཆུང་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།

139

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

བྱང་སེམས་དབང་རྟུལ་ཁ་ཅིག་ཡར་སོང་གི་འགོག་པ་ཐ་མའི་རྗེས་
དེ་མ་ཐག་ཏུ་མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་མི་

ནུས་པ་ལ་དེས་དེ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་དེ་རྗེས་སུ་མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཡར་སོང་གི་འགོག་པ་ཐ་མའི་རྗེས་སུ་འདོད་
སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་མི་ནུས། མར་འོང་གི་འགོག་པ་ཐ་མའི་རྗེས་དེ་
མ་ཐག་ཏུ་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། ཁ་ཅིགདེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡར་སོང་གི་ཚེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྩལ་མ་བྱང་། མར་འོང་གི་ཚེ་རྩལ་བྱང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་མི་
འཐད་དེ། དེའི་ཚེ་ཡར་སོང་དང་མར་འོང་གི་མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་ཙམ་མངོན་དུ་བྱས་པ་མ་གཏོགས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
རིགས་མི་འདྲ་བ་ལ་སྙོམས་པར་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང་། འདོད་
སེམས་ཙམ་མངོན་དུ་བྱས་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྩལ་བྱང་བར་ཡང་
མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡར་སོང་གི་
ཚེ་བྱང་སེམས་དབང་པོ་རྟུལ། མར་འོང་གི་ཚེ་དབང་པོ་རྣོ་བའི་རྒྱུ་
མཚན་གྱིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བྱང་སེམས་
གཅིག་ཉིད་ཡར་སོང་གི་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག དེ་རྗེས་མར་འོང་གི་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པས། དེ་ལ་དབང་པོ་རྣོ་

140

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྟུལ་གྱིས་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། ཡར་སོང་གི་འགོག་པ་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་གྱི་ནང་ནས་ཕྲ་བ་མཐར་ཐུག་པ་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བྱས་
པས། དེ་ལས་ལངས་མ་ཐག་ཏུ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཀྱི་ནང་ནས་རགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་མི་ནུས།
མར་འོང་གི་འགོག་པ་ཐ་མ་དེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཀྱི་ནང་ནས་རགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་འདོད་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བྱས་པས། དེ་ལས་ལངས་མ་ཐག་ཏུ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་
འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལས་སྲིད་རྩེའི་ནུད་ཆུང་མ་བཤད་པར། ཁྲི་
བརྒྱད་སྟོང་པར་དེ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་ཕལ་ཆེ་བས་སྲིད་རྩེའི་ནུད་ཆུང་བྱས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་
མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པས་རྒྱས་
འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལས་དེ་མ་བཤད་ཅིང་། བྱང་སེམས་དབང་རྟུལ་གྱིས་དེ་ལ་མ་ལྟོས་པར་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པས། ཁྲི་

བརྒྱད་སྟོང་པར་དེ་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྲིད་རྩེའི་ནུད་ཆུང་བྱས་པའི་

དོན་ཡང་། ཡར་སོང་གི་འགོག་པ་ཐ་མ་ལས་ལངས་དེ་སྔར་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྲིད་རྩེའི་དངོས་གཞི་ལ་དམིགས་ཏེ་
སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཕྱིས་དབང་ཐོབ་

141

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ནས་ངེས་པ་མེད་དེ། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་ནས་ལུགས་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡང་ཡོད། བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ནས་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསེར་ཕྲེང་ལས། ཡར་འགོག་པ་དང་། མར་འདོད་སེམས་སྤེལ་བ་ཅི་ཞེ་ན། དབང་ཐོབ་
པ་རྣམས་ཀྱི་དགའ་མགུར་སྤྱོད་པས་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་

མཚོན་པ་ཙམ་མོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ནི། བསམ་

གཏན་སྤེལ་གོམས་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྩལ་བྱང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། འགོག་པ་
དང་འདོད་སེམས་ཁོ་ན་སྤེལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། འགོག་སྙོམས་དེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བར་བྱས་ནས་སྙོམས་པར་འཇུག འདོད་སེམས་དེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཀྱི་ནང་ནས་རགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་

པས། ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཕྲ་རགས་གཉིས་སྤེལ་བའི་ཏིང་ངེ་

འཛིན་ལ་རྩལ་བྱང་ཚུལ་ཆེས་ལྷག་པར་གྱུར་པའི་དགོས་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ས་དང་པོའི་སྒོམ་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་
འཕགས་པས་སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐོད་རྒལ་གྱི་

142

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐོད་རྒལ་གྱི་
སྦྱོར་བ་གཉིས་སྔོན་དུ་བཏང་བའི་ས་གཉིས་པ་བ་ཆོས་ཅན། ཡར་
སོང་ཐོད་རྒལ་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཟུགས་
བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ནས་ལུགས་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་
པའི་བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་བྱང་སེམས་
སྒོམ་ལམ་པ་དེས་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་

རྗེས་སུ་སྲིད་རྩེའི་ནུད་ཆུང་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ།
མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་དབང་བར་བྱ་
བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་
མངོན་དུ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། མར་འོང་ཐོད་རྒལ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྲིད་རྩེའི་

ནུད་ཆུང་དང་མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་སྔོན་དུ་བཏང་བའི་

ས་གཉིས་པ་བ་ཆོས་ཅན། མར་འོང་ཐོད་རྒལ་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་
པ་ཡིན་ཏེ། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་ནས་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་སྤང་བྱ་རྟོག་པ་བཤད་པ་ལ།
མཚམས་སྦྱར་བ། དོན་བཤད་པ། གཉེན་པོ་མཚོན་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེ་བཤད་པའི་འོག་ཏུ་སྒོམ་སྤང་

143

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

རྟོག་པ་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེ་ལ་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་བརྗོད་
དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་ལམ་བརྗོད་
ནས་དེ་ལ་སྤང་བའི་ཕྱིར་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པ་བཞི་བརྗོད་
དགོས་པས། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། གཟུང་རྟོག་དང་། འཛིན་རྟོག་བཤད་པའོ།།དང་
པོ་ལ་སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་། དེ་ལྡོག་པ་
གཟུང་རྟོག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
བྱང་ཆེན་གྱིས་གནས་མང་པོར་ཡང་བསླབ་པར་བགྱི་བ་གང་ལ་
ཡང་བསླབ་པར་མི་བགྱིའོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ།

གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྒོམ་སྤང་རྟོག་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ནང་ནས་

རེ་ཤིག་དང་པོར་སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་དགུ་པོ་དེ་འཆད་
དེ། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། རེ་ཤིག་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
དང་པོ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ།
མདོར་བསྡུས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས།།ཞེས་སོགས་གསུངས།
གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། མདོར་

144

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྡུས་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་ཡང་རྟོག་པའི་ཡུལ། ངོ་
བོ། གཉེན་པོ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མདོར་བསྡུས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི།།ཞེས་དང་། མདོར་བསྡུས་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
འཆད། གཉིས་པ་ནི། གཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་འདི་གཅིག་སྟེ། ཞེས་
དང་། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་གནས་སྐབས་འདིར་སྤང་
བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་

སྤྱོད་ཡུལ་ཅན།།ཞེས་དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་གནས་

སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་རྣམ་པ་དགུའོ།།ཞེས་གསུངས། དང་པོ་ལ་ཡང་ཡུལ་རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་པ་དེ་བསྡུ་ན་གསུམ་དུ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ། ཤེས་པ་པོ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དང་གསུམ་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་མདོར་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པ་
ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ།།དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་གྱིས་གནས་མང་པོར་ཡང་བསླབ་པར་བྱ་བ་སྟེ་གང་ལ་ཡང་བསླབ་པར་བྱའོ།།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ནི་འདི་ལྟར་གང་ལ་

བྱང་ཆེན་བསླབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་དེ་དག་མི་དམིགས་སོ།།ཞེས་པ་
ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་དེ་དག་མདོ་དང་རྒྱས་པར་བསྟན་ན་དེ་ལ་བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་འཚང་རྒྱ་བར་

145

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

འཚལ་བས་ཕྱིན་དྲུག་པོ་འདི་དག་མདོ་དང་རྒྱས་པར་ཀུན་ཆུབ་པར་བགྱིའོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། གལ་ཏེ་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པའི་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་སློབ་ཅིང་བསླབས་ནས་ཀྱང་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་དང་། ཞེས་
པ་ནས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གྲངས་མེད་པ་དག་ན་སངས་རྒྱས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཞུགས་ཤིང་འཚོ་སྐྱོང་བ་དང་
ཆོས་སྟོན་པ་དེ་དག་ཀྱང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་དེ་དག་ལ་དགོངས་པ་མཛད་དོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མདོར་བསྡུས་རྒྱས་དང་། ཞེས་དང་། མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་
བའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པས་ཆོས་མདོར་བསྡུས་པ་དང་།
རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པས་ཆོས་རྒྱས་པ་
དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སངས་རྒྱས་

ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཏང་སྟེ་བཟུང་བ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། མདོར་དོན་གཉིས་པ་འདི་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སངས་
རྒྱས་ཀྱིས། བཏང་བས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་དང་།།ཞེས་དང་། ཇི་སྐད་བཤད་པ་བཞིན་དོན་ལ་ནན་ཏན་མི་བྱེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཏང་སྟེ་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་
པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་དྲུག་ཡོད་པའི་དང་པོ། སྦྱོར་བའི་ལམ་མེད་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་མེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་

146

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་མེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་སྟོན་པ་ལ།
བྱང་ཆེན་གང་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་པ་འདི་ནི་ཕྱིར་
མི་ལྡོག་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོགས་དང་། ཤེར་ཕྱིན་མངོན་
པར་སྒྲུབ་པ་དང་། ཞེས་དང་། ཤེར་ཕྱིན་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཕན་ཡོན་འདི་དག་ཡོད་པར་རིག་པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དུས་གསུམ་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། ཞེས་ དང་། འབྱུང་བ་འགགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་
མེད་པ་དང་། ཡང་དག་པར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་མི་ལྡན་པས་མཐོང་བའི་
ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། མ་འོངས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒོམ་
པའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་སྦྱོར་
བའི་ལམ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་མི་

ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་

པར་རྟོག་པ་གསུམ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་

ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པར་བགྱི། ཇི་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་མངོན་པར་སྒྲུབ་པར་བགྱི། ཇི་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་བསྒོམ་པར་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། གཟུགས་ཞི་བ་དང་གཟུགས་རགས་པ་དང་།

གཟུགས་གསོག་དང་གཟུགས་སྙིང་པོ་མེད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱད་པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་དང་། གང་ཡང་འདི་སྐད་དུ་ཤེར་ཕྱིན་

147

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

མངོན་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་ཟེར་བ་ནི་ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་
པར་བསྒྲུབ་པས་ཤེར་ཕྱིན་མངོན་པར་སྒྲུབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་དང་།
གང་ཡང་འདི་སྐད་དུ་ཇི་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་བསྒོམ་པར་བྱ་ཞེས་ཟེར་བ་
ནི་ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྒོམ་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྒོམ་པར་
བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལེགས་པའི་ལམ་ནི་

རྣམ་གསུམ་ལ།།ཞེས་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཞི་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པས་
མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་པར་
སྒྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ལམ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པར་སྒོམ་
པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ། ཞེས་གསུངས། གཞུང་
དོན་ནི། འདིར་བསྟན་སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དུ་མར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ལ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་གསུང་རབ་མདོར་བསྡུས་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། རྒྱས་
པ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཏང་བ་
མེད་པའི་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། སྦྱོར་པའི་ལམ་མེད་
པའི་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་མེད་པའི་
མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་མེད་པའི་མི་

ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། སྦྱོར་བའི་ལམ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་

148

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་རྟོག་པ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་དག་གིས་ཡུལ་དགུ་པོ་དེ་དག་ལ་རྟོག་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྒྱན་སྣང་ལས། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་བདག་གིས་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་དེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་

རྟོག་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་འཇུག་བྱར་ཞེན་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་
སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་ལ་ཡོངས་སུ་མ་
རྫོགས་པ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་འདིར་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་
བཤད་པ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་།

བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཡུན་རིང་པོ་ཇི་སྲིད་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་ན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་
སྤྱད་པར་འགྱུར། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས།

དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་གཟུང་རྟོག་དང་པོ་བསྟན་ནས་གཟུང་རྟོག་གཉིས་

པ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་དགུ་འཆད་དོ།།ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་

149

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ལྟར་དང་པོ་བསྟན་ནས་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ། ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གཉིས་པ་

སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས། ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་
ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་ཡང་། རྟོག་
པའི་ཡུལ། ངོ་བོ། གཉེན་པོ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སེམས་མི་སྐྱེ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི།།ཞེས་སོགས་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། གཉིས་པ། ཞེས་
དང་། གཟུང་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ། ཞེས་འཆད། གསུམ་
པ་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས།།འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་

བཞེད་དེ།།ཞེས་དང་། གནས་སྐབས་དེ་ན་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་
སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་རྣམ་པ་དགུའོ།།ཞེས་གསུངས། དང་པོ་ལ་ཡང་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་སྐྱེ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སེམས་མི་སྐྱེ་དང་། ཞེས་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་

150

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་སྐྱེ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ།

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཐོབ་བྱར་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། སྙིང་

པོ་བྱང་ཆུབ་ལ་འདུག་གི་བར་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱད་པར་བྱའོ།།དེ་ལྟར་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ།།དེ་ལྟར་སྒོམ་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི། སྙིང་པོ་ཡིད་ལ་མི་

བྱེད་དང་།།ཞེས་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་དམིགས་པའི་བསོད་ནམས་
ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཡིད་ལ་མི་

བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཐོབ་
བྱར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། བཞི་པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཐོབ་
བྱར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཇི་ལྟར་སེམས་གཞན་གྱི་གོ་སྐབས་མི་འབྱེད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་
སྤྱད་པར་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཡིད་ལ་བྱ་

བ་གཞན་གྱི་གོ་སྐབས་མི་འབྱེད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱད་པར་
བྱའོ།།ཤེར་ཕྱིན་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ།།ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྒོམ་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཐེག་པ་དམན་པ་
ཡིད་བྱེད་དང་།།ཞེས་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
དེའི་ཐེག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེའི་ཐེག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། ལྔ་

151

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་བྱར་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཡིད་ལ་
བྱ་བ་མི་འདོར་བས་ཇི་ལྟར་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་མི་འཇུག་པ་དེ་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱད་པར་བྱ། ཤེར་ཕྱིན་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ། ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྒོམ་པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡིད་
མི་བྱེད།།ཅེས་དང་། ཤེར་ཕྱིན་སྒྲུབ་པ་མེད་པས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། དྲུག་
པ་སྒོམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་
འདས་འོ་ན་ཅི་ལགས་སྒོམ་པར་བྱེད་པས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཐོབ་བམ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་མ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྒོམ་དང་། ཞེས་དང་།
དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒོམ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
བདུན་པ་སྒོམ་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་
འོ་ན་ཅི་ལགས་མ་བསྒོམས་པས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་འཐོབ་བམ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ།།རབ་འབྱོར་དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྒོམ་པ་མེད་པ་དང་། ཞེས་དང་། དམིགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒོམ་པ་མེད་པ་དང་། ཞེས་དང་།

152

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བརྒྱད་པ་བསྒོམས་པས་ཀྱང་མ་ཡིན་མ་བསྒོམས་པས་ཀྱང་མ་ཡིན་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་བ་འོ་ན་ཅི་ལགས།

བསྒོམས་ཀྱང་བསྒོམས་ལ་མ་བསྒོམས་ཀྱང་མ་བསྒོམས་པས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་འཐོབ་བམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། དེ་
ནི་མ་ཡིན་ནོ།།གསོལ་པ་འོ་ན་ཅི་ལགས་བསྒོམས་པ་ཡང་མ་
ལགས་མ་བསྒོམས་པ་ཡང་མ་ལགས་པས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་འཐོབ་
བམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེ་དག་ལས་ནི་ལྡོག་ཉིད་དང་།།

ཞེས་དང་། དམིགས་པ་ཡང་མེད་མ་དམིགས་པ་ཡང་མེད་པས་སྒོམ་པ་ཡང་མེད་སྒོམ་པ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། དགུ་པ་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་
ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་འོ་ན་རྣམ་མཁྱེན་ཇི་ལྟར་འཐོབ་པར་
བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་ནོ།།གསོལ་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་

ནོ།།གསོལ་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཇི་ལྟ་བུ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཇི་བཞིན་དོན་མིན་རྣམ་

153

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

རྟོག་པ།།ཞེས་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པས་དོན་ཇི་ལྟ་
བ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལ། ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། སྐབས་
འདིར་བསྟན་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་རྣམ་པ་དགུར་དབྱེར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཡིད་ལ་མི་

བྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནས། དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་

རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བར་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་དགུར་ཡོད་དེ།
ཐེག་དམན་གྱི་ཚོགས་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། ཐེག་དམན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག །ཐེག་དམན་གྱི་སྒོམ་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག །ཐེག་དམན་གྱི་མི་སློབ་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་
གཅིག །དེ་དག་ལས་ཟློག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག །ཕྱིན་ཅི་
ལོག་ཏུ་གོལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག་སྟེ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
རྟོག་པ་དགུ་པོ་དེས་ཡུལ་དགུ་པོ་དེ་ལ་རྟོག་ཚུལ་ཡོད་དེ་དངོས་པོར་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས་འདི་ནི་བདག་གི་ལྡོག་བྱའོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པའི་ཕྱིར།
རྟོག་པ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ།
སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་
སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་བཤད་པ་

154

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ། རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ལ། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གསོལ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བུ་ལགས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
འཆད། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་གཟུང་རྟོག་
དང་པོ་བསྟན་ཟིན་ནས། འཛིན་རྟོག་དང་པོ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགུར་ཕྱེ་ནས་འཆད་དོ།།ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་གཉིས་པ་བསྟན་ནས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་
པོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།
སེམས་ཅན་བཏགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་།།ཞེས་སོགས་གསུངས།
གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། རྫས་སུ་
ཡོད་པར། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ལ་ཡང་རྟོག་པའི་ངོ་བོ། ཡུལ།
འཛིན་སྟངས། གཉེན་པོ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་པོར་སྟེ།།ཤེས་པར་བྱ་བ་བསྒྲགས་པ་ཡིན།།ཞེས་པས་
འཆད་དོ།།གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན། ཞེས་སོགས་དང་། རྫས་སུ་
ཡོད་པར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། སྔ་མ་བཞིན་དུ་

འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། བཞི་པ་ནི།

སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་རྣམ་པ་
དགུའོ།།ཞེས་འཆད། གཉིས་པ་ལ་ཡང་། ཡུལ་དང་། ཡུལ་ཅན་དང་།

155

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པའི་རྣམ་

པར་རྟོག་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་བ་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཆོས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བུ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། བདག་གི་ཁམས་དང་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དང་སྲོག་གི་

ཁམས་དང་གང་ཟག་གི་ཁམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་
དང་། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་འོ་ན་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པས་གཟུགས་ལ་བསླབ་པ་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ལ་བསླབ་པར་བགྱི་འམ། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སེམས་ཅན་བཏགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་།།ཆོས་བཏགས་པ་དང་། ཞེས་དང་།
རྫས་སུ་ཡོད་པར་མི་སྐྱེ་བས་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་དང་། སྣང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་སུ་བཏགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། ཡུལ་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་
པ། གཟུགས་ལ་འབྲི་བ་དང་བསྣན་པ་མེད་པར་བསླབ་པར་
བྱའོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྟོང་མིན་
ཉིད།།ཅེས་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་

156

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་།

ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ། འཕགས་ལམ་དང་། བྱིས་པའི་ལམ་

གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ལས། དང་པོའི་དབང་དུ་

བྱས་ནས་ཐེག་དམན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་རྣམ་

པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་དམིགས་པ་ལ་ཡང་མི་ཆགས་
མི་དམིགས་པ་ལ་ཡང་མི་ཆགས་ན་འོ་ན་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་
ལ་སྤྱོད་པས་ས་ནས་ས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བགྱི། ཞེས་སོགས་དང་། གསོལ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་དམིགས་སུ་མ་མཆིས་པ་སྟེ། གང་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྤྱོད་པ་དེ་
ཡང་དམིགས་སུ་མ་མཆིས་པ་ལགས་ན། བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་གི་

བར་དུ་དམིགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བར་བགྱིའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཆགས་དང་རབ་འབྱེད་བདག་ཉིད་དང་།།ཞེས་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་
པར་ཞེན་པ་མ་སྤངས་པས་ཆོས་ལ་ཆགས་པ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པས་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། ཞེས་

157

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་
གསུངས། གཉིས་པ་ལ་ཡང་། ཐེག་དམན་གྱི་ཐབས་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་པའི་དངོས་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་
ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་གཟུགས་ཀྱང་མི་དམིགས།

ཞེས་སོགས་དང་། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་བགྱིས་པ་སྟེ། མངོན་པར་འདུ་མ་བགྱིས་པ་ལགས་ན། འོ་ན་ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་ཐེག་པ་གསུམ་པོ་འདི་དག་རྣམ་

པར་དགོད་པར་འགྱུར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདུ་མ་བྱས་མངོན་པར་འདུ་མ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་ནི་རྣམ་པར་དགོད་པ་གང་ཡང་དམིགས་སུ་མེད་དེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དངོས་པོར་བྱེད་དང་ཐེག་གསུམ་དང་།།ཞེས་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་མི་བྱེད་པས་དངོས་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་
ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་

པ་ལ་ཡང་། ལྟ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོན་ཡོངས་སུ་མ་དག་པ་ལ་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། སྤྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་

158

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཁྲུགས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་བ་བཅོམ་
ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་སྤྲུལ་པ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཁྱད་
པར་མ་མཆིས་ན་ཡོན་ཡོངས་སུ་དག་པར་ཡང་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ནས།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཡོན་བསྟབས་པ་དང་དེའི་སྤྲུལ་པ་ལ་ཡོན་
བསྟབས་པ་ནི་དེ་ལྟར་དོན་ཆེའོ།།རབ་འབྱོར་རྣམ་གྲངས་དེས་ན་དེ་
ལྟར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་བཙན་པར་བྱས་པ་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པའི་སྤྲུལ་པ་ལ་བྱེ་བྲག་གང་ཡང་མེད་པར་རིག་པར་

བྱའོ།།ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་
ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས་ཤིང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱད་པར་བྱའོ་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་མ་མཆིས་ཤིང་མཚན་མ་མ་མཆིས་བ་ལ་ཇི་

ལྟར་མིང་དང་མཚན་མས་ཐ་སྙད་དུ་མཛད། ཅེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཡོན་ནི་དག་པ་མ་ཡིན་དང་།།སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་
འཁྲུགས་པ་ལ།།ཞེས་དང་། ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་མ་ཞུགས་པ་ཉིད་

ཀྱིས་ཡོན་མ་དག་པ་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པར་དམིགས་ཏེ་སྒྲུབ་པས་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་འཁྲུགས་པ་ལ། ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་
ནི། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྣམ་པ་དགུར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་སེམས་ཅན་དུ་

159

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

བཏགས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནས། སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་འཁྲུགས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བར་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་དག་
གིས་ཡུལ་དགུ་པོ་དེ་ལ་རྟོག་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཡུལ་དགུ་པོ་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ལ་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་འཛིན་པ་པོའི་བདག་གོ་སྙམ་དུ་ཞེན་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་ལ་ཡོངས་སུ་མ་
རྫོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྤང་བར་བྱ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་སྤྱི་བསྟན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་ཐ་སྙད་ནི་མིང་དང་མཚན་མ་
ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་འདི་ནི་མིང་ལ་ཐ་སྙད་

བྱེད་པ་མིན་ཅིང་མཚན་མ་དང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་
པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།ནས། མིང་དང་མཚན་མ་དེ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་
པ་དང་གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས། དེ་སོ་སོར་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་རྣམ་
མཁྱེན་ཉིད་ཅེས་བྱའམ། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ།

མཚམས་སྦྱར་དང་། དོན་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་འཛིན་རྟོག་དང་པོ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་བསྟན་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་འཛིན་རྟོག་

160

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་པ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་ནོ།།ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་དང་པོ་བསྟན་ནས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ། ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ལ་མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ལ། རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་མདོར་
བསྟན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། སེམས་ཅན་བཏགས་དང་དེ་རྒྱུ་
ཡི།།ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་
ནས་འཆད་པ་ལ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་
ལ་ཡང་། རྟོག་པའི་དབྱེ་བ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་བསྟན་པ། ཡུལ་དང་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གཞན་རྣམ་པ་དགུ། ཞེས་དང་། རྣམ་པ་དགུའོ།།ཞེས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡིས་རྣམ་འཇོམས་
པས།།སྒོམ་པའི་ལམ་དང་འབྲེལ་བ་ཡི།།མི་མཐུན་ཕྱོགས། ཞེས་
དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་དེ་དང་འབྲེལ་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གསུམ་པ་ནི།

སེམས་ཅན་བཏགས་དང་དེ་རྒྱུ་ཡི།།ཡུལ་ཅན། ཞེས་དང་། མི་
མཐུན་པའི་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་སེམས་

ཅན་དུ་བཏགས་པ་དང་། དེར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་རྒྱུ་སྣང་བ་ཙམ་གྱི་ཡུལ་ཅན། ཞེས་འཆད། གཞུང་དོན་ནི། སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་

འཛིན་རྟོག་པ་ལས་གཞན་དེ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་

161

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ལ་རྣམ་པ་དགུར་དབྱེར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དང་སྤང་གཉེན་དུ་འབྲེལ་ཏེ། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེའི་རྣམ་པར་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཡུལ་ཡང་ཡོད་དེ། སྐྱེ་འཕགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་དུ་ཐ་སྙད་དུ་བཏགས་པ་དང་བཏགས་པ་དེར་རྣམ་པར་འཇོམས་
པའི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་

གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འདིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་གཉིས་

གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་
ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ཞེ་ན།
བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གསུངས་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།
བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད།།ཅེས་སོགས་གསུངས།
གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད། ཅེས་སོགས་གསུངས། དེ་ལ་ཡང་། རྟོག་པའི་ཡུལ། ངོ་
བོ། འཛིན་སྟངས། གཉེན་པོའོ།།དང་པོ་ནི། བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་

ཀུན་མཁྱེན་ཉིད།།ཅེས་སོགས་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད། ཅེས་
སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་མར་

162

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཞེད།།ཅེས་དང་། སྔ་མ་བཞིན་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་
མ། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སེམས་དང་
སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་རྣམ་པ་དགུར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་འཆད། དང་པོ་ལ་ཡང་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགུ་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་སྒྲིབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་

གསུམ། ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག དམིགས་པའི་དབང་དུ་
བྱས་པ་གཉིས། ཁྱད་པར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག སྤང་བྱའི་

དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག ལམ་གྱི་རྣམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག་

རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ། རྣམ་མཁྱེན་སྐྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ་

སེལ་བའི་ཐབས་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ལམ་ཤེས་སྐྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ་སེལ་བའི་ཐབས་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་རྣམ་

པར་རྟོག་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་སྐྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ་སེལ་

བའི་ཐབས་ལ་ཀུན་དུ་རྨོངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་སྟོན་པ་
ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཅེས་སྨྲའོ་ནས།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སླད་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་

རྒྱས་ཀྱི་ལགས། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ།

163

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སླད་དུ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ལགས། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སླད་དུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་

ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ལགས། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་ཀུན་མཁྱེན་
ཉིད།།གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་གསུམ་དང་།།ཞེས་དང་། རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ལ་ཀུན་དུ་རྨོངས་པ་དང་། ལམ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་
མ་ཤེས་པས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ལ་ཀུན་དུ་རྨོངས་པ་དང་།
གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ལ་ཀུན་དུ་རྨོངས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་སྒྲིབ་པ་

ཐམས་ཅད་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་དུ་རྨོངས་པའི་

རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས་བྱང་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་གནས་ཏེ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བགྱིའམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ་མ་ཡིན་ནོ་ནས། ཤེར་ཕྱིན་འདིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་གི་ཚུལ་ཕྱེད་དེ་ཆོས་དེ་དག་ཀུན་ལ་ཡང་འཁོར་བ་མ་དམིགས་པས་དེའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ཅེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཞི་ལམ། ཞེས་

164

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་། ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་ཐམས་ཅད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་

ཀུན་དུ་རྨོངས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ། གཟུགས་སོགས་ཤེས་བྱ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་སོགས་དང་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་
པ་ལ་ཀུན་དུ་རྨོངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་སོགས་
བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་ཀུན་དུ་རྨོངས་པའི་རྣམ་པར་

རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་འདིར་དེ་བཞིན་
ཉིད་ཀྱང་ཆུད་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཡང་ཆུད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱང་
ཆུད་དེ། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་འདིའི་དོན་སྤྱད་པས་མི་རྟག་པའི་དོན་ཉིད་ལ་སྤྱད་པར་
བྱའོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེ་བཞིན་ཉིད་

སོགས་དང་།།མཚུངས་པར་ལྡན་དང་མི་ལྡན་དང་།།ཞེས་དང་།
སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་དང་། ཞེས་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་བྱ་དང་།།དེ་བཞིན་ཉིད་དག་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་དེ་བཞིན་
ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་ཀུན་དུ་

རྨོངས་པ་དང་། ཞེས་དང་། དོན་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ཉིད་

ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་ལ་ཀུན་དུ་རྨོངས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་ལམ་གཞན་དང་མི་མཉམ་ཞིང་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པ་ལ་ཀུན་དུ་རྨོངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་

165

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

འབྱོར་གཞན་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤོབས་པ་ཐམས་ཅད་དང་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པ་སྟེ། ནས། ཤེར་ཕྱིན་དེ་ནི་བདུད་དམ་བདུད་ཀྱི་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་གང་ཟག་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ནས་མུ་སྟེགས་ཅན་གཞན་གྱི་བར་དང་སྡིག་
པའི་གྲོགས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཆོད་མི་འཕྲོག་པ་སྟེ། ཞེས་སོགས་
གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མི་མཉམ། ཞེས་དང་། བདུད་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་མི་མཉམ་པ་ཉིད་

ལ་ཀུན་དུ་རྨོངས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། ལྔ་པ་སྤང་བྱ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་རང་བཞིན་ལ་རྨོངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་
པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ལ་

དོན་དང་དོན་མ་ལགས་པ་མི་དམིགས་ན། འོ་ན་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་
ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདིའི་དོན་ལ་སྤྱད་པར་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ལ་

སྤྱོད་པས་འདི་ལྟར་སྤྱད་པར་བྱའོ།།འདོད་ཆགས་བདག་གི་དོན་
ཞེའམ། དོན་མིན་ཞེས་སྤྱད་པར་མི་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་
འཆད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་།།ཞེས་དང་།
འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་ཉོན་
མོངས་པའི་རང་བཞིན་ལ་ཀུན་དུ་རྨོངས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།

166

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དྲུག་པ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ལ་ཀུན་དུ་རྨོངས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་
ལགས་གཉིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་ཆོས་གཉིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་

ཆོས་ཐོབ་པར་བགྱིའམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ་
ཡིན་ནོ།།ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དམིགས་སུ་མེད་ཅིང་ཐོབ་པ་མེད་དོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གཉིས་སུ་མེད་ལ་ཀུན་རྨོངས་ལ།།ཞེས་དང་། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་ཀུན་དུ་རྨོངས་པ་ལ། ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཤེས་
སྒྲིབ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དགུར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ལ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁྱེན་བསྐྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ་

སེལ་བའི་ཐབས་ལ་ཀུན་དུ་རྨོངས་པ་ནས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་ལ་ཀུན་དུ་རྨོངས་པའི་བར་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་
དགུ་ཚན་བཞི་པོ་དེ་དག་མདོ་ལས་གཉེན་པོ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ཤུགས་ལ་འཕངས་པ་བསྟན་བཅོས་སུ་གསུངས་པའོ།།གཞུང་འདི་

དག་གི་སྐབས་སུ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། ཁ་ཅིག རང་གི་དམིགས་ཡུལ་
དུ་གྱུར་པའི་མདོ་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་བརྗོད་བྱ་དང་བཅས་པ་ལ་
དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་

167

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ལྷན་སྐྱེས། སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད།

ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་དམིགས་

ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ལེགས་པའི་ལམ་ནི་རྣམ་གསུམ་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུང་བ་ལ་དམིགས་

ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས། སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་སྒོམ་སྤང་
ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་། དེ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གཉིས་

སུ་ཡོད། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་

ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་འཛིན་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། དེ་
རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། དེ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་སུ་ཡོད།
མཚན་ཉིད་སོགས་སྔར་བཞིན་ནོ།།དེས་ན་མདོར་བསྡུས་པའི་
གསུང་རབ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་
རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ།
དེའི་གཞོམ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ལྷག་མ་བརྒྱད་ལ་རིགས་འགྲེ།
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་དུ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་མི་སྐྱེ་བར་

168

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཐོང་ནས་དེ་ལ་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་
ཆོས་ཅན། རྟགས་ཆོས་སྔར་བཞིན། དེས་ལྷག་མ་བརྒྱད་ལ་རིགས་

འགྲེ། སེམས་ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་བཏགས་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་

ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། རྟགས་ཆོས་སྔར་བཞིན། དེས་ལྷག་མ་བརྒྱད་ལ་
རིགས་འགྲེ། ཞི་བ་བགྲོད་པ་གཅིག་བུ་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་
པ་ཆོས་ཅན། རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་
པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མི་ཤེས་པའི་ཉན་ཐོས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བསྟན་བཤད་སྦྱར་ནས་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་དེ་མ་སྦྱར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བསྟན་བཤད་སྦྱར་བས་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱར་བར་གོ་ནུས་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ཚེ་མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་སྔར་བསྟན་ནས་སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ཚེ་དེ་ལས་ཟློག་སྟེ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྗེས་སུ་མཐོང་
སྤང་རྟོག་པ་མི་འབྱུང་ཞིང་སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྗེས་སུ་སྒོམ་སྤང་
རྟོག་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་
བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་སྒོམ་སྤང་རྟོག་པ་འཆད་མི་

རིགས་པར་ཐལ། དེའི་རྗེས་སུ་བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་

169

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འཇུག་པ་བར་ཆད་
མེད་ལམ་དང་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ལམ་དོན་གཅིག་ཟེར་ན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་

དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་སོགས་བཞི་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འཇུག་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པར་

ཐལ། དེའི་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་
ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་ལས། མདོར་ན་ལམ་ནི་རྣམ་བཞི་

སྟེ།།ཞེས་སོགས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། སྦྱོར་བ་ནི་གང་གི་མཇུག་

ཐོགས་སུ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་སྐྱེ་བའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་གཉིས་འགལ་ཟེར་ན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེ་
གཉིས་འགལ་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཡིན་ན་མཐོང་ལམ་རྩེ་
སྦྱོར་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་གཅིག་ལ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་
བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་གོ་རིམ་མ་འཆོལ་བར་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་
པའི་ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་
གྲུབ་སྟེ། རྣམ་བཤད་ལས། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་སྒོམ་པའི་སྐབས་སུ། ཇི་

ལྟར་སྐྱེས་བུས་ཟོ་ཆུན་རྒྱུད།།ཅེས་པའི་དཔེ་ལྟར་ན་ཟག་མེད་ཀྱི་

170

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆོས་གཅིག་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ན་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་འབད་རྩོལ་མི་

དགོས་པར་དཀྱུས་གཅིག་ལ་གོ་རིམ་མ་འཆོལ་བར་མངོན་དུ་གྱུར་པའོ།།དེ་ནི་རྒྱུན་མཐའི་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་ཚེ་ཡིན་གྱི། བར་ཆད་
མེད་ལམ་པའི་ཚེ་ནི་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་ས་

བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྒྱུན་མཐའི་སྔ་ལོགས་ན་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེ་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་དུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འཇུག་པ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། རྟགས་གསལ་གཉིས་ཀ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་
སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་དེས་མཐོང་སྤང་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་། དེ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་ཀའི་ས་བོན་སྤོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་

ནས་དེ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་དང་། མཐོང་སྤང་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་ཀྱི་ས་
བོན་སྤོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེའི་འཇུག་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། ས་བོན་སྤོང་བའི་དབང་དུ་

171

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་
བྱས་ནས་སྤང་བྱའི་དབང་གིས་གཉེན་པོའི་མིང་སོ་སོར་བཤད་པ་
ཡིན་ནོ།།དངོས་སུ་ན་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་
ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་ཀའི་ས་

བོན་དུས་གཅིག་ཏུ་སྤོང་བ་ཡིན་གྱི་རིམ་ཅན་དུ་སྤོང་བར་འདོད་པ་
ལ་རིགས་པ་དུ་མས་གནོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གཉེན་པོ་མཚོན་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། སྒོམ་པའི་

ལམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་སྤང་བ་ཉིད་དུ་

གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་ཡང་དེའི་དབྱེ་བས་འཐད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ཁོང་
དུ་ཆུད་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། སྒོམ་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞིའི་དབྱེ་བས་གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་ཡང་
རྣམ་པ་བཞིར་དབྱེར་ཡོད་དེ། སྤང་བྱའི་དབྱེ་བས་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ་
འཐད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བརྟེན་པ་ཡོན་ཏན་སྟོན་པ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་བོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ཞུགས་པ་ཡང་དཀའ་བ་བགྱིད་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཞེས་བགྱི་བའམ། སེམས་ཅན་དུ་གདགས་
པ་ནི་གང་ཡང་མི་དམིགས་ན་དེ་དག་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སླད་

172

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དུ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་སོ་ནས། སྐྱེས་བུ་ལ་
ལ་ཞིག་སྡོང་པོ་སྐྱེད་པར་འདོད་དེ། སྐྱེས་བུ་དེས་དེའི་རྩ་བ་ལ་
དམིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་དང་མེ་ཏོག་དང་འབྲས་བུ་ལ་དམིགས་ཏེ། སྐྱེས་བུ་དེས་སྡོང་པོ་སྐྱེད་པར་འདོད་པས་དུས་དུས་སུ་ཆུ་བྲན་ཏེ། ཡལ་ག་དང་། ལོ་མ་དང་། མེ་ཏོག་དང་། འབྲས་བུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་གྱུར། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་

གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འདིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་
གཉིས་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྔ་མ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་སྒོམ་སྤང་གི་རྣམ་རྟོག་
མངོན་གྱུར་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པ་དང་དུས་མཉམ་པ་ཁོ་ནར་རྟོག་པ་དེ་དག་གིས་རྒྱུར་བསྡུས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ལ་ཉལ་
བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པའི་མཐུས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཕུན་
སུམ་ཚོགས་པའི་རིགས་ཐམས་ཅད་བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་ལ་
གནས་པ་ལ་བརྟེན་ཏོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། སྔ་མ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་རྩ་
བརྒྱད་སྤངས་པ་དང་དུས་མཉམ་པ་ཁོ་ནར་དེ་དག་གིས་བསྡུས་པ་
ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པས་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་

173

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

གནས་པ་ལ་བརྟེན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་
དག་གིས་གསུངས་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་
འཆད་པ་ལ། ཡམས་ནད་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་ནི།།ཞེས་སོགས་
གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ།
སྒོམ་པའི་ལམ་གོམས་པས། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་ཡང་།

གང་ལ་རྟེན་པ་དང་། གང་བརྟེན་པ་དང་། དཔེ་དང་། རྟེན་ནུས་པའི་

རྒྱུ་མཚན་དང་། རྒྱུ་མཚན་དེའི་དཔེ་བསྟན་པ་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་
ནི། འབྲས་བུ་མཆོག་གིས་སྤ་བ་ཡི།།སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་
ནི།།རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རྟེན་པར་བྱེད།།ཅེས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་གནས་པ་འབྲས་བུ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་
ཐོབ་པ་དེ་དག་གིས་མཛེས་པར་གྱུར་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པས་རྟེན་པར་བྱེད་དོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
འཆད་དོ།།གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡི།།བདེ་སྒྲུབ་ཡོན་
ཏན་ཕུན་ཚོགས་ཀུན།།ཞེས་དང་། སྙིང་རྗེའི་གཞན་གྱི་དབང་དུ་
གྱུར་བའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་བདེ་བ་སྐྱེད་པར་མཁས་
པའི་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ཐམས་ཅད། ཅེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ལ་ཆུ་བོ་བཞིན།།ཞེས་དང་། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ཆུ་བོ་དག་བཞིན་དུ།།ཞེས་

174

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པས་འཆད། བཞི་པ་ནི། ཡམས་ནད་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་ནི།།ཞེས་
དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་གོམས་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རིགས་བཞི་

པོ་འཚེ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡམས་ཀྱི་ནད་དུ་གྱུར་པ་འདི་རྣམས་

ཟད་ནས་གེགས་བྱེད་པ་མེད་པས། ཞེས་པས་འཆད། ལྔ་པ་ནི། ཡུན་
རིང་ལོན་ནས་དབུགས་ཕྱིན་ལྟར།།ཞེས་དང་། དགའ་བས་དབུགས་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་བཞིན་དུ། ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། རྟེན་པར་
བྱེད།།ཅེས་པ་བཤད་པའི་གཞིར་དྲངས་ལ། གང་ལ་རྟེན་པར་བྱེད་
ན་ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ལའོ།།གང་རྟེན་
པར་བྱེད་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་བདེ་བ་མངོན་མཐོ་དང་
ངེས་ལེགས་སྐྱེད་པ་ལ་མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་
ཐམས་ཅད་དོ།།ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་འབད་རྩོལ་རགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་མངོན་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པས་

སོ།།དཔེར་ན། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་ཆུ་བོ་བཞི་འཁོར་དང་བཅས་པ་བབ་པ་བཞིན་ནོ།།དེ་ལྟར་རྟེན་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྒོམ་ལམ་རྩེ་
སྦྱོར་ལ་རིང་དུ་གོམས་པར་བྱས་པས་སྒོམ་སྤང་རྟོག་པའི་རིགས་
བཞི་པོ་རྒྱུད་ལ་ཉེ་འཚེ་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡམས་ནད་དང་འདྲ་བར་གྱུར་
པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་འདི་དག་ཟད་པར་སྤངས་ནས་ཡོན་ཏན་དེ་དག་
བརྟེན་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་མེད་པས་སོ།།རྒྱུ་མཚན་དེའི་དཔེ་ནི།

175

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་
ནད་པ་ཡུན་རིང་ནས་ནད་ཀྱིས་གཟིར་བ་དེ་ལས་གྲོལ་ཏེ་དགའ་བས་
དབུགས་ཕྱིན་པས་ངལ་བསོས་པ་ཐོབ་པ་བཞིན་ནོ།།དོན་དྲིལ་ན། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆོས་
ཅན། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་ཐམས་

ཅད་རང་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་རང་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་
པའི་མཐུན་རྐྱེན་ཚང་ཞིང་འགལ་རྐྱེན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། འགལ་
རྐྱེན་དང་བྲལ་བའི་དཔེ་ནི། ནད་པ་རིམས་ནད་ལེགས་པར་བྱང་སྟེ་
དགའ་བས་དབུགས་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་བཞིན་ནོ།།མཐུན་རྐྱེན་ཚང་
བའི་དཔེ་ནི། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་ཆུ་བོ་བཞི་པོ་ངང་གིས་འདུ་བ་བཞིན་

ནོ།།ཁ་ཅིག ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་གནས་
པའི་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་རང་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་
ལྟར་བསྟེན་པའི་མཐུན་རྐྱེན་ཚང་ཞིང་འགལ་རྐྱེན་ཡམས་ནད་དང་
འདྲ་བའི་ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཐེག་
ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དེས་ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པ་ཟད་པར་སྤངས་པར་ཐལ། སྦྱོར་བ་འཐད་པའི་

ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པར་ཐལ་ལོ།།ཁོ་ན་
རེ། ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་དང་ཤེས་སྒྲིབ་ལ་སྤང་དཀའ་

176

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
སླའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ལ་ཁྱབ་འབྲེལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་འཛིན་དང་བདེན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ལ་སྤང་དཀའ་སླའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་པ་དང་། བདེན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་
ལ་སྤང་དཀའ་སླའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་
མ་ཁྱབ་པ་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར།

༈ བཞི་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ལ། ངོ་བོ། རྒྱུ། སྤང་
བྱའོ།།དང་པོ་ལ། མདོ་དང་། བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

གོང་དུ་ཡོན་ཏན་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་རང་གིས་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་

གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་སྐྱེད་དུ་གཞུག་གོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འཚལ་བར་འདོད་པ་དེས། བསོད་ནམས་ཅི་ཙམ་ཞིག་འཕེལ་བར་འགྱུར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ།

177

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་
ལ་གནས་པར་འགྱུར་ནས་གྲངས་སུ་ཡང་མི་བཟོད་ཆར་ཡང་མི་
བཟོད་བགྲང་བར་ཡང་མི་བཟོད་དཔེར་ཡང་མི་བཟོད་རྒྱུར་ཡང་མི་
བཟོད་དོ།།ཞེས་པས་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བསོད་ནམས་མང་
པོས་མཚོན་ནས་བསྟན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པས་ཅི་ཡིད་ལ་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་
སྩལ་པ། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་

ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འོག་ཏུ་བར་ཆད་
མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒོམ་རྩེའི་རྗེས་སུ་
རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་སྐྱེ་བས་དེ་
ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་
རྗེས་ལ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ཡིན་པས་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་

འཛིན། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།
སྟོང་གསུམ་སྐྱེ་བོ་ཉན་ཐོས་དང་།།ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་
ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། འགའ་ཞིག་གིས། ཞེས་
སོགས་གསུངས། དེ་ཡང་མདོ་ཚན་དང་པོའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྟོང་

178

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུམ་སྐྱེ་བོ་ཉན་ཐོས་དང་།།ཞེས་སོགས་དང་། འགའ་ཞིག་གིས་

སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་
རྣམས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་བཀོད་ནས་བསོད་ནམས་བསྐྱེད་པ་གང་ཡིན་དེ་
དཔེར་མཛད་ནས་དེ་བས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པར་བསོད་ནམས་མང་
བ་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་གསུངས། མདོ་ཚན་གཉིས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ།
སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་བར་མེད་དེ།།ཞེས་སོགས་དང་། རྣམ་མཁྱེན་
ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་ཉིད་

འཐོབ་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདིར་

བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། གཞུང་
དོན་ནི། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་
པའི་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་བསྒོམས་རབ་ཏུ་གྱུར་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་
གང་ཞིག རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དངོས་སུ་སྐྱེད་
བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དེ་གསལ་བ་དེའི་མཚན་ཉིད། མདོ་ལས་
བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བསོད་ནམས་མང་པོས་མཚོན་ནས་
བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་དཔེར་མཛད་ནས་

179

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

དེ་བས་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་བས་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེའི་འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན་
དེ་བསོད་ནམས་མང་བས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྒྱུན་
མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཟུར་གཉིས་

པ་དེར་ཐལ། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་
གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐད་ཅིག་གཉིས་

པས་ཆོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དངོས་པོ་ཡིན་ན། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དངོས་
སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་
བསྒོམས་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་གང་ཞིག །རང་

འབྲས་རྣམ་མཁྱེན་སུ་སྐྱེད་བྱེད་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར། ཁ་ཅིག དེ་
འདྲའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཞེས་སོགས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།
དང་པོ་ལ་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། གཉིས་པ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་གྱིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་གང་ཞིག་

ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། རྒྱུན་
མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། ཟུར་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུན་

180

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་གང་ཞིག རང་འབྲས་རྣམ་

མཁྱེན་ཉེར་ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཟུར་
གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་མཁྱེན་གཉིས་ཀྱི་

བར་དུ་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པས་ཆོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་འདྲའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་གང་ཞིག རང་འབྲས་རྣམ་མཁྱེན་ཉེར་
ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱིན་པ་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། ཟུར་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དེ་ཁྱོད་
ཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་
པའི་རྒྱུད་ལ་ཁྱོད་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཉེར་ལེན་
བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་

ཀྱི་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་

181

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

རྒྱུད་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ཡོད་པར་ཐལ།
ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ལ་མདོ་བསྟན་བཅོས་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གསོལ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་མཁྱེན་
ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་མཆིས། དམིགས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་
མཆིས། དབང་བསྒྱུར་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་མཆིས། རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་
མཆིས། མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་མཆིས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་
མེད་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པ་མཚན་མ་མེད་པ་བྱེད་པ་མེད་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་འབྱུང་བ་མེད་པ་སྟེ་རབ་འབྱོར་གང་ཡང་འདི་སྐད་དུ་རྣམ་

མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པ་ཇི་ལྟ་བུ། དབང་བསྒྱུར་བ་ཇི་ལྟ་བུ།
མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ། ཞེས་ཟེར་བ་ནི། རབ་འབྱོར་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་
དམིགས་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་བདག་པོ་ནི་དྲན་པ་རྣམ་པ་ནི་ཞི་བ་

མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་འདི་ནི་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་
དམིགས་པའོ།།འདི་ནི་དབང་བསྒྱུར་བའོ།།འདི་ནི་རྣམ་པའོ།།འདི་

ནི་མཚན་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་

པོ་ནི། འདིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་གསུངས་པ་

ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
དེའི་དམིགས་པའི་ཡུལ་དང་བདག་པོ་དང་རྣམ་པ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་

182

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ན། དེའི་ལན་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་
སྦྱོར་བ་ལ། དེའི་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན།
བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་
ལ། འདི་ཡི་དམིགས་པ་དངོས་མེད་དེ།།ཞེས་སོགས་གསུངས།
གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འདིའི་དམིགས་པའི་རྐྱེན་གྱི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པར་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ།།བདག་པོའི་
རྐྱེན་ནི་དྲན་པ་ཡིན་ནོ།།རྣམ་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བ་ཉིད་ཡིན་

ནོ།།གནས་འདི་ལ་ནི་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་སྨྲ་བ་
ཐབས་ལ་མཁས་པ་མ་རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཀླན་ཀའི་རྒོལ་བ་བརྒྱུད་
མར་འབྱུང་བས་ཐབས་ལ་མཁས་པས་དེ་དག་བསལ་བར་བྱ་སྟེ།
འདིས་ནི་འདིའི་ཟབ་པ་ཉིད་བསྙད་དོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་
ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། དམིགས་པའི་ཁྱད་པར།
བདག་པོའི་ཁྱད་པར། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།
ཕུང་པོ་བདེན་མེད་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་
དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་

183

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

པའི་ཕྱིར། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་དེའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལ་ཡོད་
པའི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་
གྱི་བདག་རྐྱེན་ཡིན་ཏེ། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་རང་དབང་དུ་
སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ཆོས་ཅན།
རྣམ་པ་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཕུང་
སོགས་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་
འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དམིགས་པ་

ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དངོས་སྨྲ་བས་ཀླན་ཀ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་
དེ། ཁྱོད་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མི་མཁས་པའི་དངོས་སྨྲ་བས་
རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་ཟབ་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། གཞུང་
འདིའི་བར་རྩེའི་དམིགས་རྣམ་བསྟན་པར་ཐལ། སྦྱོར་བ་དང་པོ་
འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་
རྣམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་
དམིགས་པ་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། གཞན་
ཡང་། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་བར་མེད་དེ།།ཞེས་པས་བར་ཆད་མེད་
རྩེའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བསྟན་ལ། འདི་ཡི་དམིགས་པ་དངོས་མེད་
དེ།།ཞེས་པས། དེའི་དམིགས་རྣམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་

ཏེ། དེས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་

184

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཉིད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་བོ།།

བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ།

༈ གསུམ་པ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་
བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་འབའ་ཞིག་དངོས་
པོ་མ་མཆིས་པ་ལགས་སམ། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་

གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འོག་ཏུ་
བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བདེན་གཉིས་

ཚུལ་བཞིན་འབྱེད་པའི་བློ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ནོར་ཅན་བྱང་སེམས་རྣམས་
ཀྱི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་བསལ་བས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་
བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། བློའི་ནོར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཇི་

ལྟ་བུ་ཞིག་བསལ་བས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེ་ན། ཏིང་ངེ་

185

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

འཛིན་གྱི་འོག་ཏུ་ལོག་པར་རྟོག་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི།

མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དམིགས་པ་འཐད་དང་དེ་ཡི་ནི།།ཞེས་
གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ།
འདུས་བྱས་དང་ཞེས་སོགས་གསུངས། གསེར་ཕྲེང་ལྟར་ན་བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་ལ་བསྟན་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་ཏུ་སྨྲ་

རྣམས་བརྒྱུད་མར་རྒོལ།།ཞེས་དང་། གནས་འདི་ལ་ནི། ཞེས་
སོགས་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན་ནས། གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ།
དམིགས་པ་འཐད་དང་། ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན། འདི་ལ་

བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག སེལ་བྱེད་ཀྱི་ལན། བསལ་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱེ་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འདུས་བྱས་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། དེ་བས་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་
དམ་པའི་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པ་དང་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལན་གདབ་དགོས་པས། ཞེས་པས་འཆད།
གསུམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགེ་བ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་
བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་རྣམ་པ་སྟོང་
དུ་བསལ་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་ངེས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་དག་
པར་བསྐྱེད་ནས་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱེད་པར་
བྱའོ།།ཞེས་པས་འཆད། དང་པོ་ལ་ཡང་བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་གི་དབྱེ་

186

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཞི། དབྱེ་བས་ངོ་བོ་བཅུ་དྲུག བཅུ་དྲུག་ཏུ་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན།
སོ་སོའི་ངོ་བོའོ།།དང་པོ་ནི། རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་རྟེན་ཅན།།ཞེས་
དང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཅན། ཞེས་འཆད།
གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་དག་ཏུ་བཞེད།།ཅེས་དང་། ལོག་པར་
རྟོག་པ་བཅུ་དྲུག་གོ །ཞེས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་
ཡུལ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་འཆད། བཞི་པ་ལ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པའི།

དང་པོ་དམིགས་པ་འཐད་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། མདོ་ལས། གསོལ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་འབའ་
ཞིག་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པ་ལགས་སམ། འོན་ཏེ་གཟུགས་ཀྱང་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པ་ལགས། ནས། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་

བྱས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱང་དངོས་པོ་མེད་དོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དམིགས་པ་འཐད་དང་། ཞེས་དང་། འདུས་བྱས་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་ཡང་། ཡུལ་གང་ལ་རྟོག་པ།
ཚུལ་ཇི་ལྟར་རྟོག་པ། དེ་ལྟར་རྟོག་པའི་རྒྱུ་མཚན། ལོག་པར་རྟོག་
མཁན་གྱི་གང་ཟག་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། དམིགས་པ་འཐད་པ་

དང་། ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་སྒྲུབ་
པས་མི་འཐད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ངོ་བོ་ཞེས་འཆད། གསུམ་པ་
ནི། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཁམས་དག་དངོས་པོ་མེད་པ་

187

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་འཆད། བཞི་པ་ནི། སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་
པ།།ཞེས་དང་། སྐྱེ་བོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་

མི་ཤེས་པའི་རབ་ཏུ་སྨྲ་བ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཞེས་
འཆད། རྟོག་ཚུལ་དང་། རྟོག་མཁན་གཉིས་འོག་མ་ཀུན་ལ་སྦྱར་
རོ།།གཉིས་པ་དམིགས་པ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་
སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་

ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་
རིག་པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གང་ལ་རྟོག་པའི་ཡུལ་ནི། དེ་ཡི་ནི།། ངོ་བོ་ཉིད་ངེས་གཟུང་བ་དང་།།
ཞེས་དང་། དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ངེས་པར་གཟུང་བ་དང་། ཞེས་
འཆད། དེ་ལྟར་རྟོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་འཆད། འོག་མ་རྣམས་ལ་དེ་བཞིན་སྦྱར་

རོ།།གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་
སྟོན་པ་ལ། དེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་
པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལ་རྣམ་པར་ལྟ་ན་དངོས་པོ་མེད་པར་ཡང་
མི་དམིགས་ན་དངོས་པོ་ཡོད་པར་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། ཞེས་
སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཡེ་
ཤེས་དང་།།ཞེས་པའོ།།དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་མི་དམིགས་

188

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་

བདེན་གཉིས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་གཞན་ལ་དོན་
དམ་པ་ཡང་གཞན་ཞིག་ལགས་སམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་གཞན་ཞིག་

ལ་དོན་དམ་པ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དམ་
པའི་དོན་དང་ཀུན་རྫོབ་དང་།།ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་

ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་དང་། ཞེས་གསུངས། ལྔ་པ་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ།
དེ་ནས་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཞེས་བགྱི་ན། དེ་སྐད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སྤྱོད་པ་ཞེས་པ་གང་གི་ཚིག་བླ་དྭགས་ལགས་ནས། གཟུགས་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བར་སྤྱོད་དེ་ཅི་ནས་ཀྱང་བློ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་མི་

འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་སྤྱོད་དོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྦྱོར་དང་། ཞེས་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པས་

189

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

སྦྱོར་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། དྲུག་པ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། བདུན་པ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། བརྒྱད་པ་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གསུམ་སྟོན་པ་ལ། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་། ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་སངས་རྒྱས་སངས་རྒྱས་ཞེས་བགྱི་ན་སངས་རྒྱས་ཞེས་བགྱི་བ་དེ་གང་གི་ཚིག་བླ་དྭགས་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་ཡང་དག་པའི་དོན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་སྟེ།
ནས། ཡང་དག་པའི་དོན་དུ་རྟོགས་པས་དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཞེས་
བྱའོ།།ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བགྱི་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བགྱི་བ་དེ་གང་གི་ཚིག་བླ་དྭགས་ལགས། བཅོམ་ལྡན་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་བླ་དྭགས་ལགས་སོ།།ནས། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིང་དང་མཚན་མ་ཙམ་སྟེ་དེའི་ཕྱིར་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་དང་། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་གང་བྱང་ཆུབ་འདིའི་དོན་དུ་སྤྱོད་པ་དེ་ཅི་ཕ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱོད་

190

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་དང་། ནས། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་
ནི་ཆོས་གང་ཡང་ཚོགས་སུ་གྱུར་པའམ་འགྲིབ་པར་བྱ་བའམ་འགོད་པར་བྱ་བའམ་འཕེལ་བར་བྱ་བའམ་སྐྱེ་བར་བྱ་བའམ་འགག་པར་བྱ་བའམ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱ་བའམ་རྣམ་པར་བྱང་བར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཉེ་བར་གནས་པ་མ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དང་། ཞེས་དང་། རྟོགས་པར་བྱ་བ་མེད་པས་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང་། མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པར་དམིགས་པ་བཀག་

པས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་དང་། ཞེས་གསུངས། དགུ་པ་སྤྱོད་
པའི་ཁྱད་པར་ཐབས་མཁས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཐབས་མཁས་པ་དང་ལྡན་པས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་འཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཐབས་དེ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད། ནས། དེ་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱ་བ་དེ་དང་ལྡན་པས་སྦྱིན་
པ་ལ་ཡང་སྦྱིན་པའི་འདུ་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་ལེན་པ་ལ་ཡང་ལེན་པའི་འདུ་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་གཏོང་བ་ལ་ཡང་གཏོང་བའི་འདུ་ཤེས་སུ་མི་

191

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

འགྱུར་རོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཐབས་བཅས། ཞེས་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པར་མི་དམིགས་པས་ཐབས་

ལ་མཁས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། བཅུ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས། དངོས་པོ་མ་མཆིས་པས་དངོས་པོ་མ་
མཆིས་པ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བར་བགྱི་བར་ནུས་སམ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།ནས།
དེ་ལྟར་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པས་དེ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་མི་

འགྱུར། དངོས་པོས་ཀྱང་དེ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར། དངོས་
པོས་ཀྱང་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར།
དངོས་པོ་མ་མཆིས་པས་ཀྱང་དངོས་པོ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་མི་

འགྱུར་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སླད་དུ་ཐོབ་པ་མ་མཆིས་ཤིང་

མངོན་པར་རྟོགས་པ་མ་མཆིས་པ་གཅིག་ཏུ་མི་འགྱུར་རམ། ཞེས་
སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཐུབ་པའི་རྟོགས་པ་དང་།།
ཞེས་པ་དང་། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་

རྟོགས་པ་བཀག་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། བཅུ་གཅིག་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་གྱི་སྤྲོས་པ་གང་

192

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། གཟུགས་རྟག་ཅེས་
བྱ་བའམ། མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆེན་གྱི་སྤྲོས་པའོ།།ཞེས་
སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི། ཞེས་དང་། སྤྲོས་པ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་
རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། བཅུ་གཉིས་པ་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་ལམ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བགྱི་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་མ་མཆིས་པ་ལ་

འཇུག་པར་བགྱི་བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟར་ས་བརྒྱད་པའི་ལམ་

ཡང་གཞན། ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆེན་བརྒྱད་པར་འགྱུར་སྟེ་རྒྱུན་དུ་
ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའམ། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་

ཐོབ་པའམ། ཕྱིར་མི་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའམ། དགྲ་བཅོམ་པ་
ཉིད་ཐོབ་པའམ། རང་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་གྱུར་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སྐྱོན་མེད་པར་འཇུག་པའི་གནས་དང་སྐབས་མེད་དེ། དེ་ནི་
གནས་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལམ་བཅས་དང་། ཞེས་དང་། ལམ་རྣམ་པར་བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུ་

མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པས་ལམ་དང་། ཞེས་གསུངས། བཅུ་གསུམ་པ་གཉེན་པོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། བཅུ་བཞི་པ་སྤང་བྱ་མི་མཐུན་

193

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ཕྱོགས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འོན་ཀྱང་
འདི་ལྟར་གཟུགས་གང་ཡིན་པ་དང་། ནས། ཇི་ཙམ་གྱིས་ན་འཕགས་
པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ཞེས་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་ཉན་ཐོས་རྣམས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་
རྣམས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
རྣམས་ནི་འདོད་ཆགས་དང་ལྡན་པ་ཡང་མ་ཡིན། བྲལ་བ་ཡང་མ་
ཡིན། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གཉེན་པོ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དག་དང་།།ཞེས་དང་། དོར་བ་དང་བླང་བ་མེད་པས་
མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་། གཉེན་པོ་དག་དང་། ཞེས་གསུངས།
བཅོ་ལྔ་པ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ནི་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་མེད་
པ་བསྟན་དུ་མེད་པ་ཐོགས་པ་མེད་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པར་མཚན་
ཉིད་གཅིག་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ། ཆོས་འདི་དག་ནི་སྔོན་ཆད་
ཀྱང་མཚན་ཉིད་མེད་ལ་ད་ལྟར་མཚན་ཉིད་མེད་པས་ན་དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་བསླབ་པར་མི་བྱ། མཚན་ཉིད་མེད་
པ་ལ་ཡང་བསླབ་པར་མི་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་
འཆད་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་ནི། ཞེས་དང་། ཆོས་ཅན་མེད་པས་

194

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། བཅུ་དྲུག་པ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་
པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་
ཉིད་མ་མཆིས་ཤིང་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་ཡང་མ་ལགས་ན། དེ་ཇི་
ལྟར་བྱང་ཆེན་གྱིས་ཤེར་ཕྱིན་སྒོམ་པ་མཆིས་པར་འགྱུར། ཞེས་པ་
ནས། བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཕུང་པོ་གསུམ་དུ་ལུང་བསྟན་ཏོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཡུལ་གང་ལ་རྟོག་པ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་རྟོག་པ། དེ་
ལྟར་རྟོག་པའི་རྒྱུ་མཚན། ལོག་པར་རྟོག་མཁན་གྱི་གང་ཟག་དང་
བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། སྒོམ་པ་ལ།།ཞེས་དང་། སྒོམ་པ་ལ། ཞེས་
འཆད། གཉིས་པ་ནི། ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་སྒྲུབ་པས་མི་འཐད་
པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ངོ་བོ། ཞེས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། རང་དང་

སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་བས། ཞེས་འཆད། བཞི་པ་ནི། སྨྲ་བ་

རྣམས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་པ།།ཞེས་དང་། སྐྱེ་བོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
ཐབས་ལ་མཁས་པ་མི་ཤེས་པའི་རབ་ཏུ་སྨྲ་བ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
ལོག་པར་རྟོག་པ། ཞེས་པས་འཆད་དོ།།གཞུང་དོན་ནི། སྐབས་
འདིར་བསྟན་གྱི་བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་ཆོས་ཅན། བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་

195

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་
པའམ་བར་རྩེའི་དམིགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདུས་བྱས་དང་

འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཁམས་དག་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
པའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དབུ་མ་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་དབུ་མ་པས་ཁྱབ་པ་མ་
གྲུབ་པའི་ལན་དོན་མཐུན་ཐེབ་པའི་ཕྱིར། རང་གཞན་གྱི་དོན་གཉིས་

ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ།
ལོག་རྟོག་བཅུ་དྲུག་བསལ་ནས་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་
གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ་དོན་དམ་གྱི་སྒོ་ནས་ལན་གདབ་དགོས། དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལན་གདབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདུ་མི་རུང་བར་འཛིན་པའི་
ས་བོན་དང་མངོན་གྱུར་པ་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པ། འདིར་བསྟན་

བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། བར་ཆད་མེད་རྩེའི་

དམིགས་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་རྣམ་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། བདེན་གཉིས་ལ་ལོག་

196

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་རྟོག་པ། སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། སྤྱོད་པའི་རྟེན་
སྐྱབས་འགྲོ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གསུམ། སྤྱོད་པའི་ཁྱད་ཆོས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། མངོན་
རྟོགས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། སྤང་བྱ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། སྤང་གཉེན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་
པ་གཉིས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་སྒོམ་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་བཅུ་དྲུག་ཏུ་
ཡོད། ཁོ་ན་རེ། སེམས་ཙམ་པས་འདིར་བསྟན་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་
གཅིག་ཏུ་འདུ་མི་རུང་བར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་འཐད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག བདེན་གཉིས་འགལ་

བར་འཛིན་པའི་བློ་མངོན་གྱུར་པ་དང་ས་བོན་གང་རུང་གིས་བསྡུས་
པ། འདིར་བསྟན་བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། བདེན་
གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་འདིར་བསྟན་བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་
ཅན། ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་གཉིས་
མི་འགལ་བར་ཐལ་ལོ། ཁ་ཅིག དེ་འདིར་བསྟན་བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་
གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འདིར་བསྟན་བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་

197

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

ཡིན་ན་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག བདེན་གཉིས་ངོ་
བོ་གཅིག་ལ་གཞི་མཐུན་དུ་འདུ་མི་རུང་བར་འཛིན་པའི་བློ་མངོན་
གྱུར་པ་དང་ས་བོན་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པ། འདིར་བསྟན་བསལ་

བྱ་ལོག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་
གཞི་མཐུན་དུ་འདུ་རུང་བར་ཐལ། མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཁ་
ཅིག བདེན་པར་མེད་པ་དང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་འགལ་བར་འཛིན་
པའི་བློ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང་ས་བོན་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སེམས་ཙམ་པས་དེ་གཉིས་འགལ་བར་ཁས་

ལེན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་
ཀུན་བརྟགས་བདེན་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་
དམིགས་པ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་ཡོད་པར་ཐལ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་དང་། དེ་ཆོས་ཅན། ཐ་སྙད་དུ་མེད་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་སྐབས་འདིར་

བསྟན་གྱི་དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ཡིན། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།
ཐལ་འགྱུར་དེ་གཉིས་དབུ་མ་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་རྣམ་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་དངོས་སྨྲ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱེ་བྲག་སྨྲ་

198

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
བས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན། དེ་ལྟར་མདོ་སྡེ་པས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན། དེ་
ལྟར་སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།
དེས་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཁྱབ་པ་རང་ལ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེས་བུམ་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཅིང་། དོན་དམ་པར་མེད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། གང་ལ་བཅོམ་དང་བློ་
ཡི་གཞན།།བསལ་ན་དེ་བློ་མི་འཇུག་པ།།བུམ་ཆུ་བཞིན་དུ་ཀུན་

རྫོབ་ཏུ།།ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་གཞན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་སྤྱི་མཚན་བདེན་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་

ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་དེ་འདྲའི་ཐལ་

འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་རང་ལུགས་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཁས་མི་ལེན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཀུན་བརྟགས་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་

ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར་བསྟན་ཀླན་ཀ་དང་།
དེའི་ལན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། སྤྱིར་ཀླན་
ཀ་ལ་བཞིར་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ཐལ་རྟགས་རིགས་མཐུན་གཉིས་དང་།

དེ་རིགས་མི་མཐུན་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་
རྫོབ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཐལ་བར་འཕེན་པ་དང་དོན་དམ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་དོན་དམ་ཐལ་བར་འཕེན་པ་གཉིས་སུ་

ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་

199

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

དོན་དམ་དང་། དོན་དམ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཐལ་བར་འཕེན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་བར་གཉིས་གསུངས་པ་
དང་མི་འགལ་ཏེ། དེ་ནི་གཙོ་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དང་པོ་ནི་ལམ་གསུམ་བསྒོམ་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། ལམ་
གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཉིད་མྱང་འདས་མངོན་དུ་མ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པར་བར་ཆད་མེད་རྩེའི་

དམིགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་ཡུལ་གཉིས་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ས་བོན་ཆོས་ཅན། བློ་ལ་སྣང་
བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་
ནས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པར་ཐལ། རང་ངོས་ནས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་དེ་ཕྱི་ནང་ལོག་པ་ལྟ་བུའོ།།དེས་ན་
འགྲེལ་པར་བཤད་པ་རྣམས་ལ། དགུ་པ་དང་། བཅུ་པ་དང་། བཅུ་
གཉིས་པ་གསུམ་ནི་ཀུན་རྫོབ་རིགས་མི་མཐུན་ཡིན་ལ། གཞན་

རྣམས་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་རིགས་མི་མཐུན་གཉིས་ཀ་ཡོད་
དེ། ཐལ་བའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་རིམ་པས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དོན་དམ་གྱི་རིགས་མི་མཐུན་ཚིག་ཟིན་ལ་མེད་ཀྱང་མཐའ་འགེགས་
ལ་བཀོད་པའོ།།ཞེས་གསེར་ཕྲེང་ལས་བཤད་པའོ།།དེས་ན་དབུ་མ་
པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་དོན་དམ་སུན་

200

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀའི་མཚན་ཉིད། དབུ་མ་པའི་

དོན་དམ་གྱི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཀུན་རྫོབ་སུན་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་
པའི་དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ལ། རྟོགས་
དཀར། དགུ་པ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་དང་། བཅུ་གཅིག་པ་ཀུན་རྫོབ་
ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་དང་། གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཀུན་རྫོབ་
ཀྱི་ལན་འདེབས་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། དགུ་པ་ལ་བདེན་གཉིས་

ཀྱི་ལན་འདེབས་ཚུལ་དེ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་མཚུངས་པར་སྣང་
བའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ་དོན་དམ་དང་། དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ་ཀུན་རྫོབ་གྱི་སྒོ་ནས་ལན་འདེབས་ལ། ཀུན་རྫོབ་རིགས་མཐུན་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་རིགས་མཐུན་

ལ་དོན་དམ་གྱི་སྒོ་ནས་ལན་འདེབས་པར་ལེགས་པར་བཤད་པ་གསེར་གྱི་ཕྲེང་བ་ལས་བཤད་དོ།།

201

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་ལྔ་

སྐབས་བསྡུ་བ།

༈ གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་
པ་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྲེང་
བ་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་
གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་ལྔ་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པའོ།།

202

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

༄༅།།བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་
དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་
བའི་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་
བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་
སྐབས་དྲུག་པའི་སྤྱི་དོན་བཞུགས་སོ། །

སྐབས་དྲུག་པ།

འབྲེལ་བརྗོད་པའི་མཚམས་སྦྱར།

༈ གཉིས་པ་བརྟན་པ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་ལ། བརྟན་པའི་རྒྱུ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་གྱི་ཡན་ལག་རྒྱས་
པར་བཤད་པ། བརྟན་པའི་འབྲས་བུ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་ཡན་ལག་
རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། སྐབས་བསྡུ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་

203

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དྲུགགཞག་ཏུ། རྩེ་མོར་ཕྱིན་དང་མཐར་གྱིས་པ།།ཞེས་འཆད་ན། རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འོག་ཏུ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན།
དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོ་རིམ་ངེས་ཅན་དུ་བསྒོམ་དགོས་སོ།།ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་སོ་སོ་བ་དང་བསྡུས་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་རྣམས་གོ་
རིམ་བཞིན་དུ་བླགས་ནས་བརྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་སྒོམ་
པར་བྱེད་པས་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ། ཞེས་གསུངས།

མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པ་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལོག་ཞུགས་བཅུ་དྲུག་པའི་མདོར། ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་

204

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྟོགས་ནས་འཚང་རྒྱ་བར་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་། ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་
དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པའི་ངོ་བོ་

ཉིད་ལ་བསམ་གཏན་བཞི་དང་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔས་བླ་མེད་
རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ཇི་ལྟར་

དངོས་པོ་མ་མཆིས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བྱང་ཆེན་མཐར་གྱིས་སྤྱོད་པ་
དང་། མཐར་གྱིས་སློབ་པ་དང་། མཐར་གྱིས་ནན་ཏན་ཏུ་བགྱི་བ། གང་གིས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་
བའི་མཐར་གྱིས་སྤྱོད་པ་དང་། མཐར་གྱིས་སློབ་པ་དང་། མཐར་གྱིས་ནན་ཏན་དུ་བགྱི་བ་མཆིས་པར་འགྱུར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཐོག་མར་སངས་
རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཤེར་ཕྱིན་དང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སྤྱོད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་མདོར་བསྟན་ནས། དེ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། རྩ་འགྲེལ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྦྱིན་པ་ཤེས་རབ་བར་དག་དང་།།ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་

205

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དྲུགཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཞི་ནི། ཞེས་
སོགས་གསུངས། མདོ་རྩ་འགྲེལ་འདི་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་ན། ལམ་
གྱི་མཐར་གྱིས་པ་དང་། ལམ་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པའི་མཐར་གྱིས་པ་
དང་། ལམ་དག་བྱེད་ཀྱི་མཐར་གྱིས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་དྲུག་ཡོད་པ་རིམ་

བཞིན་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་

བདག་ཀྱང་སྦྱིན་པ་གཏོང་། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་བདག་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་དོ།།ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་བདག་ཀྱང་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་དོ།།ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་བདག་ཀྱང་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་མོ།།ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་བདག་ཀྱང་ཚད་མེད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་
འཇུག་པ་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་གོ། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་

206

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་
བདག་ཉིད་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཅིང་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་
ངོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྦྱིན་པ་ཤེས་རབ་བར་དག་དང་།།ཞེས་དང་། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཞི་ནི་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ནང་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་དྲུག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ས་བཅུ་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་ཡང་སངས་

རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ། ཆོས་རྗེས་སུ་དྲན་པ། དགེ་འདུན་རྗེས་སུ་དྲན་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་སུ་དྲན་པ། གཏོང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ། ལྷ་རྗེས་
སུ་དྲན་པའི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་དྲུག་ཏུ་ཡོད་པ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྟོན་
པ་ལ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་མཐར་གྱིས་པའི་བྱ་བ་དང་།

མཐར་གྱིས་པའི་སློབ་པ་དང་། མཐར་གྱིས་པའི་སྒྲུབ་པ་ལ་བསླབས་
ཏེ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་རྣམ་མཁྱེན་དང་ལྡན་པའི་བྱ་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་

ལྷག་པར་མོས་པས་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྒོམ་མོ།།ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཆོས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྒོམ་
པ་ཡིན་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་

207

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དྲུགཚེ་ཆོས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྒོམ་པ་ན། དགེ་བའི་ཆོས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་
མི་དགེ་བའི་ཆོས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་ཡིད་
ལ་མི་བྱེད། ཅེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་དགེ་
འདུན་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྒོམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་

ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་དགེ་འདུན་རྗེས་སུ་དྲན་པ་བསྒོམས་
ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་
ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་བའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་སྐྱེས་བུ་ཟུང་
བཞི་གང་ཟག་ཡ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་
ཡིད་ལ་བྱེད་དོ།།ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་
ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྒོམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་

བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་
སྒོམ་པ་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་མ་ཉམས་པ་སྐྱོན་མེད་པ། ཞེས་སོགས་དང་།
རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཏོང་པ་
རྗེས་སུ་དྲན་པ་འགྱུར་ཏེ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་
སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཏོང་པ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྒོམ་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་གཏོང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ལྷ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྒོམ་པ་

208

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡིན་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་

ལྷ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྒོམ་པ་ན་རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་རིས་ཀྱི་ལྷར་སྐྱེས་པ་
དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དྲན་དང་ཆོས།། ཞེས་དང་། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་དང་། འཕགས་
པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་སྟེ། དོན་དམ་པར་དྲན་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་གོ་རིམ་

བཞིན་དུ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་དང་མཐོང་བ་དང་
སྒོམ་པའི་ལམ་རྗོད་པར་བྱེད་པ་དང་དེ་བཞིན་དུ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་
བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། སྔ་མ་བཞིན་

དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་
རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་གཏོང་བ་དང་ལྷ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་མཐར་གྱིས་པའི་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འདོད་པ་དང་མཐར་གྱིས་པའི་སློབ་པ་དང་མཐར་གྱིས་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བར་འདོད་པས་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་རྣམ་མཁྱེན་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱ་བས་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་

209

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དྲུགནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པ་ནས། བདུད་ཀྱི་རིས་

ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཚུགས་པར་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པར། དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི།།མཐར་གྱིས་པ་
ཡི་བྱ་བར་བཞེད།།ཅེས་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་རྟོགས་པ་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི་འདིར་མཐར་གྱིས་པའི་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་སྒོམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་གཅིག་ལ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་
བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་གོ་རིམ་ངེས་ཅན་དུ་སྒོམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཐོབ་དོན་དུ་དེ་རྣམས་དཀྱུས་གཅིག་ལ་སྒོམ་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྒོམ་པ་ཡང་ཆོས་བཅུ་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་
ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་སྤྱོད་པ་དང་། སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་སློབ་པ་མཐོང་སྒོམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་ནན་ཏན་དུ་བགྱི་བ་ཡིན་ཏེ། ཉི་སྣང་

ལས། དེ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ནི་སྤྱོད་པ་
སྨོས་སོ།།ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་
དོན་དུ་ནི་སློབ་པ་སྨོས་སོ། མཐོང་བའི་ལམ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་ཤེས་
པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ནི་ནན་ཏན་ཏུ་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། མངོན་པར་རྟོགས་

210

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་གོ་རིམ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ནི་གསུམ་ཆར་སྨོས་པ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སོ་སོ་བ་དང་བསྡུས་པ་ཉིད།།ཅེས་
པའི་དོན་ལ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ལ་སོ་སོ་བ་
དང་ཇི་ལྟ་བ་ལ་བསྡུས་པ་ཞེས་བཤད། རྟོག་གེ་སྣང་བར་དང་པོ་
ལུགས་འབྱུང་དང་གཉིས་པ་ལུགས་ལྡོག་ལ་བཤད། རྣམ་བཤད་
གཉིས་དང་། འབུམ་ཕྲག་གསུམ་པ་རྣམས་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྟན་པ་ལ་སོ་སོ་བ་ དང་། སྐབས་བཞི་པར་དེ་བསྟན་པ་ལ་བསྡུས་པ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་
བཤད་དོ།།དེ་ན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་དོན་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་གང་ཞིག རྒྱུན་མཐའི་སྔ་ལོགས་
ཚུལ་ཆད་ཀྱིས་བསྡུས་པ། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་
ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་དྲུག རྗེས་དྲན་དྲུག་གི་མཐར་

གྱིས་སྦྱོར་བ་དྲུག དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་དང་བཅུ་གསུམ་དུ་ཡོད། སྦྱིན་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་ཟིན་པའི་མཁྱེན་
གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་དོན་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་
རིམ་གྱིས་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་
འབྱོར་གང་ཞིག རྒྱུན་མཐའི་སྔ་ལོགས་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་བསྡུས་པ།

211

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དྲུགསྦྱིན་པའི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེས་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་མ་
ལྔ་ལ་རིགས་འགྲེའོ།།སངས་རྒྱས་རྗེས་དྲན་གྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་
བས་ཟིན་པའི། ཞེས་སོགས། སངས་རྒྱས་རྗེས་དྲན་གྱི་མཐར་གྱིས་
སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེས་ཆོས། དགེ་འདུན། ཚུལ་ཁྲིམས། གཏོང་བ། ལྷ་རྗེས་དྲན་རྣམས་ལ་རིགས་འགྲེའོ།།ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་
ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་སྔ་ལོགས་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད། ཁ་ཅིགམཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོ་རིམ་ངེས་ཅན་དུ་སྒོམ་པའི་སེམས་

དཔའི་རྣལ་འབྱོར། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ། མི་
འཐད་དེ། དེ་གོ་རིམ་འཆོལ་བར་སྒོམ་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགདེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཞེས་སོགས་ཟེར་བ་མི་
འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་དེ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁ་ཅིག མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་

རྣལ་འབྱོར། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་

རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག མཐར་གྱིས་
སྦྱོར་བའི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་རིམ་ཅན་དུ་སྒོམ་པ་དེ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་
སྒོམ་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འགྲེལ་པ་དང་འགལ་བའི་

ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་གྱི་དོན་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པའི་སྐབས་སུ་མཐར་གྱི་སྦྱོར་

212

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་ཅན་དུ་སྒོམ་པ་དེ་དེའི་སྒོམ་ཚུལ་
དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ན་རྟོགས་པའི་དངོས་པོ་ངེས་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་སོ་སོ་བ་དང་མཐའ་དག་ཏུ་རྣམ་པར་སྒོམ་པའི་དོན་གཞུང་
སྲོང་བར་བྱེད་པའི་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་རྣམ་པ་

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞུང་དོན་ནི། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་ཆོས་ཅན། དུ་མར་ཡོད་དེ། བཅུ་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

སྐབས་བསྡུ་བ།

༈ གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་
པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་

གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་དྲུག་པའི་དཀའ་བའི་གནད་ལེགས་
པར་བཤད་བའོ།།

213

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བདུན་

༄༅། །བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་
དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་
བའི་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་
བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་
སྐབས་བདུན་པའི་སྤྱི་དོན་བཞུགས་སོ། །
སྐབས་བདུན་པ།

འབྲེལ་བརྗོད་པའི་མཚམས་སྦྱར།

༈ གཉིས་པ་བརྟན་པའི་འབྲས་བུ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཤད་པ་ལ།
འབྲེལ་བརྗོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། སྐད་ཅིག་མ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། སྐབས་བསྡུ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། མཐར་གྱིས་པ། སྐད་ཅིག་གཅིག་མངོན་
རྫོགས་བྱང་ཆུབ། །ཅེས་འཆད་ན། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་གྱི་རྗེས་སུ་སྐད་
ཅིག་སྦྱོར་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་ཉམས་སུ་

214

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བླངས་པས། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་འཆད་པ་ལ། མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་སྒོམ་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་དག་ཉིད་སྐད་ཅིག་མ་
གཅིག་གིས་སྒོམ་པས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས།

སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་ལ། འོ་ན་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་
ཆོས་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལ་ཡང་བཞིར་ཡོད་དེ། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ་ལྡོག་པས་ཕྱེ་བ་བཞིར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཡང་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་པས། ཞེས་གསུངས། འོ་ན་བཞི་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཡང་ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སྐད་ཅིག་

མ་དང་། ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྐད་
ཅིག་སྦྱོར་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་

215

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བདུན་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བཅུ་གསུམ་པའི་

སྐབས་སུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཕྱིན་དྲུག་མི་དམིགས་

པར་བསྒོམས་པར་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་། ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཅིག་
གིས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལགས། ཞེས་པ་ནས། ཇི་ལྟར་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལགས། ཞེས་
པའི་བར་གྱིས་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་སྤྱིར་བསྟན་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་སྦྱིན་པ་གང་
ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་དེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་ལས་གཞན་དུ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་
མཚན་མ་མེད་པ་ལ་མཚན་མ་དང་བྲལ་པའི་སེམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་
འཛིན་གྱིས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་
པའི་བར་གྱིས་དང་པོ་དེ་བསྟན་ནས། གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར། དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཞིའི་ནང་

216

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནས་དང་པོར་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟོགས་
པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་

སྐད་ཅིག་སྦྱོར་འཆད་དོ། །ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དང་པོ་རྣམ་
པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་
མ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེ་མཚོན་པའི་དཔེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་
པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དེ་སྟོན་པ་ལ། སྦྱིན་པ་ལ་
སོགས་རེ་རེས་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་

ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ལུགས་ལས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད། །དངོས་གཅིག་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད། །

དངོས་ཀུན་དངོས་པོ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད། །གང་གིས་དངོས་གཅིག་

དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་པ། །དེ་ཡིས་དངོས་ཀུན་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མཐོང་།།
ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མང་པོས་གཅིག་བསྡུས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་

ཟད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པར་
བྱ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པོ་དངོས་པོ་སོ་སོར་ངེས་པར་འཛིན་

217

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བདུན་

པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་
དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་བར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་ཐུབ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་ནི་སྐད་
ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའོ། །ཞེས་བྱ་
བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་བ། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཟག་མེད་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་གཅིག་དམིགས་པ་ན་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཟག་མེད་
ཐམས་ཅད་ཡུལ་དུ་བསྡུས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་དུ་འཇིག་རྟེན་ལ་
གྲགས་པའི་དཔེས་སྟོན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པ་ལ། ཡང་ཇི་ལྟར་ན་ཟག་

པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་དམིགས་ན་ཟག་པ་མེད་པ་ཐམས་ཅད་
བསྡུས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་དཔེས། ཞེས་གསུངས། གཉིས་

པ་དཔེ་དངོས་སྟོན་པ་ལ། ཇི་ལྟར་སྐྱེས་བུས་ཟོ་ཆུན་རྒྱུད། །ཅེས་
སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུས་རྡོག་ཐབས་གཅིག་གིས་བསྐྱོད་ན་བཟོ་བོ་
མཁས་པས་སྔོན་བཟོ་ལེགས་པར་བྱས་པའི་མཐུས་ཟོ་ཆུན་གྱི་རྒྱུད་
ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུས་གཅིག་ཏུ་འགུལ་བ་དེ་བཞིན་དུ། སྔོན་གྱི་
སྨོན་ལམ་གྱི་འཕེན་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་མཐུས་སྐད་ཅིག་
མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་དམིགས་ན་

218

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
རིགས་མཐུན་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་
བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་
གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་
པའི་ཚེ་མཚན་མ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་གནས་ནས་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་པ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཡང་དག་
པའམ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་གང་ཡང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་པ་མེད་དོ། །གཟུགས་ཡང་དག་པའམ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ། །ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ།། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་པོ་བསྟན་ནས་
གཉིས་པ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་
ནས་རྟོགས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱོར་བ་འཆད་དོ། །ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་དང་པོ་
བསྟན་ནས་གཉིས་པ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་

219

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བདུན་

ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མཚན་
ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ།
ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གང་ཚེ་
ཆོས་དཀར་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི།

དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། གང་གི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔས་གཉེན་པོ་བསྒོམས་པས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་
ཅད་དང་བྲལ་བས་ན་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཕྱོགས་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་

ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་སྟོན་གའི་

ཟླ་བའི་འོད་བཞིན་དུ་དཀར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་སྐད་ཅིག་
མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་གྱུར་པའི་

ཟག་པ་མེད་པ་རྣམས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་
ཆུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་དབྱེར་མ་མཆིས་ཤིང་མཚན་མ་

220

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མ་མཆིས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ལགས་ན་ཇི་ལྟར་

ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། བཟོད་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ དང་། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྒོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུའི་ཉེ་བར་
ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་གནས་ཤིང་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་ངོ༌། །
ཚུལ་ཁྲིམས་སྲུང་ངོ་། །བཟོད་པ་སྒོམ་མོ། །བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་མོ། །
ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་མོ། །ཤེས་རབ་སྒོམ་མོ། །ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲ་བརྙན་ལྟ་བུ་དང་། མིག་ཡོར་ལྟ་བུ་དང་། སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་

དང་། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་། སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུར་ཡོངས་སུ་ཤེས་སོ། །ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་བ། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་གསུམ་
ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གཉིས་པ་བསྟན་ནས་སྐད་
ཅིག་སྦྱོར་གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་
མ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་
གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱོར་བ་འཆད་དོ།།
ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་གཉིས་པ་བསྟན་ནས་གསུམ་པ་མཚན་

221

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བདུན་ཉིད་མེད་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་

ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ།
ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པའི་སྒོ་ནས་མཚན་
ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་སྟོན་པ་ལ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་སྤྱོད་པ་
ཡིས། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། སྔོན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་གོམས་པས་ཚོགས་གཉིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱས་ནས་རྟོགས་པའི་

གནས་སྐབས་ན་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྨི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་བསྒྲུབས་པས་གནས་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ངེས་པར་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ནས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ནི་མཚན་ཉིད་མེད་པའོ་ཞེས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ངོ་བོའི་ཆོས་རྣམས་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་

དུ་ཤེས་པས་ན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། མདོ་དང་།
བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་ན་ཆོས་

222

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡོངས་སུ་
བཙལ་བ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་རྨི་ལམ་མི་མཐོང་། རྨི་
ལམ་མཐོང་བ་ཡང་མི་མཐོང་། ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་མཚན་མ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གསུམ་པ་བསྟན་
ནས་བཞི་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་
ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པའི་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་འཆད་དོ། །ཞེས་མཚམས་
སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་གསུམ་པ་བསྟན་ནས་བཞི་པ་གཉིས་སུ་མེད་
པའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་མ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་

ཀྱི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་

ལ། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པར། རྨི་ལམ་དང་ནི་དེ་མཐོང་ཉིད། །ཅེས་
སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་
ལ། ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་བར་ཆད་མེད་པར་གཉིས་སུ་སྣང་བ་སྤོང་
བ་ལ་གོམས་པ་ངང་དུ་གྱུར་པས་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་བག་ཆགས་
དྲུང་ཕྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་གི་ཚེ་གཟུང་བ་དང་

223

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བདུན་

འཛིན་པའི་ཚུལ་དུ་རྨི་ལམ་ལ་གཟུང་བ་དང་རྨི་ལམ་མཐོང་བ་ལ་

འཛིན་པར་མི་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཉིས་སུ་མེད་
པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ནས་རྟོགས་པས་ན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་
པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དུ་མར་ཡོད་དེ།
ཁྱོད་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། རྣམ་པར་
སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་
དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་

རྣམས་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་

སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་
ཅིག་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་
རིགས་རྣམས་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་
ནུས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་

སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་
སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་

224

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། གཉིས་

སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་རྣམས་མི་འཐད་

དེ། དེ་འདྲའི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་
མཐར་ཐུག་དེ། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། རྣམ་པར་
སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་
ཅིག་སྦྱོར་དང་། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། གཉིས་

སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་བཞི་ཡོད། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་
མའི་ཐུང་མཐའ་གཅིག་ལ་ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་

ཆོས་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཆོས་

ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་
སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་
རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་དེ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་
ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་གཅིག་ལ་ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཆོས་

གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཆོས་ཐམས་

ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་
དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་

འབྱོར་མཐར་ཐུག་དེ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་

225

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བདུན་

དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་
གཉེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་
མཐར་ཐུག་དེ། གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་

སྒོ་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་

སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་དེ། བཞི་པའི་མཚན་ཉིད།
རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་
པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་
པའི་ཡེ་ཤེས་དམིགས་པར་བྱ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པོ་སྟེ། རེ་
རེའི་ངོ་བོ་ཡུལ་དུ་བྱས་པས་ཀྱང་སྦྱིན་སོགས་ནས་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་
ཅུའི་བར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་

སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།
བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་ཐུང་མཐའ་གཅིག་ལ་ཟག་

མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་
དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་
བྱེད་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྔོན་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་
དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་གྱུར་ཅིག་

226

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཅེས་སྨོན་ལམ་བཏབ་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་དོན་གྲུབ་ཅིང་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྔོན་བཟོ་བོ་
མཁས་པས་ཟོ་ཆུན་གྱི་འཁོར་ལོ་ལེགས་པར་བཅོས་པ་དེ་སྐྱེས་བུའི་

རྩོལ་བས་རྡོག་ཐབས་ཀྱིས་བསྐྱོད་པ་ན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་འཁོར་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་
ཅན། རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་
ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་རང་རྒྱུད་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་གནས་
སྐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་རྟོགས་པའི་

སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།
མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་
མ་གཅིག་ལ་ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མཚན་ཉིད་

མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་
མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་
ཅིག་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་
འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པ་
དང་ཡིན་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། ཚིག་གསལ་ལས། རྣམ་པར་སྨིན་པ་
ནི་གསུམ་སྟེ། ས་དང་པོ་ལ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་དང་། ས་

227

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བདུན་

བརྒྱད་པ་ལ་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཅིང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་རྣམ་པར་སྨིན་པའོ། །རྣམ་པར་
སྨིན་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་མཐོང་ལམ་མ་སྐྱེས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་
གྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཇི་སྙེད་པའོ། །ཟག་མེད་ནི་དེ་དག་ཟག་མེད་
མ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནི་ཟག་མེད་ཡིན་ཏེ། བྱིས་པས་
བྱང་ཆུབ་མི་ཤེས་ཀྱང་། །དེ་ཉིད་དེ་ལ་རབ་ཏུ་གནས། །ཞེས་པ་ལྟར་
རོ། །ཞེས་འཆད། རྟོགས་དཀར། ཕྱི་རོལ་གྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་མངོན་
པར་འདུ་མ་བྱས་པ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། འཚང་རྒྱ་བའི་
འབྲས་བུ་སྟེར་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་ཤིང་རབ་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་རྣམ་
པར་སྨིན་པའི་དོན་དུ་བཤད། མཁས་པ་སྔ་མ་རྣམས་ས་དང་པོ་ནས་
བདུན་པའི་བར་འབད་རྩོལ་ལ་ལྟོས་པས་རྣམ་པར་མ་སྨིན་པ་དང་།
ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ནི་དེ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འབྱུང་བས་རྣམ་པར་
སྨིན་པའོ། །ཞེས་འཆད། རེ་ཞིག་ལུགས་དང་པོ་མི་འཐད་དེ། ཆོས་
ཉིད་ལ་བྱེད་ན་ཆོས་ཉིད་ལ་དབྱེར་མེད་པས་ས་དང་པོ་བཞག་
དགོས་ལ། ཆོས་ཅན་ལ་བྱེད་ན་རྣམ་པར་མ་སྨིན་པ་ལ་ཟག་མེད་མི་
འཐད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསེར་ཕྲེང་ལས་བཤད། ལུགས་གཉིས་པ་
ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་དང་པོའི་ཟག་མེད་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་
སྨིན་པའི་དོན་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྨྲ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་

228

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྟར་ན་ཡང་མི་འཐད་དེ། མདོ་འགྲེལ་རྣམས་སུ་མཚན་དཔེ་དང་
སྟོབས་དང་མ་འདྲེས་པ་རྣམས་འཆད་པས། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་
ལ་མི་འགྲིག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་འདི་བཞི་ལྡོག་པ་ཐ་
དད་པ་ཙམ་ཡིན་པས། ཡུལ་ཅན་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཡིན་མིན་མི་རུང་
བས་ཡུལ་ལ་བྱ་ཞིང་། དེ་ཡང་གཅིག་གི་ཡུལ་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་ཡིན་

པས་མདོ་བསྟན་བཅོས་ནས་བསྟན་ཚོད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་
པ་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་སྟེ། དང་པོའི་
ཡུལ་ནི་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ནུས་པ་མཐར་ཐུག་པ་མ་སྨིན་པ་དང་ཕྱི་མའི་
ཡུལ་ནི་རང་གི་རྒྱུད་ལ་དེ་ལྟར་སྐྱེས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ལེགས་པར་བཤད་པ་གསེར་གྱི་
ཕྲེང་བ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག། རྒྱུན་མཐའི་སྦྱོར་བའི་ལམ་

དེ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་མིན་ཞེས་ཟེར་ན། དེ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། མཁྱེན་
གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་

སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། དེ་ཡང་
རྒྱུན་མཐའི་སྦྱོར་བའི་ཚེ་ཡིན་གྱི་རྒྱུན་གྱི་མཐའ་མའི་ཚེ་ཆོས་ཉིད་
ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའོ། །དེ་ལ། ཇི་ལྟར་སྐྱེས་བུས་ཟོ་ཆུན་རྒྱུད། །
ཅེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

229

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བདུན་

སྐབས་བསྡུ་བ།

༈ གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་
པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་

གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་བདུན་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པའོ། །

230

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

༄༅། །བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་
དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་
བའི་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་
བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་
སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་དོན་བཞུགས་སོ། །

སྐབས་བརྒྱད་པ།

འབྲེལ་བརྗོད་པའི་མཚམས་སྦྱར།

༈ གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར། ཆོས་སྐུ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད། སྐབས་བསྡུ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།
སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་འོག་ཏུ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་
པའི་སྦྱོར་བ་རྣམ་པར་བསྒོམས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་འབྲས་

231

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདབུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་
གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མདོའི་འབྲེལ་གྱི་དབང་དུ་
བྱས་ན། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཞི་པའི་སྐབས་སུ་མདོ་ལས། བྱང་སེམས་
ཀྱིས་མཚན་མ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡུམ་ལ་བསླབ་པར་བྱ་བར་གསུངས་ནས་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་བསླབ་པར་གསུངས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་
གསུངས། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འབྲེལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། སྐད་ཅིག་གཅིག་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་
དང་། ཞེས་བཤད་ན། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་
འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བསྒོམས་པས་
འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
བྱང་ཆུབ་པ་རྣམ་པར་བསྒོམས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་ཆོས་

ཀྱི་སྐུར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས།

232

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་ནི། འོ་ན། སྐབས་བརྒྱད་པ་འདིར་འབྲས་བུ་

ཆོས་སྐུ་དེ་རྒྱས་པར་འཆད་ན་འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ།

བྱེད་པ་པོ་སྐུའི་རང་བཞིན་བཤད་པ་དང་། བྱ་བ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རང་
བཞིན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུའི་རང་བཞིན་བཤད་པ་
དང་བཞི་ལས། དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །

ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚོད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། བཞི་
པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གང་གིས་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་པར། །ཞེས་སོགས་
གསུངས། གཉིས་པ་བྱ་བ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོན་པ་ལ། དེ་
བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདིའི། །ཞེས་སོགས་གསུངས།

233

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདངོ་བོ་ཉིད་སྐུ།

༈ འོ་ན། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ངོ་བོ་
ཉིད་སྐུ་དེ་འཆད་ན་འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། གོང་དུ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཞི་པའི་སྐབས་སུ། རབ་འབྱོར་
དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་མཚན་མ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ནས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་
གཞན་ཡང་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་དང་མི་ལྡན་པ་དངོས་པོ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་
པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་དག་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་མཚན་ཉིད་གཅིག་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ་
མཚན་ཉིད་མེད་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ།

234

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། རྩ་བས་བསྟན་ཚུལ་དང་། འགྲེལ་པས་བཤད་ཚུལ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མདོ་དེའི་དོན་འགྲེལ་པའི་སྒོ་ནས་སྐུ་དང་པོ་
ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་འཆད་པ་ལ། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་སོགས་
ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་གྱི་སྒོ་ནས་
འཆད་པ་ལ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་
པ་བཞི་ཡིན་པས། དང་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ། ཞེས་གསུངས། ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་ཞེས་སོགས་གསུངས། བརྒལ་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ཡང་། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །

ཞེས་པས་ཁྱད་གཞི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་བསྟན་ནས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་
སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ནི། ཞེས་གསུངས། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག །ཐོབ་འགྱུར། ཞེས་པས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་ལྡན་པའི་ཁྱད་པར་དེ་བསྟན་ནས།
དེའི་དོན་འགྲེལ་པ་ལ། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པའི། ཞེས་གསུངས། རྣམ་ཀུན་རྣམ་

235

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདདག་པ། །ཞེས་པས། དེའི་བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་དེ་བསྟན་ནས། དེའི་
དོན་འགྲེལ་པ་ལ། དྲི་མ་རྣམས་གློ་བུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་རྣམ་པར་དག་ཅིང་། ཞེས་གསུངས། དེ་དག་རང་བཞིན་

མཚན་ཉིད་ཅན། །ཞེས་པས། དེའི་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དེ་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འགྲེལ་པ་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་
གྱུར་པ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་
ངོ་བོ་ཉིད་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་སྒྲ་དོན་དེ་
སྟོན་པ་ལ། བཅོས་མ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་ཞེས་གསུངས། ངོ་བོ་
ཉིད་སྐུ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པ་དེ་འཆད་པ་ལ། འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ལམ་གྱིས་འཐོབ་ཀྱི། ཞེས་གསུངས། ཐོབ་ཚུལ་དེ་འཆད་
པ་ལ། བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རྟོགས་པས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་
ཆུབ་པ་རྣམ་པར་བསྒོམས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་

སྐུར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པའི་སྐབས་
སུ། མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། ཁ་ཅིག སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་རྗེས་སུ་ཆོས་སྐུ་
འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་སྐུ་དེ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བསྒོམས་
སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཆོས་སྐུ་ལ་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། ངོ་བོ་

236

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཉིད་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། ལོངས་སྐུ་དེ་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་
སྦྱོར་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། གཙོ་བོར་རང་ཐོབ་
བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་ཐལ། ཆོས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཙོ་
བོར་རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་སྟེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ།།
བསོད་ནམས་ཚོགས་ལས་འཁྲུངས་པ་སྟེ། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དེ་མདོར་བསྡུས་ན། །རྒྱལ་པོ་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་ལས་འཁྲུངས། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། གཙོ་བོར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཙོ་བོར་རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་ཚོགས་གཉིས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ཆོས་ཅན། གཙོ་བོར་རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་

237

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཚོགས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཙོ་བོར་རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། གཙོ་བོར་དེར་གྱུར་པའི་ཚོགས་གཉིས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་
ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པར་ཐལ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་
པ་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག དེ་དེར་ཐལ།
དེ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་
པར་ཐལ། བདག་མེད་གཉིས་ཀ་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་

ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཁོ་ན་རེ། ལོངས་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཆོས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་

ཆོས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འབྲས་བུ་འགྲུབ་པའི་དུས་

མཚམས་ལ། ཁ་ཅིག བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པས་ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་
གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་
ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དུས་མཉམ་ཟེར་ན། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བས་ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་

238

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་
དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་དེས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་
དེ་མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་རྒྱུན་
མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཁོ་ན་རེ། སློབ་ལམ་ན་བློ་གཅིག་གིས་བདེན་གཉིས་དུས་གཅིག་ཅར་

དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ན་གང་ཟག་གཅིག་
གིས་བདེན་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་
ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་རྣམ་མཁྱེན་ཡོད་དེ། སྙིང་པོའི་
རྒྱན་ལས། དེ་ནས་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་
པའི་ཚེ་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་ནས་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་
བཞིན་སོང་བ་དེའི་གཟིགས་ངོར་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་
ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་

དེའི་ཚེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཇི་ལྟ་བ་རྟོག་པའི་

རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གཟིགས་པའི་གཟིགས་

ངོར་ཕུང་པོ་ལྔ་གཟིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་

239

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདནུས་ཏེ། མདོ་སྡུད་པར། གཟུགས་རྣམས་མི་མཐོང་ཚོར་བ་དག་ཀྱང་

མི་མཐོང་ཞིང་། །འདུ་ཤེས་མཐོང་བ་མེད་ལ་སེམས་ཡིད་མཐོང་བ་མེད། །གང་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་དང་སེམས་ཡིད་མཐོང་མེད་པ། །འདི་
ནི་ཆོས་མཐོང་ཡིན་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་
གྱིས་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་ཇི་སྙེད་པ་མ་གཟིགས་

པར་ཐལ། དེས་ཕུང་སོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གཟིགས་པའི་

གཟིགས་ངོར་ཕུང་སོགས་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕུང་སོགས་
ཀྱི་གནས་ལུགས་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་འགྲེལ་ལས། དངོས་
པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་མ་རེག་པར་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་
མཛད་པ་དེ་ཉིད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པས་དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་དང་། མདོ་ལས། མ་མཐོང་བ་ནི་མཐོང་བ་དམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་
གྱིས་ཇི་སྙེད་པ་མ་གཟིགས་པར་ཐལ། དེས་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་

གཟིགས་ངོར་ཇི་སྙེད་པ་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་
རེ། ཁྱོད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཇི་ལྟ་བ་
རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་
ཁྱོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ།

240

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེས་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་ཇི་སྙེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། ཡོད་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་ནི་རྟག་ཏུ་དེ་བཞིན་
ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ལ། དེའི་གཟིགས་པའི་ངོ་བོར་མ་
གྲུབ་པའི་དོན་ནོ་ཞེ་ན་དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་
ཉིད་གཟིགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་
ཉིད་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་མ་གཟིགས་
པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་
པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་དེ་གཉིས་གཟིགས་པ་ལུང་དེའི་དོན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པས་སྐུ་བཞི་པོ་
རིམ་ཅན་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་དང་པོར་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་

དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་གཉིས་མངོན་དུ་བྱེད། དེ་རྗེས་ལོངས་སྐུ་དང་སྤྲུལ་སྐུ་གཉིས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་གཟུགས་སྐུ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་མཐར་ཕྱིན་ནས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མཐར་མ་ཕྱིན་པའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་

241

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཔའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་ཆོས་སྐུ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་གཟུགས་སྐུ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་ཀ་གྲུབ་སྟེ།
རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། དགེ་བ་འདི་ཡིས་སྐྱེ་བོ་ཀུན། །ཞེས་
སོགས་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྣམ་བཤད་ལས། སོགས་སྒྲས་ཆོས་སྐུས་ལོངས་སྐུའི་བདག་རྐྱེན་དང་། ལོངས་སྐུས་
སྤྲུལ་སྐུའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པར་སྡུད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་

པར་ཐལ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པས་སྐུ་བཞི་རིམ་ཅན་དུ་མངོན་
དུ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཆོས་སྐུས་རང་འབྲས་ལོངས་
སྐུའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པ་དང་། ལོངས་སྐུས་རང་འབྲས་སྤྲུལ་སྐུའི་

བདག་རྐྱེན་བྱེད་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྙིང་

པོའི་རྒྱན་ལས། ལོངས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་ནས་མཛད་པ་བཅུ་
གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་

སྐུ་དེའི་ཚེ་ཚོགས་པ་གཅིག་ཏུ་མེད་ཀྱང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་

ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱང་
སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པས་ལོངས་སྐུ་དང་སྤྲུལ་སྐུ་གཉིས་རིམ་བཞིན་

242

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།
ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྲུལ་པ་པོའི་སངས་རྒྱས་

འཕགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་
ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པ་ཡང་དེ་སྤྲུལ་པ་པོ་མ་ཡིན། ལོངས་སྐུ་དེ་ཡང་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ།
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དེ་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། བྱེ་
བྲག་སྨྲ་བས་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་སྤྲུལ་པ་པོའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་

པ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་དེ་སྤྲུལ་སྐུར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག དེར་ཐལ། དེ་སྤྲུལ་སྐུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་རྒྱལ་པོ་གཞོན་ནུ་དོན་གྲུབ་སྲིད་པ་ཐ་མ་
པའི་གང་ཟག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པ་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་གསར་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ། དེའི་
སྤྲུལ་པ་འདོད་ཁམས་ན་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སངས་རྒྱས་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་
གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེའི་ཚེ་དེ་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་སངས་རྒྱས་
པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག དེའི་ཚེ་ན་དེ་འདོད་ཁམས་ན་ཡོད་པའི་

243

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་ཚེ་དེ་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་སངས་རྒྱས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ།
དེ་ཡོད་དེ་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བྱང་
སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པའི་སྤྲུལ་པར་གྱུར་པའི་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་
གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཏུ་སྤྲུལ་
པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རི་དྭགས་
རུ་རུར་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་པ་དེ། རི་དྭགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ།

བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པ་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་དུ་སྤྲུལ་པའི་གང་ཟག་

དེ་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་
དུད་འགྲོའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་

ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་ཆུ་དང་ཟམ་པ་དང་གྲོང་ཁྱེར་སོགས་སུ་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་
པ་དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཆུ་དང་ཟམ་པ་སོགས་སུ་འདོད་
རིགས་པར་ཐལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་རྣམས་སུ་སྤྲུལ་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་
པ་དཔག་མེད་པ། །སྤྲུལ་པའི་སྐུར་ནི་འདོད་པ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། མཁས་པའི་དབང་པོ་ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེས་སངས་

244

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པར་གྱུར་པའི་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་ཡིན་
པས་ཁྱབ་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། བྱང་སེམས་རྒྱུན་
མཐའ་པ་ཆུ་དང་ཟམ་པ་སོགས་སུ་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་པ་དེ་བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆུ་དང་ཟམ་པ་
སོགས་སུ་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་པ་དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མི་མཚུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། དབུ་མ་འཇུག་པར། བ་སྤུའི་ཁུང་བུར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས། །ལྷན་ཅིག་

རྫོགས་སངས་རྒྱས་སྐུ་གྲངས་འདས་དང་། །དེ་བཞིན་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་
མི་དག་ཀྱང་། །སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་ནི་སྟོན་པར་ནུས། །ཞེས་
གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་ནས་རང་གི་
བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་རེ་རེར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་འཁོར་བྱང་
སེམས་གྲངས་ལས་འདས་པས་བསྐོར་བ་རེ་རེ་སྤྲུལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུར་སྤྲུལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་སྤྲུལ་པར་གྱུར་པའི་རྫོགས་པའི་སངས་

རྒྱས་ཡོད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེ་བཞིན་

དུ། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་དུད་འགྲོར་སྤྲུལ་པ་སོགས་རིགས་

འགྲེའོ། །

245

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱད

༈ རང་ལུགས་ལ། འབྲས་བུ་འགྲུབ་པའི་དུས་མཚམས་
བཤད་པ་དང་། སྐུའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། བཤད་བྱའི་ལུང་འགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་ཏུ་མཉམ་
པར་བཞག་བཞིན་པ་ན། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་དེའི་ཚེ་མཉམ་
གཞག་དེའི་གཟིགས་ངོ་ན་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པའི་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
མི་འཆར་ཏེ། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་དྲི་མ་ཟད་པར་
མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་དེའི་ཚེ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་པོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིགས་མ་ལུས་པ་
ཐོབ་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་སྐད་ཅིག་གཉིས་

པ་ལ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་ལ་གཉིས་སྣང་

ནུབ་ནས་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་ཏུ་སོང་བ་དེའི་གཟིགས་པའི་ངོར་ཤེས་བྱ་
ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་ལྟར་མངོན་
སུམ་དུ་གཟིགས་པ་དེའི་ཚེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པ་དང་། ཡང་
དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའ་ལ་གནས་པའི་ཚེ་

246

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་སྐུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་ཆོས་སྐུ་ཐོབ་
པའི་ཚེ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་དང་། ཡོན་ཏན་ལྔ་ལྡན་དང་། ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་འགྲུབ་ལ། ལོངས་སྐུས་བདག་
རྐྱེན་བྱས་ནས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེའི་ཚེ་ཚོགས་པ་གཅིག་ཏུ་མེད་
ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་ལོངས་
སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་

ལས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་དུ་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ནི། ལམ་ལ་བསླབས་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་

ཐུགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་ལ། དེ་དངོས་སུ་ཐོབ་པའི་རྟེན་ཅན་
ནི་བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པ་ཡིན་གྱི། དེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་མཐར་ཐུགས་པ་དེ་གནས་འོག་མིན་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པར། འོག་མིན་དུ་ནི་གང་གི་དོན་དུ་འབད་
གྱུར་གོ་འཕང་མཆོག་ཞི་བ། །ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐར་ཐུག་མཚུངས་པ་མེད་པ་དེ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྙེས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
འོ་ན་སྐབས་འདིའི་འོག་མིན་དེ་གང་ལ་བྱེད་ཟེར་ན། ཁ་ཅིག གནས་

གཙང་ལྔའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འོག་མིན་ལ་བྱེད་ཟེར་བ་མི་འཐད་

དེ། དེ་ལང་གཤེགས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྔགས་བླ་མེད་

247

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་དེས་འཛམ་
བུའི་གླིང་པའི་མིའི་རྟེན་ལ་ལོངས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱེད་པས་དེ་གང་དུ་
སངས་རྒྱས་པའི་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་གནས་དེ་འོག་མིན་ཡིན། ཞེས་
སྨྲ་བ་མི་འཐད་དེ། སྔགས་བླ་མེད་ལ་དེ་འདྲའི་གང་ཟག་ཡོད་པར་བཤད་ཀྱང་སྐབས་འདིར་དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པ་གང་དུ་སངས་རྒྱ་བའི་ལོངས་སྐུའི་རྩ་བའི་

གནས་འོག་མིན་ནི། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་
ལས་གཞན་པའི་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་གནས་བཻཌཱུརྻའི་ས་གཞི་ལ་

གསེར་གྱིས་མིག་མང་རིས་སུ་བྲིས་པ་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འབྱོར་བ་ཕུན་
སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་ཞིང་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡན་ཆད་ཁོ་ན་བཞུགས་པའི་གནས་གཅིག་ལ་བྱེད་པར་ཕལ་ཆེན་ལས་
གསུངས་ལ་རང་ལུགས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ཏེ། ལང་གཤེགས་ལས། གཙང་མའི་གནས་ལྔ་སྤངས་པ་ཡི། །འོག་མིན་གནས་ནི་

ཉམས་དགའ་བ། །ཡང་དག་སངས་རྒྱས་དེར་སངས་རྒྱ། །སྤྲུལ་པ་པོ་
གཅིག་འདིར་སངས་རྒྱ། །ཞེས་དང་། འདོད་པ་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་དུ། །སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་སངས་མི་རྒྱ། །གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་འོག་མིན་དུ། །འདོད་ཆགས་བྲལ་ཁྱོད་མངོན་སངས་རྒྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པས་ཆོས་སྐུ་

248

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མངོན་དུ་བྱས་པའི་དུས་ཡོད་དེ། ས་བཅུའི་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་

མེད་ལམ་དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་དེས་དྲངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་
སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་ནས་ཆུ་ལ་ཆུ་

བཞག་པ་ལྟར་དུ་སོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་
པ་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་རློན་པ་བཞག་པ་ལྟར་གསལ་
སིང་ངེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དེའི་ཚེ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པས་ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པ། ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་
པ། ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པ། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་ལྟར་མཉམ་
པར་བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་དེའི་གཟིགས་ངོར་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་
པའི་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཆར་ཏེ། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་
ལམ་པ་དེས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་དྲི་མ་ཟད་པར་
མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་དེའི་ཚེ་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་དེས། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐའ་དག་གི་རིགས་ཏེ་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་

249

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདདང་། ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གཉིས་ཀའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་
ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མ་ལ་
གནས་པའི་ཚེ། རྒྱུན་མཐའ་པས་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་བྱང་

སེམས་ཀྱི་སྐུ་ཐོབ་ལ། རྒྱུན་མཐའ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་

པའི་ལམ་སྐྱེས་པའི་ཚེ། མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐུ་
དེའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་

སྐུར་གྱུར་ལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་དེ་ཡང་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་དང་ཡོན་ཏན་ལྔ་ལྡན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་གྱུར་
ཅིང་། རྒྱུན་མཐའ་པའི་སྤྲུལ་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དཔག་ཏུ་མེད་

པར་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྤྲུལ་སྐུར་གྱུར་པ་ཡིན་

ཏེ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པས་སྐུ་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་མཐའ་བ་དེ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་

ལོངས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་ནས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེའི་ཚེ་ཚོགས་
པ་གཅིག་ཏུ་མེད་དེ། དེའི་ཚེ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པའི་

ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་ཀྱང་། དེའི་སྤྲུལ་སྐུ་འགའ་ཞིག་དེ་དང་དུས་
མཉམ་དུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པ་འོག་མིན་དུ་

250

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལོངས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ། དེའི་སྤྲུལ་པ་འདོད་ཁམས་ན་བཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འདོད་ཁམས་སུ་སྤྲུལ་སྐུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྐུའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། ཁ་
ཅིག སྦྱོར་བཞི་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུགའབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་ལ་ཁ་ཅིག ལོངས་སྐུའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་

དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་ཏུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁ་དོག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀག་ནས། ཁོ་རང་གི་ལུགས་ལ། སྦྱོར་བཞི་

བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་དམིགས་པ། འབྲས་

བུ་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ལོངས་སྐུའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་ཡང་
མ་ཡིན། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
མ་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱས་སུ་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལོངས་སྐུའི་དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་གནག་ནག་པོ་
ཡིན་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་དམར་པོ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་

251

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཆོས་ཅན། ནག་པོ་མེད་ན་ཁྱོད་མེད་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། གཞན་ཡང་། ལོངས་སྐུའི་ལྤགས་པ་གསེར་མདོག་སེར་པོ་ཡིན་པར་ཐལ།

དེའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་དམར་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱལ་
བ་སྨན་གྱི་བླ་ལ་ལྤགས་པ་གསེར་མདོག་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། སྦྱོར་བཞིའི་སྔ་རོལ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྣམ་མཁྱེན་ཡང་ཆོས་ཅན།
མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་གཉིས་ཀ་

གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༈ རང་ལུགས་ལ། བྱེད་པ་པོ་སྐུའི་རང་བཞིན་དང་། བྱ་བ་
འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ངོ་བོ། །དབྱེ་བ།
སོ་སོའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ཤས་དུ་མ་འདུས་པའམ་ཚོགས་པ་མཐར་ཐུགས་པས་ན་སྐུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སཾ་སྐྲིཏའི་སྐད་ལ་སྐུའི་སྐད་དོད་ཀཱ་ཡ་ཞེས་པ་བསགས་པ་འམ་
འཚོགས་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་སྦྱོར་བཞི་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་

ཐུག འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ལ། གཉིས་སུ་

དབྱེ་བ། གསུམ་དུ་དབྱེ་བ། ལྔར་དབྱེ་བ། བཞིར་དབྱེ་བ་དང་བཞི་

ལས། དང་པོ་ནི། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ལ་དབྱེ་ན། རང་དོན་ཆོས་སྐུ་

252

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་། གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བར། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་འདིར། །བསོད་ནམས་ཚོགས་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ནི་མདོར་བསྡུས་ན། །རྒྱལ་པོ་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་ལས་འཁྲུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ལ། རང་དོན་ཆོས་སྐུ་དམ་པ་དང་། གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུ་དམ་པ་
གཉིས་སུ་ཡང་ཡོད་དེ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པར། དགེ་བ་འདི་ཡིས་སྐྱེ་
བོ་ཀུན། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་བསགས་ཏེ། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱུང་བའི། །དམ་པ་གཉིས་ནི་ཐོབ་པར་ཤོག །
ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ལ། རང་དོན་དོན་དམ་པའི་སྐུ་དང་།
གཞན་དོན་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐུ་གཉིས་སུ་ཡང་དབྱེར་ཡོད་དེ། རྒྱུད་
བླར། རང་དོན་གཞན་དོན་དོན་དམ་སྐུ་དང་ནི། །དེ་ལ་བརྟེན་པ་ཀུན་རྫོབ་སྐུ་ཉིད་དེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡང་དེ་ལ།
ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་དུ་ཡང་ཡོད་དེ། མདོ་སྡེའི་

རྒྱན་ལས། སྐུ་གསུམ་དག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །སྐུ་བསྡུས་པར་ནི་
ཤེས་བྱ་སྟེ། །སྐུ་གསུམ་དག་གིས་རང་བཞིན་གྱི། །དོན་འདི་རྟེན་དང་
བཅས་པར་བསྟན། །ཞེས་ལོངས་སྐུ་རང་དོན་སྤྲུལ་སྐུ་གཞན་དོན་གྱི་སྐུ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་།
རྒྱུད་བླར་ཡང་། དེ་དབྱེ་ཟབ་དང་རྒྱ་ཆེ་དང་། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་

253

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཡོན་ཏན་གྱི། །ཆོས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་རང་བཞིན་ལ། །སོགས་པའི་སྐུ་
གསུམ་དག་གིས་འཇུག ཅེས་དང་། ཉི་སྣང་ལས། ད་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་
བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ངོ་
བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང་། སྤྲུལ་པའི་སྐུའོ།།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་དེ་ལ། རང་དོན་ཆོས་སྐུ་དང་ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་དུ་ཡང་དབྱེར་ཡོད་དེ། རྒྱན་སྣང་ལས། ཡུམ་གྱི་བཤད་སྦྱར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བདག་གི་དགེ་བའི་ས་བོན་ལས། །རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྐུ་ནི་གསུམ་པོ་ངེས་པར་
ཐོབ་པར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ལ་ལྔར་གྲངས་ངེས་པར་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་བཞེད་དེ། ཚིག་
གསལ་ལས། ཡང་ཁ་ཅིག་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ལ་མངོན་
པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ས་བཅུ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་འབའ་ཞིག་གི་སྣང་བའི་ལམ་དུ་གྱུར་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་
པ་ཆེན་པོའི་སྐུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་
དང་། ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་པའི་སྣང་བའི་ལམ་

དུ་གྱུར་པ་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པར་བཏགས་པ་དང་།
སྤྲུལ་པའི་སྐུ་སྟེ་ལྔར་འདོད་དོ། །གཞན་དག་ནི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལ་རྣམ་
པར་སྨིན་པ་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བས་སྐུ་ལྔར་

254

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྟོན་པར་བཞེད་དོ། །ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྐུ་ཆེན་པོ། ལོངས་སྐུ་བཏགས་པ་བ། སྤྲུལ་སྐུ་སྟེ་ལྔ་དང་། ཡང་སྔ་མ་
གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ལོངས་སྐུ། རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྤྲུལ་སྐུ། རྣམ་པར་
སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་སྟེ་ལྔར་བཤད་ལ། རྟོགས་དཀར་ཡང་།
མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་ལས། སངས་རྒྱས་སྐུ་ལྔའི་བདག་
ཉིད་ཅན། །ཞེས་སྨོས་པ་དེ་ཡང་འཐད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་དབྱེ་བ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་།
སློབ་དཔོན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པས། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་དབྱེ་བ་གསུམ་དང་།
ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང་། སྤྲུལ་སྐུའོ། །ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་
སྒེག་པའི་རྡོ་རྗེས། ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་དང་། རྣམ་
པར་སྨིན་པ་དང་། སྤྲུལ་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

༈ བཞི་པ་ལ། བཞིར་བཞེད་པ་དང་། དེ་མི་བཞེད་པའི་
ལུགས་དགོད། འཐད་པའི་ཕྱོགས་བརྟག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱན་སྣང་

དང་འགྲེལ་པ་འདི་གཉིས་སུ་སྐབས་བརྒྱད་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་
གཙོ་བོའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ།

255

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་བཞིའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་།
དེ་ལྟར་སྐུ་དང་པོ་བསྟན་ནས་གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ། ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་གཞན་ནས་སྐུ་བཞིར་

གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་མི་འགལ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་།
དེ་དང་མཐུན་པར་རྟོགས་དཀའ་དང་། །ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་གསུངས། ཤེར་འབྱུང་དང་བུད་དྷ་ཤྲིས་ཀྱང་སྐུ་བཞིར་བཤད་ལ།
གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱིས་ཀྱང་སྐུ་གསུམ་དུ་འདོད་པ་བཀག་ནས་བཞིར་

བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེས་སྐབས་བརྒྱད་པའི་

དངོས་བསྟན་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་

སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་དུ་བཞེད་དེ། ཉི་སྣང་ལས། ད་ནི་ཆོས་

ཀྱི་སྐུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་རིག་པར་བྱ་

སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དང་མཐུན་པར་ཉི་ཁྲིའི་རྣམ་

འགྲེལ་ལས་བཤད་ཅིང་། སྙིང་པོ་མཆོག་ལས་ཀྱང་། མངོན་པར་
རྟོགས་པ་བརྒྱད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུའོ། །དེའི་དངོས་པོ་ཡང་རྣམ་པ་
བཞི་སྟེ། སྐུ་གསུམ་དང་མཛད་པའོ། །ཞེས་དང་། དེ་དང་མཐུན་པར་ཐུབ་དགོངས་སུ་ཡང་། དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བྱང་

ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་གཉིས་སུ་མེད་

256

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་སྟེ་བཞི་པའོ་ཞེས་གང་དུ་ཡང་
རྣམ་པར་བཞག་པ་མེད་ཀྱི། རྣམ་པར་བཞག་པ་དེ་ནི་སེང་གེ་བཟང་
པོའི་རང་དབང་ལས་སྟེ་སྤང་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། ལུགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་
འདི་ཉིད་རང་ལུགས་སུ་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་འོག་ཏུ་གྲངས་ངེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

༈ གསུམ་པ་ལ། སྐུ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུའོ། ། དང་པོ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་དང་
བཞི་ཡོད་པ་འོག་ཏུ་རང་རང་གི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །གཉིས་

པ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ། །དེའི་རྒྱུ། དེ་སྐུར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ། ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས། མེ་ལོང་
ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་

ཤེས། བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྔར་མཁས་པ་མང་པོས་གསུངས་ཀྱང་། འཕགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལས། ཤིན་ཏུ་འདུས་

པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ནི་རྣམ་པ་ལྔས་བསྡུས་ཏེ། ལྔ་གང་ཞེ་ན། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དང་།
མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། བྱ་

257

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདབ་ནན་ཏན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལྔར་གསུངས་པའི་དང་པོ་ལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། ཞེས་པ་མ་གཏོགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མིང་གིས་མ་གསུངས་པས་དང་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པར་

གསེར་འཕྲེང་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཕྱི་མ་བཞིར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་དང་མཐུན་པར་མདོ་སྡེའི་

རྒྱན་ལས་ཀྱང་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་མི་གཡོ་སྟེ།། ཡེ་ཤེས་གསུམ་ནི་དེ་ལ་བརྟེན། །མཉམ་པ་ཉིད་དང་སོ་སོར་
རྟོག ། བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ནི།

མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
དེ་དུས་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། མཉམ་
ཉིད་ཡེ་ཤེས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་བྱ་སྒྲུབ་ཡེ་ཤེས་གསུམ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟེན་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཁྱད་ཆོས་ལྔའི་
སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ང་ཡི་མེད། ། ཡོངས་སུ་མ་ཆད་རྟག་ཏུ་ལྡན། །ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་མ་རྨོངས་པ། །རྟག་ཏུ་དེ་ལ་མངོན་ཕྱོགས་མིན། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། མེ་ལོང་ལྟ་
བུའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་ལྔ་དང་ལྡན་ཏེ། ང་དང་ང་ཡི་བ་

དང་གཟུང་པ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ང་ཡི་

258

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཁྱད་པར། ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་

གྱི་སྒོ་ནས་རིས་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པའི་ཁྱད་པར། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
རྟག་ཏུ་ལྡན་པའི་ཁྱད་པར། རྟག་ཏུ་སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་བས་ཤེས་བྱ་
ཐམས་ཅད་ལ་མ་རྨོངས་པར་འཇུག་པའི་ཁྱད་པར། རྟག་ཏུ་ཡུལ་རེ་
རེ་བ་ཁོ་ན་ལ་མངོན་སུམ་དུ་ཕྱོགས་པ་མིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་རྣམས་
དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེའི་སྒྲ་དོན་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ཡེ་ཤེས་ཀུན་གྱི་
རྒྱུ་མཚན་ཕྱིར། །ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་ཆེན་པོ་འདྲ། །ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད། །ཡེ་ཤེས་གཟུགས་བརྙན་འབྱུང་ཕྱིར་
རོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཆེན་པོ་དང་འདྲ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་ཕྱི་མ་གསུམ་པོ་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་
མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་

སངས་རྒྱས་ཉིད་ཅེས་གདགས་སུ་རུང་སྟེ། དེའི་གདགས་གཞི་

མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། མེ་ལོང་ལྟ་བུ་ཞེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡེ་ཤེས་གཞན་གསུམ་གྱི་གཟུགས་བརྙན་
འབྱུང་བའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་དེ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། སྒོམ་པ་དག་པ་སེམས་ཅན་ལ། །མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འདོད། །མི་གནས་ཞི་བར་ཞུགས་པ་ནི། །མཉམ་ཉིད་ཡེ་

259

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཤེས་ཡིན་པར་འདོད། །དུས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་བྱམས་པ་དང་། །ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དག་དང་ལྡན། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། མཉམ་ཉིད་ཡེ་
ཤེས་ཆོས་ཅན། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་དུས་སུ་
བདག་གཞན་མཉམ་པ་ཉིད་བསྒོམས་པ་དྲི་མས་དག་པ་ལས་ཐོབ་
པའི་མཐར་ཐུག་པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ངོ་བོའི་
ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། སྲིད་ཞི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པར་ཞུགས་པའི་

མཐར་ཐུག་པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་
གྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། དུས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་བྱམས་པ་དང་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དག་དང་ལྡན་ཞིང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་མོས་པ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་སྔོ་སེར་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ནི་ངེས་
པར་སྟོན་པའི་ཕྱིར། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱི་
སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །

ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་རྟག་མི་ཐོགས། །ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་གཟུགས་རྣམས་
ཀྱི། །གཏེར་དང་འདྲ་བ་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་རྟག་ཏུ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་གཏེར་དང་འདྲ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་

260

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་སུ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་འབྱོར་པ་ཐམས་ཅད་སྟོན་པར་མཛད་ཅིང་། ཐེ་ཚོམ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆར་ཆེན་པོ་འབེབ་པར་མཛད་པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་བ་
སྒྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲ་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། བྱ་
བ་སྒྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཁམས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་སྣ་ཚོགས་ཞིང་། །

དཔག་མེད་བསམ་ཡས་སྤྲུལ་པ་ཡིས། །སེམས་ཅན་དོན་ཀུན་སྒྲུབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་སྣ་ཚོགས་ཞིང་གྲངས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྤྲུལ་པས་གདུལ་བྱ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་སེམས་ཅན་དོན་སྒྲུབ་
པའི་མཐར་ཐུག་པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེའི་རྒྱུ་
སྟོན་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། འཛིན་པའི་ཕྱིར་དང་སེམས་མཉམ་ཕྱིར། ། ཡང་དག་ཆོས་རབ་སྟོན་ཕྱིར་དང་། །བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །ཡེ་ཤེས་བཞི་པོ་ཡང་དག་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་བཞི་པོ་དེ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མེད་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། དམ་པའི་ཆོས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཛིན་པ་དང་། སེམས་མཉམ་པ་ཉིད་སྒོམ་པ་དང་། ཆོས་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་

261

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཔ་དང་། གདུལ་བྱའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་པས་ཡེ་ཤེས་བཞི་པོ་དེ་གོ་རིམ་

བཞིན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་བཞི་པོ་དེ་
ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་ཏེ། གནས་གྱུར་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་པོ་དང་དོན་ལྔ་པོ་ཀུན་ལ་འཇུག་པ་དང་། ལྔ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་བཅུ་
གཉིས་འབྱུང་བའི་འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་དབང་
པོ་ལྔ་ཟག་བཅས་རྣམས་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་བ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། དབང་པོ་ལྔ་ནི་
གཞན་གྱུར་ན། །དོན་ཀུན་འཇུག་དང་ཐམས་ཅད་ལ། །ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་། །འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ནི། །སྣ་མཆན་
ལས་བཤད་པ་ནི་མིག་གི་དབང་ཤེས་ལ་ཡང་ཕྱོགས་བཞི་སྟེང་འོག་
གི་ཡུལ་དྲུག་ལ་འཇུག་པའི་དབང་ཤེས་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་ནས་དྲུག་པོ་རེ་རེས་ཀྱང་ཕྱོགས་བཅུ་བཅུའི་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་སྟེ་ཡུལ་བཞི་པོ་དེ་ལ་
བཅུ་བཅུ་སྟེ་ཡུལ་བཞི་བཅུ་རེ་ལ་འཇུག་པས་བཞི་བཅུ་ཆེན་པོ་དྲུག་བསྡོམས་པས་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཞི་བཅུ་སྟེ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་
མཐོང་བ་མི་འདྲེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་

262

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ། རྣ་བ། སྣ། ལྕེ། ལུས་ཀྱི་
དབང་ཤེས་བཞི་ལ་ཡང་དྲུག་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་ནས་དྲུག་པོ་རེ་རེས་ཀྱང་
རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་བཅུ་བཅུའི་གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱ་བཞི་
དང་། གཟུགས་སྒྲ་རོ་རེག་བྱ་བཞི་དང་། གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རེག་བྱ་བཞི་དང་། གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་བཞི་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཇུག་པས་དེ་ལྟར་
ཕྱེ་བས་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་བཞི་བཅུ་པ་དྲུག་ཡོད་པས་སྔ་མ་དང་
བསྡོམས་པས་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། གླང་ཐང་པ་མཚན་སོ་གཉིས་དང་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུ་ལ་འདོད་ལ། འགའ་ཞིག་ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ལ་འདོད་
ལ། རྗེ་བཙུན་ཆ་པ་ན་རེ། དེ་ལྟར་གྲངས་ཀྱང་སུས་ཀྱང་མཐོང་བ་དང་རྟོགས་པ་མེད་ཅེས་འགྲེལ་བཤད་ལ་ཟུར་ཟ་མཛད་ཀྱང་། འགྲེལ་བཤད་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལེགས་ཤིང་། སྣ་མཆན་གྱིས་བཤད་པ་ཅུང་ཟད་མདོ་དང་མཐུན་པར་སྣང་ངོ། །སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན། དབང་པོ་ལྔའི་འབྱོར་བ་དང་མཐུན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་

ཡེ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་དྲི་མ་མེད་པ་ལ་འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ།
ཉོན་མོངས་པ་དང་བཅས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གནས་
གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་
ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཡིད་ནི་གནས་གཞན་གྱུར་པ་ན། །འབྱོར་དང་

263

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདམཐུན་སྤྱོད་མི་རྟོག་པའི། །ཡེ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་དྲི་མེད་པ། །འབྱོར་བ་
དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་
ཅན། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་ཟས་གོས་ལ་སོགས་པའི་ལོངས་
སྤྱོད་དག་སྟོན་པའི་བཅུད་དག་པ་དང་སྣོད་ཀྱི་ཞིང་དག་པ་ལ་འབྱོར་
པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དོན་ལྔ་དེར་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་དང་བཅས་པ་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དོན་བཅས་འཛིན་པ་གཞན་གྱུར་ན། །ཇི་ལྟར་འདོད་བཞིན་ལོངས་སྤྱོད་དང་། །བརྟན་ཕྱིར་ཞིང་ནི་དག་པ་ལ། །

འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྟག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་དང་འཕྲིན་ལས་

རྣམས་ཀུན་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ལ་འབྱོར་བ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་རྟོག་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྣམ་རྟོག་གཞན་དུ་གྱུར་ན་ནི། །དུས་

རྣམས་རྟག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་དང་། ལས་རྣམས་ཀུན་ལ་ཐོགས་མེད་ལ། ། འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲི་མ་མེད་པའི་གནས་ལ་ནི་གནས་ཤིང་
མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་
འགྱུར་ཏེ། ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་ཀུན་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་

264

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྟེན་ནི་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ན། སངས་རྒྱས་དྲི་མེད་
གནས་ལ་ནི། །མི་གནས་མྱ་ངན་འདས་པ་ཡི། །འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་
པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བར་གནས་པ་དང་། མོ་མཐོང་བའི་ཚེ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ལ་འབྱོར་བ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། འཁྲིག་
པའི་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཤེས་པ་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་
མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། འཁྲིག་པ་
གཞན་དུ་གྱུར་ན་ནི། །སངས་རྒྱས་བདེ་བར་གནས་པ་དང་། །མོ་
མཐོང་ཉོན་མོངས་མེད་པ་ལ། །འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། ནམ་མཁའ་མཛོད་ཆར་འབབ་པ་སོགས་ཀྱི་བསམ་པའི་དོན་འབྱོར་པ་དང་གཟུགས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་སྟེ་ཐོགས་མེད་དུ་འགྲོ་བ་ལ་འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ནམ་མཁའི་འདུ་ཤེས་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་
ཐུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ནམ་མཁའ་འདུ་

ཤེས་གཞན་གྱུར་ན། བསམ་པའི་དོན་ནི་འབྱོར་པ་དང་། །འགྲོ་
གཟུགས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལ། །འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཙནྟྲ་གོ་མིས། གང་ཡང་ཀུན་

265

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདགཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས། །མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གྱུར་པ། །ཞེས་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིད་གནས་གྱུར་པ། །མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་བརྗོད་
པར་བྱ། །སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཉིད་

དོ། །ཞེས་དང་། དབང་པོ་ལྔ་ཡི་རྣམ་ཤེས་གང་། །དེ་ནི་དོན་ཀུན་ཡོངས་འཛིན་ཕྱིར། །སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དོན་དུ་ནི། །བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་
ཙམ་ཉིད་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་འདི་བཞིན་དུ་བཤད་
པར་བྱའོ། །དེའི་ཚུལ་ནི། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་

ཏེ། ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་བཅས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གནས་གཞན་དུ་
གྱུར་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སོ་
སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་
ཤེས་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་ཤེས་ལྔ་ཆོས་ཅན། བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་དབང་ཤེས་
ལྔ་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

266

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་
ཅན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་ཏེ། གནས་གྱུར་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཆོས་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འགྱུར་

བར་ཐལ། དེ་ཟག་མེད་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་འགྱུར་པ་མེད་ཀྱང་གློ་བུར་དྲི་མས་དག་རུང་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་ལ་རྡུལ་མ་

ཞུགས་ཀྱང་གློ་བུར་གྱི་རྡུལ་དང་བྲལ་བ་དང་། གསེར་གྱི་རང་བཞིན་

ལ་གཡའ་མ་ཞུགས་ཀྱང་གློ་བུར་གྱི་གཡའ་དང་བྲལ་བ་དང་། ཆུའི་

རང་བཞིན་ལ་རྙོག་པ་མེད་ཀྱང་གློ་བུར་གྱི་རྙོག་པ་དང་བྲལ་བ་
བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། དེ་ནི་ནམ་མཁའ་ཆུ་

གསེར་ལྟར། །ཉོན་མོངས་པ་ལ་རྣམ་དག་འདོད། །ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

༈ གཉིས་པ་བྱ་བ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ། ཁ་
ཅིག སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ནར་ཡོད་ཀྱི་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་མེད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་
འཕྲིན་ལས་གསུམ་ག་ཡང་ཀུན་སློང་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་མི་ལྟོས་
པ་དང་། རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པར་བྱེད་

267

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཔར་དཔེའི་སྒོ་ནས་རྒྱུད་བླ་མར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

བརྒྱ་བྱིན་རྔ་སྤྲིན་ཚངས་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ལ་བྱ་བ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པའི་
འཕྲིན་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་གཉིས་སུ་འབྱེད་
མི་རིགས་པར་ཐལ། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་

ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཞན་ཡང་། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་
པའི་བསྟན་པ་ཇི་སྲིད་གནས་ཀྱི་བར་དུ་དེའི་འཕྲིན་ལས་གནས་པ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་

མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སླ། གཞན་ཡང་། དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདིའི། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
འཕྲིན་ལས་འཁོར་བ་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་རྒྱན་མི་འཆད་དུ་མི་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ལུང་རྟོགས་
ཀྱི་དམ་ཆོས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རོང་ཊཱིཀ་པ་ན་རེ། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་
ཤེས་པའི་ཆར་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་མེད་དེ། དག་
ལྡན་ལས། མཛད་པ་དང་མཛད་པ་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐ་མི་དད་པའི་

ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་རྣམ་པར་བཞག ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན།

268

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གདུལ་བྱ་ལམ་ལ་འགོད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་མེད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ལམ་ལ་བཀོད་ནས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་
པའི་ལམ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་
བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་གདུལ་
བྱ་ལམ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མི་མཛད་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་
ལུང་དེའི་དོན་ནི། བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་པའམ། ཆོས་སྐུ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ངོས་འཛིན་པའི་
དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྣང་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ནི་
ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས། སྐབས་བརྒྱད་པར་སྒྲུབ་པ་མི་

འཐད་དེ། དེར་ལམ་ལ་སློབ་པའི་བྱ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཞེས་པ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་ཡིན་ལ། བྱ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱང་བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་
པ་དང་། གདུལ་བྱ་ལ་ཡོད་པའི་ཐར་ལམ་སོགས་ནི་བྱ་བ་ཡུལ་ལ་

ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གདུལ་
བྱ་ལམ་དང་ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་འགོད་པ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་ལ།
བཀོད་པའི་ཆ་ནི་གདུལ་བྱ་ལ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། སྐྱེས་བུ་ཤིང་

གཤགས་པའི་རྩོལ་བ་ནི་སྐྱེས་བུ་ལ་ཡོད་ཅིང་། ཤིང་དུམ་བུ་དུམ་

བུར་གཤགས་པའི་ཆ་ཡུལ་ཤིང་ལ་ཡོད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

269

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདགདུལ་བྱ་ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་འགོད་པ་ནས་འབྲས་བུ་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པའི་བར་ཉེར་བདུན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སུ་བཤད་པ་
མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། བཀོད་པའི་ཆ་དང་

འགོད་པའི་ཐབས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཉེར་བདུན་ལ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། སྤྱི་དོན་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །ངག་དོན་ནི། སྐད་
ཅིག་སྦྱོར་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་འཐོབ་
པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་བཞིར་ཡོད་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཁ་ཅིག ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སངས་
རྒྱས་མ་ཡིན་ཟེར་ན། སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་

པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་
སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་
མཁྱེན་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། སྤངས་པ་
ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་བདེ་གཤེགས་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྒྱུ་སྤངས་ཡོན་ཏན་གསུམ་བདེར་གཤེགས། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །ཁོ་ན་

270

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཆོས་ཅན། མ་རིག་པའི་གཉིད་སངས་ཤིང་ཤེས་བྱ་
ལ་བློ་གྲོས་རྒྱས་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་
ཁྱབ་སྟེ། སྐམས་ལས་སྐྱེས་པའི་པདྨ་ཆོས་ཅན། མཚོ་ལས་སྐྱེས་
པར་ཐལ། མཚོ་སྐྱེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག གཞན་ཡང་།

སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན། ཤེས་རྒྱུད་ཉོན་མོངས་པས་གང་ཞིང་

ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་
པ་འགྲིག་གོ ཁ་ཅིག ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་འདུས་མ་བྱས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སློབ་
པའི་དུས་སུ་མེད་ཅིང་ཕྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དུས་སུ་ཡོད་པའི་རེས་འགའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རེས་འགའ་བའི་རྟག་པ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡུལ་དུས་འགའ་ཞིག་ན་མེད་ཅིང་ཡུལ་དུས་ལ་

ལར་ཡོད་པའི་རྟག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། ཁ་ཅིག དབྱིངས་
རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་སྤང་བྱ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད། ངོ་བོ་ཉིད་
སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཉིད་དུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་བདེན་པ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་

271

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཔ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགོག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སྐྱོན་
མེད་དེ། འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།
འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་

དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་
པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེན་བཞི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགྲ་བཅོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ། །ཁོ་ན་རེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་ན། དོན་
དམ་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ཆོས་ཉིད་ཡིན་

དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཉིད་

ཀྱི་ངོ་བོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་རང་བཞིན་
རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་
ཁ་ཅིག ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་ཡིན་པར་ཐལ།

དོན་དམ་པའི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་
ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁོ་ན་རེ། འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་བཅུ་

272

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དྲུག་ཏུ་འབྱེད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། འགོག་བདེན་ཡིན་ན་ཀུན་

རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འགོག་པའི་རྣམ་པའི་

ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ནང་དང་ཕྱི་དང་གཉིས་ཀའི་དངོས་པོ་རྣམ་པར་དག་
པས། ནང་དང་ཕྱི་དང་གཉིས་ཀའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་གསུམ་
དང་། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་
བའི་བྲལ་ཆ་ལ་འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་

ཤེས་དེ་ཁྱོད་ལ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་པའི་
ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། བདེན་གཉིས་ལས། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་ངོ་
བོའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེས་
རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་ཡིན་པར་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་འགོག་བདེན་མཐར་
ཐུག ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་
རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འགོག་བདེན་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཐལ་ལོ། ། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འགོག་བདེན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་

273

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤངས་པ་མཐར་ཕྱིན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པ་ཡིན་པར་

ཐལ། རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། སྤངས་རྟོགས་མཐར་ཕྱིན་
པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྒྲིབ་གཉིས་ཟད་པར་སྤངས་
པའི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྐུ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་སླའོ། །ཁ་ཅིག སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མ་ཡིན་ཟེར་ན།
དེ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གནས་
རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་སྟེ། རྒྱུད་བླར། འབའ་ཞིག་བག་ཆགས་བཅས་སྤངས་ཕྱིར། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་
ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་ཁྱབ་
པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། ལམ་སྒྲིག་ལས། ཐེག་དམན་

274

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་ནི་ཉན་ཐོས་འཕགས་པས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་

གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་འཕགས་
པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་སེམས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངོ་བོ་
ཉིད་སྐུ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་
ཡུལ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་ཡང་མ་ཡིན། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།
དེ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སེམས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་བདེན་སྟོང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སེམས་ཅན་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་བདེན་སྟོང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་
ལ་དེ་བདེན་གྲུབ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
ཡིན་ན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་

275

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཔའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན།

སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་སླ། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་བདེན་སྟོང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དབྱིངས་
མཐར་ཐུག ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན།
རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་། གློ་བུར་
རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སངས་
རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། དེའི་རྒྱུད་
ཀྱི་འགོག་བདེན་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ནར་ཡོད་དོ། །བཞི་པ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་དང་། ཡོན་ཏན་ལྔ་ལྡན་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་བླ་མར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་

ལས། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ནི། །ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མཚན་ཉིད་ལྔ།།

མདོར་ན་ཡོན་ཏན་ལྔ་དང་ནི། །ལྡན་པ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་ལྔ་དང་ཡང་

ལྡན་ཏེ། སྐྱེ་འཇིག་དང་བྲལ་བ་འདུས་མ་བྱས་པ་དང་། སྤངས་རྟོགས་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པ་དང་། སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་གཉིས་

276

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྤངས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་དང་སྙོམས་
འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་གསུམ་ལས་གྲོལ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་འོད་
གསལ་བའི་ཡོན་ཏན་དག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། རང་
བཞིན་གྱིས་དྲི་མ་མེད་ཅིང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པས་
རྟོག་པ་མེད་ཅིང་། རྣལ་འབྱོར་པ་སྟེ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་
སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ཞིང་། རང་བཞིན་གྱིས་དྲི་མ་རྣམ་པར་དག་
པའི་དབྱིངས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། རྒྱུད་བླར།
འདུས་མ་བྱས་ཤིང་རྣམ་དབྱེར་མེད། །མཐའ་གཉིས་དག་ནི་རྣམ་

པར་སྤངས། །ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་སྙོམས་འཇུག་གི།སྒྲིབ་གསུམ་
ལས་ནི་ངེས་གྲོལ་ཏེ། །དྲི་མེད་རྣམ་ཐར་རྟོག་མེད་དང་། །རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་ཕྱིར། །ཆོས་དབྱིངས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། །དག་
པའི་ཕྱིར་ན་འོད་གསལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་ལྔ་དང་ཡང་ལྡན་ཏེ། གཞལ་དུ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན། གྲངས་ཀྱི་མཐའ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན། མུ་བཞིར་རྟོག་གེ་བའི་བློས་
བསམ་དུ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན། མཉམ་པ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན། དྲི་མ་དག་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།
གཞལ་དུ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་གོ་རིམ་བཞིན་

དུ་ལྡན་ཏེ། རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། གྲངས་མེད་པ་དང་། ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་

277

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདརྟོག་གེ་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་
འབའ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་
བཅས་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་དང་ལྡན་པར་
བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླར། གཞལ་མེད་གྲངས་མེད་བསམ་མེད་
པ། །མཉམ་མེད་དག་པའི་མཐར་ཐུག་པའི། །ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་
ཡང་དག་པར། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལྡན་ཏེ། །རྒྱ་ཆེའི་ཕྱིར་དང་གྲངས་མེད་ཕྱིར། །རྟོག་གེའི་ཡུལ་ནི་མིན་ཕྱིར་དང་། །འབའ་ཞིག་བག་

ཆགས་བཅས་སྤངས་ཕྱིར། །གཞལ་མེད་ལ་སོགས་གོ་རིམ་བཞིན།།

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ངག་དོན་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། ལྡན་པའི་ཁྱད་པར། བྲལ་པའི་ཁྱད་པར། ངོ་
བོའི་ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་དོན་
དམ་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྣང་བ་ཇི་

ལྟར་མོས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། གཞུང་འདིས། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་
ནི། །ཞེས་སོགས་བརྒལ་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་ན་འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། མཚམས་སྦྱར་དུ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་
པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་པས། ཞེས་བཤད་པ་ལ། འོ་ན།

278

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆོས་ཅན་གྱི་སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་དེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་ངོ་བོ་ཐ་
དད་ཡིན་ནམ། ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་གཉིས་ཆོས་
ཆོས་ཅན་མིན་པར་འགྱུར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་

བསྟན་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་

གསུངས། དེ་ཡང་ཆོས་ཅན་གྱི་སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་དེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་གསུམ་དེ་དང་ཐ་དད་དུ་བསྟན་
པ་ལ་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་དང་། དགོས་པ་
ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་གྱི་སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་
པོ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཉིད་

ཀྱི་སྐུའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་
པོ་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་གསུམ་དེ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་དང་ཐ་དད་དུ་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། གདུལ་བྱའི་མོས་པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་འཆད་པ་ལ། ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྣང་བ་ཇི་ལྟར་མོས་
པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ནི། ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ནང་ཕན་ཚུན་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་
དེ་སར་གནས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཡན་ཆད་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་

279

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཡུལ་དང་། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལས་དག་ཡན་
ཆད་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་
བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་རྣམ་
པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་གསུམ་དེ་དང་ངོ་བོ་ཐ་
དད་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་འགོད་པ་ལ། ལུགས་ལས། གང་ཕྱིར་
དབེན་པ་དབེན་གྱུར་ལ། །ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་དུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས།
ཁོ་ན་རེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་
སུམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། དེ་ཁོ་ནའི་
མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། འཕགས་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་ཡུལ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་

280

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རོ། །ཁོ་ན་རེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་

ཅན་མེད་པར་ཐལ། དེ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བྱང་
འཕགས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་རྟག་སྟོང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱིས་སྟོང་
པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ན་གོང་དུ་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ།
དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་
མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་འདྲའི་མངོན་
སུམ་དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡེ་
ཤེས་ཆོས་སྐུ་མི་རྟག་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་གང་ཞིག ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཡུལ་དུས་རང་
བཞིན་གང་ལ་ལྟོས་ཀྱང་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་འཕགས་ཡོད་
པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་

281

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཤེས་ཆོས་སྐུ་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡེ་
ཤེས་ཆོས་སྐུ་ལ་སྣང་ལ་མ་ངེས་ཀྱི་བློ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་
ཆོས་སྐུ་སྣང་བ་གང་ཞིག དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མི་རྟག་པ་སྣང་བ་གང་ཞིགདེ་དང་དེ་གཉིས་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གང་ལ་ལྟོས་ཀྱང་གྲུབ་བདེ་
རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འཕགས་རྒྱུད་ལ་སྣང་
ལ་མ་ངེས་ཀྱི་བློ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་མཐོང་ཉིད་ལས། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་བྱེད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་
མཐོང་བའི་སོ་སྐྱེ་དེ་ཡིན་ན་སོ་སྐྱེ་ལས་དག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
ཁྱོད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགེ་སློང་ལྷས་བྱིན་ཆོས་
ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་སོ་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལས་མ་དག་པའི་སོ་སྐྱེ་
མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སྐབས་འདིའི་

ལས་དག་པ་དེ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་

བྱེད་ཀྱི་ལས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་པས་དག་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
༈ བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཞུང་འདིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་འཆད་ན་འཆད་ཚུལ་དེ་

282

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཡང་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གོང་དུ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། འོ་ན་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ་མདོ་འདི་གསུངས་
པ་ཡིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཀྱང་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང་། ཚད་མེད་པ་བཞི་དང་། རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་དང་། མཐར་གྱིས་
གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་དང་། ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་
བཅུ་དང་། ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱད་དང་། ཉོན་མོངས་
མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་དང་། མངོན་པར་
ཤེས་པ་དྲུག་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་དང་། རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་དག་པ་བཞི་དང་། དབང་བཅུ་དང་། སྟོབས་
བཅུ་དང་། མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང་། བསྲུང་བ་མེད་པ་གསུམ་དང་།
དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་གསུམ་དང་། བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་

ཉིད་དང་། བག་ཆགས་ཡང་དག་པར་བཅོམ་པ་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་།

283

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དེ། རབ་འབྱོར་འདི་དག་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། རྩ་བས་

བསྟན་ཚུལ་དང་། འགྲེལ་པས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེའི་ཁྱད་པར། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་ཐ་དད་པའི་སྐུར་བསྟན་པ། ཐ་
མི་དད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། ཐ་དད་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། ། དང་པོ་ནི། མདོ་དེ་དག་གི་དོན་འཆད་པའི་སྒོ་ནས་སྐུ་གཉིས་པ་ཡེ་

ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་སྟོན་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་།། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ཡང་རྒྱུད་བཙན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། མཚན་ཉིད་

བཙན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཉན་ཐོས་དང་རྟོགས་རིགས་ཐུན་མོང་
བའི་ཡོན་ཏན་སྟོན་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། ། ཞེས་པ་ནས། མངོན་ཤེས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག །ཅེས་པའི་བར་

གསུངས། རྒྱུད་བཙན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། མཚན་ཉིད་བཙན་པའི་དབང་དུ་

བྱས་ནས་བྱང་སེམས་དང་རྟོགས་རིགས་ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་དེ་
སྟོན་པ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག་བཞི་དང་། །དབང་བཅུ་དང་ནི།

ཞེས་གསུངས། རྒྱུད་དང་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀ་བཙན་པའི་དབང་དུ་

284

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་འཆད་
པ་ལ། སྟོབས་བཅུ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་
ཡིན། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། གཞན་དག་ན་རེ། ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་བཤད། གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ངོ་བོ་ཉིད་ལོངས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད། གཉིས་པ་དེའི་ཁྱད་པར་ལ། ཉོན་མོངས་མེད་
པའི་ཁྱད་པར་དང་། སྨོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཁྱད་པར་གཉིས་ལས།

དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ལྟ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། སངས་རྒྱས་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ། ཆོས་སྐུ་ཁྱབ་
པར་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་། རྟག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ལ། དོན་དངོས་དང་། དཔེས་བསྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རྒྱུ་ནི་ཡོངས་སུ་སྨིན་གྱུར་ནས། །ཞེས་སོགས་
གསུངས། གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོས་ཆར་ཕབ་ཀྱང་།
ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ལྟར་མཛད་པ་རྒྱ་
ཆེའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ། མཚམས་སྦྱར་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་སྐུ་དང་པོ་བསྟན་ནས་གཉིས་པ་

ཆོས་ཀྱི་སྐུ་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཟག་པ་མེད་
པའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ། །ཞེས་གསུངས།

285

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ནས། ཞེས་པ་ནས། སྔར་བཤད་པ་དག་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་པའི་བར་གསུངས། བསྡུས་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་གནས་གྱུར་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་
མངོན་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཁ་ཅིག་གིའོ། །
ཞེས་གསུངས། བརྒལ་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། གཞན་དག་ན་རེ། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་པ་ནས། སྐུ་ནི་གསུམ་ཁོ་ནའོ། །
ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དགོས་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། གཞན་དག་ན་རེ། དགོས་པ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཤུགས་

ཀྱིས་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྦྱར་བའི་ངོར་རམ། ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་དང་མཛད་པ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་གཞན་ནས་སྐུ་བཞིར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་མི་འགལ་བར་

འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིའི་

དོན་བསྡུ་ན། འོ་ན། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་

མདོ་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་ནས་བཤད་ན། མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང་། ཞེས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བྱང་

286

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱོགས་སོ་བདུན་པོ་དེ་བསྟན་ནས་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན། ཞེས་དང་། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ནས། འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་བར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
ཕྱོགས་རྣམས་དང་། ཞེས་གསུངས། དེས་བསྟན་ཚུལ་རིགས་འགྲེ་
ཞིང་། ཚད་མེད་པ་བཞི་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཚད་མེད་དང་། ཞེས་དང་སྔ་མ་བཞིན་དུ་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཚད་མེད་པ་
ཚངས་པའི་གནས་པ་རྣམས་དང་། ཞེས་གསུངས། རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྣམ་པར་ཐར་དང་། ཞེས་དང་། ནང་གཟུགས་ཅན་དང་། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་
པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་ལ་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་དང་།
སྡུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ཏེ་རྫོགས་པར་བྱས་ནས་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཅིག་དང་། ནམ་མཁའ་དང་

རྣམ་ཤེས་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པ་དང་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་
མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བྱ་བ་བཞི་དང་། འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཅིག་སྟེ། དེ་ལྟར་རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་དང་།
ཞེས་གསུངས། མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་
དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མཐར་གྱིས་ནི། སྙོམས་འཇུག་
དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། །ཞེས་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་བསམ་

287

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདགཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་བཞི་དང་།

འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་མཐར་གྱིས་གནསཔའི་
སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་དང་། ཞེས་གསུངས། ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཟད་པར་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། །ཞེས་དང་། ས་དང་། ཆུ་དང་། མེ་དང་། རླུང་དང་། སྔོན་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། དཀར་པོ་དང་། ནམ་མཁའ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཟད་པར་རྣམ་པ་བཅུ་དང་། ཞེས་གསུངས། ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱད་དང་། ཞེས་
པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ནི། རབ་ཏུ་

དབྱེ་བས་རྣམ་བརྒྱད་དང་། །ཞེས་དང་། ནང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་དག་གིས་སོ་སོར་ཆུང་ངུ་དང་ཆེན་པོའི་རྣམ་

པ་དག་ཏུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་ལ་ལྟ་ཞིང་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་དང་། ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་དག་ཁོ་ནས་སྔོན་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། དཀར་པོ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ལྟར་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་། ཞེས་གསུངས། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཞེས་པའི་
དོན་འཆད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་མེད་དང་། ཞེས་དང་། ཕ་རོལ་གྱི་རྒྱུད་

288

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དུ་གཏོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་དགྲའི་རྒྱུན་དྲུང་འབྱིན་པའི་ཏིང་ངེ་

འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྨོན་མཁྱེན་དང་། །ཞེས་དང་། ཡང་དག་པར་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་ཆགས་པ་བཅོམ་པ་ཐེ་ཚོམ་སེལ་བར་མཛད་པའི་སྨོན་
ལམ་གྲུབ་པས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཇི་སྲིད་
པའི་གནས་སྐབས་སུ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མངོན་ཤེས། ཞེས་དང་། སྔར་བཤད་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་དང་། ཞེས་གསུངས། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་

དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག །ཅེས་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་དང་། ཞེས་གསུངས། རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་དག་པ་བཞི་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག་བཞི་དང་། །ཞེས་དང་། རྟེན་དང་དམིགས་

པ་དང་ཐུགས་དང་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་དག་པ་བཞི་དང་། ཞེས་གསུངས། དབང་བཅུ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དབང་བཅུ་དང་ནི། ཞེས་དང་། ཚེ་དང་། སེམས་དང་། ཡོ་བྱད་
དང་། ལས་དང་། སྐྱེ་བ་དང་། མོས་པ་དང་། སྨོན་ལམ་དང་། རྫུ་

289

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདའཕྲུལ་དང་། ཡེ་ཤེས་དང་། ཆོས་ལ་དབང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དབང་བཅུ་དང་། ཞེས་གསུངས། སྟོབས་བཅུ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྟོབས་བཅུ་དང་། ཞེས་དང་། སྔར་བཤད་པའི་སྟོབས་བཅུ་དང་། ཞེས་གསུངས། མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་
ལ། མི་འཇིགས་པ་ནི་བཞི་དག་དང་། །ཞེས་དང་། མི་འཇིགས་པ་
བཞི་དང་། ཞེས་གསུངས། བསྲུང་བ་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བསྲུང་བ་མེད་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། ། ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ། འདི་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་
གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་བསྙེངས་པས་བཅབ་པར་བྱའོ་
སྙམ་པའི་དགོངས་པ་མི་མངའོ་ཞེས་བྱ་བ་བསྲུང་བ་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། ཞེས་གསུངས། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དྲན་པ་ཉེ་བཞག་རྣམ་གསུམ་ དང་།། ཞེས་དང་། ཆོས་སྟོན་པ་ན་ཉན་པར་འདོད་པ་དང་། ཉན་པར་
མི་འདོད་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དག་ལ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་
ཆགས་པ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་། གཉིས་ཀས་དབེན་པ་ཁོ་ནར་བཏང་
སྙོམས་སུ་དྲན་པ་དང་ལྡན་པར་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། ཞེས་གསུངས། བསྙེལ་བ་མི་མངའ་

290

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བའི་ཆོས་ཉིད་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བསྙེལ་བ་མི་མངའ་

ཆོས་ཉིད་དང་། །ཞེས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་དུས་
ལས་མི་འདའ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་

ཆོས་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། བག་ཆགས་ཡང་དག་པར་བཅོམ་པ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བག་ཆགས་ཡང་དག་བཅོམ་པ་དང་། །ཞེས་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་བག་ལ་

ཉལ་གྱི་ངོ་བོའི་ས་བོན་སྤངས་པས་བག་ཆགས་ཡང་དག་པར་བཅོམ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྐྱེ་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། །ཞེས་དང་། སྐྱེ་བོ་
མཐའ་དག་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྐྱེ་བོ་ལ་ཐུགས་
རྗེ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཐུབ་པ་ཁོ་ནའི་མ་

འདྲེས་ཆོས། །བཅོ་བརྒྱད་བཤད་པ་གང་ཡིན་དང་། །ཞེས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མེ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། ཞེས་གསུངས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ།
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་དང་། །ཞེས་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་

དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ།

291

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདའགྲེལ་པར། དང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་

སོགས་པ་སྔར་བཤད་པ་དག་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། འདིའི་

སྐབས་སུ། ཁ་ཅིག སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཐར་
གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་པོ་དེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་ཟེར་ན། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་སྙོམས་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་
བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་ཡིན་པར་

ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་
མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་
དེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་ཟེར། དེ་ལ་ཁ་ཅིག སངས་རྒྱས་འཕགས་
པའི་རྒྱུད་ལ་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་འགོག་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་འགོག་སྙོམས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཚོར་འདུ་
རགས་པ་བཀག་པའི་སྙོམས་འཇུག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་
སྟེ། འགོག་སྙོམས་ཡིན་ན་ཚོར་འདུ་རགས་པ་བཀག་པའི་སྙོམས་
འཇུག་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་
པ་ལ་ལྟོས་ནས་གཟིགས་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ཡེ་ཤེས་

292

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཤེས་པ་དོན་
གཅིག དབྱེ་ན། སྡེ་ཚན་གྱི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་ཡོད། རྒྱས་པར་ཕྱེ་ན། རྩ་བས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་བརྒྱ་དང་ཞེ་བཞི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་

དང་། ཞེས་པའི་དང་ཞེས་པའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་གཉིས་ཏེ། བརྒྱ་དང་
ཞེ་དྲུག་ཡོད་ཏེ། སྔར་བཤད་པའི་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན། ཚད་མེད་
བཞི། རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ། ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ། ཟིལ་གནོན་བརྒྱད། ཉོན་མོངས་མེད་
པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། སྨོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། མངོན་
ཤེས་དྲུག སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི། ལུས་དག་པ་དམིགས་

པ་དག་པ་ཐུགས་དག་པ་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ་ཡོངས་སུ་
དག་པ་བཞི། ཚེ། སེམས། ཡོ་བྱད། འབྲས་བུ། སྐྱེ་བ། མོས་པ། སྨོན་ལམ། རྫུ་འཕྲུལ། ཡེ་ཤེས། ཆོས་ལ་དབང་བ་སྟེ་དབང་བཅུ་དང་། སྔར་བཤད་པའི་སྟོབས་བཅུ་དང་། མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང་། སྐུ་
གསུང་ཐུགས་ཡོངས་སུ་དག་པས་བསྲུང་བ་མེད་པ་གསུམ་དང་། ཆོས་བསྟན་པ་ལ་གུས་པས་ཉན་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་། མི་ཉན་པ་ལ་

ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་། གཉིས་ཀ་འདྲེས་མ་ལ་ཆགས་སྡང་གཉིས་ཀས་

དབེན་པའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་གསུམ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་

293

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདདོན་རྟག་ཏུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བ་དང་། སྒོ་
གསུམ་གྱི་བག་ཆགས་ཏེ་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་སྤངས་པ་དང་། གདུལ་བྱའི་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། སྔར་བཞིན་མ་

འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། རྒྱུ་འབྲས་གཙོ་བོའི་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། སྒྲས་

བསྡུས་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་རྣམས་སུ་

ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་ན་རྣལ་འབྱོར་
མངོན་སུམ་དང་། ཡིད་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། སངས་རྒྱས་
འཕགས་པའི་མིག་ཤེས་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་
ན་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་
འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་
གཅིག་པོ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་
པ་ལ་ལྟོས་ནས་གཟིགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། རང་
འབྲས་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་འོད་ཟེར་
འགྱེད་པ་དང་ཆོས་སྟོན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།
སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། ཟག་མེད་དུ་གནས་གྱུར་པ་ཡིན་

294

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཟག་མེད་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་དེ་སོ་སོར་བཤད་ན་ཇི་ལྟར་ཡིན་

ཞེ་ན། དེ་ཡང་སྡེ་ཚན་དང་པོ་བཞི་པོ་དེ་སྔར་བསྟན་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་

ལ། ལྔ་པ་ཟད་པར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བཤད་པ་ལ། ཟད་པར་གྱི་ངོ་བོ།། དབྱེ་བ། རྟེན། སྦྱོར་ཚུལ། མཚན་མ། དེ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཚུལ། བྱེད་
ལས། སྐྱེ་མཆེད་གཞན་ལ་ཟད་པར་མི་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན། ངེས་ཚིག་དང་དགུ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་

དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་ཇི་ལྟར་

བཞེད་པ་ལྟར་སྤྲོ་བར་ནུས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིག་པ། ཟད་པར་གྱི་
སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ངོ་བོ། །དེ་ལ་ཤེས་རབ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅི་རིགས་སུ་

ཡོད། མཛོད་འགྲེལ་ལས། དང་པོ་བརྒྱད་མ་ཆགས་པའི་དགེ་བ་དང་ཐ་མ་གཉིས་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་

ལ་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཟད་པར་ས། ཆུ། མེ། རླུང་། སྔོན་པོ།
སེར་པོ། དམར་པོ། དཀར་པོ། ནམ་མཁའ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཟད་པར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་བཅུ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། དང་པོ་བརྒྱད་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་། ཐ་མ་གཉིས་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་
དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། ཟད་པར་བཅུ་

295

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཔོ་བརྒྱད་མ་ཆགས། །བསམ་གཏན་མཐའ་ན་སྤྱོད་ཡུལ་ནི། །འདོད་
པའོ་གཉིས་ནི་གཟུགས་མེད་དག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་

ནི། སྔར་སྦྱང་བ་བྱས་པས་འགྲུབ་ཚུལ་དང་། མ་བྱས་པའི་སྦྱོང་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྔར་གོམས་པར་བྱས་པས་ན་སོ་སོའི་དམིགས་རྟེན་
མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་དེ་དང་དེའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་
ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། ཆུ་རླུང་སོགས་སུ་ཆུ་མཐོང་བ་ཙམ་ལས་འབད་
པ་མ་བྱས་པར་ཟད་པར་ཆུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འབྱུང་ངོ། །དེ་བཞིན་དུ་

ནགས་ཀྱི་མེ་འབར་ཞིང་དུ་བ་འཐུལ་བ་དང་། རླུང་གིས་བསྐྱོད་པའི་

འོད་མ་དང་འཁྲི་ཤིང་གི་ལོ་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་རླུང་འདི་ནི་

གནས་འདིར་རབ་ཏུ་རྒྱུ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཀུན་ཏུ་ལྟ་བ་ཙམ་དང་།
མེ་ཏོག་དང་། ནོར་བུ་དང་གོས་ལ་སོགས་པ་སྔོན་པོ་བཏིང་བ་དང་།

དེ་དག་ཉིད་སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། དཀར་པོར་གྱུར་པ་དང་། ཚོན་མོ་སྟེང་དངུལ་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་སོགས་དང་། སྐར་ཁུང་
ནང་ན་ཤིང་གི་ལོ་མའི་གསེབ་ནས་ཟླ་བ་དང་ཉི་འོད་བྱུང་བས་ས་
གཞི་ལ་སྐྱེད་པའི་འོད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ལ་ལྟ་བ་དང་། སྐར་ཁུང་དང་རྩིག་
པའི་བུ་ག་མཐོང་བ་ན་རིམ་པ་ལྟར་ཟད་པར་མེ་ལ་སོགས་པའི་ཏིང་

ངེ་འཛིན་མངོན་དུ་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། དམིགས་རྟེན་བྱེད་ཚུལ་
དང་། དེ་ལ་ཡིད་གཏོད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྔོན་པོ་སོགས་ཀྱི་

296

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁ་དོག་གི་དབྱེ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཆུ་དྲི་མ་མེད་པས་སྣོད་གཙང་མ་
ལེགས་པར་བཀང་བ་དང་། སྣུམ་ཞིང་སྙིང་པོ་དང་བཅས་པའི་ཤིང་

དུམ་བུར་གཏུབ་ནས་ཤིང་དྲུང་ངམ་མགྲོན་ཁང་ཡང་རུང་སྟེ་རྗེས་སུ་
མཐུན་པའི་གནས་སུ་སྤུངས་ཏེ་མཐའ་རྩིག་པས་བསྐོར་བ་ལ་མཐོ་
གང་སོར་བཞི་ཙམ་གྱི་བུ་ག་བྱས་ལ་མེ་སྦར་ཏེ། འོག་ཏུ་ཤིང་དང་།

སྟེང་དུ་དུ་བ་དང་། བར་དུ་མེ་འབར་བར་བྱས་པ་དང་། ཡན་ལག་
གིས་ཕྱོགས་གང་དུ་རླུང་གིས་རེག་པར་འགྱུར་བའི་སྐར་ཁུང་དང་
རྩིག་པའི་བུ་ག་བྱས་པ་དང་། རས་རྔ་བོ་ཆེའི་མཐིལ་ལྟར་བརྐྱངས་
པ་ལ་ནི་མཐའ་མི་མཐུན་པས་བཅད་དེ། སྔོན་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་།
དམར་པོ་དང་། དཀར་པོ་སོགས་བྱས་པ་དང་། བུམ་ནང་དུ་མར་མེ་སྦར་ཏེ་ཁ་བཅད་ཅིང་བུ་ག་མི་ཆེ་བར་བཏོད་ནས། དེའི་འོད་ཀྱིས་
རྩིག་ངོས་ལ་ཕོག་པའི་སྣང་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡུན་རིང་བར་བྱས་པ་
དང་། རྩིག་པ་སྣམ་བུ་སོགས་ཀྱི་གཡོགས་པའི་གནས་སུ་མཐོ་གང་སོར་བཞི་ཙམ་གྱི་བུ་ག་བཏོད་པ་མཐོང་བའི་ཡུལ་དུ་བྱའོ། །གཉིས་

པ་ནི། དམིགས་རྟེན་དེ་དག་མཐོང་བའི་གནས་ཡིད་དང་མཐུན་པར་

སྟན་བདེ་བ་ལ་འདུག་སྟེ། ས་ས་ཆུ་ཆུ་ཞེས་སོགས་བཅུ་པོ་སོ་སོའི་
མིང་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་ཡང་ཡང་གོམས་པར་བྱའོ། །ལྔ་པ་ནི། ལྦུ་
བ་དང་ཆུ་བུར་འདྲེས་པའི་ཆུ་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། མེ་ཆད་

297

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཅིང་ཆད་ཅིང་ལྟུང་བ་དང་། མགལ་དུམ་དང་། ཐལ་བ་དང་། སོལ་བ་
རྣམས་ལ་ཅུང་ཟད་གནས་པ་དང་། འོ་མ་བསྐོལ་བ་ཕོག་མ་ཐག་པའི་རླངས་པ་འཐུལ་བ་ལྟ་བུར་གནས་པ་དང་། མེ་ཏོག་སྔོན་པོ་གེ་སར་དང་སྡོང་བུ་མེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། སེར་པོ་སོགས་གསུམ་ལའང་དེ་བཞིན་

ཏེ། སའམ་རྩིག་པར་སྐྱེས་པའི་འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟར་དངོས་པོ་
འགའ་ཞིག་ཁོ་ན་གསལ་བ་དང་། རྩིག་མཐའ་ལ་སོགས་པའི་བུ་ག་

ལྟར་སྣང་ལ་བློས་སྐྱེད་ཀྱང་མི་འཕེལ་བ་ལྟར་སྣང་བ་རྣམས་ནི་མ་

གྲུབ་པའི་མཚན་མའོ། །ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་ནོར་བུའི་རླུང་
གཡབ་དང་། ནོར་བུའི་རང་བཞིན་གྱི་མེ་ལོང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟ་བུ་
མི་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྣང་བ་དང་། ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་

ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དམར་པོ་ཟླུམ་པོ་དང་། གསེར་གྱི་རླུང་གཡབ་དང་། དེའི་ཀ་བ་ལྟ་བུར་གནས་པ་དང་། འདུག་པ་ལྟར་མིག་གཡོ་
བར་གནས་པ་མཐོང་བ་དང་། དམིགས་རྟེན་ཟད་པར་གྱི་དཀྱིལ་
འཁོར་ལས་འཕགས་ནས་ནོར་བུའི་རླུང་གཡབ་ལྟ་བུ་ནམ་མཁའ་ལ་

སྣང་སྟེ་གཞན་གསུམ་ལའང་དེ་ལྟར་དང་། སྣང་བའི་ཚོགས་སྟུག་པོ་
རབ་ཏུ་དང་བ་དང་འདྲ་བར་ཐམས་ཅད་ལ་གསལ་བ་དང་། ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟ་བུར་གྱུར་ནས་གནས་ཤིང་བློས་སྐྱེད་ན་ནི་

འཕེལ་བར་སྣང་བ་རྣམས་ཟད་པར་ཆུ་ལ་སོགས་པ་དགུའི་གྲུབ་པའི་

298

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚན་མའོ། །ས་ལ་སྔར་སྦྱངས་པས་འགྲུབ་ཚུལ་དང་། མ་སྦྱངས་པས་སྦྱོང་བའི་དམིགས་རྟེན་དང་། གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་མ་མ་
གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་དཔྱད་དགོས་པར་སྣང་ངོ། །དྲུག་པ་ནི།

དེ་ལྟར་མཚན་མ་དེ་དག་བྱུང་བའི་ཚེ་ཁ་དོག་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པ་དང་མཚན་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྤངས་ཏེ། དེ་དང་དེའི་མིང་ལ་གསལ་བར་
དམིགས་ནས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །བདུན་པ་ནི། གཅིག་ཏུ་གྱུར་ནས་

མང་པོར་གྱུར་པ་དང་། ནམ་མཁའ་དང་ཆུ་ལ་སར་སྤྲུལ་ནས་རྐང་པས་འགྲོ་བ་སོགས་བྱེད་པ་དང་། ས་ལ་བྱིའུ་འཛུལ་བྱེད་ཅིང་སྟེང་
དུ་འབྱུང་བ་དང་། ཆུའི་ཆར་འབེབས་པ་དང་། ས་དང་རི་བོ་སོགས་
ཆུ་བོ་དང་། རྒྱ་མཚོ་སྤྲུལ་པ་དང་། དུ་བ་འཐུལ་ཞིང་མེ་འབར་བ་དང་མེ་མ་དག་གིས་ཆར་འབེབས་པ་དང་གང་འདོད་པ་དེ་སྲེག་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ན་ལུས་མེས་སྲེག་པ་དང་། ལྷའི་མིག་གིས་

ཡུལ་སྣང་བར་བྱེད་པ་དང་། རླུང་ལྟར་མགྱོགས་པར་འགྲོ་ཞིང་རླུང་
གི་ཆར་འབེབ་པ་དང་། གཟུགས་སྔོན་པོར་སྤྲུལ་ཞིང་མུན་པར་བྱེད་
པ་སོགས་དང་། གཟུགས་སེར་པོར་སྤྲུལ་ཞིང་གསེར་དུ་བསྒྱུར་བ་དང་། གཟུགས་དམར་པོར་སྤྲུལ་བ་སོགས་དང་། གཟུགས་དཀར་པོར་སྤྲུལ་ཞིང་གཉིད་རྨུགས་རིང་དུ་བྱེད། མུན་པ་འཇིག་པར་བྱེད།
ལྷའི་མིག་གིས་ཡུལ་སྣང་བར་བྱེད་པ་དང་། གཟུགས་གསལ་བ་དང་།

299

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདགཉིད་རྨུགས་རིང་དུ་བྱེད་པ་སོགས་དང་བསྒྲིབས་པ་རྣམས་འབྱེད་
ཅིང་ས་དང་རི་བོ་སོགས་ཀྱི་ནང་ནས་ནམ་མཁར་སྤྲུལ་ཞིང་སྤྱོད་
ལམ་བྱེད་པ་དང་། རྩིག་པ་སོགས་ལ་ཐད་ཀར་འགྲོ་བར་བྱེད་པ་
རྣམས་ཟད་པར་ཆུ་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་ལས་སོ། །སའི་དངོས་
གཞིར་གསེར་ལ་སོགས་བ་གང་མོས་མོས་སུ་ཟད་པར་གྱིས་བསྒྱུར་བ་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་འགྱུར་ཞིང་གསེར་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་
དེ་དང་དེའི་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་པར་བཤད་དོ། །བརྒྱད་པ་ནི། གཟུགས་

དང་རེག་བྱ་གཉིས་ལ་ཟད་པར་གཞག་ནས་གཟུགས་ཅན་གཞན་
བརྒྱད་ལ་ཟད་པར་མི་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། གཟུགས་རེག་གཉིས་ནི་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་

དང་། གཟུགས་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་པ་དང་། དབང་པོ་ལྔ་གཞན་རྒྱུད་ལ་མེད་པ་དང་། དྲི་རོ་གཉིས་གཟུགས་

ཁམས་ན་མེད་པས་མ་བཞག་ཅིང་། སྒྲ་ལ་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་མེད་
པས་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུགས་མེད་པ་ན་ནི་ནམ་མཁའ་

ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱང་ཡུལ་ཟད་པར་གྱི་སྤྱོད་
ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་བཞག་གོ གཟུགས་མེད་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་མི་

བཞག་སྟེ། གསུམ་པས་ནི་དམིགས་པ་གཅོད། བཞི་པས་སེམས་
ནང་དུ་བསྡུས་པས་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར། དགུ་པ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།

300

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ཁྱབ་པར་སྤྲོ་པས་ན་ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྡེ་ཚན་དྲུག་པ་ཟིལ་གནོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་
ནི། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་
ནས་ཟད་པར་གྱི་དམིགས་ཡུལ་རྣམས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་ཟིལ་

གྱིས་གནོན་པར་ནུས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིག་པ། ཟིལ་གནོན་གྱི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ནང་རྣམ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་ལ་

གཟུགས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆུང་ངུ་
སྟེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དེ་དག་གི་རྣམ་པ་དགུ་དག་ཏུ་ལྟ་ཞིང་

གཟུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་ཤིང་མཐོང་ངོ༌། །དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པའི་ཟིལ་གནོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། དེའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་
རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆེན་པོ་སྟེ་གཞལ་མེད་ཁང་དང་རི་ལ་སོགས་པ་ལ་དེ་དག་གི་རྣམ་པ་ཞེས་སོགས་སྔར་བཞིན་བྱས་པའི་དང། ནང་

རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ལ་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་
རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆུང་ངུ་དང་ཆེན་པོ་ཞེས་སོགས་སྔར་བཞིན་སྦྱར་
བ་གཉིས་ཏེ་དབྱིབས་ཟིལ་གནོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་དང་། ནང་རྣལ་

འབྱོར་པ་རང་ལ་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་རོལ་
གྱི་གཟུགས་སྔོན་པོ་རྣམས་ལ་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་ལྟ་ཞིང་དེ་དག་
ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་དེ་ལྟར་འདུ་

301

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཤེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སེར་པོ། དམར་པོ། དཀར་པོ་རྣམས་ལ་སྦྱར་བས་ཁ་དོག་ཟིལ་གནོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དོ། །ས་མཚམས་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་ཡོད་དོ། །འདི་དག་མདོ་ལས། ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སྔོན་པོ་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་འདི་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་བལྟ་
སྟེ། དཔེར་ན་ཡུལ་བ་ར་ཎཱ་སིའི་རས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྔོན་པོ་ཁ་
དོག་སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་

དུ་ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སྔོན་པོ་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་བལྟ་ཞིང་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་ཟིལ་གྱིས་
མནན་ནས་མཐོང་སྟེ། དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པར་གྱུར་པ་འདི་ནི་ཟིལ་

གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལྔ་པའོ། །ཞེས་པས་བསྟན། དེ་བཞིན་དུ་

སེར་པོ། དོང་ཁ། དམར་པོ་བན་དུ་ཛི་བཀའི་མེ་ཏོག དཀར་པོ་སྐར་མ་པ་སངས་དང་སྦྱར་ནས་གསུངས། དེ་ལ་ནང་གཟུགས་ནས་བལྟ་སྟེའི་བར་མདོར་བསྟན་དང་། དཔེར་ན་མན་ཆད་རྒྱས་བཤད་ཡིན་

ལ། དེ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཡན་ཆད་དཔེ་དང་། ཕྱིན་ཆད་དོན་ནོ། །དེ་ལ་སྔོན་པོ་ནི་མདོར་བསྟན་ནོ། །ཁ་དོག་སྔོན་པོ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་སོ། །
སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་ནི་སྦྱར་བྱུང་གི་སྔོན་པོའོ། །འོད་སྔོན་པོ་

302

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འབྱུང་བ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་འོད་གསལ་པོ་འབྱུང་བ་སྟེ་ཐུན་མོང་པའོ། ། མེ་ཏོག་ནི་ལྷན་སྐྱེས་དང་རས་སྦྱར་བྱུང་གི་དཔེའོ། །བདུན་པ་དང་
བརྒྱད་པ་གཉིས་འོག་ཏུ་འཆད། དགུ་པ་དང་བཅུ་པ་ནི་སྔར་བཤད་
ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །སྡེ་ཚན་བཅུ་གཅིག་པ་ནི། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་
གྱུར་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་འདོར་
ལེན་སོགས་ལ་དབང་འབྱོར་པ་ཐོབ་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིག་པ་དེ།
ཡོངས་སུ་དག་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ལུས་འདོར་ལེན་ལ་དབང་
ཐོབ་པའི་རྟེན་དང་། མེད་པ་ཡོད་པར་སྤྲུལ་ཏེ་བསྒྱུར་བ་ལ་དབང་ཐོབ་
པ་དམིགས་པ་དང་། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྲངས་མེད་པ་
ལ་འཇུག་པའི་ཐུགས་དང་། གཟུངས་ཀྱི་སྒོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་དབང་འབྱོར་པ་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ་བཞི་ཡོད། སྡེ་ཚན་
བཅུ་གཉིས་པ་ནི། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་
དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཚེའི་འདུ་བྱེད་འདོར་བ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་
བཞིན་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་

རིག་པ། འདིར་བསྟན་དབང་གི་ངོ་བོ། །དབྱེ་ན། ཚེའི་འདུ་བྱེད་འདོར་
ལེན་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་བྱེད་པས་བསྡུས་པའི་ཚེ་ལ་དབང་བ་
དང་། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་སེམས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་འཇུག་པས་
བསྡུས་པའི་སེམས་ལ་དབང་བ་དང་། བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་

303

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཡོ་བྱད་ཉེ་བར་གནས་པར་བྱེད་པས་བསྡུས་པའི་ཡོ་བྱད་ལ་དབང་
བ་དང་། ལུས་ངག་གི་ལས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་ཉེ་བར་བསྒྱུར་
བས་བསྡུས་པའི་ལས་ལ་དབང་བ་དང་། འགྲོ་བ་གང་དུ་ཇི་ལྟར་

འདོད་པ་བཞིན་སྐྱེ་བས་བསྡུས་པའི་སྐྱེ་བ་ལ་དབང་བ་དང་། ས་
སོགས་གསེར་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོར་ཇི་ལྟར་མོས་པ་བཞིན་དུ་
བསྒྱུར་བས་བསྡུས་པའི་མོས་པ་ལ་དབང་བ་དང་། ཇི་ལྟར་མོས་པ་
བཞིན་དུ་འགྲུབ་པས་བསྡུས་པའི་སྨོན་ལམ་ལ་དབང་བ་དང་། མངོན་
ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་དབང་བ་དང་། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་
བཞིན་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱེད་པས་བསྡུས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ་
དང་། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་སྟོན་
ནུས་པས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ལ་དབང་བ་དང་བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལ་དང་པོ་གསུམ་པོ་དེ་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། ལོངས་སྤྱོད་
བྱིན་པས་ཚེའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བསམ་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་གཙོ་བོར་འཇུག་པ་དང་། བསམ་པ་བཞིན་དུ་ཡོ་བྱད་སྦྱིན་པས་དེ་གསུམ་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར། ལས་དང་སྐྱེ་བ་ལ་དབང་བ་གཉིས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འབྲས་
བུ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལུས་ངག་གི་ལས་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་
བསམ་པ་བཞིན་དུ་བསྐུལ་བ་དང་ཚུལ་ལྡན་གྱིས་སྨོན་ལམ་འགྲུབ་

304

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཕྱིར། མོས་པ་ལ་དབང་བ་བཟོད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། སེམས་
ཅན་གྱི་མོས་པའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། སྨོན་ལམ་ལ་དབང་བ་
ནི། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་
བརྩོན་པ་མ་བཏང་བའི་ཕྱིར། རྫུ་འཕྲུལ་ལ་དབང་བ་བསམ་གཏན་གྱི་
འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་སེམས་ཅན་ཀྱི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་
མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཐ་མ་གཉིས་ཡུམ་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ།
སྔོན་སེམས་ཅན་གྱི་འདོད་པ་བཞིན་དུ་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་འདོད་པ་དང་མཐུན་པར་མདོ་སོགས་ལ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར། བཅུ་གསུམ་པ་དང་བཅུ་བཞི་པ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །སྡེ་ཚན་བཅོ་
ལྔ་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཉེས་སྤྱོད་མཐའ་དག་གིས་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ་དེའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་འདི་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཀུན་སྤྱོད་ངན་པ་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་
ཡོངས་སུ་ཤེས་ཀྱིས་དོགས་པའི་བསྙེངས་པའམ་འཇིགས་པས་

བཅབ་ཏེ་གསང་བར་བྱའོ་སྙམ་པའི་དགོངས་པ་མི་མངའ་བའི་

མཁྱེན་པ་གསུམ་མོ། །སྡེ་ཚན་བཅུ་དྲུག་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་དེ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་སྟོན་པ་ན་གུས་
པས་ཉན་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་མེད་པར་དྲན་པ་དང་ལྡན་པ་དང་།

305

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདདེ་ལས་བཟློག་པ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བ་མེད་པར་དྲན་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་
གཉིས་ཀ་ལ་ཆགས་སྡང་གཉིས་ཀས་དབེན་པ་ཁོ་ནར་བཏང་སྙོམས་
སུ་དྲན་པ་དང་ལྡན་པའི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
སྡེ་ཚན་བཅུ་བདུན་པ་ནི། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་

གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་དགོངས་པ་ན་དེའི་དུས་ལས་མི་འདའ་བར་བྱེད་པའི་མཁྱེན་པ།
བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ། །སྡེ་ཚན་
བཅོ་བརྒྱད་པ་ནི། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཡང་
དག་པར་བཅོམ་པ་སྟེ་སྤངས་པའི་མཁྱེན་པ། བག་ཆགས་ཡང་དག་
བཅོམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ། །སྡེ་ཚན་བཅུ་དགུ་པ་ནི། དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཉིན་མཚན་ལན་དྲུག་ཏུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་པའི་བརྩེ་བ། འདིར་བསྟན་སྐྱེ་བ་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ངོ་
བོ། །སྡེ་ཚན་ཉི་ཤུ་པ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་
པ་དང་། རྩ་བའི་དང་ཞེས་པའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་ལམ་ཤེས་དང་སོགས་
པས་གཞི་ཤེས་གསུམ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་ན། སྔར་ལྟར་དུ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། ཡེ་ཤེས་

306

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆོས་སྐུ་ཐ་དད་པའི་སྐུར་བསྟན་པ། ཐ་མི་དད་པར་འདོད་པ་དགག་
པ། ཐ་དད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་འདི་ཡན་

ཆད་ཀྱིས་བཤད་ནས། གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། གཞན་དག་ན་རེ། ཐུབ་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་ཡང་འདོད་པ་
བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གཞན་དག་ན་

རེ། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག །ཐོབ་
གྱུར་རྣམ་ཀུན་རྣམ་དག་པ། །དེ་དག་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་ཅན། །

ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཟག་པ་མེད་
པའི་ཆོས་རྣམས་ཁོ་ན་ཁས་བླངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ནི་དེ་དག་གི་
རང་བཞིན་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་

ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐུའོ་ཞེས་ངོ་བོའི་རྐྱེན་མ་ནོར་བར་བྱས་ནས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་རྣམ་པར་བཤད་ནས། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་གང་དག་གི་རང་བཞིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་

ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཀྱང་གང་དག་ཅིག་ཡིན་ཞེ་ན། བྱང་
ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་

པ་ནི། གཞན་དག་ན་རེ། དེ་དག་གི་ལྟར་ན་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་སྣང་བ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས། གནས་ཡོངས་སུ་

307

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདགྱུར་པས་གྱུར་པ། ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་
པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ། གདོན་མི་ཟ་

བར་ཁས་བླང་དགོས་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་བསྡུས་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ལ་རྩོད་པ་དང་། ལན་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། ཁ་
ཅིག་ན་རེ། ངོ་བོ་ཉིད་ལོངས་རྫོགས་བཅས་དང་། །དེ་བཞིན་གཞན་
པ་སྤྲུལ་པ་ནི། །ཆོས་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་ཏེ། །རྣམ་པ་བཞིར་ནི་

ཡང་དག་བརྗོད། །ཅེས་བྱ་བའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་

ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་མི་

འབྱུང་བས་སྐུ་ནི་གསུམ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་པས་འཆད།
གཉིས་པ་ནི། གཞན་དག་ན་རེ། དགོས་པ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཤུགས་

ཀྱིས་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྦྱར་བའི་ངོར་རམ། ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་དང་མཛད་པ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་གཞན་ནས་སྐུ་བཞིར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་མི་འགལ་བར་

འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་པས་འཆད། དེས་ན་འདི་དག་གི་དོན་
ནི། སྐུ་བཞིར་འདོད་པ་ལས་གཞན་འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེའི་རྗེས་འབྲང་
སྐུ་གསུམ་དུ་འདོད་པ་དག་ནི། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་
དང་། །ཞེས་སོགས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་
ནས་བསྟན་པ་མི་འཐད་དེ། དེས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་

308

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཟག་པ་

མེད་པའི་ཆོས་གང་དག ཅེས་པར་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་
གཅིག་པོ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་ལྡན་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་
ནས། དེའི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་མི་འབྱུང་བར། ཆོས་ཉིད་

སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེ་ན།
སྐྱོན་མེད་དེ། སྡེབ་སྦྱོར་གྱི་དབང་གིས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་སྐད་དོད་དྷརྨ་ཏ་ཀཱ་ཡ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ངོ་བོའི་རྐྱེན་ཏ་ཕྱིས་ཏེ་མི་མངོན་པར་
བྱས་ནས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། གཞན་དག་ན་རེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་
གཅིག་པོ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དོན་དྲིལ་ན།
འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བཞེད་ཀྱང་། དེས་སྐབས་
བརྒྱད་པའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མི་
བཞེད་དོ། །སྐུ་གསུམ་འདོད་པ་ལས་གཞན་སྐུ་བཞིར་འདོད་པ་དག་ན་རེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ལོངས་སྤྲུལ་གསུམ་དུ་གྲངས་

309

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདངེས་པར་བཞེད་པ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན། ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་མ་ཡིན་པར་

ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་གསུམ་པོ་དེར་གྲངས་ངེས་པ་གང་ཞིགངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡང་མ་ཡིན། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུ་ཡང་མ་ཡིན། སྤྲུལ་
སྐུ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་གསུམ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་
ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ།
སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་ཟག་མེད་དུ་གནས་གྱུར་པ། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྟེ་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་
གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་
སྟོན་པ་ལ་སོགས་པས་འོད་འབྱེད་པའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པའི་
ཕྱིར། ཁྱད་ཆོས་ཕྱི་མ་འདིས་འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེས་ཁྱད་པར་གསུམ་
ལྡན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་ཏེ། ཡོན་ཏན་དེ་དག་མེད་ན་བདག་རྐྱེན་མེད་པའི་ཕྱིར་བདག་འབྲས་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཁོ་ན་རེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ཉིད་ཁྱོད་ནི་སྟོང་པར་
བཞེད། །ཅེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐུ་
བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་

310

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྱི་སྐུ་བསྟན་པ་ཡིན་པས། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུས་

བསྡུས་སོ་ཟེར་ན། དེ་ལྟར་ལོངས་སྤྲུལ་གཉིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བསྟན་
དགོས་པས་སྐུ་ལ་སོགས་པར་སྟོན་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། རིགས་

པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ལོངས་སྤྲུལ་གཉིས་པོ་དེ་རྣལ་འབྱོར་
པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐུ་ལ་སོགས་པར་བཞག་སྟེ། གསུང་རབ་ལས་སྐུ་གསུམ་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྐུ་ཡང་ལོངས་སྤྲུལ་བཞིན་དུ་སྐུ་ལོགས་སུ་བཞག་དགོས་པར་ཐལ། གསུང་རབ་ལས་སྐུ་བཞིར་ཡང་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་
ལན་སྟོན་པ་ལ། གཞན་དག་ན་རེ། དེ་དག་གི་ལྟར་ན། ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ཐ་དད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྐུ་གསུམ་དུ་འདོད་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པ་མི་འཐད་དེ། དེས་དེ་ལྟར་བསྟན་ན། ངོ་བོ་ཉིད་ལོངས་རྫོགས་བཅས་དང་། ཞེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྒྲའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་འབྱུང་
རིགས་པ་ལ། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། ཆོས་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། །ཞེས་པས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་དེ། མདོར་བསྟན་དང་རྒྱས་བཤད་

311

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདགཉིས་གོ་རིམ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། གཉིས་པ་ནི། སྐུ་
བཞིར་འདོད་པ་གཞན་དག་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་
ཆོས་སྐུའི་སྒྲ་མི་འབྱུང་བ་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་སྟེ། དགོས་
པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་ཕྱིར་ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ་སྐུ་གསུམ་གྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་འཕྲིན་
ལས་སྦྱར་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དགོས་པའི་དབང་
གིས་ལུས་དང་ཡན་ལག་མི་མཐུན་པ་ཡོངས་འཛིན་དང་རྟོག་པ་
བཞིན་ནོ། །ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། ཆོས་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། ། ཞེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་སྐུ་གསུམ་གྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་གསུམ་ཡང་ཡོད་དེ། སྔར་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་སྐུ་གཞན་གསུམ་དུ་མི་འདུ་ཞིང་ཆོས་སྐུར་འདུ་དགོས་པའི་ཤུགས་

ཀྱིས་ཏེ་ཆེད་དུ་སྐུ་གཞན་གསུམ་བཤད་པའི་འོག་ཏུ་ཆོས་སྐུ་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱན་གྱི་ཚིགས་བཅད་སྡེབ་སྦྱོར་སླ་བའི་

ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཁོ་ན་དང་མཛད་པ་
འཕྲིན་ལས་བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་པོར་སྦྱར་བར་བྱ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་རྒྱས་བཤད་དུའང་མདོར་བསྟན་བཞིན་མི་འཆད་
པ་ཅི་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐུ་བཞི་གཙོ་བོའི་རིམ་པས་

312

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྟན་པ་དང་། སྐུ་དང་པོ་གཉིས་ཆོས་ཆོས་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་བསྒྲུབ་
པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཚིག་གསལ་ལས་བཤད་དོ། །
དེས་ན་ཕྱོགས་གཞན་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ནས་སྐུ་བཞིར་གསུངས་པ་
ཐམས་ཅད་དང་མི་འགལ་ཞིང་མཐུན་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐུ་བཞིར་

འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་ཅིང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཞུང་འདི་དག་གི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པ་འཕགས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་དེ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་
པར་ཁས་བླངས་པའི་སྟེང་དུ་སོང་། ཞེས་ཟེར་ཞིང་། འཕགས་པ་

གྲོལ་སྡེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་བྱ་བ་ནང་འགལ་ཏེ། དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུར་ཁས་ལེན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འདི་འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་ལ་མི་འདོད་པ་ཐལ་
བར་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་དེ་ལ་

313

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདའདོད་ལན་དོན་མཐུན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུར་ཁས་མི་ལེན་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཞན་ཡང་། དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་བ་ལས། གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་མཐོང་བར་འཚལ་བ་དང་ཤེས་པར་འཚལ་བས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ། ། ཞེས་བྱ་བ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉི་སྣང་ལས།
གང་དག་གིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་གྱུར་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དག་ཀྱང་གང་
ཡིན་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། རྒྱན་སྣང་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ཉིད་

ཁྱོད་ནི་སྟོང་པར་བཞེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་ཉིད་

ཅན་གྱི་སྐུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་རིགས་པ་དེ་མཚུངས་
པ་ཉིད་ཀྱིས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་དང་། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་གཉིས་ཀྱང་

ལོགས་ཤིག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་གཞུང་འདི་འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེའི་བཞེད་པ་བསྐྱར་

314

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནས་དེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཕགས་སེང་
གཉིས་ཀས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་དུ་འདུས་པར་བཞེད་དེ། འཕགས་པས་དེ་ལྟར་བཞེད་པ་གང་ཞིག སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་
བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུས་བསྡུས་
པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྣང་ལས། རྣམ་པ་བཀུན་གྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་སྐུ་ནི་གསུམ་པོ་ཁོ་ན་ངེས་པར་ཐོབ་པར་ཤོག ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་
ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་གིས་བསྡུས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ནི་
སྔགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་སྐུ་བཞི་བར་གསུངས་ལ། རྒྱལ་བའི་

སྲས་པོ་སེང་གེ་བཟང་པོས་ཀྱང་སྐུ་བཞི་བར་མཛད་པ་ནི་དབྱེ་བསྡུ་
ཙམ་ཡིན་གྱི། གསུམ་དུ་མ་འདུས་པར་བཞེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་
སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཕགས་སེང་གཉིས་སྐུའི་

གྲངས་ངེས་ལ་རྩོད་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཕགས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པར་བཞེད། སློབ་དཔོན་གྱིས་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་བཞིར་གྲངས་ངེས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཉི་

སྣང་ལས། ད་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རྣམ་པ་

315

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདགསུམ་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པས་
ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བཞེད་ཀྱང་། དེས་སྐབས་བརྒྱད་པའི་བསྟན་བྱའི་

གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མི་བཞེད་དེ། དེས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མངོན་རྟོགས་ལ། མཁྱེན་གསུམ་དང་སྦྱོར་བཞི་སྟེ་བདུན་དུ་གྲངས་ངེས་པར་བཞེད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་ལས། མངོན་རྟོགས་བདག་ཉིད་བདུན་
ཡིན་ཕྱིར། །ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རོང་ཊཱིཀ་པ་ན་རེ། སློབ་དཔོན་གྱིས་སྐུ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་

གསུངས་པ་དེ་མཁན་པོ་ཡང་དག་རྣམ་སྣང་མཛད་ཀྱི་བཞེད་པ་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། སློབ་དཔོན་གྱི་རང་ལུགས་མ་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་
བཞི་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་སྐུ་དང་པོ་བསྟན་ནས་གཉིས་པ་

ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་སྐུ་གཉིས་པ་བསྟན་ནས། ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་སྐུ་གསུམ་པ་བསྟན་ནས་བཞི་པ་སྤྲུལ་བའི་སྐུ། ཞེས་གསུངས་
པ་རྣམས་སློབ་དཔོན་གྱི་རང་གཞུང་རྣམ་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་
བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བའི་

གཞུང་ཚིག་རྣམས་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ལྟ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཞུང་འདིས་

316

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་ན་ཚུལ་ཇི་ལྟ་

བུ་ཞེ་ན། འདི་ལ་མཚམས་སྦྱར། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གོང་དུ། ཉོན་མོངས་མེད་དང་། ཞེས་བཤད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་མེད་
པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན་དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་

པར་ཡོད་དོ་ཞེས་མཚམས་སྦྱར་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཉན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་བར་
སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་
ཁྱད་པར་ཡོད་ཚུལ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་

ལྟ། ། ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་
བདག་མཐོང་བ་ལས་འགའ་ཞིག་གི་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བར་གྱུར་ན་
མི་རུང་ངོ་ཞེས་མིའི་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་ཉིད་ཡིན་

ནོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་

འཛིན་ནི། གྲོང་ལ་སོགས་པར་སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་གི་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུན་དྲུངས་འབྱིན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས། ངག་དོན་
ནི། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་

317

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདསངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། སྔ་མས་གྲོང་སོགས་སུ་མིས་

མཚོན་པའི་སེམས་ཅན་གང་དག་གིས་ཉན་ཐོས་རང་ཉིད་མཐོང་བ་ན་རང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་སྤོང་པར་འདོད་པ་
ཙམ་གྱིས་དེ་ཙམ་ཞིག་ཟིལ་གྱིས་གནོན། ཕྱི་མས་ནི་སེམས་ཅན་
འདི་བདག་ལ་དམིགས་ནས་ཉོན་མོངས་རྒྱུན་དུ་གནས་པར་མ་གྱུར་
ཅིག་ཅེས་དེ་ལ་ལྷག་པར་གཟིགས་པར་བཞེད་ཅིང་གྲོང་སོགས་སུ་
གཤེགས་ནས་སེམས་ཅན་དེའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་རྒྱུན་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དག་ལྡན་ལས། ཉན་ཐོས་
རྣམས་ཀྱིས་གྲོང་སོགས་སུ་གང་དག་མཐོང་བར་གྱུར་པ་ནི་དེའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བར་ཤེས་པའི་ཚེ་སེམས་ཅན་མཐོང་བ་ཉིད་ཟློག་པར་
བྱེད་ཀྱི། ཉོན་མོངས་མངོན་དུ་གྱུར་ཟིན་ཟློག་པར་མི་བྱེད་པ་ནི། ཉན་

ཐོས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། མཐོང་བ་མི་ཟློག་
གི་མཐོང་བ་ཡོད་ཀྱང་དེ་དག་གི་ཉོན་མོངས་རྒྱུན་གཅོད་པ་ནི། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཉོན་མོངས་མེད་པའོ། །ཞེས་བཤད། འདི་གཉིས་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ནི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་གྱུར་དོགས་ནས་
སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་དྲུང་དུ་མི་འགྲོ་བར་མངོན་ནོ། །དེས་ན། རང་
གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས།

318

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དེ་ལ་དམིགས་པའམ་གང་ཟག་གཞན་ལ་
དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་པས་རབ་ཏུ་
ཕྱེ་བའི་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ངོ་བོ། དབྱེ་ན། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་གཉིས་སུ་ཡོད། ས་མཚམས། རབ་མཐའི་བསམ་

གཏན་ཐོབ་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་དོ། །
སངས་རྒྱས་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
གཞུང་འདིས་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཁྱད་པར་འཆད་ཚུལ་གང་ཞེ་
ན་འདི་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གོང་དུ། སྨོན་མཁྱེན་དང་། །ཞེས་བཤད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་
པར་གཞུང་འདིས་འཆད་ཅེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། ཉན་ཐོས་ལ་
སོགས་པའི་སྨོན་གནས་ཤེས་པ་བས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྨོན་
གནས་མཁྱེན་པ་ཁྱད་པར་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་
སུ་བཅད་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེ་
གང་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ། སངས་རྒྱས་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི། །

ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེའི་དོན་འགྲེལ་པ་ལ། དེ་

319

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདབཞིན་གཤེགས་པའི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི། མཚན་མ་མེད་པ་
ཉིད་དུ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་དང་། དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་མ་
ཞེན་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་ཏེ་སྤངས་
པས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་རྟག་ཏུ་གནས་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་སོ་
སོར་རིག་པ་བརྙེས་པས་འདྲི་བའི་ལན་འདེབས་པར་མཛད་པ་ཡིན་

པར་བཞེད་དོ། །ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཡི་ནི་བཟློག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་
ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ལས་ཁྱད་ཆོས་ལྔའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། འབད་
རྩོལ་མེད་པར་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ། རྒྱུན་
མི་འཆད་པས་ཆགས་པ་སྤངས་པ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པས་ཐོགས་པ་མེད་པ། འཁོར་བ་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་གཞན་དོན་དུ་
གནས་བས་རྟག་ཏུ་གནས་པ། ཞུས་པའི་ལན་ཐམས་ཅད་འདེབས་
པས་དྲི་བའི་ལན་ལྡོན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ལྔས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་

ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ལན་ལྡོན་པ་ནི། བདེན་སྨྲས་ཞུས་པ་ལས། ཇི་ལྟར་

སེམས་ཅན་ཀུན་གྱིས་ངེས་ཚིག་གིས། །མང་པོ་དག་གིས་དུས་

320

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཅིག་ཞུ་ཞུས་ཀྱང་། །སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ཐུགས་ཆུད་
ནས། །གསུང་དབྱངས་གཅིག་གིས་སོ་སོར་ལན་ཡང་འདེབས།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡེ་ཤེས་བརྒྱ་ཞེ་དྲུག་ལས་འདི་གཉིས་

ལ་ཁྱད་པར་འཆད་པ་ནི་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་མཚོན་པའི་ཆེད་ཡིན་

ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་

པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་
གྱུར་པའི་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་ཆགས་ཐོགས་
སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་མཁྱེན་པ། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་ནི་ཡོངས་སུ་
སྨིན་གྱུར་ནས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་འདི་དུས་རྟག་ཏུ་ཉེ་རིང་དང་བྲལ་བའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ངང་ལ་

བཞུགས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་དེ་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་

ལ་དངོས་སུ་སྣང་བ་དང་། གཞན་དག་ལ་དངོས་སུ་མི་སྣང་བ་མི་

འཐད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། སྐུ་དངོས་སུ་སྣང་མི་སྣང་གདུལ་

བྱ་རང་ངོས་ནས་སྐལ་པ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཐུགས་རྗེའི་ཉེ་རིང་གི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན།
ལྷའི་རྒྱལ་པོས་ཆར་ཕབ་ཀྱང་ས་བོན་མ་རུལ་བ་ལ་མྱུ་གུ་འབྱུང་གིས་བོན་རུལ་བ་ལ་མྱུ་གུ་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མཛད་པ་

321

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདརྒྱ་ཆེའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་དང་། ཞེས་བརྗོད་པའི་

རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེའི་འཕྲིན་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་
པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་
སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་ཀྱང་། དེ་ལ་རྟག་གནས་དང་ཞེས་བཤད་པ་མི་འཐད་
པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་འཁོར་བ་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་རྒྱུན་མི་

འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

ལོངས་སྐུ།

༈ མཚན་ནི་སུམ་རྩ་གཉིས་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
སུ། གཞུང་འདི་དག་གིས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དེ་འཆད་ན་
འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཡང་། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལ་

བསླབས་ཤིང་ཆོས་ཉིད་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཐོབ་ནས་བླ་ན་མེད་པ་

322

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
སངས་རྒྱས་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ནས་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་

རྣམས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱིས་བརྒྱན་
པ། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུས་བརྒྱན་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཐེག་པ་མཆོག་གི་ལོངས་སྤྱོད་བླ་ན་མེད་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་དང་ཚིམ་པ་དང་རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྟོན་པར་མཛད་པར་འགྱུར་རོ། །རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ།

རྩ་བས་བསྟན་ཚུལ་དང་། འགྲེལ་བས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་

སྐུའི་རང་བཞིན་མདོར་བསྟན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། མཚན་ནི་
སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གསུངས། དེ་
ཉིད་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་རུལ་སྦལ་ཞབས། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་

པ་ལ། འོ་ན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་རྗེས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་
འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུས་གདུལ་བྱའི་མིག་ཤེས་རང་འབྲས་ལོངས་སྐུའི་སྣང་བ་

323

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདསྐྱེད་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
མཚམས་སྦྱར་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་སྐུ་གཉིས་བསྟན་

ནས། གསུམ་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐུའི་ངོ་བོ་
ཉིད་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་འབར་བ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། དཔེ་
བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ངོ་བོ་ཉིད་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཆེན་པོ་ས་བཅུ་པ་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་དང་ཐབས་གཅིག་ཏུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཤིན་ཏུ་ཁ་ན་

མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་རྣམས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།
མཚན་དང་། དཔེ་བྱད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འོ་ན། མཚན་ནི་སུམ་
ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། །ཞེས་བཤད་ན། མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་དེ་
དག་གང་ཡིན་ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་

པོ་དེ་དག་གང་དག་ཅིག་ཡིན་ཞེ་ན་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་
པ་ལྔ་ནི། ཞེས་གསུངས། མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་དེ་དག་སོ་
སོར་འཆད་པ་ལ། ཕྱག་ཞབས། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། བླ་མ་སྐྱེལ་བ་དང་བསུ་བ་ལ་སོགས་

324

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པས་ཕྱག་དང་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཁོང་ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་མེད་པར་བལྟས་པས་རྫི་མ་བའི་ལྟ་བུ་
ཉིད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེ་ཡང་། ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བླ་མ་སྐྱེལ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། རུས་སྦལ་ཞབས། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་བ་ལ། སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རུས་སྦལ་
བཞིན་དུ་ཞབས་ཤིན་ཏུ་གནས་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། ཕྱག་
དང་ཞབས་སོར་དྲ་བས་འབྲེལ་བ་དང་། །ཞེས་བའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་བསྟེན་པས་ཕྱག་དང་ཞབས་ཀྱི་སོར་མོ་ངང་
པའི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུར་དྲ་བས་འབྲེལ་བ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས།
ཕྱག་ནི་ཞབས་བཅས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས། །ཞེས་པའི་དོན་
འཆད་པ་ལ། བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་ལ་སོགས་པ་གྱ་ནོམ་པ་བྱིན་པས་ཕྱག་དང་ཞབས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས་པ་ཉིད་དང་།

ཞེས་གསུངས། འདི་ཡི་སྐུ་ནི་བདུན་དག་མཐོ་བ་དང་། །ཞེས་པའི་
དོན་འཆད་པ་ལ། བལྡག་པ་ལ་སོགས་པ་ཤིན་ཏུ་གྱ་ནོམ་པ་བྱིན་
པས་ཕྱག་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། སོར་མོ་རིང་དང་། ཞེས་
པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བསད་པར་བྱ་བ་ཐར་པར་བྱས་པས་སོར་མོ་
རིང་བ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། རྟིང་ཡངས། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་

325

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཔ་ལ། འཚོ་བ་ལ་ཕན་བཏགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟིང་པ་ཡང་པ་ཉིད་དང་།

ཞེས་གསུངས། དེས་མཚོན་ནས་རྩ་འགྲེལ་སྦྱོར་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོ་ན་མཚན་དེ་དག་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་མདོར་
བསྟན་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོན་པ་ལ། འདི་ལ་མཚན་ནི་གང་གང་གི། ཞེས་
སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། མཚན་གང་གི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་དེ་
རབ་ཏུ་རྫོགས་པས་མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་འདི་དག་འབྱུང་ངོ། །
ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། བླ་མ་སྐྱེལ་ལ་སོགས་
པ་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་འཆད་པ་ལ། འོ་ན། དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུའི་བདག་ཉིད་འདི། །

ཞེས་འཆད་ན། དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུ་པོ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་
ལ། ཐུབ་པའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་དང་། །ཞེས་པ་ནས། སངས་
རྒྱས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོར་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། འོ་ན་མཚན་དཔེ་གཉིས་ཀྱི་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་
ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཚན་རྣམས་གཙོ་བོ་དང་། དཔེ་བྱད་རྣམས་འཁོར་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཁ་ཅིག་ཟེར་རོ། །དེ་ཉིད་འགྲེལ་བས་འཆད་ཚུལ་ལ་ཡང་། མཚམས་སྦྱར་གྱི་སྒོ་
ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་མཚན་རྣམས་བརྗོད་ནས་བར་སྐབས་ཀྱི་

326

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་གསུངས་པ། ཞེས་གསུངས། ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སེན་མོ་ཟངས་ཀྱི་
མདོག་ལྟ་བུ་ཉིད་དང་། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཛེས་པར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱག་དང་ཞབས་དཔལ་གྱི་བེའུ་བཀྲ་ཤིས་

དང་གཡུང་དྲུང་འཁྱིལ་པས་བརྒྱན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་

གསུངས། དེས་ན་འདིའི་སྐབས་སུ། ཁ་ཅིག ལོངས་སྐུ་ལ་ལོངས་སྐུ་
ཆེན་པོ་དང་། ལོངས་སྐུ་བཏགས་པ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ས་
བཅུ་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཤ་སྟག་གིས་བསྐོར་
བའི་ལོངས་སྐུ་སྟེ། འདི་ལོངས་སྐུ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན། གཉིས་པ་ནི།

ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཤ་སྟག་གིས་བསྐོར་
བའི་གཟུགས་སྐུ་སྟེ། འདི་ནི་ལོངས་སྐུ་བཏགས་པ་བ་དང་སྤྲུལ་སྐུ་
མཚན་ཉིད་པ་ཡིན། འདི་ལྟ་བུའི་སྤྲུལ་སྐུ་འདི་ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་
རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་
གྱིས་ཐོབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་ཟེར་ན། ལོངས་སྐུ་ཡིན་ན། འཁོར་ངེས་
པ་བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་པ་ཤ་སྟག་གིས་བསྐོར་བས་ཁྱབ་པར་
ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལོངས་སྐུའི་སྐུ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་དེ་ཡིན་ན། བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་བ་ཡིན་

327

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདདགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ནང་ཕན་ཚུན་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་
ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། ལོངས་སྐུ་དེ་སར་གནས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཡན་ཆད་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་དུ་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། མཆོག་གི་སྤྲུལ་
པའི་སྐུ་དེ་སོ་སོ་སྐྱེ་པོ་ལས་དག་ཡན་ཆད་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལོངས་སྤྱོད་
རྫོགས་པའི་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ས་དགུ་པ་མན་ཆད་ལ་
གནས་པའི་བྱང་འཕགས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་
པའི་སྐུ་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའི་སྐུ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱར་གྱུར་པའི་དེ་འདྲ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཇི་ལྟར་མོས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ནི་

སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་
པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་འདྲའི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྲུལ་སྐུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལོངས་སྐུ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་
སྐུ་ངེས་པ་མཚན་དཔེ་གསལ་རྫོགས་ཀྱིས་སྤྲས་པ་དང་། གནས་ངེས་པ་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པ་དང་། འཁོར་ངེས་བ་བྱང་

328

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཕགས་ཤ་སྟག་གིས་བསྐོར་བ་དང་། ཆོས་ངེས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་
ཆོས་འབའ་ཞིག་གསུངས་པ་དང་། དུས་ངེས་པ་འཁོར་བ་མ་སྟོང་གི་

བར་དུ་བཞུགས་པའི་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དང་ཐ་མ་གཉིས་སླ། བར་པ་གསུམ་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲ་བའི་སྤྲུལ་སྐུ་གཅིག་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའི་སྐུ་དངོས་ཀྱི་
གདུལ་བྱ་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ས་བཅུ་བ་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འགྲེལ་བར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་བཅུ་པ་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་དང་ཐབས་གཅིག་ཏུ་ཐེག་བ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་
ཀྱིས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། མཚན་གཞི་བཟུང་བ་
ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལོངས་སྐུ་ཡིན་ན། འཁོར་ངེས་པ་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཤ་སྟག་གིས་བསྐོར་བས་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྒྱལ་བ་
འོད་དཔག་མེད་དེ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
དང་རྒྱལ་བ་མི་འཁྲུགས་པ་སོགས་ལོངས་སྐུར་བཤད་པའི་ཕྱིར་
ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་ཆོས་ཅན། འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཏུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེ་བ་ཅན་དེ་གཟུགས་ཁམས་ཡིན་

པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ཁམས་གསུམ་གང་

329

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདརུང་དུ་མ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་པའི་ཞིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁོ་ན་རེ། ལོངས་སྐུའི་འཁོར་གྱི་བྱང་སེམས་དེ་ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་
པའི་བྱང་སེམས་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་རིགས་ཏེ། གཞུང་མང་པོ་ལས་ས་
བཅུ་བ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། འགྲེལ་བཤད་
ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་བོ། །དེས་མཚོན་ནས་གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ཁ་ཅིག གཟུགས་སྐུ་གཉིས་གདུལ་བྱའི་གཞན་སྣང་ཙམ་ཡིན་གྱི་
སངས་རྒྱས་རང་སྣང་ལ་མེད་དོ་ཞེ་ན། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཏན་ནས་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་

ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱས་རང་
སྣང་ལ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་ངོར་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་མེད་པ་དེ་དེ་གཉིས་

སངས་རྒྱས་རང་སྣང་ལ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་ཟེར་ན། དེ་འདྲའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གཟིགས་ངོར་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱེད་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་
ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་

ཕྱིར། ཁ་ཅིག གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་

330

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྡུས་ཟེར་ན། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་གང་ཟག་སུ་གང་གི་རྒྱུད་ཀྱིས་
མ་བསྡུས་པ་ཡིན་ནམ། དེ་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས། དང་པོ་
ལྟར་ན། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་དང་ཚུལ་
ཁྲིམས་བསྲུང་བ་སོགས་རང་རྒྱུད་ལ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་བར་ཐལ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གོམས་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པ་དེ་གང་ཟག་གང་གི་
རྒྱུད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་གང་ཟག་
སུ་གང་གི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སྐྱོན་
མེད་དེ། ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཚོགས་གཉིས་གོམས་པར་བྱས་པས་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་རིག་པ་

རྒྱུན་ཆད་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པའི་རང་བཞིན་འབའ་
ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་རྒྱང་འཕེན་གྱིས་འཆི་ཁ་ཚུན་
ཆད་དུ་རིག་པ་ཡོད་ཀྱི་དེ་ཕན་ཆད་ན་མེད་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་གནོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་ལྟར་ན། གང་ཟག་ལྷས་བྱིན་གྱི་གཏོང་སེམས་དང་སྤོང་སེམས་མཐར་ཐུག་པ་ན། དེ་དང་རྒྱུད་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པའི་མཆོད་སྦྱིན་ཚེ་
རིང་བ་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བའི་མཐར་ཐུག་པར་འདོད་རིགས་པར་
ཐལ། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར།

331

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཁ་ཅིག གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་ཟེར་ན། ངག་སྨྲ་དེ་
ངག་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་ཕ་རོལ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་

རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དམ་བཅའ་དེར་ཐལ། སུམ་བརྒྱ་པར། གང་དག་ང་ལ་གཟུགས་སུ་མཐོང་། །གང་དག་ང་ལ་སྒྲར་ཤེས་པ། ལོག་པའི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་སྟེ། །སྐྱེ་བོ་དེ་
དག་ང་མི་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སངས་རྒྱས་མིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་ལུང་དེ་འདྲེན་མི་

རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་དེ་གསུང་བ་པོ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སྐུ་
གཉིས་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་
བེམ་པོས་བསྡུས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་ལུས་ཡོད་ཟེར་ན།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་མེད་པར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་གདུལ་
བྱའི་སྣང་ངོར་གཟུགས་སྐུར་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡེ་ཤེས་
ཆོས་སྐུ་དེ་གདུལ་བྱ་ལ་གཟུགས་སྐུར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཉིད་སོ་
སོ་སྐྱེ་བོ་འགའ་ཞིག་ལ་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་
སྣང་བ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་འཕོ་བ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པས་

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་

332

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྟན་པ་དེ་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་དང་། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
ཉིད་གདགས་པའི་གཞིར་བྱས་ནས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་རྣམ་པར་
བཞག་པ་ཡིན་གྱི། བེམ་པོས་བསྡུས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་

ལུས་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བེམ་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག གཟུགས་སྐུ་གཉིས་

སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་གཉིས་རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་

དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ་

ལོ། །འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སངས་རྒྱས་མ་
ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཡིན་ན། བཻ་ཌཱུརྻའི་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ་ཤར་བའི་
བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དེ་བརྒྱ་བྱིན་ཡིན་པར་ཐལ། གདུལ་
བྱའི་མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་སྐུར་སྣང་བའི་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་

སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁྱབ་པར་ཐལ། རྒྱུད་བླར། ཇི་

ལྟར་བཻཌཱུརྻ་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ། །ལྷ་དབང་ལུས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་
འཆར་བ་བཞིན། །དེ་བཞིན་འགྲོ་བའི་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ། །ཐུབ་
པའི་དབང་པོའི་སྐུ་ཡི་གཟུགས་བརྙན་འཆར། །ཞེས་གསུངས་པའི་

333

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེས་བཻ་ཌཱུརྻའི་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ་བརྒྱ་
བྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ཤར་བ་བཞིན་དུ། གདུལ་བྱ་ལས་དག་པའི་

མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་སྐུ་སྣང་བ་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགམཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་ལོངས་སྐུའི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་བླ་
མར། གཟུགས་བརྙན་གྱི་ནི་རང་བཞིན་ཕྱིར། སྤྲུལ་པ་གསེར་གྱི་
གཟུགས་ལྟ་བུ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེས་ཟླ་བས་བདག་རྐྱེན་བྱས་ནས་ཆུའི་ནང་དུ་ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན་
འཆར་བ་བཞིན་དུ། ལོངས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་ནས་གདུལ་བྱ་
ལས་དག་པ་ལ་སྤྲུལ་སྐུའི་སྣང་བ་འཆར་བ་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུའི་བྱད་བཞིན་དེ་ལོངས་སྐུའི་བྱད་
བཞིན་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན་པར་

ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བྱད་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་

ཀྱི་འགྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་ཟེར་ན།
དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་ལོངས་སྐུའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་
བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྤྲུལ་སྐུའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

334

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཁ་ཅིག ལོངས་སྐུའི་གནས་འོག་མིན་དེ་གནས་གཙང་ལྔའི་ནང་ཚན་གྱི་འོག་མིན་ལ་བྱེད་ཟེར་ན། ལོངས་སྐུའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་

ཕྱིར་མི་འོང་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པ་གང་ཞིག གནས་

གཙང་ལྔའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་འོག་
མིན་མཐར་ཐུག་འགྲོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ལོངས་སྐུ་བཞུགས་
པའི་གནས་འོག་མིན་དེ་གཟུགས་ཁམས་མ་ཡིན་ཏེ། ལོངས་སྐུ་དེ་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གཟུགས་
ཁམས་ཀྱི་རྟེན་ལ་ལྕེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་
དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ལོངས་སྐུའི་རྒྱུད་ལ་ལྕེའི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་མཆོག་སྣང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ན་དྲི་རོ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་ནུས་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། དེ་ན་དྲི་དང་རོ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་
མེད་དེ། ཁམ་ཟས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། གཟུགས་ཁམས་ན་མི་དགེ་བ་མེད་པར་
ཐལ། མཛོད་ལས། དེ་ལས་འགྱོད་གཉིད་མི་དགེ་རྣམས། །བསམ་
གཏན་དང་པོ་དག་ན་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། ཁོ་ན་རེ། སྐྱོན་མེད་དེ། གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་མི་དགེ་བ་མེད་

335

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཔ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ལུང་སྔ་མ་ལ་ཡང་དེ་དང་
མཚུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། གཟུགས་ཁམས་ན་ལྕེའི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་
པར་ཐལ། དེ་ན་སྣའི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་ཀྱི་རྟེན་ལ་སྣའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེ་འདྲ་བ་དེ་
གཟུགས་ཁམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྣའི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དྲི་ཟ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་བར་སྲིད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
མཛོད་ལས། མི་ལྡོག་དེ་ནི་དྲི་ཟའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །རང་ལུགས་ལ། ལོངས་སྐུ་ལ་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། ཁྱད་ཆོས་ཡོན་
ཏན་རྒྱས་བར་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ངེས་བ་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་གཟུགས་སྐུ། ལོངས་སྐུའི་མཚན་ཉིད།

ངེས་པ་ལྔ་ཡང་ཡོད་དེ། གནས་ངེས་པ་འོག་མིན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་ཁོ་ནར་བཞུགས་པ། འཁོར་ངེས་པ་བྱང་འཕགས་ཤ་སྟག་གིས་

བསྐོར་པ། ཆོས་ངེས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་འབའ་ཞིག་གསུངས་པ།

སྐུ་ངེས་པ་མཚན་དཔེ་གསལ་རྫོགས་ཀྱིས་སྤྲས་པ། དུས་ངེས་པ་འཁོར་བ་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་བཞུགས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཚིག་གསལ་ལས། གཞན་གང་དག་ལས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་

སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བཤད་པ་དེ་དག་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་

336

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུར་བཏགས་པའི་དབང་དུ་
བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་
པའི་གཞིར་གྱུར་པ་ན་ནམ་ཡང་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བའི་སྐད་ཅིག་
མའི་རྒྱུན་ཅན་ཉིད་དུ་ནི་གནས་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ངེས་པ་ལྔའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡང་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་
རྣམས་སུ་ཕྱོགས་རེ་ཙམ་བསྟན་པ་སྣ་བསྡུས་ནས་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་ནས་སྟོན་པའི་ཚད་ལྡན་གྱི་
གཞུང་མེད་དེ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། འདི་ལ་ངེས་པ་ལྔ་
ལྡན་དུ་སྨྲ་བ་ནི། དོན་བསྡུས་སྒྲོན་མེར། ངེས་པ་བཞི་སྟེ་འཁོར་དང་
ནི། །གནས་དང་སྟོན་པ་ཆོས་སུ་སྟེ། ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མ་མཐོང་ལ།
འདིས་ནི་ཁུངས་མི་ཐུབ་ཅིང་དེར་མ་ཟད་ཐེག་བསྡུས་ལྟར་ན་དེ་ལ་
གནོད་པ་ཡང་སྣང་བས་དཔྱད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་གནོད་པ་ནི། ཐེག་བསྡུས་ལས་རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་ལོངས་སྐུར་བཤད་པས་སོ། །སྐབས་འདིའི་མདོས་ཀྱང་གནས་ངེས་
པ་མ་གཏོགས་ངེས་པ་བཞི་བསྟན་ལ། རྩ་བར་སྐུ་ངེས་པ་དང་ཆོས་
ངེས་པ་གཉིས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་འགྲེལ་པར་དེའི་སྟེང་དུ་འཁོར་ངེས་པ་དང་གསུམ་དངོས་སུ་བསྟན་ཏོ། །འདིའི་འཁོར་གྱི་བྱང་
འཕགས་དེ་གང་ལ་བྱེད་ཅེ་ན། གཞུང་ཁ་ཅིག ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་

337

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཔ། ཞེས་འབྱུང་ལ། དེ་དང་མཐུན་པར་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོས་ཀྱང་བཞེད་ལ། ཉི་སྣང་དང་ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་ལས་ནི། བྱང་ཆེན་ས་ཆེན་
པོ་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མ་གསུངས་ལ། རང་
ལུགས་ནི་ས་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།
གཞུང་ཁ་ཅིག་ལས། ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པ། ཞེས་འབྱུང་ཞིང་།

རྒྱན་སྣང་ལས། བྱང་ཆེན་ས་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་དང་། ཞེས་དང་། ཤེར་སྒྲོན་དང་གྲགས་ཆར་ཡང་དེ་ལྟར་བཤད་ཅིང་། དག་ལྡན་ལས་

ཀྱང་། བྱང་སེམས་ས་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་རྫོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དང་མཐུན་པར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཀྱང་བཞེད་དེ། སྐྱབས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་པ་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་ནི། །མཚན་དང་དཔེ་བྱད་རབ་འབར་ཞིང་། །

སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལས་སྣ་ཚོགས་གཟུགས། །རང་མོས་དབང་གིས་

འཛིན་པར་བྱེད། །བསོད་ནམས་ཚོགས་ནི་དཔག་མེད་ལས། །བྱུང་བ་དེ་ནི་རྒྱལ་བའི་སྲས། །ས་བཅུ་ལ་ནི་གནས་རྣམས་ཀྱིས། །དེ་ལྟ་
བུ་ཡི་སྐུར་གཟིགས་སོ། །འདི་དེ་ཆོས་རྫོགས་ལོངས་སྤྱོད་ལས། །
རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་སྦྱང་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ལྟ་བུའོ། །
གསུམ་པ་ལ། རྒྱུད་བླར་གསུངས་ཚུལ་དང་། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་

338

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུངས་ཚུལ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེའི་ཡོན་ཏན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཆོས་ཅན།
ཁྱད་ཆོས་ལྔ་དང་ལྡན་ཏེ། སྐུ་སྟོན་པ་དང་། གསུང་བརྗོད་པ་དང་། ཐུགས་མཛད་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་གསུམ་དང་། དེ་དག་ལ་འབད་རྩོལ་གྱི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ་དང་། རྒྱུད་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུ་དུ་མར་སྣང་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་ཁྱད་པར་ལྔ་དང་ལྡན་
བའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གཉིས་གྲུབ་སྟེ། དྲང་ངེས་སྣ་ཚོགས་པའི་
ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རང་བཞིན་གང་ཞིག གསུང་
གི་ཆོས་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་སྣང་བའི་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དག་པའི་རྒྱུ་མཐུན་པའི་བྱང་

ཆེན་རྣམས་དང་། བརྒྱུད་ནས་རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་འགྲོ་དོན་
རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་མཛད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། བཤད་མ་ཐག་
པའི་ཡོན་ཏན་གསུམ་པོ་དེ་ལ་འབད་རྩོལ་གྱི་རྣམ་རྟོག་མེད་ཅིང་

གདུལ་བྱའི་འདོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་སྐོང་བར་མཛད་
པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུའི་མཐུན་པའི་ངོ་བོ་

དང་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་སུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཚོན་སྣ་ཚོགས་དང་འཕྲད་པ་ན་ནོར་བུ་དེ་རང་གི་ཁ་དོག་དངོས་མ་ཡིན་པར། ཚོན་དེ་དང་དེའི་ཁ་

དོག་ཏུ་སྣང་བ་ལྟར། རང་གི་བསམ་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་འགྲོ་བའི་རྐྱེན་

339

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདསྣ་ཚོགས་པའི་དབང་གིས་ཁྱབ་བདག་ལོངས་སྐུ་རང་གི་སྐུ་དངོས་
མ་ཡིན་པར་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། བརྗོད་
སྟོན་མཛད་རྒྱུན་མི་འཆད་དང་། །མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་པ་དང་། ། དེ་ཡི་ངོ་བོ་མིན་སྟོན་ལ། །འདིར་ནི་སྣ་ཚོགས་རྣམ་ལྔར་བརྗོད། །ཇི་

ལྟར་ཚོན་ནི་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས། །ནོར་བུ་དེ་དངོས་མིན་སྣང་ལྟར། །དེ་
བཞིན་འགྲོ་རྐྱེན་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས། །ཁྱབ་བདག་དེ་དངོས་མིན་པར་

སྣང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་
པའི་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་དྲུག་དང་ལྡན་ཏེ། ཁམས་ཀུན་ཏུ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་ཡོངས་སུ་སྡུད་པའི་ཁྱད་པར། བཻ་ཌཱུརྻ་ལ་སོགས་པའི་ཞིང་གི་ཁྱད་པར། དབང་པོའི་ཏོག་ལ་སོགས་
པའི་མཚན་གྱི་ཁྱད་པར། ཆེ་ཆུང་ལ་སོགས་པའི་སྐུའི་ཁྱད་པར། བློ་
གྲོས་མི་ཟད་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་

ཁྱད་པར། མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་དག་གི་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་
དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ལོངས་
སྤྱོད་རྫོགས་པ་ཁམས་ཀུན་ཏུ། །འཁོར་ཡོངས་སྡུད་དང་ཞིང་དང་

མཚན། །སྐུ་དང་ཆོས་རྫོགས་ལོངས་སྤྱོད་དང་། །མཛད་པ་དག་གི་ཐ་དད་དེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། ངོ་བོ། དབྱེ་བ།

340

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེ་མཆོག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ། ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་

གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
རྣམས་སྐྱེས་བུ་དམ་པར་མཚོན་པར་བྱེད་པའམ། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཞན་དག་གི་གོ་བྱེད་གང་
རུང་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་
དཔེའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ལུས་

ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱོད་མཐོང་ན། །སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལེགས་པར་ མཐོང་། ། མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་རབ་དང་བར། །མཛད་པ་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཀུན་བཏུས་ལས། མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། མཐོང་མ་ཐག་ཏུ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ཉིད་དུ་ཡིད་ཆེས་པར་མཛད་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། མཚན་དང་དཔེ་
བྱད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་ལས། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
རྣམས་སྐྱེས་བུ་དམ་པར་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་
ཏན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་བཟང་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམ་

341

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདདག་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་
ཏན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད། འོ་ན་མཚན་དཔེ་འདི་དག་གཟུགས་ཤེས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གསུམ་པོ་
གང་ཡིན་ཟེར་ན་འདི་ལ་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་དེ་རྣམས་ལ་ཤེས་པ་དང་
རྣམ་སྨིན་གྱི་ཆར་གྱུར་པའི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་སོགས་དུ་མ་ཡོད་
དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་གང་ཞེ་ན། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོས་བརྒྱན་
པའི་སྐུ་སྟོན་པ་དང་ཡང་དག་པར་འབྱོར་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་
རབ་གང་ཡིན་པ་དང་། དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་
དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་དང་། དེ་དག་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་སྨིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ཁ་
ཅིག དེ་རྣམས་ཤེས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། མཚན་དཔེ་རྣམས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་
ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བྱང་འཕགས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་མཚན་དཔེ་དེ་རྣམས་བྱང་འཕགས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་

342

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཅིག དེ་རྣམས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་
གཟུགས་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་རྣམས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་འོག་ཏུ་སྒྲུབ་བོ། །དང་པོ་ལ་དབྱེ་ན་སོ་གཉིས་སུ་

ཡོད་དེ། དེ་ལ་ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་། རུས་སྦལ་གྱི་ལྟོ་བཞིན་ཞབས་མཐིལ་མཉམ་པ་དང་། ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་སོར་མོ་
རྣམས་ངང་པ་ལྟར་དྲ་བར་འབྲེལ་བ་དང་། ཕྱག་ཞབས་རྣམས་འཇམ་
ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས་པ་དང་། ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་རྒྱབ་བཞི་དང་ཕྲག་
པའི་ཐལ་གོང་གཉིས་དང་ལྟག་པའི་རྒྱབ་སྟེ། བདུན་ཤས་ཁེངས་ཏེ་
མཐོ་བ་དང་། སོར་མོ་རྣམས་རིང་བ་དང་། ཞབས་མཐིལ་གྱི་བཞི་ཆ་

ཕྱིར་འཕགས་པའི་རྟིང་པ་ཡངས་པ་དང་། སྐུ་ཆེ་ཞིང་དྲང་བ་དང་།

ཞབས་ཀྱི་ལྷ་ང་དང་ལོང་བུ་ཆེར་མི་མངོན་པ་དང་། སྐུའི་སྤུ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་གྱེན་དུ་ཕྱོགས་པ་སྟེ་བཅུ་དང་། ཞབས་ཀྱི་བྱིན་པ་ཟླུམ་ཞིང་

རྒྱས་པར་རི་དྭགས་ཨེ་ན་ཡའི་འདྲ་བ་དང་། ཕྱག་རིང་ཞིང་མཛེས་པ་

དང་། འདོམས་ཀྱི་སྦ་བ་སྦུབས་སུ་ནུབ་པ་དང་། ལྤགས་པའི་མདོག་གསེར་ལྟར་དག་ཅིང་གསལ་བ་དང་། ལྤགས་པ་སྲབ་ཅིང་འཇམ་པ་

དང་། བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་རེ་རེ་ནས་སྤུ་གཉིས་གཉིས་མེད་པར་རེ་རེ་

343

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདགཡས་སུ་འཁྱིལ་པ་དང་། སྨིན་མཚམས་སུ་མཛོད་སྤུས་བརྒྱན་པ་དང་། རོ་སྟོད་སེང་གེ་ལྟར་རྒྱས་པ་དང་། དཔུང་མགོ་བུམ་པའི་
མགྲིན་པ་ལྟར་ཟླུམ་པ་དང་། དཔུང་མགོ་ཕན་ཚུན་གྱི་བར་ཐལ་གོང་རྒྱས་པ་སྟེ་བཅུ་དང་། རོ་མཆོག་ཏུ་སྣང་ཞིང་མཁྱེན་པ་དང་། སྐུའི་

ཡན་མན་དང་འདོམ་མཉམ་པ་ནྱ་གྲོ་ཏ་ལྟར་ཆུ་ཞེང་གབ་པ་དང་། དབུ་གཙུག་ཏོར་དང་ལྡན་པ་དང་། ལྗགས་རིང་ཞིང་མཛེས་པ་དང་།
གསུང་ཤེས་ཤིང་རྣམ་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་པ་དང་། མཉན་པར་འོས་ཤིང་མི་མཐུན་པ་མེད་པ་དང་། ཟབ་ཅིང་རྗེས་སུ་སྒྲོག་པ་དང་།
བཏང་མི་བྲ་ཞིང་རྣར་སྙན་པ་དང་། མ་འཁྲུགས་ཤིང་གསལ་བའི་

ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་གྱི་ཚངས་དབྱངས་དང་ལྡན་པ་དང་། འགྲམ་པ་ཟླུམ་ཞིང་རྒྱས་པ་སེང་གེའི་འདྲ་བ་དང་། ཚེམས་ཤིན་ཏུ་དཀར་བ་

དང་། ཚེམས་ཚད་མཉམ་པ་དང་། བར་མཚམས་མ་དོད་པའི་ཚེམས་ཐགས་བཟང་བ་དང་། ཚེམས་བཞི་བཅུ་ཚང་བ་དང་། དཀར་ནག་གི་ཆ་མ་འདྲེས་པ་སོགས་ཀྱི་སྤྱན་ནོར་བུ་མཐོན་མཐིང་དང་འདྲ་བ་དང་།

སྟེང་འོག་གི་རྫི་མ་རྣམས་ལེགས་པར་གཞོལ་ཞིང་མ་འདྲེས་པ་བའི་

རྫི་མ་ལྟ་བུ་དང་བཅུ་གཉིས་ཏེ་སོ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།
།གཉིས་པ་དཔེ་བྱད་ལ་དབྱེ་ན་བརྒྱད་ཅུ་ཡོད་དེ། ལོངས་སྐུའི་སེན་མོ་ཟངས་ཀྱི་མདོག་ལྟ་བུ་དང་། སེན་མོའི་མདོག་སྣུམ་པ་དང་། སེན་

344

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མོ་ཤང་ཤོང་མེད་པར་མཐོ་བ་དང་། སོར་མོ་རྣམས་ཟླུམ་པ་དང་། སོར་མོ་རྣམས་རྒྱས་པ་དང་། སོར་མོ་བྱིན་གྱིས་ཕྲ་བ་དང་། ལུས་ཀྱི་རྩ་ཕྱི་ནས་མི་མངོན་པ་དང་། རྩལ་མདུད་པ་མེད་པ་དང་། ཞབས་ཀྱི་ལོང་བུ་ཆུང་བ་མི་མངོན་པ་དང་། ཞབས་རིང་ཐུང་མེད་པར་མཉམ་པ་སྟེ་བཅུ་དང་། སེང་གེའི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་དང་། གླང་པོ་ཆེའི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་དང་། ངང་པ་ལྟར་ནམ་མཁར་གཤེགས་པ་དང་། ཁྱུ་མཆོག་གི་སྟབས་སུ་སེམས་ཅན་གྱི་སྣ་འདྲེན་པར་འདོད་
པའི་གནས་སུ་གཤེགས་པ་དང་། གཡས་ཕྱོགས་སུ་ལྡོག་ཅིང་

གཤེགས་པ་དང་། མཛེས་པར་གཤེགས་པ་དང་། མི་གཡོ་བར་གཤེགས་པ་དང་། ཤ་རྒྱས་ཤིང་འགྱིང་ལེགས་པས་སྐུ་འཁྲིལ་བག་

ཆགས་པ་དང་། གཙང་ཞིང་དག་པས་སྐུ་བྱི་དོར་བྱས་པ་ལྟ་བུ་དང་།
སྐུ་རིང་ཐུང་དང་ཕྲ་སྦོམ་སོགས་ཐད་ཀར་མ་འཆོལ་བས་རིམ་པར་

འཚམས་པ་སྟེ་བཅུ་དང་། སྐུ་རྣམ་པར་དག་པས་གཙང་བ་དང་། སྐུ་
འཇམ་པ་ཉིད་དང་། སྐུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། མཚན་
རྫོགས་པ་དང་། སྐུའི་ཁྱོན་ཆེ་ཞིང་ཁོ་ལག་ཡངས་པ་དང་། གོམ་པ་
ཆེ་ཆུང་མེད་པས་སྙོམས་པ་དང་། སྤྱན་གཉིས་ར་རི་སོགས་མེད་
པར་དག་པ་དང་། སྐུ་ཤིན་ཏུ་གཞོན་ཤ་ཅན་དང་། སྐུ་ཤ་ཞུམ་པ་མེད་པ་དང་། སྐུ་ཤ་རྒྱས་པ་སྟེ་བཅུ་དང་། སྐུ་ཤ་མི་ལྷོད་པས་སྐུ་ཤིན་ཏུ་

345

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདགྲིམ་པ་དང་། ཕྱག་ཞབས་སོགས་ཡན་ལག་དང་སོར་ཚིགས་སོགས་ཉིང་ལག་རིང་ཐུང་སོགས་ཆ་ཕྱེད་པས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་

འབྱེས་པ་དང་། གཟིགས་པ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མའི་རབ་རིབ་མེད་པར་
རྣམ་པར་དག་པ་དང་། སྐུའི་ཕྱལ་ཟླུམ་བ་དང་། སྐད་སྐབས་འཚམ་པས་སྐུ་སྐབས་ཕྱིན་པ་དང་། རྐེད་པ་ཧ་ཅང་མི་རིང་བས་སྐུ་མ་རྙོངས་
པ་ཉིད་དང་། སྐུའི་ཕྱལ་ཕྱང་ངེ་བ་མཐོ་དམན་མེད་པ་དང་། ལྟེ་བ་
གཏིང་ཟབ་པ་དང་། ལྟེ་བའི་རི་མོ་གཡས་ཕྱོགས་སུ་འཁྱིལ་བ་དང་།
སྤྱོད་ལམ་ཀུན་ནས་མཛེས་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་བཅུ་དང་། སྒོ་གསུམ་གྱི་ཀུན་སྤྱོད་གཙང་བ་དང་། སྐུ་ལ་སྨེ་བ་དང་གནག་བག་མེད་པ་དང་། ཕྱག་ཤིང་བལ་ལྟར་འཇམ་པ་དང་། ཕྱག་གི་རི་མོ་མདངས་གསལ་བ་
དང་། ཕྱག་གི་རི་མོ་ཟབ་པ་དང་། དེ་རིང་བ་དང་། ཞལ་ཧ་ཅང་མི་

རིང་པ་དང་། ཞལ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་སྣང་བ་མཆུ་བིམ་

པ་ལྟར་དམར་བ་དང་། ལྗགས་མཉེན་པ་དང་། ལྗགས་སྲབ་པ་སྟེ་བཅུ་དང་། ལྗགས་དམར་བ་དང་། གསུངས་འབྲུག་གི་སྒྲ་དང་ལྡན་པ་
དང་། གསུང་སྙན་ཅིང་མཉེན་ལ་འཇམ་པ་དང་། མཆེ་བ་ཟླུམ་པ་དང་།
མཆེ་བ་རྣོ་བ་དང་། མཆེ་བ་དཀར་བ་དང་། མཆེ་བ་རིང་ཐུང་མེད་པར་མཉམ་པ་དང་མཆེ་བ་བྱིན་གྱིས་ཕྲ་བ་དང་། ཤངས་གཟིངས་

མཐོ་པ་དང་། ཤངས་སྣབས་སོགས་ཀྱིས་དག་པའི་གཙང་བ་སྟེ་བཅུ་

346

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་། སྤྱན་ཡངས་པ་དང་། རྫི་མ་མཛེས་ཤིང་སྟུག་པ་དང་། སྤྱན་
དཀར་ནག་མ་འདྲེས་པར་འབྱེས་ཤིང་པདྨའི་འདབ་མ་རྫོགས་པ་ལྟ་
བུ་དང་། སྨིན་ཚུགས་རིང་བ་དང་། སྨིན་མ་འཇམ་པ་དང་། སྨིན་མ་
སྣུམ་པ་དང་། སྨིན་མའི་སྤུ་རིང་ཐུང་མེད་པས་མཉམ་པ་དང་། ཕྱག་
རིང་ཞིང་རྒྱས་པ་དང་། སྙན་རིང་ཐུང་དང་ཆེ་ཆུང་མེད་པར་མཉམ་
པ་དང་། སྒྲ་ལ་འཇུག་པ་བྱེད་པ་སོགས་སྙན་གྱི་དབང་པོ་མ་ཉམས་པ་སྟེ་བཅུ་དང་། དཔྲལ་བ་ལེགས་པར་འབྱེས་པས་སྐྲ་མཚམས་ལེགས་པར་དོད་པ་དང་། དཔྲལ་བ་དབྱེས་ཆེ་བས་རྒྱས་པ་དང་། དབུ་གདུགས་ལྟར་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་གནག་

པ་དང་། དབུ་སྐྲ་བར་མཚམས་མེད་པར་སྟུག་པ་དང་། དབུ་སྐྲ་འཇམ་པ་དང་། དབུ་སྐྲ་མ་འཛིངས་པ་དང་། དབུ་སྐྲ་མི་རྩུབ་ཅིང་མི་བཤོར་
བ་དང་། དབུ་སྐྲ་དྲི་ཞིམ་པ་དང་། ཕྱག་དང་ཞབས་ཀྱི་མཐེ་བོང་ལ་རྡོ་
རྗེའི་རི་མོ་ལྟ་བུ་དཔལ་གྱི་བེའུ་དང་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཐིལ་ལ་རི་མོ་གྲུ་
བཞི་པའི་བཀྲ་ཤིས་དང་དེའི་མཐའ་སྲིན་ལག་ལ་སོགས་པའི་ཞབས་
ན་རི་མོ་བདུན་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བའི་རྒྱན་གཡུང་དྲུང་འཁྱིལ་པས་བསྟན་པ་དང་བཅུ་སྟེ་བརྒྱད་ཅུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔལ་བེའུ་ཐུགས་ན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། མཚན་དཔེ་འདི་དག་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུ་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་

347

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདམི་འཐད་དེ། རྒྱུད་བླར་མཐོང་ན་ཚིམ་བྱེད་ཡོན་ཏན་གང་། །སུམ་ཅུ་
རྩ་གཉིས་ཞེས་བྱ་བ། །སྤྲུལ་པ་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ནི། །ལོངས་སྤྱོད་
རྫོགས་སྐུ་གཉིས་ལ་བརྟེན། །ཞེས་གསུངས། མཚན་སོ་གཉིས་པོ་དེ་
ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཞེན། ། སྐྱོན་མེད་དེ། སྤྲུལ་སྐུ་ལ་དེ་ཡོད་ཀྱང་མཚན་དཔེ་དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྤྱོད་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་དངོས་ནི་ལོངས་སྐུའི་མཚན་
དཔེ་ཡིན་པས་ན་དེ་རྣམས་ལོངས་སྐུ་དང་སྦྱར་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་ཐམས་ཅད་ལ། །
འདི་དག་ཡོད་པར་འདོད་མོད་ཀྱི། །དག་དང་མཛེས་དང་གསལ་བ་ནི། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཆར་མི་ཕོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། མཛོད་ལས། ཐུབ་མཚན་ཡུལ་ན་གནས་པ་དང་། །གསལ་ལ་རྫོགས་པས་འཕགས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན།
མཚན་དང་། །དཔེ་བྱད་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་གཉིས་

ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། མཚན་བཟང་རྣམས་གཙོ་བོ་དང་། དཔེ་བྱད་རྣམས་འཁོར་ཡིན་པས་གཙོ་འཁོར་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཙོ་འཁོར་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། སེན་མོ་ཟང་མདོག་ནས་སོར་མོ་བྱིན་གྱིས་ཕྲ་བའི་བར་གྱི་དཔེ་བྱེད་དྲུག་ནི། ཕྱག་སོར་རིང་
པའི་མཚན་གྱི་འཁོར་དང་། དབུ་རྒྱས་པ་དང་། དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་

348

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གནག་ནས་དྲི་ཞིམ་པ་དང་ལྡན་པའི་བར་གྱི་དཔེ་བྱད་དྲུག་དང་
བདུན་ནི། གཙུག་ཏོར་དང་། སྤུ་གྱེན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། སྤུ་གཡས་སུ་འཁྱིལ་པའི་མཚན་གྱི་འཁོར་དང་། དཔྲལ་བ་འབྱེས་པ་དང་དབྱེས་ཆེ་བ་གཉིས་དང་ཤངས་མཐོ་བ་དང་དག་པ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་ཀྱི་དཔེ་བྱད་རྣམས་ནི་མཛོད་སྤུའི་མཚན་གྱི་འཁོར་དང་། སྤྱན་ཡངས་སོགས་སྤྱན་གྱི་དཔེ་བྱད་བཞི། སྨིན་ཚུགས་རིང་བ་སོགས་
བཞི་དང་བརྒྱད་ནི་སྤྱན་མཐོན་མཐིང་ལྟ་བུའི་མཚན་གྱི་འཁོར་དང་།
རྫི་མ་སྟུག་པའི་དཔེ་བྱད་ནི་རྫི་མ་བའི་རྫི་མ་ལྟ་བུའི་མཚན་གྱི་འཁོར་
དང་། གཟིགས་པ་སྒྲིབ་མེད་དག་པ་ལ་སྤྱན་མཛེས་པར་འཛུམ་པ་
ཞེས་ཟེར་རོ། །སྙན་མཉམ་སོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་ནི་འགྲམ་པ་

སེང་གེའི་འདྲ་བའི་འཁོར་དང་། ཞལ་ཧ་ཅང་མི་རིང་བ་སོགས་
གཉིས་དང་། ལྗགས་མཉེན་སོགས་གསུམ་སྟེ་ལྔ་ནི་ལྗགས་རིང་བ་

དང་རོ་བྲོ་བའི་མཆོག་མཁྱེན་པ་གཉིས་ཀྱི་འཁོར་དང་། གསུང་
འབྲུག་གི་སྒྲ་དང་། འཇམ་མཉེན་རྣམས་ཚངས་དབྱངས་ཀྱི་འཁོར་དང་། མཆེ་བ་ཟླུམ་པ་སོགས་མཆེ་བའི་ལྔ་ནི་ཤིན་ཏུ་དཀར་པ་

སོགས་ཚེམས་ཀྱི་མཚན་བཞིའི་འཁོར་དང་། རྩ་མི་མངོན་པ་དང་།
མདུད་པ་མེད་པ། ལོང་བུ་མི་མངོན་པ། སྐུ་གཞོན་ཤ་ཅན། ཕྱག་
འཇམ་པ་ཕྱག་རིས་ཀྱི་གསུམ་སྟེ་བརྒྱད་ནི། ཕྱག་ཞབས་འཇམ་ཞིང་

349

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདགཞོན་ཤ་ཆགས་པ་དང་ཞབས་ལོང་མི་མངོན་པའི་འཁོར་དང་། ཞབས་མཉམ་པ་ནི་བྱིན་པ་ཨེནྱའི་འདྲ་བ་དང་། རུས་སྦལ་ཞབས་ཀྱི་
འཁོར་དང་། སེང་གེ་སོགས་གཤེགས་སྟབས་བདུན་དང་གོམ་སྙོམས་དང་བརྒྱད་ནི་སོར་མོ་དྲ་བས་འབྲེལ་བ་དང་རྟིང་པ་ཡངས་པ་

གཉིས་ཀྱི་འཁོར་དང་། སྐུ་འཁྲིལ་བག་ཆགས་པ་ནས། དག་པའི་བར་

བདུན་དང་། མཚན་རྫོགས་པ། ཁོ་ལག་ཡངས་པ། སྐུ་མ་ཞུམ་པ་སོགས་གསུམ་དང་། ཡན་ལག་རྣམ་འབྱེས་སྐུ་ཟླུམ་པ་ནས། ཕྱལ་ཕྱང་ངེ་པའི་བར་བཞི་དང་། ཀུན་ནས་ལྟ་ན་སྡུག་པ་ནས། སྨེ་བ་
གནག་བག་མེད་པའི་བར་གསུམ་སྟེ་བཅུ་དགུ་ནི། སྐུ་ཆེ་ཞིང་དྲང་བ་

བདུན་མཐོ་བ། གསེར་མདོག་འདྲ་བ། ལྤགས་སྲབ་པ། དཔུང་མགོ་ཟླུམ་པ་ཐལ་གོང་རྒྱས་པ། རོ་སྟོད་སེང་གེ་འདྲ་བ་ཆུ་ཞེང་གབ་པ་རྣམས་ཀྱི་འཁོར་དང་། ལྟེ་བ་ཟབ་པ་དང་། གཡས་སུ་འཁྱིལ་པ་
གཉིས་གསང་གནས་སྤུབས་སུ་ནུབ་པའི་འཁོར་དང་། ཕྱག་རིང་

ཞིང་རྒྱས་པ། ཕྱག་རིང་ཞིང་མཛེས་པའི་འཁོར་དང་། དཔལ་བེའུ་
དང་བཀྲ་ཤིས་ཉ་གཡུང་དྲུང་འཁྱིལ་པ་སོགས་ནི་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་དྲ་བས་འབྲེལ་བའི་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་
མདོ་ལས་ནི། སྔོན་སློབ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བླ་མ་ལ་སྐྱེལ་བསུ་ལ་
སོགས་པ་བྱས་པ་ན། ཁོང་ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་བལྟས་པའི་

350

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དབང་པོ་གཉིས་ལ་གོམས་པར་བྱས་པས་ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཚན་ནས། རྫི་མ་བའི་རྫི་མ་ལྟ་བུའི་བར་མཚན་སོ་གཉིས་དང་།

འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཛེས་པར་གྱུར་པའི་བར་བརྒྱད་ཅུ་ལ་གོམས་པར་བྱས་པས་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུ་གྲུབ་པར་བཤད་ལ། དེ་དང་མཐུན་པར་འགྲེལ་པ་འདིར་ཡང་བཤད་དོ། །མདོ་སྐལ་བཟང་ལས་ནི་
མཚན་སོ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ཡང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བར་
བཤད་ཅིང་། དེ་ཡང་མཛོད་སྤུ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ཁ་དོག་དཀར་བ་དང་། གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་དང་། སྤ་ཞིང་ཟིལ་གྱིས་མི་ནོན་པ་དང་།
དྲང་ན་ཁྲུ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་རིང་བར་གནས་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་

འཁྱིལ་ཞིང་ལེགས་པར་གནས་པ་དང་། འོད་མཐའ་ཡས་པས་ཁྱབ་པ་རྣམས་རིམ་པ་ལྟར་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་འབྲས་བུར་གསུངས་སོ། །
དེས་ན་རང་རྒྱལ་སོགས་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་བཅུ་འགྱུར་གྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཐུབ་པའི་བ་སྤུའི་བུ་ག་གཅིག་འགྲུབ་ལ། བ་སྤུ་བུ་ག་
ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་བརྒྱ་འགྱུར་གྱི་ཚོགས་ཀྱིས་
དཔེ་བྱད་གཅིག་འགྲུབ་པ་དང་། དཔེ་བྱད་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་བརྒྱ་འགྱུར་གྱིས་མཚན་གཅིག་འགྲུབ་པ་དང་།

མཚན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་སྟོང་འགྱུར་གྱི་ཚོགས་

351

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཀྱིས་མཛོད་སྤུ་འགྲུབ་པ་དང་། མཛོད་སྤུ་སྐྱེད་པའི་བསོད་ནམས་
སྟོང་ཕྲག་བརྒྱར་བསྒྱུར་བའི་ཚོགས་ཀྱིས་གཙུག་གཏོར་འགྲུབ་ལ།
དེ་སྐྱེད་པའི་བསོད་ནམས་བྱེ་བ་འབུམ་ཕྲག་བརྒྱར་བསྒྱུར་ནས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུངས་དབྱངས་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་འགྲུབ་པ་ཡིན་

ཏེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། བསོད་ནམས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས། །
ཇི་ལྟར་སངས་རྒྱས་མཚན་འབྱུང་བ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལུང་བསྟན་

ལས། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་གསོན། །རང་སངས་རྒྱས་ཀུན་འབྱུང་བ་དང་། །སློབ་དང་མི་སློབ་ལས་འབྱུང་དང་། །འཇིག་རྟེན་མ་
ལུས་ཀུན་བསོད་ནམས། །འཇིག་རྟེན་བཞིན་དུ་དཔག་མེད་གང་། །
དེ་བཅུར་བསྒྲེས་པར་གྱུར་པ་ཡི། །བ་སྤུའི་བུ་ག་གཅིག་འགྲུབ་སྟེ། །
སངས་རྒྱས་བ་སྤུའི་བུ་ག་ནི། །ཐམས་ཅད་དེ་དང་འདྲ་བར་འབྱུང་། །
བ་སྤུའི་བུ་ག་ཐམས་ཅད་ནི། །སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་གང་།།
དེ་དག་བརྒྱར་ནི་བསྒྱུར་བ་ཡིས། །དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་གཅིག་ཏུ་

བཞེད། །བསོད་ནམས་ཇི་སྙེད་དེ་སྙེད་ཀྱིས། །རྒྱལ་པོ་དཔེ་བྱད་
བཟང་པོ་ནི། །རེ་རེ་མཐར་ཕྱིན་དེ་ལྟ་བུར། །བརྒྱད་ཅུའི་བར་དུ་

འབྱུང་བར་འགྱུར། །དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་དག །འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་ཚོགས་གང་ཡིན། །དེ་དག་བརྒྱར་ནི་བསྒྱུར་བ་ཡིས། །

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་གཅིག་གོ། །མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་འགྲུབ་པའི་

352

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྒྱུ། །བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་གང་ཡིན་པ། །དེ་དག་སྟོང་དུ་བསྒྱུར་བ་
ཡིས། །ཟླ་བ་ཉ་འདྲའི་མཛོད་སྤུའོ། །མཛོད་སྤུ་ཡི་ནི་བསོད་ནམས་
དག །སྟོང་ཕྲག་བརྒྱར་ནི་བསྡོམས་པ་ཡིས། །སྤྱི་གཙུག་ལྟར་ནི་མི་

སྣང་བ། །སྐྱོབ་པའི་གཙུག་ཏོར་སྐྱེད་པར་བྱེད། གཙུག་ཏོར་བསོད་
ནམས་བྱེ་བ་ནི། །གྲངས་མེད་རྒྱ་ཆེན་བཅུ་པོ་དག །སངས་རྒྱས་
གསུང་གི་སྒྲ་དབྱངས་ནི། །ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་སྐྱེད་པའི་མཆོག། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྗེ་བཙུན་ཆ་པ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་
དཔེ་དེ་རྣམས་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བེམ་པོ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་ནག་དེ་ནག་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
གསུངས། འོ་ན། བེམ་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེ་དེ་རྣམས་བེམ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཕྱི་དོན་
བེམ་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འགྲེལ་པར། སྔོན་པོ་དང་དེའི་བློ་དག་ལྷན་གཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་སེམས་ཁོ་ན་ཡིན་

གྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་རྣམས་བེམ་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
ཉིད་གདུལ་བྱ་ལས་དག་པའི་དབང་ཤེས་ལ་མཚན་དཔེར་ཤར་བ་

353

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གདུལ་བྱའི་དབང་ཤེས་
ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མཚན་དཔེ་མ་ཡིན་པ་
གང་ཞིག དེ་གདུལ་བྱ་ལས་དག་གིས་མཚན་དཔེར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེ་རྡུལ་ཕྲན་བསགས་པའི་གཟུགས་སུ་མེད་དེ། ལོངས་
སྐུ་ལ་འབྱུང་བཞིས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་
བླར། འབྱུང་མེད་གཟུགས་སྟོན་ལྟ་དང་གཏམ་བཟང་ནི། །ཞེས་
སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་དཔེ་རྣམས་བེམ་པོ་
ཡིན་ཏེ། སྤྲུལ་སྐུའི་གདུང་རུས་རིང་བསྲེལ་སོགས་ཁ་དོག་དབྱིབས་
བསྡུས་ཀྱིས་གཟུགས་སུ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བེམ་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་བསྡུས་ཀྱིས་གཟུགས་ཡིན་ན་བེམ་པོ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། སྤྲུལ་སྐུའི་རྒྱུད་ལ་བེམ་པོས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་ཡོད་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་བེམ་པོས་བསྡུས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་གཟུགས་ཡོད་པར་
ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེ་གང་རུང་ཡིན་ན། མིན་

ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། མཚན་རྣམས་རང་རྒྱུད་ལྡན་
གྱི་གང་ཟག་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོར་མཚོན་བྱེད་དང་། དཔེ་བྱད་རྣམས་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ནང་ན་ཡོད་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པ་

354

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དག གཞན་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། མཚན་དཔེ་
དེ་རྣམས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དང་། སྒྲ་དང་། དྲི་དང་། རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ། གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། གསུང་ཚངས་དབྱངས་ཀྱི་མཚན་བཟང་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། གསུམ་པ་གྲུབ་ཏེ། དབུ་སྐྲ་དྲི་
ཞིམ་པོ་སྐྱེས་བུའི་ཡིད་འཕྲོགས་པར་བྱེད་པའི་མཚན་བཟང་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། དབུ་སྐྲ་འཇམ་པའི་མཚན་བཟང་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གོང་དུ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་ལུང་དྲངས་པ་ལྟར་ཤེས་པ་ཡོད་པར་བཞེད་ན། འདི་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་མཆོག་སྣང་། །ཞེས་
པའི་མཚན་བཟང་དེ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དམ་སྙམ་མོ། །འདི་ལ་

ཁ་ཅིག སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལྗགས་ཤེས་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པ་ཞིམ་པར་སྣང་

ཞེ་ན། རེ་ཞིག རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་ཞིམ་པར་སྣང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ལྗགས་

ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་དེ་ལ་སྣང་བ་གང་ཞིགདེ་ལ་སྣང་བ་དེ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སངས་
རྒྱས་འཕགས་པའི་ལྗགས་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྣང་བ་ཁྱོད་ལ་
སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཐལ། མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བར་འདོད་ན། རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་ཞིམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་

355

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདན་ལུང་དེའི་དོན་ནི། གང་ཟག་ཕལ་པའི་ལྗགས་ཤེས་ལ་རོ་མི་ཞིམ་

པར་སྣང་བའི་རོ་དེ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ལྗགས་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་
དུ་བཞག་པ་ན་དེའི་ཐུགས་རྗེའི་དབང་གིས་གནས་གྱུར་ནས་རོ་
ཞིམ་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྟ་ཆས་ཀྱི་ནས་རུལ་བ་བཞེས་པའི་ཚེ་ཀུན་དགའ་བོས་སེམས་ཁྲལ་བྱས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚེམས་ཀྱི་བར་ནས། ནས་རུལ་བ་བཏོན་ནས་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་བྱིན་པས་དེས་ཟོས་པ་དང་སྔར་མ་མྱོང་བའི་རོ་ཞིམ་པ་གཅིག་མྱོང་བ་བཞིན་ནོ། །འདི་ལ་བརྟེན་
ནས་དཔྱད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་སྣང་ཡང་མང་དུ་དོགས་པས་རེ་ཞིག་

བཞག་གོ དེས་ན་མཚན་དཔེ་དེ་རྣམས་ཕལ་ཆེ་བ་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོས་བསྡུས་པ་ཡིན་ཞིང་། རོ་མཆོག་སྣང་བའི་མཚན་ནི་ལྡན་མིན་

འདུ་བྱེད་དུ་འདོད་དགོས་སམ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །ཁོ་ན་རེ། ལོངས་སྐུའི་མཚན་དཔེ་རྣམས་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
རྣམས་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་སྨིན་ལུང་དུ་མ་བསྟན་ཆོས། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་
ཡིན་ན་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་དགོས་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

356

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མཛད་པ་
དང་བཅས་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་སྨིན་
པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུད་བླར། བྲལ་དང་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འབྲས་བུ་ནི། །

ཡོན་ཏན་དབྱེ་བས་དྲུག་ཅུ་བཞི་འདི་དག ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཁོ་ན་རེ། སྦྱོར་བ་བཞི་པོ་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་
ཆོས་སྐུ་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ལ་མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་གཉིས་སུ་

གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། རྣམ་སྨིན་རྒྱུ་ནི་མི་དགེ་དང་། །
དགེ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་ཁོ་ན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། འཁོར་བས་བསྡུས་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ལ་དེ་གཉིས་སུ་

གྲངས་ངེས་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

357

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདསྤྲུལ་སྐུ།

༈ གང་གིས་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་བར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
སུ། གཞུང་འདིས་སྤྲུལ་སྐུ་འཆད་ན་འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་

ཡང་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལ་སློབ་པ་ནི། ཆོས་དེ་དག་ཐམས་
ཅད་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་

བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཕྱོགས་བཅུའི་

འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མཐའ་མེད་པར་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྤྲིན་གྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མཛད་དེ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་

358

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གོང་དུ་གསུངས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་དེ་རྣམས་ཐོབ་པར་བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་ཏེ་སྤྲུལ་པ་བྱེད་པར་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། རྩ་བས་བསྟན་ཚུལ་དང་། འགྲེལ་པས་
འཆད་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་
ནས་སྐུ་བཞི་པ་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། གང་གིས་སྲིད་པ་
ཇི་སྲིད་བར། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གསུངས། གཉིས་པ་ནི།

ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། ངོ་བོ་ཉིད་ལོངས་རྫོགས་བཅས་དང་། །དེ་
བཞིན་གཞན་པ་སྤྲུལ་པ་ནི། །ཞེས་འཆད་ན། ལོངས་སྐུའི་རྗེས་སུ་

སྤྲུལ་སྐུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
ལོངས་སྐུས་གདུལ་བྱའི་མིག་ཤེས་ལ་རང་འབྲས་སྤྲུལ་སྐུའི་སྣང་བ་

སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཡང་
ན་སྐབས་བརྒྱད་པ་འདིར་སྐུ་བཞིའི་རིམ་པ་འདི་ལྟར་འཆད་པའི་རྒྱུ་

མཚན་ཡོད་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་རྟེན་དང་སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་བརྟེན་
པ་ཡིན་པས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་པོར་བསྟན། སྐུ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུས་རང་འབྲས་ལོངས་སྐུའི་བདག་རྐྱེན་དང་། ལོངས་
སྐུས་ཀྱང་རང་འབྲས་སྤྲུལ་སྐུའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་
བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་གསུམ་དམན་མཆོག་གི་རིམ་པའི་དབང་

དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འཆད་རིགས་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་

359

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདསངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན།

ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུ་དེ་སར་གནས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཡན་ཆད་ཁོ་
ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་སོ་སྐྱེ་
ལས་དག་ཡན་ཆད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་སྐུ་གསུམ་བསྟན་ནས། བཞི་པ་

སྤྲུལ་པའི་སྐུ་བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་བ། ཞེས་
གསུངས། ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་སྐུ་གང་གིས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པའི་དོན་
མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མཛད་པའི་སྐུ་དེ་ནི་རྒྱུན་ཆགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སངས་
རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ་ཁ་ཅིག ངེས་པ་ལྔ་དང་མི་ལྡན་པའི་

གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར། དེ་ལ་ཁ་ཅིགགཟུགས་སྐུ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། ངེས་པ་ལྔ་དང་མི་ལྡན་པ་གང་ཞིག གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ལོངས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ།

ངེས་པ་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ངེས་པ་ལྔ་དང་ལྡན་པ་གང་ཞིག གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་

360

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར། དང་པོ་དངོས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལོངས་སྐུ་མ་ཡིན་

པར་ཐལ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག ངེས་པ་ལྔ་དང་མི་ལྡན་པའི་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་ན་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྤྲུལ་
སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ངེས་པ་ལྔ་
དང་མི་ལྡན་པའི་གཟུགས་སྐུ་ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ།
མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འདོད་ན། སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས། ཞེས་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་
ཡིན་ན་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་
སྐྱབས་གནས་མཐར་ཐུག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཐར་
ཐུག་གི་སྐྱབས་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱས་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། སངས་རྒྱས་ཆོས་ཅན། དཀོན་
མཆོག་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས། ཆོས་ཅན་སོང་། ཁ་ཅིག ལོངས་སྤྲུལ་གང་རུང་གང་
ཞིག ངེས་པ་ལྔ་དང་མི་ལྡན་པའི་གཟུགས་སྐུ་དེ་སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་
ཉིད་ཟེར་བ་དང་། གནས་འོག་མིན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་ཁོ་ནར་

361

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདབཞུགས་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡོད་ཟེར་བ་ནང་འགལ་ཏེ། དེ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངེས་པ་ལྔ་དང་ལྡན་པ་གང་ཞིག གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་འཁོར་ངེས་པ་བྱང་འཕགས་ཤ་སྟག་
གིས་བསྐོར་བ་གང་ཞིག དེ་གནས་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས། ཆོས་
ངེས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་འབའ་ཞིག་གསུངས། དུས་ངེས་པ་འཁོར་བ་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་བཞུགས། སྐུ་མཚན་དཔེ་གསལ་རྫོགས་ཀྱིས་
སྤྲས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་སོ་
སྐྱེ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་སོ་སྐྱེ་ཡོད་
པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་གང་ཞིག དེ་གནས་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་
པའི་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཉིས་པ་དངོས།
གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་ཆོས་དངོས་སུ་ཉན་པའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་ཟིན། གཞན་ཡང་།

དེ་འདྲའི་སྤྲུལ་སྐུ་དེའི་སྐུ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་དེ་ལོངས་སྐུའི་སྐུ་
དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སྤྲུལ་སྐུ་བཞུགས་པའི་

གནས་དེ་ལོངས་སྐུ་བཞུགས་པའི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
དེ་དང་ལོངས་སྐུ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

362

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁོ་ན་རེ། གནས་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡོད་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་

ཀྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་
རེ། དེ་འདྲའི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་གནས་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པར་ཐལ། དེ་གནས་འོག་མིན་དུ་བཞུགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འོག་མིན་དུ་སངས་
རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་
ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་
གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་མེད་དེ། བྱང་
སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པས་དང་པོར་ལོངས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་ནས། དེ་རྗེས་སྤྲུལ་སྐུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། རྣམ་བཤད་
ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་ལོངས་སྤྱོད་
རྫོགས་པའི་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་
འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་
ན་རེ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་
གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐོབ་པའི་སྤྲུལ་
སྐུ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་

ཀྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། ལུང་

363

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདདེའི་སྔ་ལོགས་དེ་མ་ཐག ལོངས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་ནས་མཛད་
པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་མཆོག་གི་
སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེའི་ཚེ་ཚོགས་པ་གཅིག་ཏུ་མེད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་ཞེས་པའི་ཀྱང་སྒྲ་སྨོས་པ་ལ་དགོས་
ནུས་གང་ཡང་མེད་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བས་ལོངས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་ཚེ་དེ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་

སྤྲུལ་སྐུ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁ་ཅིག སྤྲུལ་སྐུ་དེ་ལོངས་སྐུའི་
གཟུགས་བརྙན་ཡིན་གྱི་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་བྱུང་བའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་
ལས་བསགས་པ་གཅིག་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་སྐུ་སངས་རྒྱས་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གདུལ་བྱ་
ལ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་སངས་རྒྱས་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་སྐུ་
སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། བྱང་འཕགས་ལ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་སངས་རྒྱས་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། དར་ཊཱིཀ་གི་རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག མཆོག་
གི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་ལོངས་སྐུའི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན་ཟེར་ན། མཆོག་གི་
སྤྲུལ་སྐུ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་བརྙན་ཡིན་པར་ཐལ་ལོངས་སྐུའི་
གཟུགས་བརྙན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།

364

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་འཇིག་རྟེན་
རང་ག་པས་རྟོགས་ནུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་སོ་སྐྱེ་ཡོད་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་གཟུགས་བརྙན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་
སྟེ། གཟུགས་བརྙན་དེ་རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་
དུ་མ་གྲུབ་པར་འཇིག་རྟེན་རང་ག་པས་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། གཟུགས་དེ་རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་
པར་འཇིག་རྟེན་རང་ག་པས་རྟོགས་ནུས་པར་ཐལ་ལོ། །སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སྤྲུལ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུ་མ་ཡིན་པ་སོགས་སྔར་བཤད་
ཟིན་ཏོ། རང་ལུགས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་
བ། རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་སྐུ་རྣམས་ཀྱི་མཛད་པའི་གཙོ་བོ་བཤད་པ། དེས་
གདུལ་བྱ་སྨིན་གྲོལ་ལ་འགོད་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ངེས་པ་
ལྔ་དང་མི་ལྡན་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་གཟུགས་སྐུ་དེ།
སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བཟོ་བོ་སྤྲུལ་སྐུ།
སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་སྐུ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྤྲུལ་སྐུ་སྟེ་གསུམ་དུ་ཕལ་ཆེ་བས་
བཞེད་ལ། ཀུན་མཁྱེན་བུ་སྟོན་སོགས་དང་བདག་གི་བླ་མ་རིན་པོ་
ཆེས་ནི། དེའི་སྟེང་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སོགས་མཛད་པ་བཅུ་
གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་
སྟེ་བཞིར་མཛད། དང་པོ་ནི། དྲི་ཟའི་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་འདུལ་བའི་

365

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཕྱིར་དུ་དྲི་ཟའི་པི་ཝང་ལེན་པའི་གཟུགས་སུ་སྤྲུལ་པའི་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རི་དྭགས་རུ་
རུར་སྤྲུལ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་བ་

འོད་དཔག་མེད་དང་། རྒྱལ་བ་མི་འཁྲུགས་པ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། སྟོན་
པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བཟོ་
དང་སྐྱེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཆེ། །མྱ་ངན་འདས་པ་རྟག་སྟོན་པ། །སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་འདི་ནི། །རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཐབས་ཆེན་པོ། །ཞེས་དང་།
དེའི་འགྲེལ་པར། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེ་ནི་རྟག་ཏུ་འདུལ་བའི་དོན་དུ་པི་ཝང་

ལེན་པ་ལ་སོགས་པ། བཟོ་དང་སྐྱེ་བ་དང་། མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟོན་པ་དག་གིས་རྣམ་པར་
གྲོལ་བའི་ཐབས་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་
ཚོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
སྤྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་གཅིག་ཡོད་དེ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་གང་དང་གང་འདོད་པའི་དངོས་པོ་སྣ་ཚོགས་པར་སྤྲུལ་པ་རྣམས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་པ་དཔག་
མེད་པ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུའི་མཛད་པའི་གཙོ་བོ་རྣམས་བསྡུ་ན་བཅུ་གཉིས་སུ་འདུ་ལ།

366

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདི་ལ་ཡང་མདོ་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་འདྲེན་ཚུལ་དུ་མ་ཞིག་བྱུང་

སྟེ། མདོ་ཁ་ཅིག་ཏུ་དམ་པའི་ཆོས་ནུབ་པ་ཡང་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་

ཀྱི་ཡ་གྱལ་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་ལ། དེའི་དོན་ནི་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་མི་
འགྱུར་བར་གཟིགས་ནས་དམ་བའི་ཆོས་བསྡུས་པ་ལ་དམ་པའི་
ཆོས་ནུབ་པའི་མཛད་པ་ཞེས་བྱའོ། །རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། བདག་ཅག་
གི་སྟོན་པ་ཡུམ་འདུལ་བའི་ཕྱིར་དུ་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་བྱོན་ནས་
སླར་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་འབྱོན་པ་ན་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་རི་རབ་ལ་བཻ་
ཌཱུརྱའི་ཐེམ་སྐས་བཙུགས་པ་སོགས་ལྷ་བབས་ཀྱི་མཛད་པ་ཡང་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྱལ་གཅིག་ཏུ་འདྲེན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།
སྙིང་པོའི་དབང་དུ་གྱུར་པ་རྣམས། །གཤེགས་དང་བལྟམས་དང་རོལ་པ་དང་། །ངེས་འབྱུང་དཀའ་བ་སྤྱོད་པ་དང་། །བདུད་སྡེ་བཅོམ་དང་བྱང་ཆུབ་དང་། །དེ་བཞིན་ལྷ་ལས་བབས་པ་དང་། །ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མྱ་ངན་ལས། །འདས་པ་སྟོན་པའི་མཛད་པ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་བླར། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་འཇིག་རྟེན་
མཁྱེན། །འཇིག་རྟེན་ཀུན་ལ་གཟིགས་ནས་ནི། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལས་མ་
གཡོས་པར། །སྤྲུལ་པའི་རང་བཞིན་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས། །སྐྱེ་བ་མངོན་
པར་སྐྱེ་བ་དང་། །དགའ་ལྡན་གནས་ནས་འཕོ་བ་དང་། །ལྷུམས་སུ་ཞུགས་དང་བལྟམས་པ་དང་། །བཟོ་བའི་གནས་ལ་མཁས་པ་དང་། །

367

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདབཙུན་མོའི་འཁོར་དགྱེས་རོལ་པ་དང་། །ངེས་འབྱུང་དཀའ་བ་སྤྱོད་
བ་དང་། །བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོར་གཤེགས་པ་དང་། །བདུད་སྡེ་བཅོམ་
དང་རྫོགས་པར་ནི། །བྱང་ཆུབ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་། །མྱ་ངན་
འདས་པར་གཤེགས་མཛད་རྣམས། །ཡོངས་སུ་མ་དག་ཞིང་རྣམས་
སུ། །སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་གནས་པར་སྟོན། །ཞེས་གསུངས་ལ། འདིའི་

དོན་དར་ཊཱིཀ་ཏུ། སྟོན་པ་དགའ་ལྡན་ནས་འཕོ་བའི་མཛད་པ་དེ་
མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོར་འདྲེན་པའི་ཚུལ་གཅིག་དང་། སྟོན་
པ་དམ་པ་ཏོག་དཀར་དུ་སྐྱེ་བ་བཞེས་པའི་སྐྱེ་བ་མངོན་པར་སྐྱེ་བའི་

མཛད་པ་དེ་མཛད་པ་དང་པོར་འདྲེན་པའི་ཚུལ་གཅིག་དང་གཉིས་

སུ་གསུངས་པས། རང་ལུགས་ཕྱི་མ་ལྟར་འདྲེན་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་
ཅག་གི་སྟོན་པ་འདི་སྔོན་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་བླ་མར་གྱུར་པ་དེ་ཚེ་འཕོས་
ནས་དགའ་ལྡན་དུ་དམ་པ་ཏོག་དཀར་དུ་སྐྱེ་བ་བཞེས་པ་ནི་མཛད་པ་དང་པོ་སྐྱེ་བ་མངོན་པར་སྐྱེ་བའི་མཛད་པ་དང་། དགའ་ལྡན་ནས་གླང་
པོ་ཆེ་ཐལ་དཀར་གྱི་གཟུགས་ཀྱིས་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་བྱོན་པ་ནི་

མཛད་པ་གཉིས་པ་དགའ་ལྡན་ནས་འཕོ་བའི་མཛད་པ་དང་། འཛམ་
བུའི་གླིང་དུ་ཡུམ་གསོ་སྦྱོང་ལ་གནས་པའི་ཚེ་གློ་གཡས་པ་ནས་
ཞུགས་ཏེ་མངལ་དུ་ཟླ་བ་བཅུ་རྫོགས་པར་བཞུགས་པའི་ཚུལ་བསྟན་
པ་ནི་མཛད་པ་གསུམ་པ་ལྷུམས་སུ་ཞུགས་པའི་མཛད་པ་དང་། དེ་

368

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནས་བཀྲ་ཤིས་ལུམྦིའི་ཚལ་དུ་ཡུམ་གྱི་གློ་གཡས་པ་ནས་བལྟམས་
ཏེ་ལྷ་ཚངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་ཀ་ཤི་ཀའི་རས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བླངས་
ནས་སྐུ་ཁྲུས་གསོལ་བ་སོགས་མཛད་པ་བཞི་པ་བལྟམས་པའི་

མཛད་པ་དང་། དེ་ནས་སྒྱུ་རྩལ་སོགས་བཟོ་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གནས་
མཐའ་དག་ལ་མཁས་པར་བྱས་པ་ནི་མཛད་པ་ལྔ་པ་བཟོ་པའི་གནས་
ལ་མཁས་པའི་མཛད་པ་དང་། དེ་ནས་ས་འཚོ་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཏེ་
བཙུན་མོ་རྣམས་དང་རྩེ་དགས་རོལ་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི་མཛད་པ་དྲུག་པ་བཙུན་མོའི་འཁོར་དགྱེས་རོལ་པའི་མཛད་པ་དང་། དེ་ནས་མཆོད་རྟེན་རྣམ་དག་གི་དྲུང་དུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་
མཛད་པ་ནི་མཛད་པ་བདུན་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་མཛད་པ་དང་། དེ་ནས་ཆུ་བོ་ནེ་རཉྫ་ནའི་འགྲམ་དུ་ཏིལ་འབྲུ་བཞི། རྒྱ་ཤུག་འབྲུ་བཞི།

འབྲས་འབྲུ་དྲུག་ལ་བརྟེན་ནས་ལོ་དྲུག་དཀའ་སྤྱད་མཛད་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི་མཛད་པ་བརྒྱད་པ་དཀའ་བ་སྤྱད་པའི་མཛད་པ་དང་། དེ་
ནས་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་སྟེ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་

མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་མ་ག་ཏ་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་དུ་གཤེགས་ནས་སྲོད་ལ་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པའི་བདུད་བཅོམ། གུང་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པར་མཛད་པ་ནི་མཛད་པ་དགུ་པ་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོར་

369

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདགཤེགས་ཏེ་བདུད་སྡེ་བཅོམ་པའི་མཛད་པ་དང་། འདྲེན་ཚུལ་སྔ་མ་ལྟར་ན་འདི་སོ་སོར་གཉིས་སུ་འདྲེན་ནོ། །དེ་ནས་ཐོ་རངས་ཀྱི་ཆ་ལ་
མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི་མཛད་པ་བཅུ་པ་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་མཛད་པ་དང་། དེ་ནས་ཡུལ་ཝཱ་ར་
ཎཱ་སི་སོགས་སུ་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་གསུངས་པ་ནི་མཛད་པ་བཅུ་གཅིག་པ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་མཛད་པ་དང་། དེ་ནས་གྲོང་ཁྱེར་
རྩྭ་མཆོག་ཏུ་སེམས་ཅན་རྟག་འཛིན་ཅན་རྣམས་སྐྱོ་བ་བསྐྱེད་དེ་ལམ་ལ་བརྩོན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི་
མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འོ་ན་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་ཅིག་ཅར་དུ་མཛད་དམ་རིམ་

ཅན་དུ་མཛད་ཅེ་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་སྤྱིར་མཛད་པ་བཅུ་
གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་མི་མཇེད་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བ་མངོན་པར་སྐྱེ་བའི་མཛད་པ་
སྟོན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་དང་གཞན་དུ་དགའ་ལྡན་
ནས་འཕོ་བའི་མཛད་པ་ནས། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་སྟོན་
པའི་བར་རྣམས་དུས་མཉམ་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་

ལས། དེ་ནི་ཅིག་ཅར་ལ་ལར་སྒོ་མང་བརྒྱ་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
དང་། །ལ་ལར་སྐྱེ་བ་མི་མངའ་ལ་ལར་སྐྱེ་བའི་སྤྱོད་པ་སྣ་ཚོགས་དང་།།

370

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་ལར་བྱང་ཆུབ་དང་ནི་ལ་ལར་དེ་ནི་མྱ་ངན་འདས་སྟོན་ཀྱང་། །དེ་
ནི་གནས་དེ་ལས་ཀྱང་རྣམ་པར་གཡོ་མི་མངའ་ལ་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་མཛད། །ཅེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ཡེ་ཤེས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་ཡུལ་འཇུག་པ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས།
འཇམ་དཔལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འདི་སེམས་ཅན་ལ་ལ་དག་གིས་ནི་འཁོར་བ་འདི་ཉིད་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཁྱིམ་
ནས་མངོན་པར་འབྱུང་བར་ཤེས་སོ། །ལ་ལ་དག་གིས་ནི་རབ་ཏུ་
བྱུང་བ་དང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་དཀའ་བ་སྤྱད་པ་ལ་གནས་པ་དང་།
ལ་ལ་དག་གིས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་འགྲོ་བ་དང་། ལ་ལ་དག་
གིས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལ་འདུག་པ་དང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་

བདུད་བཅོམ་པ་དང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
སངས་རྒྱས་པ་དང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་ཚངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་
དང་འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དང་། ལ་ལ་
དག་གིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །ཞེས་སོགས་དང་། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་
ཅད་དུ་སྤྲུལ་པའི་སྐུས་དང་པོ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་བབས་པ་
ནས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོ་སྟོན་པའི་

བར་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ཅིག་ཅར་

371

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདདུ་སྟོན། ཞེས་དང་། ཕལ་ཆེན་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཕྱོགས་
བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཀླས་པ་ནམ་
མཁའི་མཐས་གཏུགས་པ་རབ་འབྱམས་རྒྱ་མཚོ་ཐམས་ཅད་དུ་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རེ་རེ་དང་། གླིང་རེ་རེ་དང་། སྐྲའི་ཁྱོན་ཙམ་རེ་
རེ་ལ་ཡང་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་འཆི་འཕོ་པ་དང་། ལྷུམས་སུ་འཇུག་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། སྐྱེས་པའི་རབས་ཐམས་ཅད་དུའང་

ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་བཞིན་དུ་ཅིག་ཅར་ཀུན་ཏུ་སྣང་

ངོ༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཞིང་འདི་ཉིད་དུ་དགའ་ལྡན་

དུ་སྐྱེ་བ་མངོན་པར་སྐྱེ་བའི་མཛད་པ་ནས། གྲོང་ཁྱེར་རྩྭ་མཆོག་ཏུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པའི་བར་རྣམས་རིམ་ཅན་དུ་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུ་རྣམས་ཀྱིས་
གདུལ་བྱ་སྨིན་གྲོལ་ལ་འགོད་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེས་གདུལ་བྱ་
རྣམས་ལ་རང་རང་གི་སྐལ་པ་དང་འཚམ་པར་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་
སྟོང་བདག་མེད་སོགས་ཀྱི་སྒྲས་ཆོས་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱོ་བ་
བསྐྱེད་དེ། རིམ་གྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མར། མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སྟོང་བདག་མེད། །ཞི་བའི་སྒྲ་ཡིས་ཐབས་མཁྱེན་པས། །སྲིད་གསུམ་
སེམས་ཅན་སྐྱོ་བསྐྱེད་ནས། །མྱ་ངན་འདས་ལ་རབ་འཇུག་མཛད། །

372

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཅེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདིའི། །

ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཞུང་འདིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་
འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་འཆད་ན་འཆད་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཞིའི་སྐབས་སུ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་གསུངས་པ་
ལས་འཕྲོས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། དེ་ནས་ཚེ་དང་
ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་མ་
མཆིས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་རྣམས་ལ་འདི་

དག་ནི་དག་པའི་ཆོས་སོ། །འདི་དག་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་སོ། །
ཞེས་སོགས་དྲིས་པའི་ལན་དུ་རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱིས་པ་ཐོས་པ་
དང་མི་ལྡན་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་ནི་རྨི་ལམ་ཡང་དམིགས་ལ། རྨི་ལམ་

མཐོང་བ་ཡང་དམིགས་སོ། །ཞེས་སོགས་ནས། དེ་ལ་སྦྱིན་པའི་ཕ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དེས་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་བཅད་
ཅིང་གཏུབ་ཀྱང་བདག་ལ་སུ་ཡང་གཏུབ་བམ་བཅད་དོ་སྙམ་པའི་

སེམས་མི་འབྱུང་ངོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་མདོར་བསྟན་ནས། དེ་
ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། རབ་འབྱོར་ངས་འདི་ནས་སངས་རྒྱས་

373

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཀྱི་སྤྱན་གྱིས་འཇིག་རྟེན་ལ་རྣམ་པར་གཟིགས་ན། ཞེས་སོགས་
གསུངས། གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་དང་། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། བཤད་ཟིན་གྱིས་མཚམས་སྦྱར་དང་། འཆད་འགྱུར་གྱིས་མཚམས་སྦྱར་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་བདག་ཉིད་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་
སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཉིད་དུ་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་ལ་
ལྟོས་ནས་རབ་ཏུ་བཏགས་པའི་སྐུ་གསུམ་བསྟན་ནས། ཞེས་འཆད།
དོན་ནི། དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་བརྟགས་པ་སྟེ་བློས་ཇི་ལྟར་མོས་པ་བཞིན་དུ་
ཕྱེ་བའི་སྐུ་གསུམ་བསྟན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། ། ཞེས་སོགས་གསུམ་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཕྱེ་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངོ་
བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་བདག་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་ཡེ་ཤེས་ལ་ལྟོས་ནས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དང་། དེ་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་མཚན་དཔེར་སྣང་བ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ལ་

བལྟོས་ནས་ལོངས་སྐུ་དང་། དེ་ལ་མོས་པ་ཙམ་དང་ཅུང་ཟད་བསྒོམས་པས་ཉན་ཐོས་དང་སོགས་པས་སོ་སྐྱེའི་མངོན་སུམ་གྱི་
ཡུལ་དུ་སྤྲུལ་པ་སྐྱེད་བའི་ནུས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་སྤྲུལ་སྐུར་བཏགས་
ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

374

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
གཉིས་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་
པའི་སྐུ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་སྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དོན་བྱ་བ་མཛད་
པས་ན། གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོའི་སྣང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་ལས་དེའི་བདག་

པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
འཆད། དོན་ནི། དེ་ལྟར་སྐུ་གསུམ་བསྟན་ཟིན་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་སྐལ་
པ་དང་ལྡན་པའི་གདུལ་བྱའི་དག་པའི་སྣང་བ་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ་དེའི་ངོ་
བོར་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་
སྐུ་དེའི་བདག་པོའི་རྐྱེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ནི་ཡེ་ཤེས་
ཆོས་སྐུ་དེའི་འཕྲིན་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་པའི་ཀུན་

རྫོབ་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཁོ་ན་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་
པའི་སྐུ་དང་། སོགས་པས་སྤྲུལ་སྐུར་སྣང་བ་གདུལ་བྱ་ལ་བསྐྱེད་པའི་

སྒོ་ནས་དེ་དག་གི་དོན་བྱ་བ་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད། གྲངས་ཀྱི་
སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་འཁོར་
བ་ཇི་སྲིད་འདིའི། །ལས་ནི་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འདོད། །ཅེས་འཆད།
གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། འགྲོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་དང་ནི། །ཞེས་པ་ནས།
མྱ་ངན་འདས་ལ་འགོད་པ་སྟེ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། གསུམ་པ་

སྟོན་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡི་འཕྲིན་ལས་ནི། །རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་

375

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདབཞེད། །ཅེས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ། དེའི་དུས། རིམ་པ་དེས་གཞན་ཡང་མཚོན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དང་པོར་འགྲོ་བ་བཟང་པོ་དང་། ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་ལ་

མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ལ་འགོད་པར་མཛད་དེ། ཞེས་པའི་བར་

གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བཞིན་དུ་འདིའི་འཕྲིན་
ལས་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་ཡང་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་བར་བཞེད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་དང་ཐ་མའི་ལས་བསྟན་པའི་གོ་རིམ་བསྟན་པའི་

རིམ་པས་ལྷག་མ་བར་གྱི་ཚིག་གི་དོན་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམ་ཡང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་སྟེ། ཚིག་མངས་སུ་དོགས་པས་བདག་གིས་ནི་མ་

བྲིས་སོ། །ཞེས་འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ་འཕགས་པ་ལྟར་ན་སྤྲུལ་
སྐུའི་འཕྲིན་ལས་དང་། སློབ་དཔོན་ལྟར་ན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་འཕྲིན་

ལས་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ། འཕྲིན་ལས་

འཇུག་ཚུལ། འཕྲོས་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་

དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བྱ་བ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དང་།

བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་གཉིས་སུ་ཡོད། རྒྱས་པར་དབྱེ་

376

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ན། ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་འགོད་པ་ནས་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པའི་བར་ཉེར་བདུན་དུ་ཡོད། ས་མཚམས། ལམ་མ་ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། མདོ་ཚན་དང་པོས་འཕྲིན་

ལས་མདོར་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེ་བཞིན་འཁོར་བ་
ཇི་སྲིད་འདིའི། །ལས་ནི་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས།
དེས་ན་འཕྲིན་ལས་ཉེར་བདུན་པོ་དེ་ལ་ཡང་། གདུལ་བྱ་ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་འགོད་པ་དང་། ལམ་ལ་འགོད་པ་དང་། ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་

གི་བསམ་པ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དེ་སྟོན་པ་
ལ། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་ངས་འདི་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་
འཇིག་རྟེན་ལ་རྣམ་པར་གཟིགས་ན་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དག་ན་བྱང་ཆེན་དག་ཆེད་དུ་
བསམས་ཏེ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་དག་ཏུ་འདོང་ཞིང་སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་བྱས་ནས། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་
དང་ཀུན་བརྗོད་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་དང་
ཆོ་འཕྲུལ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གིས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ལ་ཆོས་སྟོན་ཅིང་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱིས་
སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་བྱས་ཏེ། ཀུན་བརྗོད་

377

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཔའི་ཆོ་འཕྲུལ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱིས་ཆོས་སྟོན་པ་
དང་། ཞེས་པ་ནས། འཕགས་པའི་ཆོས་འཇིག་རྟེན་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་
བཀོད་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་ལ་བཀོད་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འགྲོ་བ་ལྔའི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་

མཛད་པའི་འཕྲིན་ལས་དེ་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འགྲོ་
རྣམས་ཞི་བའི་ལས་དང་ནི། །ཞེས་དང་། དང་པོར་འགྲོ་བ་བཟང་པོ་
དང་བཟང་པོ་མ་ཡིན་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པར་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་འགྲོ་བར་རབ་ཏུ་ཞི་བའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་ནས། ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ལ། ཚོགས་ལམ་ལ་འགོད་པ། སྦྱོར་ལམ་ལ་
འགོད་པ། མཐོང་ལམ་ལ་འགོད་པ། སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། བསྡུ་བ་བཞི་ལ་འགོད་པ། བདེན་བཞི་ཤེས་པ་ལ་འགོད་པ། གཞན་དོན་གྱི་བསམ་པ་ལ་འགོད་པ། སྤྱོད་པ་ལ་འགོད་པ། དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་གཞི་ལ་འགོད་པ་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི།

མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་

ཀྱི་སྦྱིན་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གང་ཞེ་
ན། འདི་ལྟ་སྟེ། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི་དང་། ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་དེ་ཡང་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་

སོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བསྡུ་

378

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྣམ་བཞི་ལ་འགོད་པ་དང་། །ཞེས་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་བསྡུ་
བའི་དངོས་པོ་བཞི་ལ་བཀོད་དེ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་
ལས། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་

བྱང་ཆེན་གཞན་དག་ལ་འདི་སྐད་དུ་འདོམས་ཤིང་འདི་སྐད་དུ་སྟོན་
ཏེ། རིགས་ཀྱི་བུ་ཁྱོད་ཚུར་ཤོག་ཡི་གེ་མངོན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མཁས་པར་གྱིས་ཤིག ཡི་གེ་གཅིག་ལ་མཁས་པར་གྱིས་ཤིག ཡི་གེ་
གཉིས་ནས་ཡི་གེ་བཞི་བཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་མཁས་པར་གྱིས་
ཤིག ཅེས་པ་ནས། འདི་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་ཞེས་བྱ་བར་ཆོས་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་ཀྱིས་བཤད་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བཅས་པ་
ཡི། །རྣམ་པར་བྱང་བ་རྟོགས་པ་དང་། །ཞེས་དང་། ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་
དོར་བ་དང་བླང་བར་བྱ་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་མཛད་ནས། ཞེས་
གསུངས། གསུམ་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་སྒྱུ་མའི་
མཁན་པོའམ་སྒྱུ་མའི་མཁན་པོའི་མཆན་བུ་མཁས་པ་ཞིག་གིས་

རྫས་ཀྱི་རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྣ་
ཚོགས་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། གླང་པོའི་གཟུགས་སམ། ཞེས་པ་ནས་ཐབས་
མཁས་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་ཀྱང་

379

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདསེམས་ཅན་དུ་མི་དམིགས་སེམས་ཅན་དུ་གདགས་པ་ཡང་མི་
དམིགས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སེམས་ཅན་རྣམས་དོན་ཇི་བཞིན་གྱིས། །དོན་དང་། ཞེས་དང་། སྒྱུ་
མ་མཁན་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པས་རྣམ་པར་
དབེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཏེ་གཞན་གྱི་དོན་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བའི་བདག་ཉིད་ལ་བཀོད་དེ། ཞེས་
གསུངས། བཞི་པ་ནི། དེ་བདག་ཀྱང་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་ཡིན། གཞན་

སྦྱིན་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བསྐུལ་བ་ཡིན། སྦྱིན་པའི་ལེགས་པ་བརྗོད་
པ་ཡིན། གཞན་གང་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་དེ་དག་གི་ལེགས་པ་བརྗོད་
ཅིང་མཐུན་པས་དགའ་བར་སྤྱོད་པ་ཡིན། ཞེས་པ་ནས། གཞན་གང་
ཤེས་རབ་བསྒོམས་པ་དེ་དག་གི་ལེགས་པ་བརྗོད་ཅིང་མཐུན་པས་

དགའ་བར་སྤྱོད་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་
པ་ལ། ཕ་རོལ་ཕྱིན་དྲུག་དང་། །ཞེས་དང་། དེ་རྗེས་ལ་རང་གི་དོན་
འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
དྲུག་ལ་གོམས་པ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས། ལྔ་པ་ནི། བདག་ཀྱང་དགེ་
བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ཡང་དག་པར་འཛིན། ཞེས་པ་ནས། སེམས་ཅན་གང་དག་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། དཔེ་
བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དེ་དག་གི་ལེགས་པ་བརྗོད་

380

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཅིང་མཐུན་པས་དགའ་བར་སྤྱོད་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་
བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ལམ་དང་། ཞེས་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་སྟེ། དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་

པ་ནི། རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྔོན་ཇི་ལྟར་ཕྱིས་ཀྱང་
དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནམ། བར་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་མིན་དུ་ཟིན་ན་ནི། བྱང་

ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཐབས་མཁས་པས་སེམས་ཅན་
རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྟོན་པར་མི་འགྱུར། སེམས་ཅན་རྣམས་
ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པར་མི་འགྱུར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་
སུ་དག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དེ་སྔོན་ཇི་

ལྟར་ཕྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་བར་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་
བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཐབས་མཁས་པས་སེམས་ཅན་
རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྟོན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་འགྱུར་བ་ལྟ་
ག་ལ་འོང་། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རང་བཞིན་གྱིས། །སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་དང་། དེ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་གོམས་པ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་ནི། རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲུལ་པས་དགེ་

381

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདསློང་ངམ་དགེ་སློང་མའམ་དགེ་བསྙེན་ནམ་དགེ་བསྙེན་མ་ལ་བསྐལ་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མར་རྒྱུན་དུ་ཆོས་བསྟན་ན། རབ་
འབྱོར་དེ་ཅི་སྙམ་དུ་སེམས། སྤྲུལ་པ་དེ་དག་ལ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་སྐལ་པ་ཡོད་དམ། ཞེས་པ་ནས། རང་
བཞིན་དེ་ཡང་ཉེ་བར་ཞི་བ་སྟེ་ཆོས་གང་ཡང་འཕེལ་བའམ་འགྲིབ་

པར་བྱེད་པའམ་སྐྱེ་བའམ་འགག་པའམ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའམ་རྣམ་པར་བྱང་བའམ་ཐོབ་པའམ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་མེད་དོ། །ཞེས་པས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གཉིས་ཟད་དང་། །

ཞེས་དང་། དེའི་རྗེས་ལ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
ས་དང་པོ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་
གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཆོས་ལའོ། །ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་ལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྡ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པའི་ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་ལ་

འགོད་པ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཆོས་རྣམས་དམིགས་

སུ་མེད་པ་དྲུག་པ་ལ། ལུས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་སྒྲིབ་པ་སྤང་རུང་དང་གཉེན་
པོ་སྐྱེ་རུང་དུ་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ས་བདུན་པ་ལ། ས་བརྒྱད་
པ་ལ། ས་དགུ་པ་ལ། ས་བཅུ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དང་དྲུག་

ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཐ་
སྙད་དུ་བཏགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཉེ་བར་བཟུང་ན་བྱང་ཆེན་བླ་ན་མེད་

382

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
འཚང་རྒྱ་ཡི། དོན་དམ་པར་ནི་གཟུགས་སམ། ཚོར་བའམ། ཞེས་པ་ནས། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་བྱེད་དོ། ། ཞེས་པས་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བརྡ་དང་། ཞེས་དང་། དེ་ནས་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པས་ས་གཉིས་པ་

ལ་སོགས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྡར་བཏགས་པའི་ཤེས་པ་ལ་འགོད་དོ། །ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་བཅུ་
བཞི་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་

ཐབས་མཁས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པར་མཐོང་ནས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡང་དག་པར་

འཇུག་གོ ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།
དམིགས་པ་མེད་པ་དང་། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རིམ་གྱིས་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དྲུག་པ་ལ་ཤེས་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་དངོས་

383

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཔོར་མངོན་པར་མ་ཞེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་

སུ་མེད་པ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐབས་མཁས་པ་གང་གིས་བྱང་ཆེན་ཆོས་ཐམས་ཅད་
དངོས་པོ་མེད་པར་མཐོང་ནས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འཇུག་པའི་ཐབས་མཁས་པ་དེ་གང་ལགས། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཆོས་གང་ཡང་གང་ལ་ཐོགས་པར་འགྱུར་བའི་
དངོས་པོའམ། གང་ལ་ཐོགས་པར་འགྱུར་ནས། ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་པའི་ཚེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་
སྨིན་པར་བྱེད་དེ། སེམས་ཅན་ལ་ལ་ཞིག་དམིགས་པར་བྱས་ཤིང་

གདུལ་བར་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་གང་ཡང་མི་དམིགས་སོ། །
ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལུས་ཅན་རྣམས་
ནི་ཡོངས་སྨིན་དང་། །ཞེས་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བདུན་པ་ལ་ཐབས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་

བྱེད་པ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་ལ། སྤྱོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་
འགོད་པ་དང་། བདེན་འཛིན་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཞི་བ་ལ་འགོད་པ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་

384

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་
ཆེན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་གང་ལ་སྤྱད་དེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་
སྨིན་པར་བྱ་བ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་བགྱི་
བའི་བྱང་ཆེན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་
བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད། ཅེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་རྣམ་པར་འགོད་པར་བྱས་ཤིང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་དང་ནི། །

ཞེས་དང་། དེ་ནས་སྟོབས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ས་བརྒྱད་པ་ལ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། རབ་

འབྱོར་དེ་ལ་བྱང་ཆེན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་ལ་སྤྱོད་པས་འདི་ལྟར་ཐོག་
མ་ཉིད་དུ་འདི་ལྟར་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། མངོན་པར་འདུ་བྱ་
བ་མ་གཏོགས་པར་འདི་ལ་ཆོས་གང་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་

སུ་མེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བར་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་བསྐྱེད་དེ། ལམ་དེས་སེམས་ཅན་འཁོར་བ་ལས་ཡོངས་སུ་ཐར་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ཏོ། །དེའི་

385

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདདོན་འཆད་པ་ལ། མངོན་པར་ཞེན་པ་ཟློག་པ་དང་། །ཞེས་དང་། དེ་ནས་དེ་ཉིད་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤངས་པ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས། ལྔ་པ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པ་ནི།

གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས། སྐྱེས་པར་གྱུར་པའི་ལམ་

གྱིས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ལགས་སམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་ཕྱིན་ཆད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་བསྒྱུར་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་དང་། ཞེས་དང་། དེའི་རྗེས་ལ་ས་དགུ་པ་
ལ་སྨོན་ལམ་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མཐུས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལའོ། ། ཞེས་གསུངས། དྲུག་པ་ལ་ས་བཅུ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་ལ། སྐྱེ་བ་གཅིག་
གིས་ཐོགས་པ་ལ། སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་གསུམ་

ལས། དང་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དག་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། རབ་

འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པ་ལགས་ན་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་
ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ། བདག་དང་གཞན་གྱི་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་

386

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་། ངག་གི་གནས་ངན་ལེན་དང་། ཡིད་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ཡོངས་
སུ་སྦྱོང་སྟེ། དེ་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་

ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པ་ནས། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ངེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་

གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ཞིང་། །རྣམ་པར་

དག་དང་། ཞེས་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ས་བཅུ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་བཀོད་ནས། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། སྐྱེ་བ་ཕྱི་
མར་འཚང་རྒྱ་བར་ངེས་པ་ལ་འགོད་པ། གཞན་དོན་ལྷུན་གྲུབ་ལ་འགོད་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལྷག་མ་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ངེས་པ་ཞེས་བགྱིའམ་མ་ངེས་པ་ཞེས་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ངེས་པ་སྟེ་མ་ངེས་
པ་མ་ཡིན་ནོ། །གསོལ་པ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཕུང་པོའམ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕུང་པོའམ་ཕུང་པོ་གང་དུ་ངེས་པ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཕུང་པོའམ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕུང་པོར་ངེས་པ་མ་ཡིན་གྱི། རབ་འབྱོར་

387

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདབྱང་ཆེན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕུང་པོར་ངེས་པའོ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟ་བུའི་ལུས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ནི་ཐབས་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་སྟེ། དེ་
ནི་ངོ་མཚར་ཆེའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ངེས་པ་དང་། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་

ཐོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སོ་
སོར་ངེས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་
བྱང་ཆེན་ཆོས་དཀར་པོ་གང་དང་གང་ལ་གནས་ཤིང་དེ་དང་དེ་ལྟ་
བུའི་ཐབས་མཁས་པ་བགྱིད་ཀྱང་ལས་དེ་ལྟ་བུས་མི་གོས་པར་བགྱིད་པ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་ཤིང་བྱང་ཆེན་ཐབས་མཁས་པ་ལ་སྤྱོད་དེ། ཐབས་མཁས་པ་དེ་དག་གིས་ཕྱོགས་བཅུ་རེ་རེའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་
བྱེད་ཀྱང་དེས་དེ་ལ་གང་ཡང་རེག་པར་འགྱུར་བ་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་གྲངས་དེས་ན་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་ཤིང་དེ་ལྟ་
བུའི་ཐབས་མཁས་པ་ལ་སྤྱད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་

གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སེམས་ཅན་དོན་ནི་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་དང་། ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

388

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དྲུང་དུ་ཉེ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་བཀོད་དེ། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཅིང་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་

གནས་ཏེ་ཕྱོགས་བཅུའི་ཕྱོགས་རེ་རེའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་
གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དག་ཏུ་མཆི་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
དེ་དག་ན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཞུགས་

ཤིང་འཚོ་སྐྱོང་བ་དང་། ཆོས་སྟོན་པ་དེ་དག་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་པ་དང་ཆོས་ཉན་ཅིང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དག་ལ་དགེ་
བའི་རྩ་བ་བསྐྱེད་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མངོན་
པར་བསྒྲུབས་པ་ལགས། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་
ཏོ། །རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཕྱོགས་
བཅུའི་ཕྱོགས་རེ་རེའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་
སྙེད་དེ་དག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་མཐོང་ངོ། །ཞེས་པ་ནས། ལམ་གྱི་ཡན་ལག་དང་མི་ལྡན་པའི་བྱང་ཆེན་ལ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།
དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་བསྟེན་སོགས་ཡོན་ཏན་དང་། །

389

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཞེས་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲུང་
དུ་ཉེ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་བཀོད་དེ། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་སྲིད་པ་ཐ་མ་ལ་འགོད་པ་ལ། ནུས་པའི་ཁྱད་པར། རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར། སྤངས་པའི་ཁྱད་པར། དག་པའི་རྒྱུ་
ཚོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་འགོད་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། བྱང་ཆུབ་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། ལས་ཆུད་མི་ཟ་བ་ལ་

འགོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བགྱིས་ཤིང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་

ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའི་ལམ་དེ་དག་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བྱང་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་གོ ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་བྱང་ཆེན་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
རོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག ཅེས་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་རིམ་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ཁྱད་པར་གྱི་
ལམ་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་བྱང་ཆུབ་མཐའ་དག་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་

ཀྱི་མཚན་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་

390

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལགས་ན། རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་དེ་དག་ལ་འདི་ནི་སེམས་ཅན་
དམྱལ་བའོ། །ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱད་པ་སྤྱོད་
ཅིང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱའོ། །མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་རྒྱུད་ལྔའི་འཁོར་བ་ལས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་འགྲོལ་ཏོ། ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལས་རྣམས་ནི། །
ཆུད་མི་ཟ་དང་། ཞེས་དང་། ལས་དང་འབྲས་བུར་འབྲེལ་པ་ཆུད་མི་

ཟ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། བདེན་བཞི་མཐོང་བ་ཇི་སྙེད་པ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། འཁོར་འདས་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཇི་

ལྟ་བ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་
གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ལགས་ན་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་
རྒྱས་ཏེ། རྒྱུད་ལྔའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་འདྲེན་པ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་
བླ་ན་མེད་པ་ཡོངས་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་

391

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདརྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་དང་སྡུག་བསྔལ་འགོག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་འགོག་པར་འགྲོ་བའི་

ལམ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་པ་ནས། གཞན་དུ་
ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཤེས་མི་
མཐོང་བས་དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཅིང་ཐབས་མཁས་

པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བདེན་མཐོང་དང་། ཞེས་དང་། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པ་དང་། ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་
འདས་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་གང་

ལགས་པ་དེ་ཉིད་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་དང་། ཆོས་ཀྱི་
རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་དང་བརྒྱད་པ་རྣམས་དང་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་
རྣམས་དང་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་རྣམས་དང་ཕྱིར་མི་འོང་བ་རྣམས་
དང་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་མཉམ་པ་ཉིད་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཉམ་པ་ཉིད་ལགས་ན།

བཅོམ་ལྡན་འདས་མཚན་ཉིད་མི་འདྲ་བའི་ཆོས་འདི་ལྟ་སྟེ། གཟུགས་
དང་། ཚོར་བ་དང་། ཞེས་པ་ནས། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་འདུ་

392

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཤེས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་ཅིང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་
དང་འབྲལ་ནས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་སྟོང་པ་ཡིན་ཡང་འདུས་

མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་འགོད་པ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཕ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མཐར་ཐུག་པར་རིག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་
བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་པ་ལ། །ཐ་དད་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་དང་། །ཞེས་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཐ་མི་དད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་བཀོད་ནས། ཞེས་གསུངས། འདི་འདིར་བཤད་པ་ནི་
དོན་འབྲེལ་དབང་བཙན་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ལ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཟད་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་གཞི་ཟད་པ་ལ་འགོད་པ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་བྱང་ཆེན་བྱམས་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལགས་ན། བཅོམ་ལྡན་
འདས་དེའི་ཚེ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་བསླབ་པ་ལ་སློབ་པར་འཚལ་བས་གཟུགས་ལ་ཇི་ལྟར་བསླབ་

པར་བགྱི། ཞེས་པ་ནས། མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པའི་འདུ་ཤེས་སུ་གྱུར་
པ། སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་བདེ་བའི་འདུ་ཤེས་སུ་གྱུར་པ། བདག་མེད་པ་
ལ་བདག་གི་འདུ་ཤེས་སུ་གྱུར་པ། མི་སྡུག་པ་ལ་སྡུག་པའི་འདུ་ཤེས་

393

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདསུ་གྱུར་པ་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་དངོས་པོ་ལས་རྣམ་པར་འགྲོལ་ཏོ། །ཞེས་པས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཕྱིན་
ཅི་ལོག་ནི་སྤངས་པ་དང་། །ཞེས་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་
གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས། བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་
རྣམས་ལ་དངོས་པོར་ཞེན་ནས་མངོན་པར་ཞེན་པར་གྱུར་པ་དེ་ལྟ་
བུའི་དངོས་པོ་དེ་བཞིན་མ་ནོར་བ་དེ་བཞིན་ཞེས་བགྱི་བ་མ་མཆིས་

སམ། དེ་སྟེ་མ་མཆིས་ན་ནི་མངོན་པར་འདུ་བགྱིད་པར་ཡང་ཇི་ལྟར་

འགྱུར། སུག་ལས་དེས་ཀྱང་ཤུལ་རྒྱུད་ལྔའི་འཁོར་བ་ལས་ཅི་སྟེ་མི་

འགྲོལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཀའ་སྩལ་པ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་གཏོགས་པར་གང་ལ་གནས་ཏེ། བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ནི་ཆུང་ངུ་ན་སྐྲའི་རྩེ་མོའི་ཆ་

ཤས་གཤགས་པ་ཙམ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ནས། ཇི་ལྟར་ཡང་

དག་པར་མཐོང་བ་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའམ་རྣམ་པར་བྱང་བར་འགྱུར་བ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེ་གཞི་མེད་པའི་ཚུལ་དང་ནི། །ཞེས་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གཞི་མེད་
པར་སྤངས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་ལ། རང་

394

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆོས་སྐུའི་རྒྱུ་ཚོགས་དྲི་མས་རྣམ་པར་བྱང་བ་ལ་
འགོད་པ། གློ་བུར་རྣམ་དག་གི་རྒྱུ་ཚོགས་ལ་འགོད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་
འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡང་དག་པ་མཐོང་བ་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་འགྱུར་བའམ་རྣམ་པར་བྱང་བར་གྱུར་
པ་མ་མཆིས་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཡང་དག་པ་མ་མཐོང་བ་ལ་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བར་འགྱུར་བ་མ་མཆིས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། དེ་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་ཅིང་སྨོས་སུ་མེད་པ་སྟེ་སྒྲ་དང་
ཚིག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལམ་ལས་འདས་པའི་ཆོས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་

གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྣམ་པར་བྱང་དང་། ཞེས་དང་།
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི།

གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་
སྒྲ་བརྙན་ལྟ་བུ་མིག་ཡོར་ལྟ་བུ་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་སྤྲུལ་པ་ལྟ་
བུ་ལགས་ན། ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་དང་། ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་ལ་ཆོས་
མཉམ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་གཞན་གང་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་

གྱིས་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཚོགས་དང་ནི། །ཞེས་དང་།

395

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདདྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རྒྱུའི་ཚོགས་དང་།
ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་མི་གནས་པའི་མྱང་

འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་ལ་འགོད་པ་ནི། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ཅིས་སྟོང་པ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་
སྩལ་པ། འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོང་སྟེ། རབ་འབྱོར་ལ་ལ་ཞིག་
གིས་སྤྲུལ་པ་ཞིག་སྤྲུལ་པ་ན་དེ་ལ་གང་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་
བུའི་དངོས་པོ་གང་ཡང་ཡོད་དམ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་
ནི་མ་ལགས་སོ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་ཡོད་པར་འགྱུར་རེ་སྐན།
ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མྱ་ངན་འདས་ལ་འགོད་པ་སྟེ། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་ལ་མྱ་

ངན་ལས་འདའ་བ་ལ་བཀོད་པར་མཛད་དེ། ཞེས་གསུངས་སོ། ། དེས་སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་དེ་སོང་ནས། འཕགས་པ་ལྟར་ན་སྤྲུལ་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་ལ། ལམ་ལ་འགོད་པ་དང་། ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཚོགས་ལམ། སྦྱོར་ལམ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ་བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་འགོད་པ། གཞན་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་
ལ་འགོད་པ། བདེན་བཞི་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་གསུམ་ལས།

396

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་པོ་ནི། འགྲོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་དང་ནི། །ཞེས་པས་འཆད།
གཉིས་པ་ནི། བསྡུ་རྣམ་བཞི་ལ་འགོད་པ་དང་། ཞེས་པས་འཆད།
གསུམ་པ་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བཅས་པ་དང་། །རྣམ་པར་བྱང་བ་རྟོགས་པ་དང་། །ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ལ། བསམ་པ་ཕུན་

ཚོགས་ལ་འགོད་པ། གཞན་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་ལ་
འགོད་པ། ལྟ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་དོན་ཇི་བཞིན་གྱིས། །དོན་དང་། ཞེས་པས་འཆད།
གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། གཉིས་དོན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་འགོད་པ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཕ་རོལ་ཕྱིན་དྲུག་དང་། ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ལམ་དང་། ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་
ནི། རང་བཞིན་གྱིས། སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་
ནི། གཉིས་ཟད་དང་། །ཞེས་པས་འཆད། བཞི་པ་ལ། ས་གཉིས་པ་

སོགས་གཉིས་ལ་འགོད་པ། བཞི་པ་སོགས་གསུམ་ལ་འགོད་པ། ས་བདུན་པ་ལ་འགོད་པ། བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་པ། དགུ་པ་ལ་འགོད་པ། ས་བཅུ་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བརྡ་དང་། ཞེས་པས་འཆད།
གཉིས་པ་ནི། དམིགས་པ་མེད་པ་དང་། ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་
ནི། ལུས་ཅན་རྣམས་ནི་ཡོངས་སྨིན་དང་། །ཞེས་པས་འཆད། བཞི་པ་

ལ། ལམ་གསུམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་འགོད་པ། བདེན་འཛིན་ཞི་

397

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདབ་ལ་འགོད་པ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་བཏགས་པ་བ་ལ་འགོད་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་དང་ནི། །ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་

ནི། མངོན་པར་ཞེན་པ་ཟློག་པ་དང་། །ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་དང་། ཞེས་པས་འཆད། བཞི་པ་ནི། སངས་རྒྱས་
ཞིང་། །རྣམ་པར་དག་དང་། ཞེས་པས་འཆད། ལྔ་པ་ལ། རང་ཉིད་

འཚང་རྒྱ་བར་ངེས་པ་ལ་འགོད་པ། གཞན་རྒྱུད་སྨིན་པ་ལ་འགོད་པ་
དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ངེས་པ་དང་། །ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་

པ་ནི། སེམས་ཅན་དོན་དང་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་པས་འཆད། དྲུག་པ་ལ། ས་བཅུ་པས་བསྡུས་པའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ལ་འགོད་
པ། རྟོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ལ་འགོད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་བསྟེན་སོགས་ཡོན་ཏན་དང་། །ཞེས་པས་
འཆད། གཉིས་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པ། ལས་
འབྲས་ཆུད་མི་ཟ་བ་ལ་འགོད་པ་དང་། བདེན་བཞི་རྟོགས་པ་ལ་
འགོད་པ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཟད་པ་ལ་འགོད་པ། གཞི་མེད་པ་ལ་འགོད་པ། རྣམ་བྱང་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ། ཚོགས་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་
ནི། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག །ཅེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། ལས་རྣམས་

398

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནི། །ཆུད་མི་ཟ་དང་། ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། བདེན་མཐོང་དང་། །ཞེས་པས་འཆད། བཞི་པ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་སྤངས་པ་
དང་། ། ཞེས་པས་འཆད། ལྔ་པ་ནི། དེ་གཞི་མེད་པའི་ཚུལ་དང་ ནི། །ཞེས་པས་འཆད། དྲུག་པ་ནི། རྣམ་པར་བྱང་དང་། ཞེས་པས་འཆད། བདུན་པ་ནི། ཚོགས་དང་ནི། །ཞེས་པས་འཆད། བརྒྱད་པ་
ནི། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་པ་ལ། །ཐ་དད་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་དང་། །ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། མྱ་ངན་འདས་ལ་འགོད་པ་
སྟེ། ། ཞེས་པས་འཆད་དོ། །འོ་ན་གང་དུ་ས་བཅུ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་ཚེ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དག་པའི་སྣང་བ་འབྱུང་བར་བཤད་ན། དེའི་
ཚུལ་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐུར་ཐོབ་ནས་
འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་སྣང་བས་འཕྲིན་ལས་སྒྲུབ་པ་དང་། མཆོད་
པས་དབང་བསྐུར་ཐོབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། སྣོད་དག་པའི་

སྣང་བ་དང་། བཅུད་དག་པའི་སྣང་བ་དང་། འཕྲིན་ལས་སྒྲུབ་ཚུལ་
དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ས་བཅུ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་ཚེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྲངས་མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་ཐོབ་པའི་རྗེས་ལ། ཏིང་ངེ་

འཛིན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་དབང་
བསྐུར་བ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ། ཐོབ་མ་ཐག་ཏུ་སྟོང་གསུམ་འབུམ་
ཕྲག་བཅུའི་རྒྱ་དང་མཉམ་པའི་པདྨ་རིན་པོ་ཆེ་དུ་མས་སྤྲས་པའི་

399

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདགདན་དང་། དེའི་འཁོར་དུ་སྟོང་གསུམ་འབུམ་ཕྲག་བཅུའི་རྡུལ་གྱི་
གྲངས་དང་མཉམ་པའི་པདྨས་གང་བའི་སྣང་བའི་སྣང་བ་འབྱུང་ངོ༌།
གཉིས་པ་ལ། དེ་ནས་རང་ཉིད་གདན་དེ་ལ་འཚམས་ཤིང་རྐྱེན་དུ་
འབབ་པར་འདུག་ལ། འཁོར་གྱི་པདྨ་ལ་ས་དགུ་པ་མན་ཆད་ཀྱི་བྱང་སེམས་བཞུགས་པས་བསྐོར་ཏེ་འདུག་པའི་སྣང་བ་འབྱུང་ངོ། །
གསུམ་པ་ནི། བྱང་སེམས་དེའི་ཞབས་མཐིལ་གཉིས་དང་པུས་མོའི་
ལྷ་ང་གཉིས་དང་ལྟེ་བ་དང་རྩིབ་ལོགས་གཉིས་དང་ཕྱག་མཐིལ་

གཉིས་ལས་འོད་ཟེར་གྲངས་མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་བཅུ་སྤྲོས་པས་
རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡི་དྭགས་དང་། དམྱལ་བ་དང་། དུད་འགྲོ་དང་། མི་

དང་། ལྷ་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་གནས་ཐམས་ཅད་སྣང་བར་བྱས་ནས་
སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་བྱེད་དོ། །ཕྲག་པ་གཉིས་དང་རྒྱབ་
མགུལ་གཉིས་དང་ཞལ་གྱི་སྒོ་ནས་འོད་ཟེར་གྲངས་མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་བཅུ་སྤྲོས་པས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་བཅུའི་ཉན་ཐོས་
དང་། རང་རྒྱལ་དང་། སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ས་དགུ་པའི་

བར་གྱི་གནས་གསུམ་པ་རྣམས་སྣང་བར་བྱས་ཤིང་ཆོས་སྣང་བའི་སྒོ་དང་། ཞི་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒོའི་ཚུལ་དང་། ཤེས་རབ་དང་
ཐབས་མཁས་པའི་ཚུལ་ཡང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་བོ། །
གཉིས་པ་ལ། མཆོད་པ་དང་། དབང་བསྐུར་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་

400

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ནི། བྱང་སེམས་དེའི་མཛོད་སྤུ་ནས་འོད་ཟེར་གྲངས་མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་སྤྲོས་པས་ཕྱོགས་བཅུའི་བདུད་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་

མནན་ཏེ་དབང་བསྐུར་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་རྣམས་སྣང་བར་བྱས་ཏེ། དེ་དག་གི་ལུས་ལ་ནུབ་པར་བྱེད་དོ། །བྱང་སེམས་དེའི་སྤྱི་
གཙུག་ནས་འོད་ཟེར་གྲངས་མེད་སྟོང་གསུམ་གྲངས་མེད་པ་འབུམ་
ཕྲག་བཅུའི་རྡུལ་དང་མཉམ་པ་འཕྲོས་ནས་ཕྱོགས་བཅུའི་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་སྣང་བར་བྱས། འཇིག་རྟེན་
ལན་བཅུར་བསྐོར་ནས་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་འོད་ཟེར་གྱི་དྲ་བའི་
དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བྱས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཆོད་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱས་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་
མཐིལ་དུ་ནུབ་པར་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་དབང་བསྐུར་བ་ནི། ཕྱོགས་
བཅུའི་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་དེ་དག་གིས་བྱང་སེམས་དེ་དབང་བསྐུར་བའི་དུས་ལ་བབས་པར་གཟིགས་ནས་ཕྱོགས་བཅུ་ནས་ས་
དགུ་པ་མན་ཆད་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་མཐའ་ཡས་པ་འོངས་
ནས། བྱང་སེམས་དེ་ལ་ལྟ་ཞིང་མཆོད་དེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་བཅུ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ བྱང་སེམས་དབང་བསྐུར་བ་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཔལ་བེའུ་དང་རྡོ་རྗེ་དང་བཀྲ་ཤིས་ལས་བདུད་ཀྱི་དགྲ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་འོད་ཟེར་གཅིག་འཁོར་འོད་

401

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཟེར་གྲངས་མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་བཅུ་དང་བཅས་པ་བྱུང་སྟེ། ཕྱོགས་བཅུ་སྣང་བར་བྱས་ཆོ་འཕྲུལ་མུ་མེད་པ་བསྟན་ཏེ། བྱང་སེམས་དེའི་དཔལ་བེའུ་དང་རྡོ་རྗེ་དང་བཀྲ་ཤིས་རྣམས་སུ་རིམ་པ་

བཞིན་དུ་ནུབ་པས། བྱང་སེམས་དེའི་མཐུ་སྟོབས་སྔར་ལས་ཀྱང་
ལྷག་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཛོད་སྤུ་ནས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མངོན་ཤེས་དང་ལྡན་པ་
ཞེས་བྱ་བའི་འོད་ཟེར་གཅིག་འཁོར་འོད་ཟེར་གྲངས་མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་བཅུ་དང་བཅས་པ་བྱུང་སྟེ་ཕྱོགས་བཅུ་ཐམས་ཅད་སྣང་
བར་བྱས། འཇིག་རྟེན་ལན་བཅུ་བསྐོར་ནས། ངན་སོང་བ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་བྱས་ཤིང་བདུད་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་
མནན་ནས་བྱང་སེམས་དེའི་སྤྱི་བོར་ནུབ་ལ་འཁོར་གྱི་འོད་ཟེར་
རྣམས་ནི་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་བོར་ནུབ་པར་འགྱུར་ཞིང་། འོད་ཟེར་དེ་དག་གིས་ཕོག་མ་ཐག་ཏུ་བྱང་སེམས་དེ་དག་གིས་སྔོན་མ་ཐོབ་
པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་བཅུ་འཐོབ་ཅིང་། འོད་ཟེར་དེ་དག་ཀྱང་བྱང་སེམས་དེའི་མགོ་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་ནུབ་པར་འགྱུར་རོ། །
འདི་དག་གི་སྒོ་ནས་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་བྱམས་པ་མགོན་
པོ་ལ་བསྟོད་པའི་ཚིགས་བཅད་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་མང་དོགས་ནས་མ་
དྲངས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡི་འཕྲིན་ལས་ནི། །ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་

402

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལས། ཆོས་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཉེར་བདུན་དུ་ཡོད་
དེ། ཁྱོད་ལ་གདུལ་བྱ་ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ནས་

ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པའི་བར་ཉེར་བདུན་དུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་དང་ཐ་མའི་ཞེས་སོགས་ལ། འགྲེལ་པ་འདིར་དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་དང་ཐ་མར་འཕྲིན་ལས་ལ་

ས་མཚམས་ཀྱི་སྐྱེ་རིམ་བརྗོད་ནས་བར་པ་དོན་བདུན་ཅུ་ལྷག་མ་
རྣམས་ཀྱི་ས་མཚམས་དངོས་སུ་མི་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
ཐོག་མཐའ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བར་པ་རྣམས་ཀྱང་གོ་ནུས་པ་ལ་
དགོངས་ནས་དངོས་སུ་མ་སྨོས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་འཕྲིན་ལས་

འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཚུལ། འཇུག་ཚུལ་དེ་དཔེས་སྒྲུབ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་ཚུལ་དང་། རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འཇུག་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་ དང་། སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཐུབ་པ་སངས་

རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་དུས་རྟག་ཏུ་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་
འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་གང་གི་རྒྱུད་ལ་ཐབས་གང་གིས་

གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་བྱ་བ་གང་ཡུལ་གང་དུ་དུས་གང་གི་ཚེ་འདུལ་
དགོས་པའི་འཕྲིན་ལས་སྒྲུབ་པ་ལ་འབད་རྩོལ་གྱི་རྣམ་རྟོག་སྐྱེ་བ་

403

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདམེད་པར་འཕྲིན་ལས་ངང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱུད་
བླ་མར། གང་གི་གང་གིས་འདུལ་བ་ཡི། །བྱ་གང་གང་དུ་གང་གི་ཚེ། །
དེ་ཡི་རྣམ་རྟོག་སྐྱེ་མེད་ཕྱིར། །ཐུབ་པ་རྟག་ཏུ་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། །ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ལྷུན་
གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་དང་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་གདུལ་
བྱའི་ཁམས་ནི་གང་གི་རྒྱུད་ལ་འདུལ་བའི་ཐབས་མང་པོ་གང་དག་
གིས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་བྱ་བ་གང་དགོས་པ་དང་ཡུལ་གང་དུ་ནི་
དུས་གང་གི་ཚེ་འདུལ་དགོས་པའི་ཡུལ་དང་དུས་དེ་དག་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་འབད་རྩོལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་སྒོ་ནས་འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་
འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གདུལ་བྱའི་ཁམས་ནི་གང་ཞིག་
གི།འདུལ་པའི་ཐབས་མང་གང་དག་གིས། །གདུལ་བྱའི་བྱ་གང་གང་
དུ་ནི། །གང་ཚེ་ཡུལ་དང་དུས་དེ་དག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། །སྤྱིའི་དོན་བསྡུ་ བའོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་
འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ངེས་པར་འབྱིན་པ་
དང་། ངེས་འབྱིན་དེའི་རྟེན་དང་། རྟེན་དེའི་འབྲས་བུ་དང་། འབྲས་བུ་

དེ་ཡོངས་སུ་འཛིན་བྱེད་དང་། འབྲས་བུ་དེ་ཐོབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དང་། སྒྲིབ་པ་དེ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་རྐྱེན་རྣམས་ལ་

404

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འབད་རྩོལ་གྱི་རྣམ་རྟོག་མེད་པར་འཕྲིན་ལས་ངང་གིས་འཇུག་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ངེས་འབྱིན་དེ་ཡི་རྟེན་པ་དང་། །དེ་འབྲས་དེ་
ཡི་ཡོངས་འཛིན་དང་། །དེ་སྒྲིབ་དེ་སྤྱོད་རྐྱེན་ལས་ནི། །རྣམ་པར་རྟོག་
པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་དོན་དྲུག་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དཔེ་དྲུག་བཀོད་པ་དང་། དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ངེས་པར་འབྱིན་པ་ནས། རྐྱེན་གྱི་བར་དྲུག་པོ་དེ་ཡང་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ས་བཅུ་པོ་དེ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ངེས་པར་འབྱིན་བྱེད་དང་། ཚོགས་གཉིས་པོ་དེ་བྱང་ཆེན་ངེས་པར་འབྱིན་བྱེད་དེའི་རྟེན་ནམ་རྒྱུ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
མཆོག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ནི་དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་། སེམས་
ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་རིགས་དེ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དེ་ཡོངས་སུ་
འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་ཀྱི་
སྒྲིབ་པ་དང་། སྒྲིབ་པ་དེ་རྣམས་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་རྐྱེན་དང་བྱང་
ཆུབ་ཆེན་པོའི་རྐྱེན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ངེས་པར་འབྱིན་པ་ས་བཅུ་སྟེ། །ཚོགས་
གཉིས་དག་ནི་དེ་ཡི་རྒྱུ། །དེ་འབྲས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཡིན་ཏེ། །བྱང་
ཆུབ་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་འཛིན། །དེ་སྒྲིབ་མཐའ་ཡས་ཉོན་མོངས་

405

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདདང་། །ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་བག་ཆགས་སོ། །དུས་ཀུན་དུ་ནི་དེ་འཇོམས་པའི། །རྐྱེན་ནི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འཇུག་པའི་གནས་

དྲུག་པོ་དེ་རྣམས་དཔེ་ཇི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཡོད་དེ། དྲུག་པོ་དེ་དག་རྣམས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་རྒྱ་མཚོ་དང་ཉི་མ་དང་ནམ་མཁའ་

དང་གཏེར་དང་སྤྲིན་དང་རླུང་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གནས་དྲུག་པོ་ནི་འདི་དག་རྣམས། །གོ་རིམ་

ཇི་བཞིན་རྒྱ་མཚོ་དང་། །ཉི་མ་དང་ནི་ནམ་མཁའ་གཏེར། །སྤྲིན་དང་
རླུང་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།

ས་བཅུ་པ་དེ་རྒྱ་མཚོ་དང་འདྲ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆུས་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཤེས་ཆུ་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་དང་། །ལྡན་ཕྱིར་ས་རྣམས་རྒྱ་མཚོ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚོགས་གཉིས་པོ་དེ་ཉི་མ་དང་འདྲ་སྟེ། དེ་གཉིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉེར་འཚོའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཉེར་འཚོའི་ཕྱིར། །ཚོགས་གཉིས་དག་ནི་ཉི་མ་བཞིན། །

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ནི་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་

སྟེ། དེ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་མཐའ་དབུས་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་

406

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱ་ཆེ་མཐའ་དང་དབུས་མེད་ཕྱིར། །བྱང་ཆུབ་ནམ་མཁའི་ཁམས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱང་
ཆུབ་ཏུ་འགྱུར་རུང་གི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་བཞིན་གནས་
རིགས་ནི་གཏེར་དང་འདྲ་སྟེ། དེ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་

རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་
འབྱུང་རུང་སྟེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཡང་

དག་རྫོགས་སངས་ཆོས་ཉིད་ཕྱིར། །སེམས་ཅན་ཁམས་ནི་གཏེར་དང་འདྲ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ནི་སྤྲིན་

དང་འདྲ་སྟེ། དེ་རྣམས་གློ་བུར་བ་དང་། བསྒྲིབ་བྱ་ལ་ཁྱབ་པ་དང་།

བདེན་པའི་རང་བཞིན་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གློ་བུར་
ཁྱབ་དང་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །དེ་ཡི་ཉོན་མོངས་སྤྲིན་ཚོགས་བཞིན། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་མི་ཟད་པ་རླུང་དང་

འདྲ་སྟེ། དེ་སྒྲིབ་པ་དེ་འཐོར་བར་ནི་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་འཐོར་བར་ནི་ཉེར་གནས་ཕྱིར། །ཐུགས་རྗེ་མི་

ཟད་རླུང་དང་འདྲ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། ས་བཅུ་དང་
ཚོགས་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་ངེས་

407

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཔར་འབྱུང་བ་གཞན་དོན་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་དང་།
བདག་དང་སེམས་ཅན་མཚུངས་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་
གནས་པར་གཟིགས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་
ཁམས་གཉིས་ཏེ་གཞན་དོན་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་
དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་རྐྱེན་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྟེ་གཞན་
དོན་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་དང་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་
མཛད་པ་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གཞན་གྱི་
དབང་གིས་ངེས་འབྱུང་དང་། །བདག་དང་སེམས་ཅན་མཚུངས་གཟིགས་དང་། །མཛད་པ་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་ཕྱིར། །འཁོར་བ་སྲིད་དུ་མཛད་མི་འཆད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མདོ་སྡེའི་

རྒྱན་ལས་གསུངས་ཚུལ་ལ་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་ཚུལ་དང་། རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འཇུག་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་

ལས་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ལྷའི་རྔ་བོ་ཆེ་དག་མ་བརྡུངས་པར་ཡང་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་མཐུས་ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞི་སོགས་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བར་བྱེད་པ་དང་། ནོར་
བུ་རིན་པོ་ཆེས་འབད་རྩོལ་མེད་པར་རང་གི་འོད་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་འབད་རྩོལ་གྱི་གཟོ་དང་རྣམ་རྟོག་གི་

408

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྒྱུ་བ་མེད་པར་གདུལ་བྱ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་འཆད་ཅིང་ཕན་བདེ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ངང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་
ལས། ཇི་ལྟར་རྔ་དག་མ་བརྡུངས་པར། །སྒྲ་ནི་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་ལྟར། །

དེ་བཞིན་རྒྱལ་བ་གཟོ་མེད་པར། །བཤད་པ་དག་ནི་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་། །
ཇི་ལྟར་ནོར་བུ་འབད་མེད་པར། །རང་གི་འོད་ནི་སྟོན་པ་ལྟར། ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་གཟོ་མེད་པར། །དེ་བཞིན་མཛད་པ་ངེས་པར་སྟོན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་
ལ་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་དང་། ནམ་

མཁའ་ལ་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་སྔ་མ་ཉམས་པ་སྟེ་
འཇིག་ཅིང་ཕྱི་མ་བྱུང་བ་སྟེ་འཆགས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་གཡོས་པར་གདུལ་བྱ་ཕན་བདེ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་མཁའ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི། །བྱ་བ་རྒྱུན་མི་འཆད་

པར་སྣང་། །དེ་བཞིན་ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་ཡང་། །རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་རྒྱུན་མི་འཆད། །ཇི་ལྟར་མཁའ་ལ་རྟག་ཏུ་ནི། །བྱ་བ་ཉམས་ཤིང་

འབྱུང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་ཡང་། །སངས་རྒྱས་
འཕྲིན་ལས་སྐྱེ་ཞིང་འབྲི། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སངས་

409

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདརྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་གྱི་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པ་ལ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་འདུས་མ་
བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་ཅིང་། ནམ་
མཁར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་ཤར་ཡང་འོད་ཟེར་
རྣམས་ནམ་མཁའ་དེ་ཉིད་དུ་འདྲེས་ཤིང་ལོ་ཐོག་སྨིན་པ་དང་། འདམ་

སྐམ་པ་དང་། ཀུ་མུ་ད་ཁ་ཟུམ་པར་བྱེད་པའི་བྱ་བ་འདྲེས་པ་བཞིན་

དུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྐུ་ལ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་ཅིང་།

སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་
ཅིང་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་བྱེད་པར་མཛད་པ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི། །
འོད་ཟེར་དཔག་ཏུ་མེད་འདྲེས་ཤིང་། །རྟག་ཏུ་བྱ་བ་གཅིག་ལ་འཇུག །
འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་སྣང་བར་བྱེད། །དེ་བཞིན་ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་ཡང་། །སངས་རྒྱས་དཔག་ཏུ་མེད་འདྲེས་ཤིང་། །མཛད་པ་གཅིག་ནི་

མཛད་པ་ལ། །ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་མཛད་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། བསྟན་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་
འཆད་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་དཔེས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བ་དང་། ལྷའི་

410

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྔ་པོ་ཆེའི་དཔེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་
འབྱུང་བ་དང་། ཆར་སྤྲིན་གྱི་དཔེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་ལྷུན་གྲུབ་
རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བ་དང་། ཚངས་པའི་སྤྲུལ་པའི་དཔེས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དང་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་གཉིས་དང་། ཉི་མའི་དཔེས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་

འབྱུང་བ་དང་། ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེའི་དཔེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བ་དང་། སྒྲ་བརྙན་གྱི་
དཔེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གི་གསང་བ་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་འཆད་
དུ་འབྱུང་བ་དང་། ནམ་མཁའི་དཔེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུའི་གསང་བ་
ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བ་དང་། ས་གཞི་རིན་པོ་ཆེའི་
དཔེས་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བ་དེ་མཚོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་
མར། བརྒྱ་བྱིན་རྔ་སྤྲིན་ཚངས་པ་དང་། །ཉི་མ་ནོར་བུ་རིན་ཆེན་
བཞིན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྒྲ་བརྙན་བཞིན། །ནམ་མཁའ་དང་ནི་

ས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་ལ་དགུ་ལས།

དང་པོ་གཟུགས་སྐུ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་དཔེས་མཚོན་ཚུལ་ནི། སངས་

རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ལུས་གཅིག་ཉིད་བཻ་ཌཱུརྻ་ས་

411

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདགཞི་གཙང་མ་དུ་མར་གཟུགས་བརྙན་རེ་རེ་འཆར་བ་ལྟར། འགྲོ་བ་ཐ་དད་པ་མང་པོའི་དད་སོགས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྣང་པ་དག་པ་ལ་གཟུགས་སྐུའི་སྣང་བ་འཆར་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་བཻཌཱུ་
རྱའི་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ། །ལྷ་དབང་ལུས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་སྣང་
བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་འགྲོ་སེམས་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ། །ཐུབ་པའི་
དབང་པོའི་སྐུ་ཡི་གཟུགས་བརྙན་འཆར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་གསུང་ལེགས་པར་འདོམས་པ་ལྷའི་རྔ་པོ་ཆེའི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལྷའི་རྔ་པོ་ཆེ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་གནས་དག་ན་ལྷའི་རྔ་

པོ་ཆེ་རྣམས་མ་བརྡུངས་པར་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་ལ་སོགས་པ་ལས་དཀར་པོའི་མཐུ་ལས་ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞི་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པའི་སྒྲ་
འབྱུང་བ་ལྟར། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པའི་འབད་རྩོལ་རྣམ་རྟོག་མེད་པར་འགྲོ་བ་རང་རང་གི་

ལས་དང་སྐལ་བ་དང་འཚམ་པར་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་ལྷ་ན་ལྷ་རྣམས་ཀྱི། །རྔ་སྒྲ་རང་གི་ལས་ལས་

བྱུང་། །དེ་བཞིན་འཇིག་རྟེན་ཐུབ་པའི་ཆོས། །གསུང་པ་རང་གི་ལས་

ལས་བྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཐུགས་ཆར་སྤྲིན་

གྱི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་ཆར་སྤྲིན་དང་འདྲ་བ་

412

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དབྱར་གྱི་དུས་ན་སྤྲིན་འཁྲིགས་པ་ལས་འཇིག་

རྟེན་གྱི་ལོ་ཐོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་ཆུའི་ཆར་ས་

ལ་རྒྱུན་དུ་འབེབས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེའི་སྤྲིན་ལས་
ཀྱང་འགྲོ་བའི་དགེ་པའི་ལོ་ཐོག་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་

ཆར་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབད་རྩོལ་གྱི་རྣམ་རྟོག་མེད་པར་འབབ་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་དབྱར་གྱི་དུས་ན་སྤྲིན། །ལོ་ཐོག་
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ། །ཆུ་ཡི་ཕུང་པོ་འབད་མེད་པར། །ས་ལ་
རྒྱུན་དུ་འབེབས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཐུགས་རྗེའི་སྤྲིན་ལས་ནི། །རྒྱལ་
བའི་དམ་ཆོས་ཆུ་ཡི་ཆར། །འགྲོ་བའི་དགེ་བའི་ལོ་ཐོག་རྒྱུ། །རྣམ་
པར་རྟོག་པ་མེད་པར་འབབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་དང་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་གཉིས་ཚངས་

བའི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་དང་གསུང་གི་

འཕྲིན་ལས་གཉིས་ཚངས་པའི་སྤྲུལ་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་
ཚངས་པ་དེ་རང་གི་གནས་ནས་འཕོ་བ་མེད་པར་ཡང་ལྷའི་གནས་

གཞན་དང་གཞན་དུ་ཚངས་པའི་སྣང་བ་དུ་མ་འབད་མེད་དུ་སྟོན་པ་ལྟར། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལས་མ་གཡོས་
པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་སུ་སྐལ་པ་དང་ལྡན་པའི་གདུལ་བྱ་

རྣམས་ལ་སྤྲུལ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དག་གིས་དམ་པའི་ཆོས་འབད་

413

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཔ་མེད་པར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་ཚངས་པ་ཚངས་
པ་ཡི། །གནས་ལས་འཕོ་བ་མེད་བཞིན་དུ། །ལྷ་ཡི་གནས་ནས་

ཐམས་ཅད་དུ། །སྣང་བ་འབད་མེད་སྟོན་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཐུབ་པ་

ཆོས་སྐུ་ལས། །སྐྱོད་པ་མེད་པར་ཁམས་ཀུན་ཏུ། །སྐལ་ལྡན་རྣམས་ལ་འབད་མེད་པར། །སྤྲུལ་པ་དག་གིས་སྟོན་པར་མཛད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། །ལྔ་པ་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཉི་མའི་དཔེས་
བསྟན་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཉི་མ་

དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱིས་གདུངས་པའི་ཚེ་
དུས་གཅིག་ཏུ་པདྨ་ཁ་འབྱེད་པ་དང་། ཀུ་མུ་ཏ་ཁ་ཟུམ་པར་བྱེད་པ་དང་། ལོ་ཐོག་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དུས་གཅིག་
འབྱུང་ཡང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལ་ཆུ་སྐྱེས་བྱེ་བར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་
དང་ཀུ་མུ་ཏ་ཟུམ་པར་བྱེད་པའི་སྐྱོན་དེ་དང་དེ་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་

རྟོག་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་འཚམ་པར་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པའི་ཆོས་སྟོན་ཀྱང་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་ལས་
དབང་གིས་མངོན་མཐོ་དང་འགའ་ཞིག་ལས་དབང་གིས་ངེས་

ལེགས་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་དེ་
དང་དེའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པར་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འབྱུང་

414

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་ཉི་མས་གདུངས་པའི་དུས་གཅིག་

ཚེ་ཉིད་ལ། །པད་སོགས་རྒྱས་དང་ཀུན་མུ་ཏ་ནི་རབ་ཟུམ་པ། །ཆུ་

སྐྱེས་ཕྱེ་དང་ཟུམ་པའི་ཡོན་ཏན་སྐྱོན་དག་ལ། །ཉི་མ་རྟོག་མེད་འདིར་

ནི་འཕགས་པའི་ཉི་དེ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་
ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུའི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་
དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་
ཟས་གོས་སོགས་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་
ན་རང་རང་གི་འདོད་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཀྱང་
ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དེ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་སོ་སོར་སྐོང་བར་བྱེད་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་གསུངས་པའི་ཚེ་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གང་མོས་ཀྱི་ཆོས་སྣ་ཚོགས་པ་ཐོས་པར་འགྱུར་ཡང་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་གདུལ་བྱ་འདི་ལ་ཆོས་འདི་བསྟན་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པར་འཕྲིན་ལས་ངང་གིས་འཇུག་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ནི། །རྟོག་པ་
མེད་ཀྱང་ཅིག་ཅར་དུ། །སྤྱོད་ཡུལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནི། །བསམ་

ཀུན་སོ་སོར་རྫོགས་བྱེད་ལྟར། །དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཡིད་བཞིན་

415

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདལ། །བརྟེན་ནས་བསམ་པ་ཐ་དད་རྣམས། །སྣ་ཚོགས་ཆོས་ནི་ཐོས་འགྱུར་ཡང་། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྣམ་མི་རྟོག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བདུན་པ་གསུང་གི་གསང་བ་སྒྲ་བརྙན་གྱི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། །དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་གི་གསང་བ་སྒྲ་བརྙན་དང་འདྲ་པ་ཡིན་

ཏེ། དཔེར་ན་སྒྲ་བརྙན་གྱི་སྒྲ་ནི་གཞན་གྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལས་
བྱུང་བ་དང་། རྣམ་རྟོག་གི་རྒྱུ་བ་མེད་པ་དང་། འབད་རྩོལ་གྱི་གཟོ་
མེད་པ་དང་ཕྱི་དང་ནང་ན་མི་གནས་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པའི་གསུང་ཡང་གཞན་གྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལས་བྱུང་
བ་དང་། རྣམ་རྟོག་གི་རྒྱུ་བ་མེད་པ་དང་། འབད་རྩོལ་གྱི་གཟོ་མེད་
ཅིང་ཕྱི་དང་ནང་ན་གནས་པ་མ་ཡིན་པར་འཕྲིན་ལས་ངང་གིས་

འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་སྒྲ་བརྙན་གྱི་ནི་སྒྲ། །གཞན་
གྱི་རྣམ་རིག་ལས་བྱུང་བ། །རྣམ་པར་རྟོག་མེད་གཟོ་མེད་པ། །ཕྱི་དང་
ནང་ན་མི་གནས་ལྟར། །དེ་བཞིན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་། །

གཞན་གྱི་རྣམ་རིག་ལས་བྱུང་བ། །རྣམ་པར་རྟོག་མེད་གཟོ་མེད་ཉིད། །

ཕྱི་དང་ནང་ན་གནས་པ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་སྐུའི་གསང་བ་ནམ་མཁའི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྐུའི་གསང་བ་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཐོགས་
བཅས་ཀྱི་རེག་བྱ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་དང་

416

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་མིན་པ་དང་གཟུགས་མེད་པ་དང་བསྟན་དུ་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་མཐོ་དམན་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་མཐོང་བ་ཡོད་ཀྱང་ནམ་མཁའ་ལ་མཐོ་དམན་སོགས་མེད་པ་བཞིན་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ཡང་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་ལ་མཐོ་བ་དང་།
འགའ་ཞིག་ལ་དམའ་བ་ལྟར་སྣང་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ལ་
དེ་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཅུང་ཟད་མེད་
ཅིང་སྣང་བ་མེད། །དམིགས་པ་མེད་ཅིང་རྟེན་མེད་པ། །མིག་གི་ལམ་

ལས་རབ་འདས་པ། །གཟུགས་མེད་བསྟན་དུ་མེད་པ་ཡི། །མཁའ་ལ་
ཇི་ལྟར་མཐོ་དང་དམའ། །མཐོང་ཡང་དེ་ནི་དེ་ལྟར་མིན། །དེ་བཞིན་

ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ལ། །མཐོང་ཡང་དེ་ནི་དེ་ལྟར་མིན། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགུ་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་
ས་གཞི་རིན་པོ་ཆེའི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་ས་གཞི་རིན་པོ་ཆེ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་
ན་ས་གཞི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་ལོ་ཐོག་ལ་
སོགས་པའི་སྐྱེ་བ་ཀུན་ས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་འཕེལ་བ་དང་བརྟེན་པ་
དང་ཡངས་པར་འགྱུར་བ་ལྟར། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འབད་
རྩོལ་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲོ་བའི་དགེ་བའི་
རྩ་བ་རྣམས་ནི་མ་ལུས་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་

417

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདལས། ཇི་ལྟར་ས་ལ་སྐྱེ་བ་ཀུན། །རྟོག་མེད་ས་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །

འཕེལ་དང་བརྟེན་དང་ཡངས་འགྱུར་ལྟར། །དེ་བཞིན་རྫོགས་པའི་

སངས་རྒྱས་ས། །རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། །འགྲོ་བའི་དགེ་
བའི་རྩ་བ་ནི། །མ་ལུས་པར་ནི་འཕེལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་འབད་རྩོལ་ཀྱི་
གཟོ་མེད་ཅིང་ཀུན་སློང་གི་རྣམ་རྟོག་མེད་པར་བརྩེ་བ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་
པོ་ལ་བརྟེན་ནས་དམ་ཆོས་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་གསུངས་

པས་སྐལ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། འཇིག་རྟེན་
ཀུན་ལ་ཉིན་མཚན་དུ། །ལན་དྲུག་ཏུ་ནི་སོ་སོར་གཟིགས། །ཐུགས་

རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ། །ཕན་དགོངས་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་འཕྲོས་དོན་ནི། ཁོ་ན་རེ། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་གསུམ་གྱི་གསང་བ་ནོར་བུ་སོགས་ཀྱི་དཔེས་བསྟན་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལ་ཤེས་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེའི་ཤེས་བྱེད་ཡོད་དེ། མདོ་སྡེ་དུ་མ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེ་ལ་སྐུའི་གསང་བ་ནི། དཔེར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤུགས་
འཆངས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཙུག་ཏོར་མི་མཐོང་ལ་སྐུ་ཚད་མེད་ཅིང་མཐའ་ཡས་ཀྱང་བདག་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་

418

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཐའ་ཡོངས་སུ་བཙལ་བར་བྱའོ་སྙམ་སྟེ། རང་གི་ལུས་དཔག་ཚད་
བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་སྤྲུལ་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ལ་བལྟས་

ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་དྲུག་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་པར་མཐོང་ནས། དེ་ནས་དེས་རང་གི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་ནས་སྟེང་གི་ཕྱོགས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གང་གཱའི་ཀླུང་
ཕྲག་བརྒྱའི་བྱེ་མ་སྙེད་འདས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་པདྨ་ཅན་དུ་
ཕྱིན་ཏེ་བལྟས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཙུག་ཏོར་མཐོང་མ་ནུས་ཤིང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུའི་ཚད་དམ་སྐུའི་མཐའ་མཐོང་
བར་མ་ནུས་པར་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་མདོ་ལས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུང་གི་གསང་བ་ནི། མོའུ་འགལ་གྱི་བུ་ཆེན་
པོས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་གི་ཚད་བརྟག་པའི་ཕྱིར་དུ་རི་
རབ་ཀྱི་རྩེ་མོར་ཕྱིན་ཏེ་འདུག་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་དེ་འདྲར་ཐོས། དེ་ནས་རང་གི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་དེ། འཇིག་

རྟེན་གྱི་ཁམས་མི་མཇེད་ཀྱི་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རི་ལ་འཕགས་ཏེ་གླིང་

བཞི་ལས་ཀྱང་འདས་ཏེ། ཁོར་ཡུག་ལས་འདས་ནས། འཇིག་རྟེན་གྱི་
བར་གྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཟོམ་ལ་འདུག་ན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་དེ་འདྲར་ཐོས། དེ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཐུ་དང་རང་
གི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ནུབ་ཕྱོགས་ལོགས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

419

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཞིང་གང་གཱའི་ཀླུང་དགུ་བཅུ་རྩ་དགུའི་བྱེ་མ་སྙེད་འདས་པ་ན།
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འོད་ཟེར་གྱི་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་བྱ་བར་ཕྱིན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་ཟེར་གྱི་རྒྱལ་པོའི་ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་ཞབས་
སྐྱག་གི་གདུ་བུ་ལ་འཆག་ཅིང་འདུག་ཀྱང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
གསུང་སྔ་མ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐོས་པར་རྒྱས་པར་མདོ་དེ་ཉིད་ལས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་ནི། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་ལ་བཟློག་པ་མི་མངའ། ཐུགས་ལ་རྟོག་
པ་མི་མངའ། ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ངག་དོན་ནི། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་བཞིན་དུ་

ཁྱོད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱང་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་འཁོར་བ་ཇི་
སྲིད་གནས་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྐབས་བསྡུ་བ།

གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་

420

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནས་

གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་བརྒྱད་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པའོ། །

མཁྱེན་པ་ལ་དྲུག་དང་གསུམ་ཕྱེ་བ།

༈ གཉིས་པ་བར་མ་ལ་དད་པ་ལ་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་བ་ལ། མཚམས་
སྦྱར། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱས་པ་ལ་
དགའ་བའི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་གདགས་པར་དེ་ལྟར་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་
སྒོ་ནས་རྣམ་པར་བཤད་ནས། ཡང་གཞན་དུ་རྣམ་པར་བཤད་པ། ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་སྦྱོར་བ་དང་། །
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ནི་

མངོན་པར་མཚོན་པའི་གནས་ཉིད་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་འཆད། དོན་ནི། མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་བརྒྱད་

དུ་ཕྱེ་ནས་བསྟན་པའི་འོག་ཏུ། དོན་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་

421

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དོན་གྱིས་སྤྲོས་པ་བར་མ་ལ་དགའ་བ་རྣམས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་
གྱི་བརྗོད་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དྲུག་ཏུ་བསྡུ་བར་རུང་སྟེ། མཚན་
ཉིད་དེ་གཏན་ལ་དབབ་བྱ་མཁྱེན་པ་གསུམ། ཉམས་ལེན་སྦྱོར་བ་
བཞི་དང་། རྣམ་མཁྱེན་ཏེ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་དང་དྲུག་ཏུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བསྡུས་པ་ལ་དད་པ་ལ་མངོན་རྟོགས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བར་མ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་ལ་
ཕན་གདགས་པར་དེ་ལྟར་དོན་བསྡུས་པ་དྲུག་གིས་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་
བཤད་ནས། ཡང་མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་གདགས་པར་གཞན་དུ་རྣམ་པར་བཤད་པ། ཞེས་པས་འཆད།
གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་རྒྱུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
འཆད། དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་འཇུག་པའི་ཡུལ་

གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། དོན་ནི། མངོན་རྟོགས་ཀྱི་
རིམ་པ་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་ནས་གསུངས་པའི་འོག་ཏུ་དོན་གསུམ་དུ་
བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དོན་གྱི་སྤྲོས་པ་མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བའི་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་

422

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུམ་དུ་དབྱེ་བར་རུང་སྟེ། ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་མཁྱེན་གསུམ། ཉམས་ལེན་སྦྱོར་བཞི། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚུལ།

༈ གསུམ་པ་བརྩམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་ལ། གཞུང་
གཟུགས་པ་དང་། དགེ་བ་བསྔོ་བ་དང་། ཁེངས་བསྐྱུངས་པ་དང་། རྟོགས་པའི་དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཀུན་གྱི་རྒྱན་
དུ་གྱུར་བ་དང་། དགོས་པ་དང་། བརྩམ་པར་དམ་བཅའ་བའི་གཞུང་

གཟུགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བར་ནི།།

ཞེས་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། རྒྱན་འདི་ལ་རྒྱས་འབྲིང་གི་དོན་ཚང་
བར་སྣང་ཡང་བསྡུས་པའི་དོན་མ་ཚང་སྟེ། བསྡུས་པར་སེམས་
བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་དང་གདམས་ངག་དྲུག་གི་མདོ་ལ་སོགས་པ་མི་
སྣང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། དེའི་ལན། དོན་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་རྗེས་འགྲོ་དང་། ལྡོག་འགྲོའི་སྒོ་ནས་བསྟན། དེ་ལ་ཟློས་སྐྱོན་སྤང་པ་
དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལ་ལ་ལས་དོན་གཞན་ལས་ཚིག །

423

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདགཞན་ལས་རྣམ་གྲངས་མིང་གིས་ཏེ། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུམ་
ཀུན་ལ། །དོན་བསྡུས་དེ་ཙམ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པས་འཆད། དོན་
ནི། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཡུམ་གསུམ་གའི་རྒྱན་དུ་བཀྲོལ་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཡུམ་རྒྱས་
འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལས་བསྟན་པའི་མངོན་རྟོགས་འགྲེལ་བ་འདིར་

རྒྱན་གྱིས་བརྗོད་པར་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་མ་
ཡིན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །རིམ་པ་ལོགས་པར་བསྡུས་མ་ཡིན། །ཞེས་པས་འཆད། དོན་ནི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། ཡུམ་བསྡུས་པས་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་བསྟན་པ་མིན་ན་ཡུམ་བསྡུས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་
ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་གཉིས་ལས་བསྟན་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་

ཚང་བར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་

བརྗོད་བྱར་མ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་

བསྡུས་སོགས་རབ་དབྱེ་བས། །ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ཟད། །ཅེས་པས་འཆད། དོན་ནི། འོ་ན་ཟློས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཡུམ་རྒྱས་
འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ཆོས་ཅན། བརྗོད་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ན་ཁྱད་པར་མེད་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་གསུམ་ལ་དོན་ལ་རྒྱས་བསྡུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་དོན་སྟོན་པའི་ཚིག་རྒྱས་བསྡུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དགོས་པ་ནི། འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་

424

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྡེ་ཡི། །མཐུ་ཡིས་དོན་མཐོང་སྒོ་ནས་ནི། །གོ་བར་སླ་ཕྱིར་ཚིག་དང་
ནི། །ངག་སོགས་སྦྱོར་བ་མ་བྱས་པར། །ཞེས་པས་འཆད། དོན་ནི།

ཁོ་ན་རེ། བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཡུམ་ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་གྲུབ་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱིས་འགྲེལ་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་རྟོགས་མི་ནུས་

ཏེ། མདོ་སྡེ་གསུམ་པོ་འདིར་མ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་ན། སྐྱོན་མེད་དེ།
འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེའི་འགྲེལ་བ་ལ་འདྲིས་པར་བྱས་པའི་བསྟན་
བཅོས་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མདོའི་ཚིག་དང་ངག་དང་དོན་ལ་སོགས་པས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་

བསྟན་བཅོས་སྦྱོར་བ་མ་བྱས་པར་ཚིག་ཉུང་ངུས་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཞུང་དོན་གོ་སླ་བའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། མཁན་པོ་ཡང་དག་རྣམ་སྣང་མཛད། །བླ་མ་བཟང་ལ་
ཕྱག་འཚལ་ནས། །ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་འགྲེལ་གསལ་བ། །འདི་

ནི་སེང་གེ་བཟང་པོས་བྱས། །ཞེས་པས་འཆད། དོན་ནི། དེ་ལྟར་མཁས་པས་སྣང་བྱས་ཤིང་། །ཞེས་འཆད་ན། མཁས་པ་གང་གི་མན་

ངག་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་འཆད་ཅེ་ན། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་ཆོས་ཅན། འགྲེལ་པ་བརྩམ་པའི་བྱ་བ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིན་

ཏེ། མཁན་པོ་ཡང་དག་རྣམ་སྣང་མཛད་སོགས་མཁས་པ་སྔ་མའི་

མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་བལྟོས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ཁྱོད་ཀྱིས་

425

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདའགྲེལ་ཆུང་འདིར་རྒྱས་པར་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དགེ་བ་
བསྔོ་བ་ནི། དེ་བསྡེབས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །དགེ་བ་བདག་གིས་

གང་ཐོབ་པ། །དེ་ཡིས་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ནི། །བདེ་གཤེགས་ཤེས་
རབ་ཐོབ་པར་ཤོག །ཅེས་པས་འཆད། དོན་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་
འགྲེལ་པ་དེ་བསྡེབས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་གཞན་དོན་དུ་བསྔོས་
པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་བ་མི་ཟད་
ཅིང་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཁེངས་བསྐྱུངས་པ་ལ། ནོངས་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་དང་། དེ་ལ་བཟོད་པར་གསོལ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཤེས་རབ་མི་གསལ་བསྟན་

བཅོས་ཀུན། །ཕྱི་རོལ་གྱུར་བདག་གང་ན་ཞིག །འཕགས་བློའི་སྤྱོད་
ཡུལ་བདག་ཉིད་ཆེ། །བསྟན་བཅོས་དོན་ནི་གང་ན་ཡིན། །ཞེས་པས་
འཆད། དོན་ནི། བདག་གི་ནི། །སྤྱོད་ཡུལ་མིན་ཡང་། ཞེས་འཆད་ན་
ཡུམ་དོན་ཁྱོད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་རྒྱུ་
མཚན་དེ་གང་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་ན། དེ་
སུའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ཟེར་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
ཁོ་བོ་ཤེས་རབ་མི་གསལ་ཞིང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཁོ་བོའི་མངོན་
སུམ་གྱི་ཡུལ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་དང་
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་དེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་

426

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ལ། ཁོ་བོ་ཅག་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། འོན་ཀྱང་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་ལ། །རང་དང་

གཞན་གྱི་དོན་གྱི་དོར། །བདག་གིས་འབད་བགྱིས་ནོངས་པ་ལ། །སྐྱེ་བོ་མཁས་རྣམས་བཟོད་པར་མཛོད། །ཅེས་པས་འཆད། ངག་དོན་ནི།

བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་ཁོ་བོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་
མ་ཡིན་པས་འགྲེལ་པ་བྱས་པ་ལ་ནོངས་པ་བྱུང་བ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་པར་མཛད་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་ཡང་རང་གཞན་ལ་
ཕན་གདགས་པའི་བསམ་པས་འགྲེལ་པ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ནི། ཀྱེ་མ་གཞུང་ལུགས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས། །དུབ་པ་བདག་གི་ངལ་བསོའི་གནས། །ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པའི་ལུགས། །རིང་མོ་

ཞིག་ནས་མཐོང་བ་ཡིན། །ཞེས་པས་འཆད། དོན་ནི། སློབ་དཔོན་
སེང་གེ་བཟང་པོ་ཆོས་ཅན། འགྲེལ་བ་རྩོམ་རིགས་ཏེ། གཞུང་
ལུགས་སྣ་ཚོགས་ལ་ངལ་བ་དུ་མ་བྱས་པས་ངལ་བསོའི་གནས་སུ་

གྱུར་པ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་མཁས་པ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་
བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་བ་སློབ་
དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ། །གསུམ་པ་ལ། འདི་ལོ་པཎ་གང་གིས་བསྒྱུར་བ་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་བིདྱ་ཀ་

427

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདར་པྲ་བྷ། ཞེས་པ་རིག་པའི་འབྱུང་གནས་འོད་ཟེར་རམ། རིག་བྱེད་
འོད་ཟེར་དང་། བདག་ཅག་གངས་རིའི་ཁྲོད་པ་རྣམས་ཀྱི་མིག་གཅིག་

པུ་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀའི་ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ཙྪ་བ་བན་བྷེ་དཔལ་བརྩེགས་
རཀྵི་ཏ་ཞེས་མཚན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེས་རྒྱ་སྐད་ལས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཅིང་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀ་དག་པར་ཞུས་ཏེ། འཆད་ཉན་གྱིས་ཀྱང་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ། །སླད་ཀྱིས་ཏེ་དུས་ཕྱིས་ཀྱི་པཎྜི་ཏ་གོ་
མི་ནི་བཙུན་པའམ་དགེ་བསྙེན་འཆི་མེད་ལ་སོགས་པ་དང་། ལོ་ཙྪ་
བ་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཐུགས་རྗེ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་བདག་
ཉིད་ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆོས་རྗེ་རྔོག་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཀྱང་སྔར་ལྟར་བསྒྱུར་ཏེ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལེགས་
བཤད་གསེར་གྱི་ཕྲེང་བ་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་
གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་
བཟང་ཀླུང་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོངས་འཛིན་དམ་པ་
རྣམས་ཀྱི་གསུང་འགྲོས་ལྟར་ཟིན་བྲིས་སུ་བྱས་པ་འདིས་ཀྱང་བསྟན་

པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་གྱུར་ཅིག

428

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

༈ སྨྲས་པ། བསླབ་པའི་འབྲས་བུའི་ལེའུའི་མདོ་ཡི་ནི། །
ཤུགས་ལ་འཕངས་པའི་ཞུགས་འབྲས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ། །མཚོན་པར་
བྱེད་པའི་ཆོས་བཞི་ཆེས་གསལ་བར། །འཆད་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱི་ནི། །རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་རྣམ་བཤད་རྣམ་གཉིས་ཀྱི། །
དཀའ་བའི་གནས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་བ། རྗེ་བཙུན་དམ་
པས་ལེགས་པར་བཤད་པ་རྣམས། །ཡོངས་འཛིན་དམ་པའི་གསུང་
བཞིན་ཡི་གེར་བཀོད། །མདོར་ན་རབ་འབྱོར་ལེའུ་ནས་བཟུང་སྟེ། །
བསླབ་པའི་འབྲས་བུའི་ལེའུའི་བར་དག་གི །མདོ་ཡི་སྦས་དོན་རྒྱན་
གྱིས་བཀྲལ་བ་ཡི། །མངོན་རྟོགས་རྣམ་བརྒྱད་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་

དོན། །བཅུ་ཕྲག་བདུན་པོ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་ཡི། །མཚན་ཉིད་

གྲངས་ངེས་གོ་རིམ་ལ་སོགས་བ། །རྩ་འགྲེལ་དོན་རྣམས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཡི། །རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནས། །

དགོངས་པ་ཇི་བཞིན་རྗེས་བཙུན་བླ་མ་ཡིས། །གཟིགས་ཤིང་གཞན་

ལ་ལེགས་པར་འདོམས་པ་ཡི། །གསུང་གི་བདུད་རྩི་གང་གཱའི་ཆུ་

རྒྱུན་ནི། །ཡོངས་འཛིན་དམ་པའི་ཞལ་གྱི་བུམ་བཟང་ལས། །བྱུང་བཞིན་ཡི་གེར་བཀོད་པའི་དགེ་བ་འདིས། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་

ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་པ་དང་། །བསྟན་འཛིན་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་
བརྟན་ཅིང་། །ལུས་ཅན་ཀུན་ལ་ཕན་བདེ་འབྱུང་གྱུར་ཅིག །བདག་

429

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་བརྒྱདཀྱང་སྐྱེ་ཞིང་སྐྱེ་བར་རྒྱལ་བ་ཡི། །བསྟན་ལ་ཡིད་ཆེས་དད་པས་རབ་
ཞུགས་ཏེ། །གཅིག་ཏུ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་ལ་བརྩོན་པ་དང་། །ལས་འབྲས་སེམས་ཤིང་མང་དུ་ཐོས་པ་སོགས། །རྣམ་པར་དཀར་བའི་བྱ་

བ་མ་ལུས་པ། །ཡར་ངོའི་ཟླ་ལྟར་རབ་ཏུ་རྒྱས་གྱུར་ཏེ། །ཀུན་མཁྱེན་
རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་མྱུར་ཐོབ་ནས། །འགྲོ་རྣམས་སྲིད་པའི་མཚོ་ལས་

སྒྲོལ་བར་ཤོག །

པར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །

གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང་། །ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །
དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །

430

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །

གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །

ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །

ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་

སྟོན་རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་
སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་
བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་
བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་
ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།།